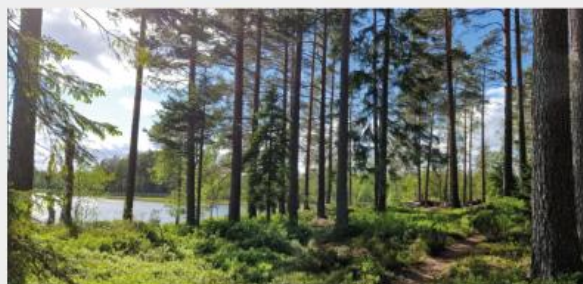

Länsstyrelsen
Västmanlands län

Årsredovisning 2025

Länsstyrelsen i Västmanlands län

Titel: Länsstyrelsen i Västmanlands län årsredovisning 2025
Utgivare: Länsstyrelsen i Västmanlands län
Diarienummer: 106-5736-2025
Utgivningsår: 2026
Omslagsbild: Johnér bildbyrå, Kerstin Alvinge, Ulrika Mogren, Markus Rehnberg, Länsstyrelsen

Innehåll

LANDSHÖVDINGEN HAR ORDET	6
I en orolig tid är samverkan extra viktigt	6
Våra fokusområden	6
Klimat- och energistrategi	7
Stärkt krisberedskap och totalförsvaret	7
Vi arbetar för en god förvaltningskultur	7
Vi flyttade in i nyrenoverade lokaler	7
Verksamhetsåret 2025	7
OM ÅRSREDOVISNINGEN	8
Årsredovisningens kapitelindelning	8
Förklaring av begrepp	9
MYNDIGHETSÖVERGRIPANDE VERKSAMHET.....	10
Våra uppgifter, uppdrag och mål	10
Strategisk styrning och planering	11
Myndighetsövergripande resultat	16
Myndighetsövergripande resultatbedömning	41
RESULTATREDOVISNING PER VERKSAMHETSOMRÅDE	42
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	43
Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	48
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	55
Hållbar samhällsplanering och boende	61
Energi och klimat.....	73
Kulturmiljö	82
Samhällsskydd och beredskap	94
Naturvård och miljöskydd.....	104
Areella näringar.....	137
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	151
ÖVRIG REDOVISNING.....	168
Information av väsentlig betydelse.....	168

Sammanställning av väsentliga uppgifter	168
Avgiftsbelagd verksamhet.....	170
ÅRET I SIFFROR	171
Tabell A – Verksamhetskostnader.....	171
Tabell B– Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet.....	173
Tabell C – Årsarbetskrafter	175
Tabell D – Representation	176
Tabell E – Lokaler	177
Tabell F – Redovisning av ärenden 2025	178
Tabell G – Överklagade beslut 2025	180
Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2025.....	181
Tabell I – Handläggningstider	183
FINANSIELL REDOVISNING	186
Resultaträkning	186
Balansräkning.....	187
ANSLAGSREDOVISNING	189
Tilläggsupplysningar och noter	190
LANDSHÖVDINGENS UNDERSKRIFT AV ÅRSREDOVISNINGEN	210
BILAGOR.....	211
Bilaga A Register länsstyrelseinstruktionen.....	211
Bilaga B Register regleringsbrevsuppdrag.....	214
Bilaga C Register övriga uppdrag.....	217
Bilaga D Redovisas i särskild ordning.....	218
Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning.....	223

Landshövdingen har ordet

Sedan den 10 november har jag förmånen att få vara landshövding i Västmanlands län. Det är ett län som präglas av utvecklingskraft och har stor betydelse inom många viktiga områden. Här finns flera av de lösningar som vi behöver för framtiden inom energiområdet och den gröna omställningen. Länsstyrelsen är genom sin breda verksamhet en viktig aktör på regional nivå. Vi har i uppdrag att bidra till att uppnå de nationella målen, de

globala målen inom Agenda 2030 och de regionala strategier som är kopplade till vår breda verksamhet. Vi arbetar aktivt med omvärldsanalys för att ha koll på stora trender inom områdena demokrati, klimat och miljö samt säkerhet och hur detta påverkar både länet och vår myndighet. Utifrån detta underlag utformar vi våra prioriteringar och vår strategiska inriktning. Målet är att vara en regional och efterfrågad aktör i framkant som har god och regelbunden dialog med berörda aktörer.

I en orolig tid är samverkan extra viktigt

År 2025 har präglats av turbulens och stora förändringar i vår omvärld. Säkerhetsläget och världsekonomi utsätts för prövningar som också påverkar Sverige och Västmanland. Krig pågår i vårt närområde och på hemmaplan finns betydande problem med kriminalitet. Vi ser många barn och ungdomar som utnyttjas av kriminella, vilket ger allvarliga konsekvenser för dem, deras familjer och samhället i stort. I uppdraget om Barn och unga i organiserad brottslighet (Bob) samverkar länsstyrelserna med sex andra myndigheter. För att hindra att barn och unga begår grova brott med koppling till organiserad kriminalitet är ett fungerande samarbete, både strategiskt och operativt en viktig pusselbit. Avvägningar för att främja tillväxt och balansera samhällsintressen ingår som en del i alla våra uppgifter. Uppgifter som berörs i stor utsträckning är till exempel plansamråd, prövning och tillsyn. Det finnas ett behov av att arbeta mer proaktivt med strategiska frågor kring mark- och vattenanvändning tillsammans med länets aktörer. Det finns många synergier och samband mellan våra uppdrag som berör beredskap och försörjning inom olika verksamhetsområden. För att arbeta effektivare och nå större effekter behöver vi därför öka samordningen av och kunskapen om myndighetens olika uppdrag och uppgifter som ska bidra till en god förmåga till krisberedskap och försörjning av till exempel livsmedel, vatten, energi med mera.

Våra fokusområden

Effektivare resursanvändning och snabbare grön omställning är tillsammans med bättre förmåga till krisberedskap och försörjning samt ökat förtroende och fungerande demokrati, myndighetens tre fokusområden. Vi har under 2025 fått in flera stora och komplexa ärenden inom prövning och tillsyn som ofta innebär svåra avvägningar mellan olika samhällsintressen, inte minst när det gäller markanvändning.

Klimat- och energistrategi

Vi har under 2025 färdigställt en ny klimat- och energistrategi med tillhörande handlingsplan som fick stor medial uppmärksamhet i länet. Strategin har tagits fram som ett projekt inom länets miljö- och klimatråd, vilket är viktigt för förankring och spridning av strategin.

Stärkt krisberedskap och totalförsvaret

Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla vår och länets förmåga inom krisberedskap och det civila försvaret. Under året inleddes ett arbete som syftar till framtagande av Regional inriktning och handlingsplan för krisberedskap och totalförsvaret i Västmanlands län 2026–2030. Inom ramen för det arbetet kommer länets förmåga inom totalförsvaret att stärkas ytterligare.

Vi arbetar för en god förvaltningskultur

Att utveckla en god förvaltningskultur är en ständigt pågående process. Under hösten hade vi en ärendevecka med fokus på en effektiv ärendehandläggning, klarspråk och tillgänglighet. Att förenkla för företag är ett viktigt uppdrag och en del i en god förvaltningskultur. Vi har genomfört utbildningen Vi och företagen i syfte att utveckla vårt bemötande och vår service till företag som kommer in kontakt med oss på olika sätt.

Vi flyttade in i nyrenoverade lokaler

I maj 2025 flyttade vi in i våra renoverade lokaler. Vi har idag lokaler som är utformade för ett flexibelt arbetsliv och som dessutom inryms på en mindre yta än tidigare, vilket bidrar till att hålla nere myndighetens omkostnader. Lokalerna möjliggör samarbete över organisationsgränserna på ett annat sätt än tidigare. Lokalerna är även säkrare och bättre rustade för den säkerhetspolitiska orostid vi lever i. Den medarbetarenkät som genomfördes under året visade att våra medarbetare till stora delar trivs med sitt arbete och det nya arbetssätt som de nya lokalerna medför.

Verksamhetsåret 2025

På följande sidor redovisar vi de uppdrag som vi har haft under det gångna verksamhetsåret liksom de möjligheter och utmaningar som vi ställts inför under 2025. Under året har våra medarbetare genomfört en omfattande verksamhet där bland annat beslut har fattats i 12 371 ärenden och bidrag som omfattar cirka 43 800 000 kr har betalats ut. Min bedömning är att Länsstyrelsen har uppnått ett gott resultat för verksamhetsåret 2025.

Acko Ankarberg Johansson
Landshövding i Västmanlands län

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är dels att informera om årsredovisningens upplägg och disposition, dels att beskriva de huvudsakliga begrepp och mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Myndighetsövergripande verksamhet
- Resultatredovisning per verksamhetsområde
- Övrig redovisning
- Året i siffror
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Resultatredovisningen innehåller en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde. Den utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). I avsnittet Myndighetsövergripande verksamhet beskrivs också länsstyrelsens organisation, strategiska styrning, planering och inriktning för verksamheten. kon

Varje kapitel i resultatredovisningen inleds med en tabell som sammanfattar de instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som behandlas. Därefter följer en beskrivning av verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål. Avsnittet avslutas med resultatredovisning och en samlad bedömning av resultaten.

Under avsnitt Övrig redovisning beskrivs information och uppgifter av väsentlig betydelse samt avgiftsbelagd verksamhet. Året i siffror innehåller bland annat statistik avseende verksamhetskostnader, årsarbetskrafter (ÅA) och ärendehantering, fördelade enligt VÅS. Den finansiella redovisningen innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. Bilaga D tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. Bilaga E innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag, funktioner och stödverksamhet som samordnas.

För de länsstyrelser som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll redovisas eventuella underlag för ledningens bedömning i bilaga F.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi ska bidra till att nationella och mer övergripande mål får genomslag i länet. Länsstyrelsens insatser ska påverka måluppfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen resultatindikatorer som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultaten som redovisas kan bestå av både prestationer och effekter. Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål. Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

För respektive avsnitt i årsredovisningen gör vi en motiverad sammanvägd bedömning av resultatet. I de fall verksamheten i avsnittet är omfattande kan den kompletteras med en motiverad bedömning per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- Otilfredsställande: Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- Utvecklingsbehov: Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- Gott: Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- Utmärkt: Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Myndighetsövergripande verksamhet

I detta avsnitt beskrivs länsstyrelsernas övergripande uppgifter, uppdrag och mål. Här redovisas den enskilda Länsstyrelsens organisation, strategiska styrning och planering. Här redovisas även resultatet av Länsstyrelsens myndighetsövergripande arbete med fokus på uppgifter enligt §2 och §5 i länsstyrelseinstruktionen, arbetsmiljö, övergripande uppdrag och internt utvecklingsarbete.

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Som regeringens ombud i länet är länsstyrelsen en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur myndigheten ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av Riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i det årliga regleringsbrevet.

Det finns inget övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål får genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna.

Länsstyrelsen finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär 50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget har länsstyrelsen riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är bidragsfinansiering som kommer från andra myndigheter och organisationer. Utöver det bedriver länsstyrelsen avgiftsfinansierad verksamhet och tar in avgifter från organisationer och individer.

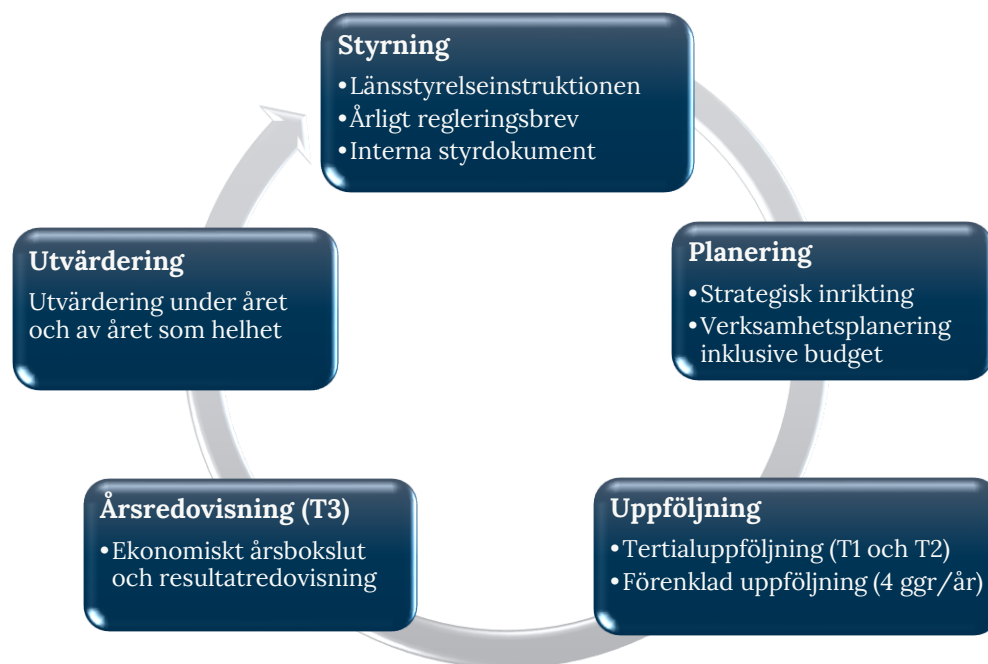
Strategisk styrning och planering

Myndighetens sammanhållna process för strategisk styrning, planering och uppföljning ger ett effektivt, enhetligt och systematiskt arbetssätt som skapar bättre förutsättningar till analys och intern dialog inom myndigheten. Detta leder till en ändamålsenlig styrning av verksamheten, att utifrån ekonomiska ramar nå uppsatta mål med utgångspunkt i förhållanden i länet.

Planering är en del av vår styrmodell

Länsstyrelsens verksamhetsplanering är en viktig process för att fånga upp omvärldsfaktorer och att tydliggöra prioriteringar och målsättningar utifrån befintliga resurser för nästkommande års verksamhet. Verksamhetsplaneringen inleds varje år med en omvärldsanalys, se vidare avsnittet om Omvärldsanalys och strategisk inriktning nedan. I Västmanland genomför vi vår verksamhetsplanering och uppföljning i enlighet med en gemensam process och utifrån beslutade planeringsanvisningar som gäller all verksamhet.

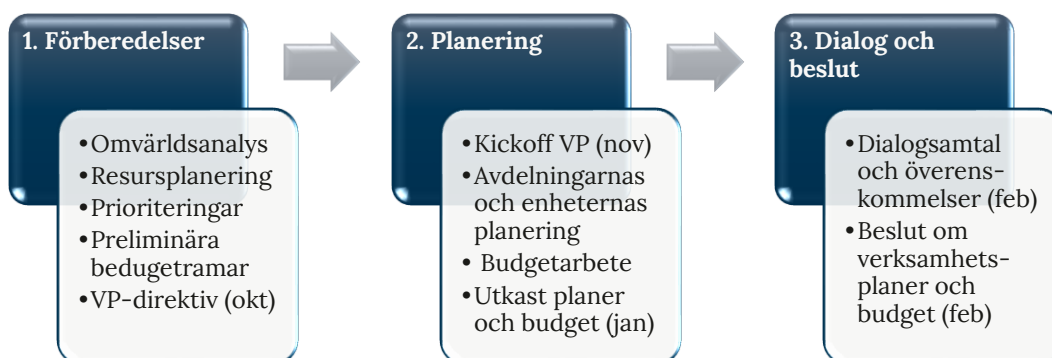
Den interna styrningen utövas genom styrdokument. Tillsammans med arbetsordningen reglerar styrdokument och handlingsplaner specifika delar av verksamheten.

Figur 1. Länsstyrelsens styrmodell

Verksamhetsplaneringen är uppdelad i tre steg. Avdelningarna och enheterna genomför sin verksamhetsplanering under en samlad tidsperiod (november-januari). Alla medarbetare deltar i processen och involveras på olika sätt.

Vi har en intern löpande dialog under året i lednings- och chefsgruppen kring vad som är viktigt för att bibehålla våra goda förutsättningar och vidareutveckla verksamheten. För att vi ska fortsätta att arbeta effektivt och uppnå så stor nytta som möjligt utgår vi ifrån regeringens styrning och förväntningar och vad som är viktigt för Västmanland. Vi tydliggör vad som ska uppnås och vad som är rätt kvalitet och kvantitet i olika situationer.

Figur 2. Länsstyrelsens process för verksamhetsplanering.

Uppföljning och återrapportering

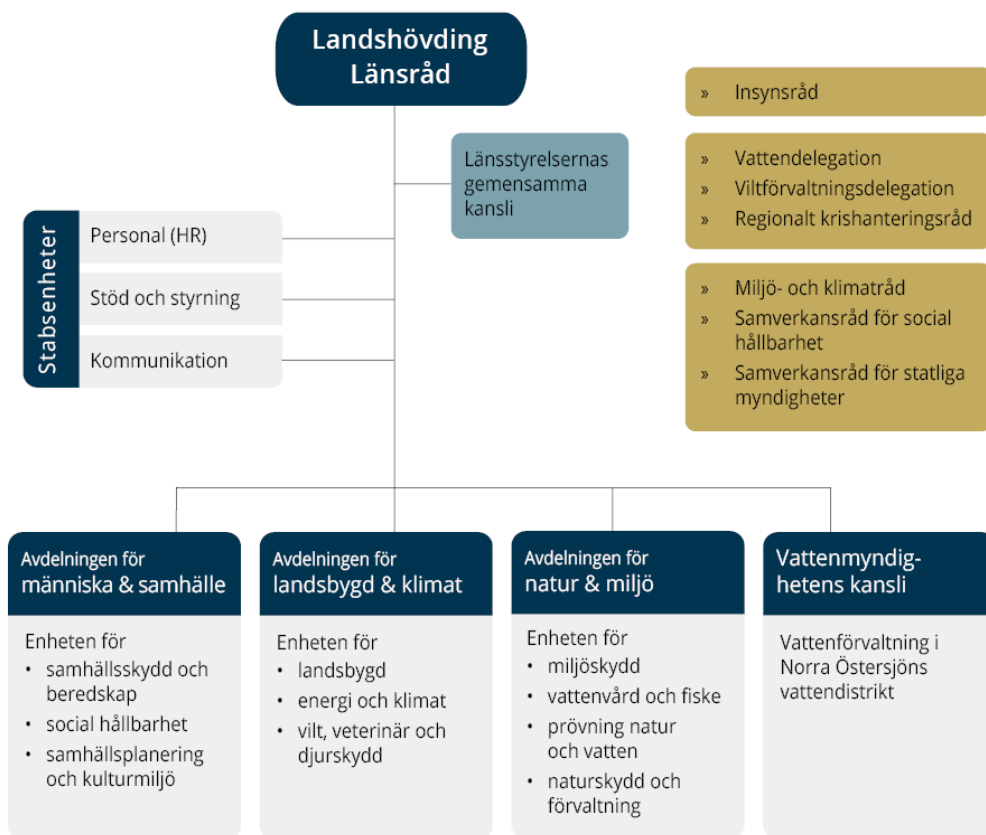
Ledningen följer via regelbundna uppföljningar upp att planerad verksamhet genomförs på ett ändamålsenligt sätt inom befintliga ekonomiska ramar.

Ekonomi och verksamheten följs upp varje tertiäl. Syftet med myndighetens tertiäluppföljningar är att få en bild av resultatet hittills och avvikelser i relation till plan och budget, att fånga upp behov av omprioriteringar och andra åtgärder samt att uppdatera planerna framåt. Vid tertiäluppföljningarna följer ledningen också upp arbetsmiljöåtgärder och myndigheten genomför regelbundet medarbetarundersökningar.

Länsstyrelsen genomför även uppföljning av nyckeltal, det ekonomiska utfallet och ärenden fyra gånger per år. Syftet med dessa så kallade förenklade uppföljningar är att snabbt och enkelt få en bra nulägesbild av ekonomi, ärendeflöde och andra nyckeltal som är viktiga för myndigheten att följa.

Årets verksamhet rapporteras och följs upp i samband med årsredovisning och årsbokslut, rapportering av uppdrag enligt villkor för tilldelade medel samt genom årliga uppföljningstillfällen av till exempel arbetsmiljö, miljö kvalitetsmål, jämställdhet och miljöledning. Utvärdering av årets verksamhet som helhet sker i samband med årsredovisningen och det finansiella årsbokslutet, vilket vi även betraktar som uppföljning till och med tertiäl 3.

Vår organisation

Figur 3. Länsstyrelsen Västmanlands organisation 31 december 2025.

Länsstyrelsen var vid utgången av 2025 organiserad i fyra avdelningar som ansvarar för kärnverksamheten och tre stabsenheter som ansvarar för verksamhetsstöd inom sina respektive områden. Länsstyrelsens ledning bestod till och med 9 november av landshövding Johan Sterte och från 10 november av landshövding Acko Ankarberg Johansson samt vikarierande länsråd Stefan Renlund.

Länsstyrelsen är värdlän för länsstyrelsernas gemensamma kansli, vilket framgår av organisationsschemat. Gemensamma kansliet har ett övergripande uppdrag att skapa förutsättningar för länsstyrelsernas gemensamma arbete med digitalisering, utveckling och förvaltning samt att ge ledningsstöd till de länsråd som är utsedda att styra dessa verksamheter.

Länsstyrelsen har ett insynsråd och två delegationer: Viltförvaltningsdelegationen och Vattendelegationen. Länsstyrelsen organiserar och ansvarar för fem samverkansråd som landshövdingen är ordförande för:

- Miljö- och klimatrådet
- Regionala krishanteringsrådet
- Rådet för social hållbarhet
- Samverkansrådet för statliga myndigheter.

Strategisk inriktning, mål och prioriteringar

Vår vision med övergripande mål och vår gemensamma strategiska inriktning beskriver vad vi som myndighet vill uppnå. Visionen och de övergripande målen samt inriktningen berör all verksamhet.

Det finns specifika mål för respektive verksamhetsområde. Det är nationella mål som har beslutats av riksdagen, mål i nationella och regionala strategier, tillsyns- och kontrollplaner med mera. Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål redovisas under resultatredovisning per verksamhetsområde.

Vision och övergripande mål

Länsstyrelsen vision lyder: **Ett hållbart Västmanland för nuvarande och kommande generationer.**

Länsstyrelsen skapar stor effekt och nytta genom

- **att vi är en regional aktör i framkant**

Vi är en efterfrågad regional aktör med en väl fungerande dialog. Invånare, uppdragsgivare och samverkanspartners vet vad de kan förvänta sig av oss, och vårt bemötande är lyhört och respektfullt.

- **att vår myndighetsutövning är rättssäker, effektiv och möjliggörande**

Vi har en ekonomi i balans och använder våra resurser på ett effektivt och ändamålsenligt sätt för att skapa stor effekt och nytta i länet inom våra ansvarsområden. Vår handläggning är rättssäker och möjliggörande.

- **ett tillitsfullt arbetsklimat och en hållbar arbetsmiljö**

Vi har ett öppet och förtroendeingivande arbetsklimat med en hållbar arbetsmiljö. Vi är kompetenta, professionella, handlingskraftiga och föredömliga medarbetare. Chefer bidrar med att skapa engagemang, delaktighet och förutsättningar för resultat och utveckling.

- **en förmåga att anpassa arbetet med att nå nationella mål efter omvärlden och läget i länet**

Vi är en effektiv myndighet med god förmåga att anpassa oss efter förändringar i länet och omvärlden. Vi är ett gott föredöme genom att arbeta aktivt med att integrera hållbarhetsperspektiv i vår verksamhet.

Omvärldsanalys och strategisk inriktning

Verksamhetsplaneringen inleds varje år med en omvärldsanalys. Resultatet analyseras vidare av ledningsgruppen och slutsatserna tas med i verksamhetsplaneringen, och utgör underlag till Länsstyrelsens prioriteringar och fokusområden. Prioriterade strategiska frågor för länet som har identifierats utgör grunden för Länsstyrelsens strategiska inriktning framåt.

Den gemensamma inriktningen är att främja tillväxt och balansera samhällsintressen med fokus på följande områden:

- **Effektivare resursanvändning och snabbare grön omställning**

Avvägningar för att främja tillväxt och balansera samhällsintressen ingår som en del i alla våra uppgifter. Uppgifter som berörs i stor utsträckning är till exempel plansamråd, prövning och tillsyn. Det finns ett behov av att arbeta mer proaktivt med strategiska frågor kring mark- och vattenanvändning tillsammans med länets aktörer.

- **Bättre förmåga till krisberedskap och försörjning**

Det finns många synergier och samband mellan våra uppdrag som berör beredskap och försörjning inom olika verksamhetsområden. För att arbeta effektivare och nå större effekter behöver vi därför öka samordningen av och kunskapen om myndighetens olika uppdrag och uppgifter som ska bidra till en god förmåga till krisberedskap och försörjning av till exempel livsmedel, vatten, energi med mera.

- **Ökat förtroende och fungerande demokrati**

Vi behöver fortsätta att löpande arbeta för att bibehålla och utveckla en god förvaltningskultur utifrån gemensamma värden. Att förenkla för våra målgrupper och sträva efter en effektiv handläggning av ärenden är av stor betydelse för medborgarnas förtroende. För att bidra till jämlikhet, tillit och ett högt förtroende behöver olika målgrupper och intressen beaktas inom samtliga uppdrag och uppgifter.

Internt utvecklingsarbete i fokus

Den gemensamma inriktningen innehåller också internt utvecklingsarbete som berör all verksamhet. Det pågår utvecklingsarbete inom många av myndighetens verksamheter. Följande interna områden lyfts fram i den gemensamma inriktningen för 2025:

- **Stärka myndigheten och förmågan till förändring**

Ett öppet arbetsklimat och en stark sammanhållning med verksamhetsfrågorna i fokus är viktigt för att vi ska ha en så bra arbetsplats som möjligt. Länsledningen tog under 2023 ett inriktningsbeslut gällande Länsstyrelsens framtida arbetsplats. Det övergripande målet är att stärka myndigheten, sammanhållningen och förmågan till förändring. Implementeringen av nya arbetssätt, gemensamma spelregler och samverkansformer i våra nya lokaler har varit i fokus under 2025.

- **Integrering av tvärperspektiv med jämställdhet som exempel**

De senaste åren har jämställdhetsintegrering varit ett prioriterat område, som en del av vår ambition att utveckla myndighetens arbete med att integrera samtliga tvärperspektiv i verksamheten. Det finns sedan 2024 en intern strategi för jämställdhetsintegrering och en treårig genomförandeplan för perioden 2024 – 2026. Strategin pekar ut viljeriktningen om att stärka och förbättra Länsstyrelsens arbete genom att utveckla systematik i styrning och genomförande och att öka kunskap och kompetens om jämställdhet.

Myndighetsövergripande resultat

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	177,6	177,8	183,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	119,8	117,8	118,8
Antal årsarbetskrafter män	57,8	59,9	64,3
Andel årsarbetskrafter kvinnor	67%	66%	65%
Andel årsarbetskrafter män	33%	34%	35%
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12 276	11 998	11 982
Antal beslutade ärenden	12 371	12 444	10 454
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	154	142	126
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	362 272	335 308	311 541
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen ¹ (tkr)	43 752	84 797	49 234

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentarer till tabell

Antal årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter på myndigheten ligger på samma nivå som tidigare år. Andelen kvinnor ökar något medan andelen män minskar i motsvarande grad, även om förändringarna är mycket små. Inom flera av Länsstyrelsens yrkesområden är kvinnor i majoritet, och utvecklingen mot en något högre andel kvinnor i personalstyrkan fortsätter i långsam takt. Det är även vanligt att en större andel av de sökande till utannonserade tjänster är kvinnor, vilket kan bidra till den svaga förskjutningen i könsfördelningen.

Antal ärenden

Antalet ärenden ligger på en normal nivå, och på ungefär samma nivå som 2024. Ärendeflödet varierar något inom respektive verksamhetsområde, vilket beskrivs i resultatredovisningen per verksamhetsområde.

Antal ej beslutade ärenden äldre än två år har ökat något jämfört med föregående år. Stora delar av dom äldre ärendena består av hantering av bidragsansökningar till fleråriga projekt, vilket förklarar att dom är fortsatt öppna.

¹ Nyckeltalet Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen visar utbetalda bidrag under året. Här är inte periodiserade lämnade bidrag med. Urvalen för detta nyckeltal är inte samma som lämnade bidrag i resultaträkningen. Det gäller även för samma nyckeltal som anges i avsnittet Resultatredovisning per verksamhetsområde.

Verksamhetskostnad

Verksamhetens kostnader har fortsatt att öka mellan åren. Det beror främst på ökad budget för den länsstyrelsegemensamma förvaltnings- och utvecklingsportföljen. Västmanlands län är värdlän för denna funktion och ökningen är enligt plan.

Lämnade bidrag

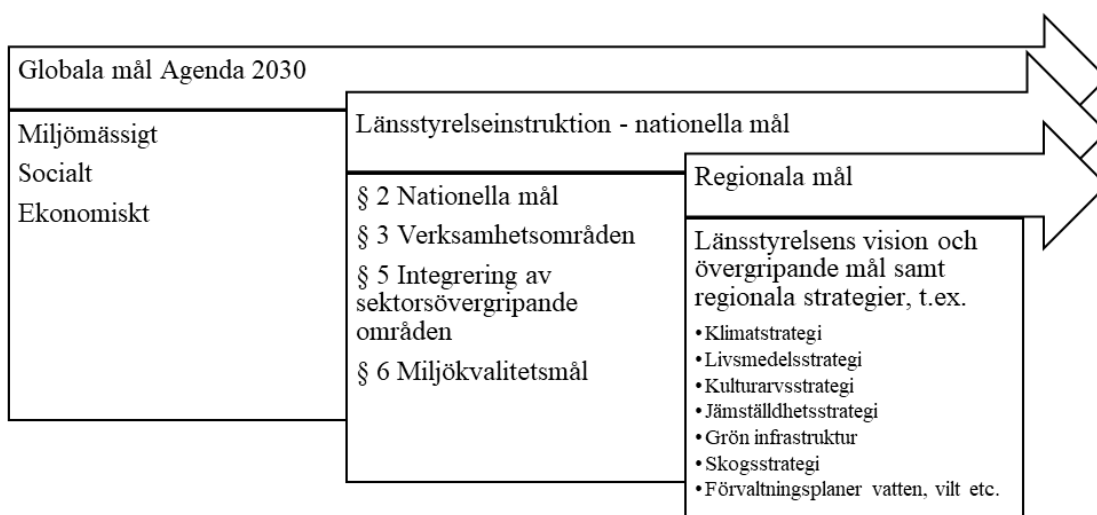
Utbetalningen av bidrag varierar stort mellan åren, vilket bland annat beror på hanteringen av bidrag i större fleråriga projekt. Förklaringen till skillnaden mellan 2024 och 2025 är framför allt utbetalningar av bidrag inom området förorenade områden, efterbehandling (VÄS 57).

Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Figur 4. Målstruktur – globala, nationella och regionala mål.

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att de nationella målen och de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030 ska få genomslag i länet. Våra insatser och aktiviteter syftar till att bidra till en gynnsam utveckling i länet, samtidigt som vi också skyddar och bevarar naturen till nytta för medborgarna och den biologiska mångfalden.

Många aspekter är inarbetade i det dagliga arbetet och beaktas i all kärnverksamhet. Inom Länsstyrelsen finns flera tvärssektoriella arbetsgrupper med medarbetare från olika avdelningar. Det är arbetsgrupper för bland annat fysisk planering, infrastrukturplanering, energi- och klimatfrågor och vattenförvaltning. Att samordna samhällsintressen och främja samverkan är en viktig framgångsfaktor för alla de resultat och effekter som redovisas i detta kapitel.

En utgångspunkt är att läget i länet i relation till mål ska bilda utgångspunkten för inriktning och avvägningar mellan olika intresseområden. Läs mer i avsnittet Strategisk styrning och planering.

Nationella mål

Resultatet av Länsstyrelsens övergripande arbete med nationella mål redovisas nedan utifrån vår gemensamma strategiska inriktning. Den strategiska inriktningen beskrivs närmare i avsnittet Strategisk styrning och planering ovan.

Effektivare resursanvändning och snabbare grön omställning

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Energi- och klimatstrategi med fem fokusområden

Länsstyrelsen har under 2025 tagit fram en ny energi- och klimatstrategi för länet. Strategin syftar till att ge en nulägesbeskrivning för energi- och klimatområdet och att ge en vägledning i omställningen att minska utsläppen av växthusgaser och främja hållbara energilösningar. Strategin innehåller fem fokusområden som ligger i linje med Länsstyrelsens strategiska inriktning. Arbetet fortsätter med att arbeta med handlingsplanerna och genomföra aktiviteter. Det genomförs som ett projekt inom länets miljö- och klimatråd som samlar ett stort antal aktörer från länets kommuner och näringsliv. Kopplingen till rådet är bidrar till en förankring av handlingsplaner och åtgärder. Länsstyrelsen har tagit fram strategin i bred samverkan med länets kommuner för att identifiera deras utmaningar och behov. Samverkan har också skett med Region Västmanland för att skapa en mer gemensam bild och riktning för länets energi- och klimatarbete. Länsstyrelsen har också träffat också företag i länet för att inhämta synpunkter från näringslivet.

Förmåga till samhällsavgöringar

Länsstyrelsen har under 2025 fått in flera stora och komplexa ärenden inom prövning och tillsyn. Vi deltar i hela prövnings- och tillståndsprocessen och yttrar oss om vilka villkor vi ser ska gälla för verksamheterna. Det innebär ofta svåra avgöringar mellan olika samhällsintressen, exempelvis om jordbruksmark där det planeras för solceller och viktiga naturvärden för vindkraftverk. Under 2025 har vi initierat ett internt arbete för att utveckla vår förmåga att göra goda samhällsavgöringar inom ärenden som gäller exploatering av mark.

Regional vattenförsörjningsplan

Länsstyrelsen har i bred samverkan med många aktörer i länet tagit fram en regional vattenförsörjningsplan. Planen har sänts på remiss till kommuner, VA-huvudmän, Region Västmanland och Vattenmyndigheten och kommer att fastställas under 2026.

Bättre förmåga till krisberedskap och försörjning

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Värdefull kulturegendom

I vårt ansvar för det civila försvaret ingår uppdrag att både märka upp viss kulturegendom och att ha en plan för undanförel av betydelsefull kulturegendom i länet. Uppgiften förutsätter samverkan inom Länsstyrelsen, mellan länsstyrelserna och med en lång rad organisationer på både regional och lokal nivå. Vi har under 2025 deltagit i det nationella nätverket för utmärkning och undanförel av kulturegendom. Vi har också sammanställt ett urval av länets mest värdefulla kulturegendom, vilka bör utmärkas och påbörjat arbetet med undanförelplaneringen. Arbetet med urval av kulturegendom är slutförd och vi avvaktar återkoppling från Försvarsmakten inför remiss.

Kontinuitetsplanering med fokus på avloppsreningsverk

Länsstyrelsen har tillsyn över flertalet av de tillståndspliktiga avloppsreningsverken i länet. Vi har under 2025 följt upp föregående års tillsynsinriktning om hur verksamheterna säkerställer en kontinuerlig drift av anläggningarna. Inriktningen på kontinuitetshantering har varit en fortsättning på tidigare års inriktningar med tillsyn över omgivningsfaktorer och klimatanpassning samt underhåll och reservdelshållning. Länsstyrelsen har även bjudit in VA-huvudmän och beredskapshandläggare från kommunerna till en samverkansträff med inriktning mot beredskap för kriser och höjd beredskap. Syftet med insatserna har varit att stärka den kommunala beredskapen att bedriva avloppsrening vid störda driftförhållanden.

Stöd till kommunerna

Länets kommuner har under 2025 erhållit fortsatt stöd från Länsstyrelsen, bland annat genom den arbetsgrupp för civilt försvar som finns etablerad inom länets samverkansöverenskommelse U-Sam. Arbetsgruppen har exempelvis tagit fram en länsgemensam metod för inriktning och samordning under höjd beredskap och krig. Vidare

arbetar gruppen med att utveckla länsgemensamma förmågor. Under 2025 har fokus i arbetet legat på att skapa förmåga till länsgemensam drivmedelsförsörjning och drivmedelslagring. Detta arbete fortsätter även under 2026.

Ökat förtroende och fungerande demokrati

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Kommunernas arbete med att motverka hemlöshet i samhällsplaneringen

Samhällsplaneringen har en viktig roll för ett socialt hållbart samhälle. Den Nationella hemlöshetsstrategin sträcker sig mellan 2022–2026. Syftet med strategin är att tydliggöra inriktningen för insatser för att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet och insatser för att förebygga att människor blir hemlösa. Ett av de fyra målen i strategin handlar om att förebygga hemlöshet. Länsstyrelserna har i uppdrag att under 2022–2026 stödja kommunerna i deras arbete med att motverka hemlöshet.

Länsstyrelsen uppdrog under hösten 2024 åt Sweco att analysera hur kommunerna i länet arbetar strategiskt för att motverka hemlöshet inom ramen för samhällsplaneringen. Kartläggningen som redovisades under våren 2025 visar hur kommunerna och allmännyttan arbetar med att motverka hemlöshet i samhällsplaneringen samt samarbetet med socialförvaltningen och allmännyttan. Det är endast ett fåtal kommuner som har etablerade strategier, metoder och samarbeten för att motverka hemlöshet. Merparten av kommunerna är fokuserade på att lösa akuta problem, men saknar mer långsiktiga strategier och metoder. Västerås stad har kommit längst i arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt för strukturellt arbetslösa, men ser att arbetet behöver utvecklas vidare i samverkan med socialtjänsten, allmännyttan och privata aktörer.

Rapporten visar sammantaget att kommunerna önskar att Länsstyrelsen ska stötta och samordna arbetet med hemlöshet. Det innefattar också att följa upp vad som händer i länet, visa på goda exempel på hur andra länsstyrelser och andra aktörer i övriga Sverige arbetar kring dessa frågor. Länsstyrelsen avser att arbeta vidare med detta kommande år.

Samverkan mellan naturvård, friluftsliv och integration

Länsstyrelsen har arbetat med att främja asylsökande och nyanländas kontakt med naturen. En utbildning har genomförts för aktörer som har kontakt med målgruppen. Utbildningen omfattade allemansrätt och hur man genomför aktiviteter i naturen. Därefter har aktiviteter samordnats och genomförts av bland annat Fritidsbanken, Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Vi har genomfört målinriktade insatser för att samordna olika intressen och öka samverkan inom många verksamhetsområden, med fokus på att öka möjligheterna att uppnå nationella och regionala mål i länet. Områden så som vatten, krisberedskap, social hållbarhet, miljö och klimat har prioriterats i det övergripande arbetet med att samordna samhällsintressen och samverka med länets aktörer.

Resultatet av Länsstyrelsens arbete med att samordna samhällsintressen och främja samverkan redovisas nedan utifrån vår gemensamma strategiska inriktning. Den strategiska inriktningen beskrivs närmare i avsnittet Strategisk styrning och planering ovan.

Effektivare resursanvändning och snabbare grön omställning

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Regional samverkan i Mälardalen om metodstöd för kommunal energiplanering

Projektet SUVERÄN är en förkortning av länen Södermanland, Uppsala, Västmanland för energi för gränserna. Syftet med projektet är att stärka kommunernas kompetens om energiplanering och energiförsörjning genom att utveckla ett metodstöd för energiplanering som kommunerna ska kunna använda. Projektet finansieras av Energimyndigheten med 10 mkr under två år och leds av Länsstyrelsen i Västmanlands län. 21 kommuner medverkar.

Cirkulära flöden av stål och metaller inom industrin

Tillväxtverket har beviljat medel till projektet Cirkulära flöden inom stål och metaller inom industrin. Idén kommer från diskussioner inom länets miljö- och klimatråd och tar bland annat avstamp i resultat och förslag från en förstudie från konsultföretaget WSP: "Industriell symbios Finnsletten" där företagen identifierat att metaller kan användas mer resurseffektivt. Syftet är att minska industriföretagens miljöpåverkan och ekonomiskt hållbart optimera resursflöden. I projektet som leds av Länsstyrelsen deltar för närvarande även Volvo, Seco Tools, Mälardalens universitet och Region Västmanland. Ambitionen är att involvera fler aktörer. Projektet har erhållit medel för ett år.

Länsstyrelsen koordinerar EU-projektet Life2Taiga

Projektet Life2Taiga handlar om att restaurera och öka naturvärdena i tallskogar i Sverige och Finland. Projektet medfinansieras av medel från EU:s miljöfond, det så kallade LIFE-programmet och pågår 2022–2028. (Tidigare genomfördes projektet LIFE Taiga.) I projektet deltar 17 länsstyrelser, Naturvårdsverket och Metsähallitus i Finland och leds av

Länsstyrelsen i Västmanlands län. Under 2025 har 29 naturvårdsbränningar på 501 hektar utförts. Det har även genomförts brandefterliknande åtgärder på 415 hektar på 13 olika områden i nio län. Det innebär att den biologiska mångfalden kommer att öka och ett stort antal arter kommer att gynnas, både rödlistade och generellt brandgynnade arter.

I länet har det genomförts naturvårdsbränningar i naturreservaten Lappland i Skinnskattebergs kommun och Stora Flyten i Surahammars kommun inom projektet.

Bättre förmåga till krisberedskap och försörjning

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Den regionala livsmedelsstrategin

Vi samverkar med andra aktörer med målet att livsmedelsproduktionen ska öka fram till 2030. Den regionala livsmedelsstrategin fokuserar på de fyra områdena upplevelsemat, krismat, viltmat och länets mat. Under 2025 har Länsstyrelsen tillsammans med främst Region Västmanland och LRF Mälardalen arbetat fram en handlingsplan för ökad livsmedelsproduktion i länet. Inspel till handlingsplanen har även inhämtats från samverkansgruppen för livsmedelsstrategin som utöver Länsstyrelsen, Region Västmanland och LRF Mälardalen även består av Hushållningssällskapet, RISE, Sweden Food Arena, Smaka på Västmanland, Agro Västmanland, Sveriges Grisföretagare och Sala kommun. Inspel inhämtades också genom en enkätundersökning som skickades ut brett till lantbrukare i länet som söker jordbrukarstöd. För måltidsturismens inspel genomfördes en workshop med cirka 60 aktörer från både privat och offentlig sektor samt en djupgående analys av en specialist på området. Handlingsplanen är en regional konkretisering av den nationella och den regionala livsmedelsstrategin. Det övergripande målet är en konkurrenskraftig, robust och hållbar livsmedelskedja, för att öka den totala livsmedelsproduktionen. Arbetet har finansierats av Tillväxtverket. Handlingsplanen för ökad livsmedelsproduktion i Västmanland ska visa en tydlig riktning för länet, och ligga till grund för Region Västmanlands och Länsstyrelsens prioriteringar och aktiviteter. Produktionsökningen främjar länets sysselsättning, utvecklar landsbygden och ökar försörjningsberedskapen av livsmedel.

Handlingsplan för elektrifiering

Länsstyrelsen har tagit fram en handlingsplan för elektrifiering i dialog med länets kommuner, elnätsbolag, företag och branschorganisationer. Syftet är att möjliggöra för en storskalig elektrifiering och tydliggöra hur den regionala och lokala energiplaneringen kan utvecklas och organiseras i länet. Handlingsplanen för elektrifiering har presenterats för Effekforum Västmanland som är ett samverkansforum mellan det offentliga, näringslivet och energibranschen och leds av Region Västmanland. Syftet med forumet är att skapa förutsättningar för en robust energiförsörjning i regionen. Förhoppningen är att arbetet med handlingsplanen ska tas vidare av forumet och att det ska verka som en samverkansknutpunkt för det fortsatta arbetet och ligga till grund för fortsatt arbete med elektrifiering. Handlingsplanen ska vara klar i mars 2026.

Ökat förtroende och fungerande demokrati

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Stärkt samverkan med Mälardalens universitet för social hållbarhet

Länsstyrelserna i Södermanlands och Västmanlands län har tecknat en avsiktsförklaring med Mälardalens universitet för att fördjupa samverkan kring social hållbarhet. Genom samarbetet stärks förutsättningarna för att möta framtidens samhällsutmaningar i båda länen. Samarbetet omfattar bland annat folkhälsa, jämställdhet, integration och mänskliga rättigheter. Det innebär även kunskapsutbyte, praktikplatser, uppsatsämnen, gästföreläsningar och gemensamma forskningsprojekt. Avsiktsförklaringen gäller för perioden 2025–2027.

Minoritetsgruppernas berättelser kring hot och hat

Den känslomässiga polariseringen som innebär att olika grupper ger sig på sina meningsmotståndare genom hot, hat och kränkningar har ökat i världen, Sverige och länet. Länsstyrelsen ser oroväckande tendenser i länet. Lokala politiker har hotats när de stått upp för jämställdhet, integration och/eller HBTQI-personers rättigheter. Judar, romer, samer, HBTQI-organisationer, imamer och somaliska föreningar vittnar också om att samtalsstenen hårdnat och att hatet har ökat. Länsstyrelsen har med anledning av detta tagit initiativ till rundabordssamtal med länets minoriteter för att lyssna på deras berättelser. Det har bidragit till att nationella minoriteter och andra grupper fått ett erkännande. Kommuner och myndigheter ökar samtidigt sina kunskaper om gruppernas situation och kan därmed stärka skyddet för dem. Det finns en stor efterfrågan och förväntan på det fortsatta arbetet och det kommer att följas upp vid fler tillfällen.

Ökad samverkan inom integrationsarbetet

Länsstyrelsen har vidareutvecklat samverkan inom integrationsområdet både internt och externt, särskilt med Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Statens servicecenter. Integrationsarbetet har internt exempelvis kopplats till uppdragen gällande utrikesfödda kvinnors etablering, hemlöshetsfrågor och friluftsliv.

I samband med etablering av Migrationsverkets mottagande- och återvändandecenter har Länsstyrelsen ansvarat för att samordna och leda arbetet med att teckna samverkansöverenskommelsen mellan berörda aktörer. Syftet med överenskommelsen var att tydliggöra roller och ansvar, säkerställa kontaktvägar samt underlätta etableringen av Mottagande- och återvändandecentra. Överenskommelsen som undertecknades efter sommaren utgör grunden för samverkan mellan Migrationsverket, Västerås stad, Region Västmanland och Länsstyrelsen.

Främja länets utveckling

Ett av Länsstyrelsens övergripande mål är att skapa stor effekt och nytta i länet genom att vara en regional aktör i framkant. Länsstyrelsen i Västmanlands län har utvecklat en bred samverkan med andra myndigheter, kommuner, regionen, näringslivet och intresseorganisationer genom sina råd och delegationer. Länsstyrelsen har medverkat i framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för länet som är ett ramverk för att främja den regionala utvecklingen i länet. Se vidare redovisningen i avsnittet Regional tillväxt och infrastrukturplanering under rubriken Länets regionala utvecklingsstrategi.

Regelbundna möten i rådet för social hållbarhet, miljö- och klimatrådet, vattendelegationen, viltförvaltningsdelegationen och samverkansrådet för statliga myndigheter bidrar i stor utsträckning till att följa tillståndet och utvecklingen och uppmärksamma strategiska frågor och inriktningen i länet. En effekt av dessa möten är ökad kompetens och medvetenhet om ämnesområden och gemensamma frågor som berör många aktörer i länet, vilket i sin tur leder till samordnade insatser inom olika områden.

En del i Länsstyrelsens arbete med att samverka kring länets utveckling är att vi bjuder in länets riksdagsledamöter till dialog ett par gånger per år. Under året har exempelvis den nationella och regionala infrastrukturplaneringen varit i fokus. En effekt av dialogerna är att länets riksdagsledamöter får en ökad kännedom om angelägna utvecklingsfrågor för länet, vilket är en viktig del i den demokratiska processen. Tillsammans kan man sedan på olika sätt driva strategiskt viktiga frågor vidare för att åstadkomma resultat.

Gemensamma målbilder och planer framåt främjar länets utveckling genom att berörda aktörer enas kring prioriteringar, vad som behöver genomföras och kommuniceras samt att ansvar och roller i genomförandet tydliggörs. Effekten blir också ett mer långsiktigt utvecklingsarbete som involverar fler och som löpande kan följas upp och justeras utifrån förändringar i länet.

Länsstyrelsen har också följt tillståndet i länet genom bland annat myndighetens omvärldsanalys och den regionala bostadsmarknadsanalysen. Vi avsätter tid för sammanställning av omvärldsbevakning varje vecka. Vi bevakar aktuella nyheter inom media, regeringen, statliga myndigheter, andra länsstyrelser och våra kommuner.

Tillsyn

Effektiv och proaktiv tillsyn

Konkurrens om mark- och vattenanvändning utgör återkommande målkonflikter där allmänna intressen av olika slag ställs mot varandra i form av exempelvis etablering av energianläggningar, näringslivetableringar, jordbruksmark för livsmedelsproduktion, hotad biologisk mångfald samt kommunernas byggnation. Länsstyrelsen har fortsatt arbetat för att vara proaktiv genom att identifiera målkonflikter i ett tidigt skede samt ständigt utveckla arbetssätt för att vara möjliggörande inom ramen för rättssäkerhet.

En viktig uppgift är att löpande uppdatera kunskapsunderlag och planer för tillsyn. Effekterna av att ta fram kontroll- och tillsynsplaner är ett effektivt och mer långsiktigt arbetssätt som tydligare visar syftet och målsättningen med den kontroll och tillsyn som genomförs. Genomförda arrangemang som inkluderar flera olika perspektiv och många deltagare ökar kunskapen och skapar goda förutsättningar för erfarenhetsutbyte, nya angreppssätt, samordning och synergier samt en ökad samverkan inom tillsynsområdet.

Länsstyrelsens myndighetsutövning har fortsatt att vara proaktiv genom att identifiera målkonflikter i ett tidigt skede samt ständigt utveckla arbetssätt för att vara möjliggörande inom ramen för rättssäkerhet. Länsstyrelsen har under året bland utvecklat och stärkt dialogen med kommuner och näringsliv. Det innebär exempelvis att dialoger inleds på ett tidigare stadium. Vi har inlett ett arbete med att planera tillsyn så att den kompletterar insatser inom andra områden. I år har vi exempelvis prioriterat tillsyn av dammar som ligger mellan dammar som ska prövas inom NAP. Detta syftar både till att öka nyttan av tillsynsinsatser, men också till ökad trovärdighet i länet då det bidrar till helhetssyn.

Exempel på tillsynsinsatser inom olika verksamhetsområden under 2025:

- Under 2025 har vi fortsatt att föra dialoger med länets kommuner för att på ett tydligt och effektivt sätt vägleda dem i deras tillsynsarbete inom samhällsplanering. Länsstyrelsen har bland annat anordnat en träff för kommunernas bygglovsinspektörer och bygglovshandläggare som är verksamma inom tillsynsområdet. Syftet med mötet var bland annat att stärka och fördjupa kunskaperna, skapa utrymme för erfarenhetsutbyte samt att tydliggöra gemensamma utmaningar och möjliga utvecklingsinsatser.
- Länsstyrelsen har under 2025 utökat tillsynen av den skyddade kulturmiljöbebyggelsen, främst gällande kyrkor. Andelen av länets skyddade bebyggelse som har tillsynats under året är därför betydligt högre än tidigare år.
- Länsstyrelsen har under 2025 fortsatt bekämpningen av jättebalsamin i flera av länets naturreservat. Vi har också arbetat med tillsyn kopplat till invasiva arter, bland annat med flera besök inom trädgårdsbranschen. Besöken visar att trädgårdsnäringen i länet har god kännedom om lövplattmask och andra invasiva främmande arter. Många aktörer har också tagit fram kontroll- och saneringsrutiner för att hindra vidarespridning av masken.
- Länsstyrelsen arbetar med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Flera av åtgärderna i programmet omfattar tillsyn. Under 2025 har vi exempelvis arbetat med att miljö kvalitetsnormer (MKN) ska beaktas i prövning av miljöfarlig verksamhet genom att

inkludera kompetens om MKN i processen på ett tydligare sätt. Ett annat exempel är ärenden om anmälan om vattenverksamhet från Trafikverket om vattenpassager i samband med utbyggnad av väg- och järnvägsnätet. I denna typ av tillsynsärenden förelägger Länsstyrelsen om rättelse där vattenpassager bedömts undermåliga och vattendraget riskerar att inte uppnå MKN. Vi har en aktiv tillsynsvägledning även inom förorenade områden där vi hanterar en stor bredd av frågor. Påverkan på vatten är en del i detta. Det finns även andra prioriteringsgrunder än MKN som vi måste ta hänsyn till. Under 2025 har mycket fokus lagts på tillsynsvägledning om föroreningar av PFAS.

- Länsstyrelsen har bedrivit Sevesotillsyn enligt tillsynsplan för år 2025. Årets tillsyn har riktats in på övning av nödlägesberedskap och hur erfarenheterna från övningarna har tagits omhand. Syftet med inriktningen är att verksamheterna ska stärka sin förmåga att hantera oönskade händelser. Länsstyrelsen redovisar varje år utfallet av tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheterna till Myndigheten för civilt försvar. Myndigheten sammanställer i sin tur underlaget och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn. Resultatet redovisas till regeringen i april 2026.
- Vi har genomfört verksamhetstillsyner av kommunernas arbete med alkohol-, tobak- och nikotinlagstiftningen enligt 2025 års tillsynsplan för detta område. Vi bedömer att tillsynerna har bidragit till ökad regelefterlevnad de senaste åren och att vår fortsatta granskning ska stärka resultaten ytterligare.
- Länsstyrelsen deltar aktivt i den regionala miljösamverkan, *Mitt Miljösamverkan*, där länsstyrelser och kommuner i Västmanlands, Gävleborgs, Uppsala, och Dalarnas län ingår. Enligt avtalet ska samverkan genom operativa och konkreta samverkansprojekt, gemensam och jämförande tillsyn/kontroll samt nätverk för erfarenhetsutbyte skapa förutsättningar för samsyn och effektiv miljöbalkstillsyn och livsmedelskontroll. Länsstyrelsen i Västmanlands län medverkar i första hand genom att delta i miljösamverkans styrgrupp. *Mitt Miljösamverkan* har under första halvan av 2025 varit fokuserat på rekrytering och tillsättning av nya projektledare. Under andra halvan av 2025 har arbetet varit inriktat på att arbeta vidare med pågående projekt och utbildningar samt att initiera nya projekt som ska starta i början av 2026. Arbetet har också omfattat att planera in utbildningar och möten för kommunala inspektörer. Vi bedömer att denna regionala miljösamverkan är ett effektivt verktyg och har gett förutsättningar för att uppnå en mer likriktad och effektiv tillsyn i länets kommuner.
- Vi samverkar med länsstyrelserna i Uppsala, Stockholm, Örebro, Dalarna, Södermanland och Gotland inom området förorenade områden. Samverkan kallas *Mälsam* och har pågått sedan 2015. Det ursprungliga syftet är att utveckla en gemensam tillsynsvägledning till kommunerna. Resultatet av vår samverkan är framför allt att vi kan ge kommunerna mer vägledning av hög kvalitet inom ett tillsynsområde som är komplext och där utvecklingen går snabbt framåt. Länsstyrelsernas samverkan har utvecklats genom åren och omfattar även gemensamma ramavtal, samverkan inom bidrag och tillsyn. Under 2025 har till exempel ett gemensamt avtal tecknats för upphandling av miljötekniska utredningar

Se vidare redovisningar under avsnittet Redovisning per verksamhetsområde.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Länsstyrelseinstruktionens 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Integrering och samordning av olika uppgifter en framgångsfaktor

Integrering av tvärsektoriella verksamheter och att arbeta strategiskt för att samordna flera olika uppgifter och uppdrag inom Länsstyrelsens olika verksamhetsområden är en viktig framgångsfaktor. Det bidrar till ett kostnadseffektivt och kvalitetshöjande arbetssätt som ökar möjligheterna att uppnå önskade effekter.

Vi säkerställer att prioriterade tvärperspektiv integreras i kärnverksamheten och vid behov tvärbereds bland annat i samband med verksamhetsplanering och uppföljning.

Nedan ges några exempel på myndighetsövergripande resultat. Se vidare resultatredovisning per verksamhetsområde.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Könsuppdelad statistik

Information om länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik redovisas i Bilaga E Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat.

Länsstyrelsen i Västmanlands län har tagit fram en intern strategi för jämställdhetsintegrering och övriga tvärperspektiv inom ramen för

länsstyrelseinstruktionens § 5. Kopplat till strategin finns en genomförandeplan. Under 2025 har enheten för samhällsskydd och beredskap samt enheten för samhällsplanering och kulturmiljö prioriterats och erhållit ett särskilt stöd. Inom samhällsplanering har tvärperspektiven framförallt belysts i översiktsplaner och detaljplaneprocesserna. En förväntad effekt är tryggare stadsmiljöer för kvinnor, barn och andra grupper. På Enheten för samhällsskydd och beredskap har jämställdhets-, barn- och mänskliga rättighetsperspektiv integrerats i en rad pågående utvecklingsarbeten. Allt från krisstabsfunktionerna till trygghetspunkter, övningsmaterial, genomförda övningar, skyddsrum, utrymningsplaner och risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). En förväntad effekt är att övningar och höjd beredskap leder till att tvärperspektiven beaktas vid skarpa lägen i framtida kriser.

Könsuppdelad statistik är en förutsättning för myndigheten att analysera ett jämställt budgetutfall. Genom att samla in könsuppdelad statistik kan Länsstyrelsen mäta och analysera hur kostnader fördelats vid exempelvis konferenser, bidragsmedel och aktiviteter. Inom social hållbarhet deltar en stor majoritet kvinnor och där är målet att locka fler män att engagera sig. Viltförvaltning och säkerhetsfrågor har omvänt utmaningar med mansdominans. En jämnare könsfördelning har potential att jämna ut makt och inflytande mellan kvinnor och män.

Myndigheten ställer krav på organisationer som söker bidragsmedel att föra könsuppdelad statistik. Eftersom utrikesfödda kvinnor står längre bort från arbete och utbildning försöker myndigheten att stimulera organisationer som söker integrationsbidragen att rikta aktiviteter och pengar till de grupper som har störst behov. Effekten är minskade sociala klyftor i samhället genom att medlen riktas till de mest behövande.

Ett exempel på arbetet i länet med könsuppdelad statistik är utvecklingen och användningen av socialt hållbarhetsindex (SHI). Indexet gör det möjligt att på aggregerad nivå analysera könsskillnader inom flera områden som är centrala för social hållbarhet, såsom utbildning, arbete, ekonomi och hälsa. Genom att mäta skillnaden mellan de mest och minst utsatta grupperna kan vi identifiera variationer både mellan och inom grupper och samtidigt inkludera kön som en dimension i analysen. Detta ger en mer nyanserad bild än traditionell könsuppdelad statistik, eftersom indexet även kan kombineras med födelsebakgrund och geografiska skillnader för att belysa kön ur ett intersektionellt perspektiv. På så sätt synliggörs mönster som annars riskerar att förbli dolda, exempelvis hur kön samvarierar med socioekonomiska faktorer i olika kommuner och områden. Analysen bidrar till en gemensam kunskapsbas som stöd för prioriteringar och insatser där jämställdhet är en integrerad del av den bredare sociala hållbarheten.

Barnrätt

Under 2025 har barnrättsperspektivet fortsatt att vara en prioriterad och aktuell fråga inom beredskapsarbetet. Ett konkret exempel är när Enheten för samhällsskydd och beredskap genomför besök och provningar av skyddsrum utifrån flera olika aspekter, bland annat jämställdhets-, funktions- och barnrättsperspektiv. Syftet med dessa provningar är att öka kunskapen om hur skyddsrum kan utformas för att bli mer tillgängliga och trygga för alla, inklusive barn.

Enheten för social hållbarhet har under året gett stöd till energi- och klimatenheten inom ramen för genomförandet av den regionala energi- och klimatstrategin. Stödet har bestått i metodutveckling för att systematiskt integrera barnrättsperspektivet tillsammans med andra tvärgående perspektiv i planens genomförande. Arbetet förväntas bidra till att relevanta delar av planen utformas med ett integrerat barnrättsperspektiv.

Länsstyrelsen har sedan ett antal år, inom ramen för myndighetens djurskyddsärenden, haft ett särskilt fokus på att uppmärksamma barn enligt den så kallade Västmanlandsmodellen. Modellen innebär att i samband med djurskyddskontroller där djur som farit illa upptäcks, uppmärksamma och anmäla om det finns barn i familjen som kan ha behov av insatser från socialtjänsten. Under året har vi fortsatt arbetet med att ha ett tydligt barnrättsperspektiv i djurskyddsärenden.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Under 2025 har det interna arbetet med mänskliga rättigheter och folkhälsa utvecklats i positiv riktning. En myndighetsövergripande omvärldsanalys har genomförts där demokratiutmaningar uppmärksammats. Myndigheten oroar sig över att klyftorna i samhället ökar. Skillnader mellan olika gruppers levnadsvillkor ökar, vilket i sin tur riskerar ett vi-och-dom-skapande. Både kvantitativa och kvalitativa indikatorer pekar på att romer, judar, HBTQI-personer, afro-svenskar och muslimer utsätts för rasism och diskriminering. Det ställer krav på oss som myndighet för att stärka vårt förtroende och tillit samt stärka skyddet för de utsatta. Internt har det lett till prioriteringar i verksamhetsplaneringen om att öka förtroendet för myndigheten. Det har skett genom dialoger med de berörda grupperna. Det erkännande som exempelvis de romska föreningarna fått av Länsstyrelsen har varit mycket uppskattat.

Förenkla för företag

Länsstyrelsen har ett uppdrag att löpande verka för att förenkla för företag enligt § 5 p 7 i länsstyrelseförordningen. Delar av detta arbete genomförs länsstyrelsegemensamt och samordnas av Kronobergs län. Redovisning av Länsstyrelsernas gemensamma arbete med att förenkla för företag återfinns i Bilaga E.

Personalen på Länsstyrelsen i Västmanlands län har genomfört webbutbildningen Vi och företagen samt haft workshops kring materialet på enhetsmöten. Utbildningen handlar om professionellt bemötande och service och ger värdefulla förslag på hur dialogen med företagare kan utvecklas, utan att inkräkta på rättssäkerheten.

Länsstyrelserna ska fram till 2029 årligen redovisa handläggningstider för elva verksamheter samt resultat av nöjdhetsindex för fem verksamheter. Det handlar om hur nöjda företag är med sina kontakter med länsstyrelsen samt hur länsstyrelsen arbetar med att förbättra bemötande och service. Uppdraget samordnas av Länsstyrelsen i Kronoberg. Länsstyrelsen i Västmanland har varit behjälplig med att ta fram kontaktuppgifter för ett länsstyrelsegemensamt enkätutskick till företagare som haft ärenden inom aktuella områden. Områdena har för i år varit samråd enligt miljöbalken 12:6 (naturskyddsärenden) respektive avverkningsanmälan av skog avseende fornlämningar. Resultaten kommer bland annat att användas till att vidareutveckla länsstyrelsernas service, bemötande och kommunikation.

Länsstyrelserna har lanserat en portal där våra e-tjänster är samlade. Portalen ska bidra till att göra det enklare för företag, medborgare och kommuner och andra myndigheter att få service. Under 2025 har ett arbete pågått för att öka nyttjandegraden av våra e-tjänster.

När det gäller de länsstyrelsegemensamma insatserna kan också nämnas regleringsbrevsuppdraget 3A2 Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner. Se vidare resultatredovisning för verksamhetsområdet Energi och klimat.

Inom Länsstyrelsen i Västmanland genomförs regelbundet en myndighetsdag för hela personalen med fokus på den statliga värdegrunden och statstjänstemannarollen. Vi arbetar också kontinuerligt med klarspråk.

Utifrån reflektioner från workshops som enhetschefer lämnat in framgår att det finns ett behov av att diskutera Länsstyrelsens rutiner samt att ta fram förbättringsförslag genom gemensamma dialoger med berörda personalgrupper.

Vi har arbetat med att förenkla för företag genom att förbättra vägledningar inom olika områden och publicerat på webben. Det har bland annat tagits fram en vägledning kopplat till dispenser för mistlar, som är mycket vanligt förekommande i Västmanland.

Övergripande uppdrag och intern utveckling

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet	Regleringsbrev
1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning	Regleringsbrev
1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet	Regleringsbrev
3E3 Kunskaphöjande insatser rörande tillståndprocesser	Regleringsbrev
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670	Övriga uppdrag

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

RB 1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet

Inom området informationssäkerhet har Länsstyrelsen genomfört ett antal åtgärder. Länsstyrelsen har upprättat och reviderat befintliga riktlinjer kopplat till informationshantering och informationssäkerhet. Vi har uppdaterat vår säkerhetsskyddsanalys och utvecklat möjligheterna att handha säkerhetsskyddsklassificerade informationsmängder. Länsstyrelsen har genomfört utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet enligt cybersäkerhetskollen. Vi har också tagit fram en intern utbildningsplan för informationssäkerhet kopplat till införandet av nya mötestjänster.

Sammantaget har Länsstyrelsens arbete främst på den administrativa sidan av informationssäkerhetsarbetet möjliggjort tydligare hanteringsregler för informationsmängder och därmed höjt förmågan inom informationssäkerhet.

Delar av arbetet med uppdraget har genomförts länsstyrelsegemensamt. Se vidare den länsstyrelsegemensamma redovisningen av regleringsbrevsuppdrag 1B1 i bilaga E.

RB 1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och prövning

Stora delar av arbetet med uppdraget har genomförts länsstyrelsegemensamt. Resultatredovisningen återfinns i Bilaga E. Länsstyrelsegemensam redovisning.

Länsstyrelsen i Västmanland har följt det nationella arbetet. Vi deltar aktivt i de länsstyrelsegemensamma nätverken och implementerar de metoder och arbetssätt som tas fram. Länsstyrelsen arbetar också med att förbättra interna processer, rutiner och mallar för att effektivisera handläggningen. Vi har bland annat påbörjat ett arbete för att öka dialog med verksamhetsutövare som frekvent har ärenden hos oss inom prövning vatten. Vi har hittills haft dialog med en större verksamhetsutövare och resonerat om hur handläggningen kan snabbas upp genom bättre underlag från början, men också genom

prioritering och dialog. Arbetet har gett gott resultat i form av bra underlag i ärenden samt bättre dialog.

RB 1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet

Kostnaderna för informations- och kommunikationsverksamhet

Länsstyrelsens kommunikationsenhet består av åtta kommunikatörer inklusive chef. Det inkluderar kommunikatörer som arbetar för verksamheter som finansieras av EU, Vinnova, Mälarens vattenvårdsförbund, länsstyrelsegemensamma projekt och förvaltningar, etc. Länsstyrelsen Västmanland är till exempel värdlän för länsstyrelsernas Gemensamma kansli som verkar för samordning mellan länsstyrelserna. En kommunikatör arbetar på heltid åt det gemensamma kansliet som arbetar för att effektivisera och samordna länsstyrelsernas verksamhet. Totalt är 3,5 tjänster inriktade på de grundläggande kommunikationsuppgifterna på Länsstyrelsen Västmanland som webb, internkommunikation, presstjänst, grafisk profil, sociala medier etc.

Hur verksamheten har bidragit till myndighetens förmåga att uppfylla sina kärnuppgifter

Verksamheten bidrar till kärnuppgiften genom digitala och tryckta kanaler med service och råd till dem som vill använda Länsstyrelsens tjänster eller efterfrågar vägledning. Via webben erbjuds information, e-tjänster, kontaktinformation, instruktioner, utbildning, med mera.

Verksamheten stöttar i övrigt kärnverksamhetens måluppfyllelse genom exempelvis information med koppling till Länsstyrelsens främjandeuppdrag eller information för att gynna och underlätta deltagandet i allmänna val. Många av Länsstyrelsens uppdrag handlar om att informera, höja kunskapen, etc, vilket uppnås med stöd av kommunikationsfunktionen. Ytterligare exempel är råd till invånare om hur de ska agera vid samhällsstörningar eller kriser, kommunikation om försvarsvilja och vikten av källkritik. En stor del av arbetet är proaktivt, såsom att bidra till att utveckla länets beredskap inför kris eller krig.

En målgruppsanpassad och tillgänglig information är bärande för att målgrupperna ska veta hur de ska agera och kunna fatta välgrundade beslut i frågor som rör dem.

Länsstyrelsen följer upp effekt på olika sätt, utifrån satta kommunikationsmål. Informations- och kommunikationsarbetet är en integrerad och nödvändig del av verksamheternas arbete. Vi ser generellt en god effekt.

Lansstyrelsen.se hade 2025 cirka 9,2 miljoner registrerade besök, 14,4 miljoner registrerade sidvisningar och 6,4 miljoner unika besökare registrerade. Ca 180 000 av besöken gick in och startade en e-tjänst.

Exempel på en lyckad informationssatsning är annonsering och framtagande av folder för att berätta om evenemanget Bråforsdagarna. Bråfors Bergsmansby är Västmanlands enda kulturmiljöreservat och vi har en uppgift att tillsammans med ägare tillgängliggöra och berätta om och visa den unika miljön. Tack vare kommunikationsinsatserna besökte i år flera hundra personer bergsmansbyn under Bråforsdagarna. Under året tog vi även fram en ny energi- och klimatstrategi som vi fick stor medial uppmärksamhet kring. Vi har även uppdraget att inventera och tillgängliggöra kulturmiljöer i länet. Enheten för samhällsplanering och kulturmiljö har därför tagit fram ett omfattande kulturmiljöunderlag för Norbergs kommun. Vi har också ett tydligt uppdrag att informera om och tillgängliggöra våra naturreservat. Det innebär ett stort kommunikationsarbete med skyltar, uppdateringar på webben etc.

Vilken uppgift eller vilka uppdrag som ligger till grund för respektive verksamhet/insats

Enligt myndighetsförordningen ska *myndigheter "tillhandahålla information om myndighetens verksamhet och följa sådana förhållanden utanför myndigheten som har betydelse för verksamheten"*. Myndigheters serviceskyldighet regleras också i förvaltningslagen, med bland annat krav att tillhandahålla tillgänglig information.

Kommunikationsverksamheten har enligt den statliga värdegrunden uppgiften "att upprätthålla demokratiska värden, till exempel verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället".

Länsstyrelserna är mål- och resultatstyrda och respektive länsstyrelses inriktning beslutas av dess länsledning, utifrån de uppdrag som riksdag och regering har beslutat om. Enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion är en av länsstyrelsernas grundläggande uppgifter att arbeta för att nationella mål får genomslag i länet. Kommunikationsarbetet är helt dedikerat arbetet med nationella mål och övriga uppdrag och mål som riksdag och regering beslutar om.

Länsstyrelsen har till exempel ett uppdrag att informera och tillgängliggöra länets kulturmiljöer. Kommunikationen om Bråfors Bergsmansby och evenemanget Bråforsdagarna syftar till att uppfylla det uppdraget.

Vad som motiverar de val av kommunikationsmedel (kanalval) som gjorts, t.ex. framtagandet av profilprodukter (väskor, märkesnålar m.m. med myndighetens namn eller budskap från myndigheten), annonskampanjer eller utgivning av tidningar

Länsstyrelsens kommunikation sker i huvudsak via egna digitala kanaler, såsom externwebb, vilket alla myndigheter är skyldiga att ha, samt intranät för intern kommunikation. Sociala medier används för att kostnadseffektivt sprida information och kan ha stor betydelse i krissituationen, när vi vill nå många snabbt.

Tryckt information produceras endast i begränsad grad och framförallt inom vårt uppdrag att tillgängliggöra länets naturreservat för besökare. De flesta målgrupper föredrar att ta del av Länsstyrelsens information digitalt. Men det finns målgrupper och situationer där tryckt information är effektivare än digital.

Situationer där profilprodukter (väskor, märkesnålar, med mera.) används är få och kostnaden motiveras sällan av effekten. Valet av produkter sker utifrån att de ska vara förtroendeskapande. De ska vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara.

Marknadsföringen av Bråforsdagarna gjordes framförallt digitalt i egna kanaler som webb och sociala medier.

Annons

Tema	Verksamhet	Kostnad SEK
Annons sociala medier, Full koll, motverka langning	Enheten för social hållbarhet	4 600
Annons lokala medier om Bråforsdagarna, tillgängliggörande av kulturmiljö	Enheten för samhällsplanering och kulturmiljö	1 969
Annons, sociala medier, invigning av naturreservat	Enheten för naturskydd och förvaltning	300

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Övrigt tryckt material

Produktion	Enheten för naturskydd och förvaltning	Kostnad SEK
Nytryck av guidebok om länets naturreservat	Enheten för naturskydd och förvaltning	274 900
Information och tillgängliggörande Bråfors bergsmansby	Enheten för samhällsplanering och kulturmiljö	14 500

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Profilprodukter

Produktion	Verksamhet	Kostnad SEK
Vattenflaskor till personalen i samband med flytt till nya lokaler	Myndighetsövergripande	22 740

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Upphandlade kommunikationstjänster

Kommunikationsinsats	Uppgift eller uppdrag	Kostnad
Film om social hållbarhet	Enheten för social hållbarhet	47 500
Film om vinnaren av priset för social hållbarhet	Enheten för social hållbarhet	39 000
Grafisk layout, kulturmiljöunderlag Norbergs kommun	Enheten för kulturmiljö och samhällsplanering	125 000
Formgivning energi- och klimatstrategi	Enheten för energi och klimat	125 000
Informationsskyltar naturreservat	Enheten för naturskydd och förvaltning	377 174
Fem foldrar om träd	Enheten för naturskydd och förvaltning	50 000

Kommunikationsinsats	Uppgift eller uppdrag	Kostnad
Länsstyrelsegemensam medverkan i Almedalen, 3 panelsamtal	Myndighetsövergripande uppdrag	11 938

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Personalkostnader, enheten för kommunikation

Sammanställning	2025
Antal årsarbetskrafter totalt inom enheten för kommunikation	6,8

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

RB 3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndprocesser

Länsstyrelsen i Västra Götaland har i samverkan med Tillväxtverket genomfört en kunskapshöjande insats om länsstyrelsernas utvecklingsarbete rörande tillståndprocesser, med ett särskilt fokus på miljötillstånd. Målgruppen för insatsen var länsstyrelserna, aktörer från näringslivet och andra myndigheter. Insatsen syftade till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna gällande till exempel arbetssätt för att nå en mer likartad hantering, samt till att korta handläggningstiderna för vissa ärendetyper.

Länsstyrelsen i Västmanland deltog på den aktivitet som anordnades och har tagit till sig erfarenheter från seminariet. Ett arbete har påbörjats för att identifiera de arbetssätt och metoder som kan användas i det fortsatta utvecklingsarbetet avseende prövning.

Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670

Enligt myndighetsförordningen (2007:515) ska alla statliga myndigheter verka för att genom samarbete med myndigheter och andra ta till vara de fördelar som kan vinnas för enskilda samt för staten som helhet, och där kan personallån mellan myndigheter innebära ett sådant samarbete. Personallån kan även utgöra en del i arbetet att statliga myndigheter ska samverka och stödja varandra vid en fredstida krissituation enligt 9 § förordningen om statliga myndigheters beredskap. Regeringen gav under våren 2025 beredskapsmyndigheterna regeringsuppdraget (Fö2025/00670) som innebär att berörda myndigheter skulle stärka beredskapen för att kunna använda personallån mellan myndigheter i större utsträckning, i första hand i fredstid.

Länsstyrelsen ser personallån som kompetensförsörjningsstrategi generellt och specifikt för att stärka beredskapen. Under hösten 2025 har Länsstyrelsen i Västmanland tillämpat möjligheten att lånat ut två medarbetare, till Länsstyrelsen i Örebro samt Jordbruksverket.

Sammanfattningsvis är några av effekterna med personallån som kompetensförsörjningsverktyg ett effektivt nyttjande av statens resurser, att samverka och utveckling myndigheter emellan enligt myndighetsförordningen (2007:515) sker, samt överföring av kompetens mellan myndigheter och arbetstagare.

Internt utvecklingsarbete

Slutfört flytt till nya lokaler

Under 2025 har Länsstyrelsen slutfört en stor omflyttning av verksamheten till nya lokaler. Det har inneburit nya arbetssätt med nya förutsättningar för personalen och arbetsmiljön, extra kostnader och många insatser och åtgärder. Effekterna av genomförda åtgärder är stora, allt ifrån anpassade och ändamålsenliga lokaler till ny teknik och bättre förutsättningar för medarbetare och verksamhet samt hållbara lokalkostnader på lång sikt.

Intern utveckling i fokus

Verksamheten har genomfört många aktiviteter som bidrar till målen i länsstyrelsens gemensamma strategiska inriktning. Se vidare i avsnitten ovan i den myndighetsövergripande redovisningen och i resultatredovisningen per verksamhetsområde.

Exempel på myndighetsövergripande intern utveckling under året är:

- Under året har det genomförts många insatser för att öka kunskapen om och lyfta fram vikten av en god förvaltningskultur och en bra och effektiv hantering av våra ärenden. Det har bland annat skett genom att arrangera myndighetens årliga ärendevecka, se över hur vi arbetar med remisser, utbildningar i förvaltningsrätt, och klarspråk, introduktion för nyanställda samt löpande uppföljningar och dialog under året.
- Nya digitala verktyg för samverkan. Under 2025 har vi genomfört ett förberedande arbete inför lanseringen av nya mötes- och chattjänster. En arbetsgrupp har följt det länsstyrelsegemensamma arbetet, beaktat frågor kring informationssäkerhet och behovet av utbildningar och information med mera. Införandet kommer att ske i början av 2026.
- Använda AI på ett klokt och säkert sätt. Länsstyrelsen har tagit beslut om styrdokument, genomfört interna informationsåtgärder och påbörjat ett internt utvecklingsarbete. Inledningsvis är inriktningen att öka kunskapen och förståelsen, erfarenhetsutbyte och att skapa förutsättningar att använda AI som ett stödverktyg i verksamheten.
- Förstärka myndighetens analyskompetens. Under hösten har ett arbete kring myndighetens övergripande analyser genomförts. Målsättningen är att utveckla och förenkla arbetet med större analyser bland annat genom att öka kunskapen om analys och innehållet i de analyser som genomförs, tydliggöra synergier och samband samt att öka den interna samordningen.
- Vi har fortsatt ett internt arbete med att integrera tvärperspektiv i verksamheten bland annat enligt myndighetens interna plan för jämställdhetsintegrering. Se vidare exempel på åtgärder i avsnittet Integrering av tvärspektoriella frågor.

Sammantaget har det inneburit att vi är väl förberedda för att implementera nya verktyg för samverkan och goda förutsättningar för det fortsatta utvecklingsarbetet inom dessa områden.

Resurssamverkan

Länsstyrelsen i Västmanlands län är i hög utsträckning involverad i länsstyrelsernas nationella resurssamverkan som bidrar till ett resultat för alla länsstyrelser. Vi är värdlänsstyrelse för länsstyrelsernas nationella funktion Gemensamma kansliet. Kansliet har ett övergripande uppdrag att skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt att ge ledningsstöd till de länsråd som är utsedda att styra dessa verksamheter. Gemensamma kansliet förvaltar och utvecklar modeller och processer för det länsstyrelsegemensamma arbetet och förstärker därmed det gemensamma strukturkapitalet. Omfattningen av det arbete som har genomförts av Gemensamma kansliets medarbetare under 2025 är cirka fem årsarbetskrafter (1065 dagar), vilket ligger på en högre nivå än 2024.

För vidare beskrivning av Gemensamma kansliets resultatredovisning av länsstyrelsernas gemensamma arbete med digitalisering, utveckling och förvaltning se Bilaga E.

Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat.

Effekterna av att vi deltar i resurssamverkan är många. Till exempel att befintlig kompetens fortsätter att utvecklas och används på ett resurseffektivt sätt, kunskapsöverföring mellan länsstyrelser och medarbetare, minskad sårbarhet, en mer enhetlig stödverksamhet och hantering av data. Resurssamverkan bidrar också till att skapa förutsättningar för en mer omfattande verksamhetsutveckling, både regionalt på vår länsstyrelse och gemensamt för alla länsstyrelser.

Under 2025 har vi utöver Gemensamma kansliets verksamhet bidragit med cirka 436 dagar av vår tid i länsstyrelsernas resurssamverkan, vilket är på en något högre nivå jämfört med 2024 då det var cirka 380 dagar. Arbete har genomförts inom bland annat följande områden:

- Objektspecialist i förvaltningsobjektet IT-arbetsplats
- Länsstyrelsegemensamt arbete med informationssäkerhet och dataskydd
- Förvaltning av IT-stöd för puls- och medarbetarundersökningar (Goozo) inom förvaltningsobjektet Personal och Ekonomi
- Förvaltning av IT-stöd för planering och uppföljning (LISA, Hypergene) inom förvaltningsobjektet Personal och Ekonomi
- Nationell ÅR-mallgrupp inom den gemensamma ekonomiadministrationen LstEA.

Resurssamverkan har också skett i form av andra uppdrag så som att delta i förvaltningsobjekt och utvecklingsprojekt eller i nationella sakköret med expertkompetens för att lösa gemensamma uppgifter.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Nya lokaler med aktivitetsbaserat arbetsätt

Våren 2025 invigdes Länsstyrelsens nya lokaler samtidigt som verksamheten övergick till ett aktivitetsbaserat arbetsätt. Inför flytten deltog alla enheter i arbetet med att ta fram gemensamma spelregler och förhållningssätt för det nya kontoret. Genom HR-ledda workshops formulerades riktlinjer för hur de olika zonerna ska användas och hur arbetsplatsen ska fungera i vardagen. Det aktivitetsbaserade kontoret har utformats för att stärka samarbetet över enhetsgränser, skapa en mer trivsam arbetsmiljö och ge medarbetarna bättre förutsättningar att välja arbetsplats efter uppgift. När höstens medarbetarundersökning genomfördes ingick särskilda frågor om de nya lokalerna. Resultaten visar att medarbetarna trivs bra med lokalerna och aktivitetsbaserat arbetsätt, med ett genomsnittsbetyg strax under fyra på en femgradig skala. Under samma period har myndigheten fortsatt att finjustera miljön utifrån verksamhetens behov och erfarenheter från de första månaderna i det nya kontoret. Som ett led i omställningen höll även Lena Lid Falkman en föreläsning om erfarenheter och arbetsmetoder efter övergången till aktivitetsbaserade kontor.

Medarbetarundersökningen

Resultaten från medarbetarundersökningen 2025 visar på genomgående starka resultat på myndighetsövergripande nivå. Särskilt goda omdömen fick områden som gruppdynamik, ledarskap och likabehandling. Även om återhämtning och arbetsbelastning bedömdes positivt finns utvecklingsutrymme som tas vidare i enheternas handlingsplaner. Med det nya verktyget för medarbetarundersökning kan cheferna tillsammans med medarbetarna identifiera prioriterade områden och omsätta resultaten i konkreta åtgärder. Medarbetarna får dessutom personliga rekommendationer baserat på sina svar, vilket underlättar individuellt fokus på välbefinnande och arbetsmiljö.

Kompetensförsörjning

För att stärka sammanhållningen efter en period av hemarbete under ombyggnationen genomfördes medarbetardagen med ett nytt upplägg. Deltagarna fick först ta del av en gemensam föreläsning, varefter respektive enhet löste uppdrag vid olika stationer runt om i Västerås stadskärna för att främja vi-känslan inom enheten och skapa energi inför hösten. Som ett led i utvecklingen av en lärande organisation erbjöds samtliga medarbetare även en föreläsning om att hantera rättshaveristiskt beteende i yrkesrollen.

Länsstyrelsens ambition är att vara en attraktiv arbetsgivare som behåller, utvecklar och attraherar kompetens. Rekryteringar genomförs enligt ett kompetensbaserat och strukturerat arbetssätt där HR och rekryterande chef samverkar för att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet. Medarbetare involveras i behovsanalysen för att bidra med verksamhetsnära perspektiv. I de flesta rekryteringar identifieras kandidater med rätt kompetens, även om myndigheten inte alltid kan konkurrera med lönenivåer hos andra aktörer. För att främja intern rörlighet och skapa utvecklingsmöjligheter publiceras lediga tjänster i första hand internt.

Arbetet med strategisk kompetensförsörjning fortsätter att utvecklas. Myndigheten strävar efter att vara attraktiv även för framtida kompetenser och arbetar därför med att skapa goda förutsättningar för studenter, bland annat genom praktikplatser. Under året har ett initialt arbete inletts för att stärka samarbetet med Mälardalens universitet, med målet att långsiktigt bredda tillgången till relevant kompetens. För att möta framtida behov och skapa hållbara karriärmöjligheter inom myndigheten pågår även ett utvecklingsarbete för att bredda karriärvägarna utöver traditionella chefsroller. Detta syftar till att både behålla befintliga medarbetare och attrahera nya kompetenser.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	2025: Antal anställda ²	2025: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2025: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	2024: Antal anställda ³	2024: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2024: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)	2023: Antal anställda	2023: Total sjuk- frånvaro i för- hållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%)	2023: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i för- hållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	2	0,7	-	2,0	0,8	-	3,7	-	-
Män 30–49 år	27,8	1,0	-	33,6	3,7	83,0	33,8	2,0	11,4
Män ≥ 50 år	32,7	5,5	89,2	29,8	6,3	90,6	33,0	6,1	80,1
Män totalt	62,4	3,3	82,9	65,4	4,8	87,7	70,4	3,9	66,4
Kvinnor ≤ 29 år	5,2	2,1	-	2,1	1,5	-	1,8	-	-
Kvinnor 30–49 år	66,1	3,1	49,3	68,1	5,6	65,2	69,5	3,9	48,9
Kvinnor ≥ 50 år	59,6	4,1	76,3	60,8	4,5	76,2	58,7	4,8	76,6
Kvinnor totalt	130,9	3,5	63,4	131,0	5,0	69,9	130,1	4,3	65,3
Samtliga ≤ 29 år	7,2	1,7	-	4,1	1,2	-	5,5	-	-
Samtliga 30–49 år	93,9	2,4	45,9	101,7	5,0	69,3	103,3	3,3	42,0
Samtliga ≥ 50 år	92,3	4,6	82,0	90,6	5,1	82,2	91,7	5,2	77,9
Samtliga totalt	193,4	3,4	69,7	196,4	5,0	75,7	200,5	4,1	65,6

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentarer till tabell

Sjukfrånvaron har under 2025 minskat tillbaka till nivåerna vi såg 2023, efter en mindre ökning under 2024. Sett över denna treårsperiod är sjukfrånvaron relativt stabil och utan större variationer mellan åren, vilket indikerar en hållbar arbetsmiljö och fungerande rutiner. Arbetsplatsen arbetar fortsatt aktivt och strukturerat med rehabilitering. Genom tidiga insatser, regelbunden uppföljning och individuellt anpassade åtgärder skapas goda förutsättningar för att stödja medarbetare och förebygga längre sjukskrivningar.

² Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

³ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Myndighetsövergripande resultatbedömning

Vår bedömning är att myndighetens resultat på en övergripande nivå är gott. Vi är en myndighet med goda förutsättningar. Vår nulägesanalys visar på ett gott resultat, både vad gäller vår ekonomi, verksamhet och personal. Grunden för vår verksamhet är en god arbetsmiljö och medarbetarnas kompetens och förmåga att genomföra våra uppgifter och uppdrag på ett bra sätt. Det ställer ibland stora krav på att kunna hantera komplexa frågor med många olika perspektiv att beakta.

Under 2025 har Länsstyrelsen genomfört en stor omflyttning av verksamheten till nya lokaler. Det har inneburit nya arbetssätt med nya förutsättningar för personalen och arbetsmiljön, extra kostnader och många insatser och åtgärder. Trots detta har myndigheten utfört sina uppgifter och uppdrag i stort sett enligt mål och återrapporteringskrav, har goda resultat i årets medarbetarundersökning och har en ekonomi i balans 2025.

Det finns utmaningar framåt för verksamheten. Länsstyrelsens har en hög förmåga att hantera en stor bredd och att anpassa verksamheten utifrån nya uppdrag, uppgifter och förändringar i omvärlden. Den komplexa finansieringen av länsstyrelsernas verksamhet med detaljerade villkor för olika anslag fortsätter dock att skapa svåra förutsättningar för en hållbar planering av resurser och verksamhet. En viktig förutsättning framåt är också en fortsatt digitalisering i hög takt, och utvecklingen och förvaltningen av länsstyrelsernas digitala verksamhet står inför betydande investeringar och strukturella förändringar.

Resultatbedömningar av respektive verksamhetsområde redovisas nedan.

Resultatredovisning per verksamhetsområde

Länsstyrelsen bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning	Resultatbedömning
10-11	Myndighetsövergripande	Gott
20-21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Gott
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Otillfredsställande
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Gott
40-41	Hållbar samhällsplanering och boende	Gott
42	Energi och klimat	Gott
43	Kulturmiljö	Utvecklingsbehov
45-46	Samhällsskydd och beredskap	Utvecklingsbehov
50-58	Naturvård och miljöskydd	Gott
60-62	Areella näringar	Gott
70, 80-85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	Gott

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden.

Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden, som till exempel borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att i vissa fall besluta om lokala vägtrafikföreskrifter. Även tillstånd till tävling på vägar, uppsättning av skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skydds jakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Förvaltningen sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för viltförvaltningen är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har genom sina förvaltningsplaner och övergripande riktlinjer anpassat nationella mål för förvaltningen av stora rovdjur, vildsvin, kronhjort och älg. De regionala målen är beslutade av länets viltförvaltningsdelegation.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	7,0	6,7	5,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,8	4,0	3,4
Antal årsarbetskrafter män	3,2	2,6	1,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	890	932	796
Antal beslutade ärenden	873	943	785
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	1	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 661	10 653	9 852
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	1 123	937	821

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltning en	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ⁴	⁵	74	82	84

Kommentarer till tabell

Årsarbetskrafter

År 2024 var ett valår medan 2023 och 2025 endast hade löpande verksamhet och efterträdarval. Varför antalet årsarbetskrafter trots detta ökat under 2025 kan förklaras med en förstärkning inom viltverksamheten motsvarande ungefär 0,3 årsarbetskrafter.

Ärenden

Andelen inkomna ärenden har minskat något jämfört med 2024. Förändringen ligger inom normal variation av ärendeflödet.

Verksamhetskostnad

Även verksamhetskostnaden har ökat något till följd av det ökade antalet ärenden inom jakt och viltvård.

Lämnade bidrag

Länsstyrelsen lämnar bidrag till mark- och djurägare bland annat för att kompensera för skador från fredat vilt och för arbete med att sätta upp och underhålla rovdjursavvisande stängsel. Ökningen av bidrag beror främst på fler ansökningar om byggnation av rovdjursavvisande stängsel samt bidrag för skyddsväst till hund.

⁴ Administrationssystem, Länsstyrelsen.

⁵ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Kommentar till resultatindikatorer

Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde har minskat, vilket beror på att fler områden har övergått till licensområden i stället. Avskjutningen har i vissa fall varit för låg för att de ska få vara älgskötselområde och i vissa fall har meningsskiljaktigheter inom älgskötselområdet lett till att fastighetsägare dragit sig ur.

Trafikföreskrifter

Länsstyrelsen har löpande arbetat med trafikföreskrifter under 2025. De ärenden som handlagts har initierats av privatpersoner eller myndigheter. Vi har även arbetat med tillfälliga lokala trafikföreskrifter i samband med tävling och uppvisning på väg.

Verksamheten har fungerat bra och arbetet har bedrivits i enlighet med regeringens mål och inriktning. Länsstyrelsen har avgjort de ärenden om tävlingar på väg som kommit in i god tid innan tävlingsdagen, för att möjliggöra tidig planering för arrangörer och andra berörda myndigheter.

Allmänna val

2025 har inte varit ett valår. Vi har under året arbetat med efterträdarval samt påbörjat förberedelser inför 2026 års val genom att tillsätta en intern arbetsgrupp. Arbetet med efterträdarval har fungerat väl och att utse ledamöter skyndsamt har varit en prioriterad arbetsuppgift.

Vilt- och rovdjursförvaltning

Viltförvaltningsdelegationen

Viltförvaltningsdelegationen har haft fyra sammanträden under 2025. Inför varje möte träffas ett arbetsutskott som består av Länsstyrelsens vilthandläggare och ledamöter från aktörer inom naturvård, jakt och viltvård, ägare och brukare av jordbruksmark, skogsnäringen samt lokalt näringsliv och turism. Viltförvaltningsdelegationen är viktig för att få en lokal förankring i besluten. Inom Viltförvaltningsdelegationen fördes diskussioner inför Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg och lodjur. Delegationen beslutar också om övergripande riktlinjer och förvaltningsplaner för förvaltningen av älg, kronhjort, vildsvin, stora rovdjur samt om älgvårdsfonden och viltskademedel. Samtliga övergripande riktlinjer och förvaltningsplaner uppdateras kontinuerligt, vilket bör resultera i en mer enhetlig förvaltning av dessa arter, färre skador orsakade av klövvilt och klövviltstammar av god kvalitet.

Viltförvaltning

Länsstyrelsen har under 2025 skickat ut informationsbrev och checklistor till kronhjort- och älgskötselområden för att utbilda, stötta arbetet och öka samverkan för en effektivare förvaltning. Vi har också deltagit i älgförvaltningsgruppernas samrådsmöten. Syftet med dessa träffar och informationsbrev är att uppnå en effektivare handläggning av ärenden vid Länsstyrelsen genom att alla får en genomgång av de steg som hör till kronhjort- och älgförvaltningen.

Länsstyrelsen fattade ett generellt skyddsjaksbeslut efter dovhjort i Västerås kommun under 2025. Detta efter att antalet ansökningar hade ökat markant under 2024. Under 2025 har antalet inkomna ärenden gällande ansökan om skyddsjakt efter dovhjort och kronhjort legat på samma nivå som under 2024. En markant ökning av ansökan om skyddsjakt på bäver har skett sedan föregående år då 21 ansökningar inkom 2025 jämfört med 12 år 2024.

Utbetalning av viltskademedel är ett viktigt verktyg för att kompensera markägare för skador från fredat vilt och kompensera djurhållare för arbete med röjning under rovdjursavvisande stängsel. Viltskademedlen är också viktiga för att förebygga viltskador genom att till exempel ge bidrag till skyddsvästar till hundar, för att sätta upp rovdjursavvisande stängsel och för att förebygga skador av stora betande fåglar. Under 2025 har 16 djurhållare fått stöd för röjning, vilket bidrar till väl fungerande stängsel som minskar risken för rovdjursangrepp på tamdjur. Ersättningen förväntas även ge ökad tolerans för stora rovdjur, eftersom det extra arbetet med röjning under stängsel ersätts med statliga medel. Under 2025 har tre djurhållare ansökt om bidrag till uppsättning av rovdjursavvisande stängsel och tre för att renovera befintliga stängsel. Ersättningarna betalas ut med stöd av förordningen (2017:1254) om statligt stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn för viltskador och förebyggande av viltskador. Viltskademedel har även betalats ut för skador orsakade av svanar, gäss och tranor. Vi har i förebyggande syfte gett rådgivning och satt ut skrämselför att minska betesskador på grödor orsakade av stora betande fåglar på elva gårdar. Flera gårdar har numera egen skrämselfrustning. Vi betalar också ut bidrag till hundvästar som skydd mot rovdjursangrepp vid främst jakt. Jägare kan även låna hundvästar kostnadsfritt under ett år för att utvärdera om skyddsvästen är lämplig för hunden. Utlåning och bidrag till skyddsvästar ökade något under 2025. Totalt lånade vi ut två västar och gav bidrag till 45 hundägare. Eftersom antalet angrepp på hundar som har skyddsväst är mycket lågt i Sverige är det svårt att utvärdera effekten men det är sannolikt att en skyddsväst minskar risken för att hunden skadas allvarligt vid ett angrepp.

Länet har hög täthet av lodjur och varg. Under 2025 skedde ett konstaterat lodjursangrepp på hund. Det skedde totalt två angrepp på tamdjur av varg. Ett av angreppen var på nötkreatur där en ko dödades. Det andra angreppet var på får där totalt åtta lamm dödades. Länsstyrelsen besöker alla platser för misstänkta angrepp och kan konstatera att det i många fall inte är ett rovdjur som orsakat skadan. Under 2025 har två ärenden inkommit gällande skyddsjakt på eget initiativ enligt 28 § enligt jaktförordningen. I ett fall fredade en jägare sin jakthund från varg och i det andra fallet fredade en djurägare sina får från varg. I båda fallen fälldes vargen på plats.

Under 2025 genomfördes licensjakt efter varg och lodjur. I Västmanlands län fälldes totalt sex vargar i ett revir och sex lodjur.

Rovdjursförvaltning

Rovdjursförvaltningen följer ett tydligt årshjul, där de huvudsakliga arbetsuppgifterna är inventering, förebyggande åtgärder samt information och utbildning om rovdjursfrågor till allmänhet, enskilda och organisationer. Rovdjursfrågorna är återkommande diskussionsämnen på Viltförvaltningsdelegationens möten. Här utgör ledamöterna en viktig länk till de intressegrupper de representerar. Länsstyrelsen har därmed haft möjlighet att lämna tydlig och kvalitetssäkrad information till Viltförvaltningsdelegationen och till allmänheten om antalet föryngringar av varg och lodjur, och om var i länet reviren finns för respektive art. Informationen är viktig för att öka acceptansen för stora rovdjur. Inventeringsresultatet är även ett viktigt underlag när Länsstyrelsen fattar beslut om licensjakter.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med ett gott resultat. Nedan följer några motiveringar till bedömningen.

Trafikföreskrifter

Inom trafikföreskrifter har myndigheten haft en väl fungerande verksamhet där arbetet bedrivs i enlighet med regeringens mål och inriktning. Länsstyrelsen har avgjort de ärenden om tävlingar på väg som kommit in i god tid innan tävlingsdagen, för att möjliggöra tidig planering för arrangörer och andra myndigheter.

Allmänna val

Länsstyrelsen har avgjort ärenden om efterträdarval i god tid och planeringen för år 2026 års val har påbörjats. Verksamheten har fungerat väl.

Viltförvaltning

Inom viltförvaltningen har Länsstyrelsen haft en väl fungerande verksamhet, där arbetet bedrivs enligt regeringens mål och inriktning. Arbetet i Viltförvaltningsdelegationen präglas av god dialog och är ett forum för diskussioner och ökat samarbete för regional viltförvaltning. Delegationen har uppdaterat de övergripande riktlinjerna för viltförvaltningen. Länsstyrelsen har genomfört omfattande dialoger och utbildningar riktade till kronhjortskötselområden och älgförvaltningsgrupper. Syftet är att effektivisera administrationen för både myndigheten och de enskilda företrädarna.

Länsstyrelsen har ett väl inarbetat arbete med att förebygga skador orsakade av fredat vilt, där vi bland annat lånar ut skyddsvästar för hundar och ger bidrag för att förebygga skador av rovdjur och betande fåglar som gäss, svanar och tranor. Länsstyrelsen arbetar även intensivt med att genomföra åtgärder för att förebygga skador av fredade betande fåglar. Markägare som trots detta får skador har fått sina grödskador besiktade och ersättning har betalats ut.

Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena kommunal livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd och animaliska biprodukter, allmänna veterinära frågor, kontroll av foder och livsmedel inom primärproduktionen samt tillsyn av hund och katt. Länsstyrelsens uppgifter omfattar tillsyn, kontroll och besiktning, handläggning av ansökningar, samverkan och samordning samt information.

Inom livsmedelsområdet har länsstyrelserna ansvar för att ge stöd, råd och samordning till den kommunala livsmedelskontrollen. Kontroller genomförs av verksamheter som bedriver primärproduktion av livsmedel och/eller foder. Länsstyrelserna ansvarar också för kontroll av insamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter.

Efterlevnaden av djurskyddsbestämmelser kontrolleras hos både verksamhetsutövare och privatpersoner. Området omfattar även till exempel förprovning av djurstallar.

Smittskyddsområdet omfattar samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat sjukdomar inom epizooti- och zoonoslagen, men även hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet och hygien.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, djurhållares hantering av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer. Det har under 2025 inte varit aktuellt med uppdrag enligt 4 a § i länsstyrelseinstruktionen gällande de uppgifter en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 med mera.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar ärenden där hundar har orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

I den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP) finns operativa mål för merparten av områdena.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	8,5	8,2	9,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,6	7,0	7,9
Antal årsarbetskrafter män	0,9	1,2	1,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 725	1 663	1 572
Antal beslutade ärenden	1 720	1 624	1 563
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	-
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 548	12 028	13 573
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	-	-	-

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ⁶	≥1	0,45	0,7	1,28
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS	10 %	3,2	6	10,5
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ⁷	100 %	75	50	70

Kommentarer till tabell

Antalet årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter har ändrats med anledning av personalomsättning där vissa tjänster ersättningsrekryterats och andra lämnats vakanta. En mindre förstärkning motsvarande 0,2 årsarbetskrafter skedde inom ramen för djurskyddskontrollen. Sedan 2023 redovisas djurmärkningskontroller som tidigare genomförts inom ramen för jordbrukarstödskontroller under sakområde 28. Totalt 0,4 årsarbetskrafter har under 2025 arbetat med djurmärkningskontroller, vilket inte ingår i verksamheten som i övrigt beskrivs i kapitlet.

⁶ Register, Jordbruksverket.

⁷ Register, Länsstyrelsen.

Antalet ärenden

Antalet ärenden har ökat något inom verksamhetsområdet och ökningarna har skett inom sakområdena för allmänna veterinära frågor, primärproduktion samt tillsyn över hundar och katter. Ärendetyperna som ligger bakom ökningarna handlar om remisser gällande föreskrifter, registreringar i vildsvinsjägerregistret och anmälningar från allmänheten om bristande tillsyn av hund.

Jordbruksverket har skickat ett flertal förslag om nya föreskrifter på remiss inom sakområdet för allmänna veterinära frågor.

Inom primärproduktionen är det registrering av jägare i vildsvinsregistret Obelix som står för ärendeökningen. Dessa ärenden hanteras i princip helt automatiskt.

Antalet anmälningar om bristande tillsyn över hund har ökat med 20 anmälningar sedan 2024.

Verksamhetskostnad

Skillnaden i verksamhetskostnaderna 2023 till 2024 förklaras av minskade personalkostnader samt förändringar i kostnader för det länsstyrelsegemensamma arbetet inom utvecklings- och förvaltningsportföljen. Under 2025 ökade personalkostnaderna vilket ligger bakom de ökade verksamhetskostnaderna.

Kommentarer till resultatindikatorer

Resultatindikatorerna kommenteras i tabellen nedan för redovisningen av måluppfyllnaden för de operativa målen *Nationell kontrollplanering primärproduktion (operativt mål 20) 2023–2025. Utföra tilldelade kontroller av livsmedel i primärproduktionen; 2023–2025 Operativt mål 2 Djurskydd: Riskbaserad rutinkontroll; och 2023–2025 Operativt mål 3 Djurskydd: Resurseffektivitet och effekt av kontrollen.*

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan

Nedan redovisas måluppfyllelsen för de operativa målen i Sveriges kontrollplan för livsmedelskedjan.

Måluppfyllelse för operativa mål i Sveriges fleråriga kontrollplan för livsmedelskedjan	Bedömning
---	-----------

Kontroll av livsmedel i primärproduktionen	
Nationell kontrollplanering primärproduktion (operativt mål 20) 2023–2025. Utföra tilldelade kontroller av livsmedel i primärproduktionen.	Målet är inte uppfyllt. 18 av 42 tilldelade kontroller genomfördes, vilket motsvarar 75 procent och en förbättring sedan föregående år. Majoriteten av dessa var kombinerade foder- och livsmedelskontroller som dessutom även föll ut i grundvillkorsurvalet. Orsaken till att målet inte uppfyllts är ny kontrollpersonal under upplärning.
Operativt mål 12 - Kontroll av dem som släpper ut honung på marknaden.	Målet är uppfyllt. Två honungskontroller var uttagna för kontroll i den nationella kontrollplaneringen och dessa har genomförts.

Kontroll av foder i primärproduktionen	
2022–2025 Operativt mål 1 Foder: Kontrollmyndigheterna har verktyg och förutsättningar för att genomföra riskbaserad offentlig kontroll som är likvärdig i hela landet.	Målet bedöms vara uppfyllt. I målet ingår aktiviteter gällande kontroll av foder i primärproduktionen enligt den nationella kontrollplaneringen samt samsynsövningar både internt och externt. Fler foderkontroller än tilldelat har genomförts. Samsyn har skett både internt, regionalt och nationellt.
2022–2025 Operativt mål 2 Foder: Verksamhetsutövarna har de grundläggande kunskaper som krävs för att följa lagstiftningen.	Målet bedöms vara uppfyllt. Regelefterlevnaden inom området är bedöms som generellt god.

Kontroll av djurskydd	
2023–2025 Operativt mål 1 Djurskydd: Utbildning, likriktning, verifiering.	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Vi har samsynsdiskussioner för bedömningar av brister och åtgärder regelbundet på möten. Vi deltar i nationella nätverk och samordningsmöten för djurskyddskontrollen och använder nationellt framtagna rutiner. Vi deltar i den årliga analys- och effektivitetskonferensen där tillfälle ges att likrikta arbetet. Genomförandet av parallellkontroller, kompetensinventering och utbildningsinsatser har dock prioriterats bort på grund av resursbrist.
2023–2025 Operativt mål 2 Djurskydd: Riskbaserad rutinkontroll	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Det nationella målet att kontrollera 10 procent av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur nåddes inte. Under 2025 har vi utfört 29 kontroller, vilket motsvarar 3,2 procent av länets livsmedelsproducerande djurhållare. Den planerade kontrollen har varit riskbaserad utifrån den nationella klassificeringen Statistiskt och riskbaserat kontrollurval (SToRK) samt egna erfarenheter. Riskbaserad rutinkontroll genomförs även hos personer med djurförbud samt tillståndspliktiga verksamheter. Målet har inte nåtts på grund av underbemanning under året.

2023–2025 Operativt mål 3 Djurskydd: Resurseffektivitet och effekt av kontrollen	Målet bedöms inte vara uppfyllt. Målet enligt den nationella kontrollplanen består av tre delar. En del handlar om att antalet planerade kontroller ska vara minst lika många som antalet klagomålskontroller, det vill säga en kvot på ett eller mer. Vi genomförde under året 54 planerade kontroller och 121 kontroller efter klagomål, vilket innebär en kvot på 0,45. Det finns ett system för att följa upp kontroller med brister, för att verifiera att åtgärder vidtas och att det görs inom rimlig tid så att kontrollen får effekt. Klagomålsärenden prioriteras enligt den nationella rutinen och huvuddelen hanteras administrativt. Andelen fysiska klagomålskontroller utan anmärkning är betydligt högre i år, 31,4 procent, jämfört med 2024 års 13,3 procent. I målet ingår även att delta på analys- och effektivitetsdagarna samt att arbeta med kommunikation och information till allmänheten och i samverkan, vilket vi gjort.
2023–2025 Operativt mål 4 Djurskydd: Service - snabb återkoppling, tydlig information och gott bemötande	Målet bedöms vara uppfyllt. Samtliga handläggningstider hålls inom både ansökningsärenden och klagomålsärenden.

Kontroll av animaliska biprodukter	
2022–2025 Operativt mål 1 animaliska biprodukter: Riskbaserad kontroll och åtgärd vid avvikelse	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. En kontrollplan har tagits fram vilket är en av de aktiviteter som ingår i målet. Målet för planerad kontroll uppfylldes inte då en av två kontroller genomfördes.
2022–2025 Operativt mål 2 animaliska biprodukter: Verktyg och förutsättningar för en riskbaserad kontroll	Målet bedöms vara uppfyllt. Ett register över kontrollobjekten har tagits fram.

Kontroll av djurhälsa	
2022–2025 Operativt mål djurhälsa Kontrollen är anpassad till den nya lagstiftningen där kontrollmyndigheternas kontrolluppdrag är tydliggjort och kontrollmyndigheterna har grundläggande verktyg och förutsättningar att genomföra riskbaserad kontroll	Målet bedöms vara delvis uppfyllt. Vi har deltagit i kompetenshöjande aktiviteter men har inte genomfört samtliga kontroller som planerats inom området.

Tillsynslagen

Länsstyrelsen ansvarar för handläggning av ärenden enligt lagen (SFS 2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, den så kallade tillsynslagen, verkställande av omhändertaganden enligt nämnd lag och enligt djurskyddslagen (SFS 2018:1192).

287-ärenden	2023	2024	2025
Antal ärenden	178	193	219
Antal förelägganden om åtgärd mot hund (8 §)	13	13	12
Antal förelägganden om registrering av hund (9 §)	12	6	6
Antal omhändertaganden	2	4	4
Antal hundförbud	0	0	0

Sedan 2022 har antalet ärenden fortsatt att öka inom ärendetyper. Antalet beslut ligger på samma nivå. Länsstyrelsen har märkt att anmälningar enligt tillsynslagen allt oftare innehåller information om bristande djurskydd. En avvägning behöver då göras om bäst effekt kan uppnås med stöd av djurskyddslagen eller tillsynslagen.

Stöd till den lokala livsmedelskontrollen

På grund av att utredning fortsatt pågår gällande bemyndigande och finansiering för länsstyrelsens revision av den lokala livsmedelskontrollen har vi inte utfört några livsmedelsrevisioner under 2025.

Under 2025 anordnades två fysiska länsträffar för länets livsmedelsinspektörer. Livsmedelsverket har fortsatt inte haft möjlighet att medverka vid träffarna 2025. Under hösten anordnades en digital länsträff gemensamt med de län och kommuner som ingår i Mitt Miljösamverkan vilket samlade drygt 90 deltagare. Livsmedelsinspektörerna uppskattar att ha ett forum där de träffas fysiskt och kan dela erfarenheter, det är speciellt viktigt då ett flertal kommuner i länet bara har en till två inspektörer.

Allmänna veterinära frågor

Verksamhetstillsyn

Ny lagstiftning gällande verksamhetstillsyn av vårdgivare infördes under hösten, och förberedande arbete för att informera om och planera för tillsynen pågår. Deltagande på länsveterinärkonferensen har skett samt avstämningar inom de nationella och regionala forum för länsveterinärer som finns. Information gick ut till vårdgivare i länet via nyhetsbrev.

Ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar

Vi följer fortlöpande sjukdomsläget i länet främst genom att följa rapporteringen från Statens veterinärmedicinska anstalt och Jordbruksverket.

Zoonoser

Det konstaterades tre fall av meticillinresistenta stafylokocker, MRSA hos katt och hund.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att vårt arbete inom primärproduktion, djurskydd och allmänna veterinära frågor är otillfredsställande. Endast fem av elva operativa mål som återfinns i den nationella kontrollplanen har kunnat uppfyllas under 2025. Resurserna används på ett effektivt sätt, men räcker inte till för att tillräckligt många kontroller i fält ska kunna genomföras. Det beror främst på att enheten har haft en personalomsättning och vakanta tjänster under året.

Arbetet inom primärproduktion, djurskydd och allmänna veterinära frågor syftar till produktion av säkra livsmedel, en god djurhälsa och att ett gott djurskydd upprätthålls samt att läkemedel används och hanteras säkert och återhållsamt. Den låga måluppfyllnaden riskerar att påverka verksamhetsområdet negativt i länet.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, besluta om betydande miljöpåverkan, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, tillstyrka att väg- och järnvägsplaner kan fastställas av Trafikverket och vara en relevant samrådspart som ger aktiv rådgivning med fokus på genomförbarhet.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för Europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till:

- Att nå det långsiktiga klimatmålet och etappmålen för minskad klimatpåverkan samt övriga relevanta miljömål.
- En geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därmed bidrar till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet.

Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och jämställt transportsystem och ett hänsynsmål om trafiksäkerhet, ökad hälsa samt miljö kvalitetsmål.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länets regionala utvecklingsstrategi - ett livskraftigt och hållbart Västmanland"

Den regionala utvecklingsstrategin för Västmanland är ramverk för det samlade utvecklingsarbetet i länet. Strategin sträcker sig till 2030 med utblick mot 2050. Det övergripande målet är att bidra till att skapa ett livskraftigt Västmanland. Strategin är utformad för att hantera både lokala och globala utmaningar såsom klimatförändringar, demografiska skiften, ökande behov av innovation och teknisk omställning. Samarbetet mellan Regionen och Länsstyrelsen fungerar bra. Båda parter tycker att arbetet vi utför är konstruktivt och att vi kompletterar varandra snarare än konkurrerar i länsövergripande uppdrag där både stat och region har samordningsansvar. Länsstyrelsens samverkansråd inom social hållbarhet, respektive miljö och klimat, är viktiga arenor för samordnat kommunalt och statligt utvecklingsarbete i länet. Ibland är Regionen den naturliga motorn och koordinatören i utvecklingsarbetet och i andra fall har Länsstyrelsen den rollen. Länsstyrelsen ansvarar även för att samordna staten i länet, vilket genomförs genom regelbundna möten med Samverkansrådet för statliga myndigheter som leds av landshövdingen.

Samarbetet med att utveckla Hjälmaren och dess omland

Samarbetet fortsätter i Föreningen Hjälmarsamarbetet. Samarbetet syftar till att bedriva utvecklingsarbete kring Hjälmaren, i samverkan och samordning med lokal förankring. Arbetet utgår från en gemensam beslutad strategi. Medlemmar är kommunerna Arboga, Eskilstuna, Katrineholm, Vingåker och Örebro samt destinationsbolagen i Eskilstuna, Örebro och Katrineholm. Länsstyrelserna Västmanland, Södermanland och Örebro. Under året har även Hjälmarens Fiskarförbund, Hjälmarens Vattenvårdsförbund, Örebro läns museum och Örebro Universitet blivit medlemmar.

Grundläggande betaltjänster

Länsstyrelserna har sedan flera år rapporterat om bristande tillgänglighet till betaltjänster. För år 2025 bedömer vi att problemen är så pass omfattande att det politiska målet, om att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser, inte uppnås. Nuvarande situation är otillräcklig för flera utsatta grupper i samhället.

För att motverka utvecklingen söker och beviljas Länsstyrelsen stöd från Post- och telestyrelsen. Stödet går till regionala utbildnings-, informations- och samverkansinsatser. Utbildningsinsatserna bedrivs främst i studiecirkel som leds av utbildare från Västmanlands Länsbildningsförbund (VLBF). Bidrag lämnas från Länsstyrelsen till VLBF som genomför utbildning till målgrupperna äldre, personer med funktionsvariationer, asylsökande samt nyanlända som är i digitalt utanförskap. Det digitala utanförskapet är större inom dessa grupper. Kontantanvändningen är högre och behovet av personlig service är större jämfört med andra grupper. Under 2025 har vi även fördjupat samarbete med pensionärsförbund i länet som sökt pengar från Allmänna arvsfonden för att genomföra digitala studiecirkel för äldre personer. Länsstyrelsen har tillsammans med

Brottsofferjouren, Länsförsäkringar samt studieförbunden haft flera digitala föreläsningar om hur bedrägerier kan motverkas. Föreläsningarna har spelats in och spridits.

Infrastrukturplanering

Under 2025 har Länsstyrelsen tillstyrkt fastställandet av ett antal planer. Vi har även yttrat oss över Region Västmanlands länstransportplan 2026–2037 och Trafikverkets nationella plan för transportinfrastruktur 2026–2037. Genom att delta i Trafikverkets process för att ta fram väg- och järnvägsplaner bidrar Länsstyrelsen till ökad tillgänglighet och högre trafiksäkerhet i länet.

RB 1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter

Länsstyrelsen bidrar till tillväxt i en rad ärenden och uppdrag, som exempelvis vid granskningar av översikts- och detaljplaner, beviljande av stödärenden (till exempel jordbrukarstöd, investeringsstöd, hyresstöd, stöd för energieffektivisering, stöd för klimatåtgärder) samt vid tillståndsprövningar för miljö, vatten, anspråkstagande av mark. Vi bidrar även till tillväxt vid samverkan med länets aktörer i olika råd som landshövdingen leder. Det finns även andra samarbetsstrukturer som Agro Västmanland, Energisamverkan, samverkan i arbetet med den regionala utvecklingsstrategin, Regionens kompetensråd och samhällsplanerarnätverk. Även våra interna samverkansstrukturer stödjer tillväxt såsom plansamråd, vattensamråd och samverkan runt tillståndsprövningar. I ärenden med fler involverade verksamhetsområden eller ärenden av större vikt för länet finns ett forum för föredragning inför beslut med länsledningen. Där avvägs helhetsperspektivet för länet där tillväxt är en del av helheten. För att utveckla processen för avvägning och helhet vid målkonflikter har flera olika förbättringsåtgärder identifierats. Målet är att ha tydliga och välkända processer som tillämpas regelbundet. Ett viktigt steg i utvecklingsarbetet är att ta fram kriterier för när ett ärende kräver mer genomlysning och beredning. Det är även angeläget att arbeta enligt en kommunikationsstrategi och påbörja dialog tidigt i processen med aktuella aktörer.

Under året har vi haft pågående dialoger i verksamheterna om hur perspektivet tillväxt beaktas i våra ärenden och beslut. Dialogerna har skett i samband med verksamhetsplanering och inom ramen för "Förenklauppdraget" och "Förenklade myndighetskontakter". Arbetet har bidragit till att vi har beslutat om att bilda en intern grupp för tvärberedning. Samarbetet i Nätverket för hållbar tillväxt, där även Tillväxtverket är en samarbetspart, har bidragit till kunskapshöjning, erfarenhetsutbyte och presentationer av goda exempel.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	1,2	1,1	1,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,2	0,2	0,2
Antal årsarbetskrafter män	1,0	0,8	1,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	32	38	35
Antal beslutade ärenden	30	39	32
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	-
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	2 404	1 547	1 810
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	-	300	368

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentarer till tabell

Årsarbetskrafter

Årsarbetskrafterna ligger i nivå med föregående år.

Ärenden

Antal ärenden följer nivån från föregående år.

Verksamhetskostnad

Den ökade verksamhetskostnaden beror på ökad OH-kostnad.

Lämnade bidrag

Det finns inga anslag kvar för att betala ut bidrag.

Främja genom samverkan

Arbete med främjande av hållbar tillväxt sker till stor del inom de råd och samverkansarenor som Länsstyrelsen bjuder in till. Där skapas projektidéer som leder till utvecklingsprojekt, samarbeten initieras, kunskap delas, omvärldsbevakning sker och aktuella frågor diskuteras.

Effekten av främjandearbetet generellt är svårt att mäta om inte övergripande utvärderingar görs. Det vi kan konstatera är att initiativ och genomförande av projekt och aktiviteter som drivs fram inom våra råd och samverkansarenor genomförs i bred samverkan med kommuner, myndigheter, akademi, ideella organisationer och med näringslivet i länet.

Ett välmående, tillgängligt och nyskapande Västmanland

Länsstyrelsen bidrar inom sina olika kompetensområden och tilldelade uppdrag till målen i länets regionala utvecklingsstrategi, ett välmående, tillgängligt och nyskapande Västmanland

- *Ett välmående Västmanland:* Vi arbetar inom uppdragen inom social hållbarhet såsom jämställdhetsintegrering, integration, brottsförebyggande, förebyggande inom ANDTS, mänskliga rättigheter och demokrati.
- *Ett tillgängligt Västmanland:* Inom fysisk planering arbetar vi med planeringsunderlag, samordning av statliga intressen, avvägningar av samexistens, verkar för mellankommunal samordning, sammanställer bostadsmarknadsenkät och bostadsmarknadsanalys och bjuder in berörda aktörer till plansamråd. Vi arbetar även med att tillgängliggöra natur- och kulturmiljöer.
- *Ett nyskapande Västmanland:* Vi arbetar med digitala lösningar för tillsynsvägledning, utvecklar metoder för effektiv och enhetlig tillsyn och prövning för att bidra till snabbare grön omställning, förenkling för företag, kompetenshöjande insatser vid myndighetskontakter med företag, regionalt genomförande av energi- och klimatpolitiken, genomför insatser för måluppfyllelse av livsmedelsstrategin, ger stöd inom den strategiska planen för jordbrukspolitiken.

Samarbetet med att utveckla Hjälmaren och dess omland

Målsättningen med Hjälmarsamarbetet är att långsiktigt hållbart utveckla sjön och dess omland. De insatser som nu genomförs bidrar till att etablera en strukturerad samverkan mellan medlemmar, arbetsgrupper och projekt som drivs inom föreningens verksamhet. Hjälmaren är Sveriges fjärde största sjö och står inför allvarliga utmaningar både idag och i framtiden. Sjön utgör dricksvattentäkt för cirka 120 000 människor, samt utgör riksintresse för kommersiellt insjöfiske och friluftsliv. Hjälmaren fungerar även dämpande vid stora nederbördsmängder och som recipient för flera industrier och reningsverk. Trots sin storlek och viktiga ekosystemtjänster saknas i dagsläget kunskap och medvetenhet om Hjälmarens utmaningar och möjligheter. Möjligheten att hantera Hjälmarens utmaningar motverkas av att kunskapen om Hjälmarens ekologi är betydligt mindre än för de andra av Sveriges stora sjöar. Det saknas även ett helhetsperspektiv kring de parametrar som det finns kunskap om. Detta innebär en risk för att åtgärder inte sätts in i rimlig tid eller helt uteblir. Genomförbara åtgärder riskerar att sättas in för sent och då bli verkningslösa, onödigt kostsamma och svåra att utvärdera. I dagsläget är sjön övergödd och förutsättningarna för att nå vattendirektivets mål bedöms som små.

För att höja kunskapen om Hjälmarens utmaning hölls ett kunskapshöjande seminarium och workshop i augusti. Där medverkade ansvariga politiker från medlemskommunerna, riksdagsledamöter från de tre berörda länen, forskare och sakkunniga från Örebro universitet, SLU Aqua, SMHI samt representanter från föreningen och tjänstepersoner från medlemsorganisationerna.

I projektet samverkar fem arbetsgrupper med olika projekt och aktiviteter inom sina respektive områden:

- Översiktlig planering
- Landsbygdsutveckling

- Friluftsliv
- Besöksnäring
- Vatten och kunskap.

Ett större pågående projekt är "Omställningslabb" där medel är beviljade inom ramen för Impact innovation: Water Wise Societies. Det är ett av fem av Energimyndighetens, Formas och Vinnovas strategiska innovationsprogram. Budgeten omfattar 19,5 miljoner kronor. Ett annat exempel är utvecklingen av en cykelled.

Resultatbedömning

Bedömningen är att resultatet är gott inom verksamhetsområdet som helhet. Årets arbete har genomförts i enlighet med målsättningarna för året. De främsta insatserna som görs av Länsstyrelsen inom regional tillväxt utförs och finansieras inom andra verksamhetsområden.

Inom verksamheten infrastrukturplanering har Länsstyrelsens arbete genomförts med gott resultat under 2025. En nära dialog mellan Länsstyrelsen och Trafikverket gör processerna mer effektiva. Vår bedömning är att Länsstyrelsens arbete underlättar för Trafikverket i infrastrukturplaneringen.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner	Regleringsbrev
3A2 Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den regionala fysiska planeringen, kommunala översiktsplaneringen, detaljplaneringen och framtagande av områdesbestämmelser.
- Granska översikts- och regionplaner, detaljplaner och områdesbestämmelser.
- Pröva detaljplaner, områdesbestämmelser och överklagande av kommuners beslut enligt plan- och bygglagen.
- Vägleda och följa upp enligt plan- och bygglagen.
- Ge byggnadsnämnden tillsynsvägledning när det gäller tillsyn enligt plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet till exempel genom en årlig regional bostadsmarknadsanalys. Stödja kommunerna i arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder. Länsstyrelserna deltar i genomförande och tillsyn av EU:s återhämtningsplan i stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter samt stöd till energiåtgärder i flerbostadshus.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en ur social synpunkt god livsmiljö. För området bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande

bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag för andra nationella mål, som till exempel gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Nätverket för ökad samverkan om strategiska utvecklingsfrågor

Länsstyrelsen deltar i det regionala samhällsplaneringsnätverket tillsammans med Region Västmanland och länets tio kommuner. Nätverkets syfte är att stärka tidig samverkan och öka förståelsen för hur regional utveckling, strategisk samhällsplanering och fysisk planering hänger samman. Genom nätverket identifieras och hanteras strategiska planeringsfrågor på lokal, regional och statlig nivå. Arbetet ska också bidra till ökad kunskap om rumsliga frågor och främja erfarenhetsutbyte inom länet. Ett exempel är hanteringen av större företagsetableringar och de krav dessa ställer på kommunernas planerings- och tillståndsprocesser.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40-41)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	7,7	8,4	8,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	4,8	4,8	5,8
Antal årsarbetskrafter män	2,8	3,6	2,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	696	783	809
Antal beslutade ärenden	725	914	633
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	4	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 819	24 358	18 301
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	-	-	-

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultat-indikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal påbörjade bostäder (st.)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ⁸	⁹	¹⁰	347	600
Antal färdigställda bostäder (st.)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹¹	¹²	¹³	777	1 970
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ¹⁴	80 %	100 %	100 %	100%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina	90 %	100 %	100 %	100%

⁸ Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

⁹ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

¹⁰ Statistik från SCB för 2025 är ej tillgänglig förrän under andra kvartalet 2025.

¹¹ Statistik från SCB för 2025 är ej tillgänglig förrän under andra kvartalet 2025.

¹² Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

¹³ Statistik från SCB för 2025 är ej tillgänglig förrän under andra kvartalet 2025.

¹⁴ Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

Kommentarer till tabell

Årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter är något lägre 2025 mot föregående år. Detta beror på en delvis vakant tjänst som ej tillsattes under året.

Antal ärenden

Antalet inkomna och upprättade ärenden är något lägre jämfört med 2024. Detta kan bland annat förklaras av en viss minskning av lantmäteriförrättningar under 2025. Antalet beslutade ärenden är fler än inkomna, men färre än under 2024. Detta beror på fortsatt arbete med att minska ärendebalansen och att nå kortare handläggningstider. Resultatet är sammantaget en jämnare och stabilare process, såväl internt som externt.

Vad gäller ärenden äldre än två år finns det ett, vilket är ett pågående projekt utifrån Länsstyrelsen uppdrag gällande hemlöshet som sträcker sig till och med 2027.

Verksamhetskostnad

Verksamhetskostnaden har minskat 2025 jämfört från 2024. Detta beror på att de länsstyrelsegemensamma utvecklingsprojekt som genomfördes under tidigare år delvis är slutförda och inte längre belastar verksamheten.

Kommentarer till resultatindikatorer

Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för de länsstyrelsegemensamma resultatindikatorerna gällande påbörjade och färdigställda bostäder, vilket medför att det inte går att kommentera dem. Statistik från SCB för 2025 är dessutom inte tillgänglig förrän under andra kvartalet av 2025. Detta medför att jämförelsetalen inte stämmer överens. I det stora hela så kan vi konstatera att påbörjade och färdigställda bostäder i länet har minskat under 2024. Vilket av förklarliga skäl går att härleda till det ekonomiska läget och en avstannad byggsektor.

Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder är över det satta målvärden, det vill säga 100 procent.

RB 1.C.2 Bidra till ökat bostadsbyggande där det finns underskott

Länsstyrelserna ska, inom ramen för sina uppgifter i fråga om samhällsplanering och boende, redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i samverkan med kommunerna för att främja ett ökat bostadsbyggande och ett bostadstillskott där det finns underskott av bostäder. Tidigare har Länsstyrelsen skickat ut en enkät till länets kommuner, i vilken kommunerna fick möjlighet att lyfta vad de ansåg att vi skulle kunna bidra med för att främja ett ökat bostadsbyggande.

Länets kommuner lyfte då främst att de behöver få informera om vilka stöd och bidrag som de och de kommunala bostadsbolagen kan söka. Exempel som lyftes var bidrag till renoveringar, energistöd och nyproduktion. Inga nya bidrag av den typ som kommunerna

eftersöker har tillkommit under det gångna året och därför har inga insatser lagts på att informera om detta av oss.

I årets bostadsmarknadsenkät bedömde fler kommuner att det rådde överskott på bostäder i kommunen som helhet. Endast Hallstahammars och Surahammars kommuner gjorde bedömningen att det rådde underskott i kommunen som helhet. Kommunernas svar på läget på bostadsmarknaden har inte förelagt något behov av ytterligare stödinsatser från Länsstyrelsen sida.

RB 3A2 Arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner

I regleringsbrevet för 2025 framgår att berörda länsstyrelser tillsammans med Energimarknadsinspektionen (Ei) och Lantmäteriet ska arbeta för kortare ledtider vid prövning av nätkoncessioner. Syftet är att bidra till en ändamålsenlig utbyggnad av elsystemet utifrån de energipolitiska målen och att bidra till näringslivets gröna omställning. Länsstyrelserna ska bistå Ei i redovisningen av uppdraget. Utvecklingsarbete har skett inom ramen för faktiska nätutvecklingsprojekt.

I Västmanlands län ingår projektet Västeråspaketet som omfattar sträckorna Bysingsberg-Munga och Munga-Hamra. Ei beslutade om nätkoncession för båda sträckorna i december 2024 och Länsstyrelsen har därmed ingen roll i det fortsatta arbetet med projektet.

Under 2025 har vi deltagit i de nationella träffar som har genomförts inom ramen för regleringsbrevsuppdraget. Olika åtgärdsförslag har diskuterats och arbete har pågått i olika arbetsgrupper. Länsstyrelserna har utifrån utpekade åtgärdsförslag tagit fram en rutin för granskning av miljökonsekvensbeskrivning, hur länsöverskridande projekt kan hanteras och hur tidig dialog kan genomföras mellan nätbolag och myndigheter. Samverkan sker mellan fler län och framtagna rutiner har förankrats i nätverket för nätkoncessioner internt på länsstyrelserna. Åtgärdsförslagen har och kommer att testats i utvalda projekt samt på länsstyrelserna efter eget initiativ. Åtgärdena kommer att utvärderas i början av 2026 och uppdraget pågår till juni 2026 om det inte förlängs.

Nätkoncessioner

Länsstyrelsen deltar i koncessionsprocessen för kraftledningar och yttrar sig i samtliga skeden och beslutar i frågan om betydande miljöpåverkan. Myndigheten är obligatorisk remissinstans i Energimarknadsinspektionens remittering inför beslut om nätkoncession.

Sedan 2023 finns en länsstyrelsegemensam nationell expertgrupp och ett handläggarnätverk avseende nätkoncessioner. Genom nätverket finns etablerade kontaktvägar för informationsutbyte mellan länsstyrelserna, bland annat kopplat till regleringsbrevsuppdraget 3C7.

Gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen i Västmanlands län har under året arbetat aktivt med politikområdet för gestaltad livsmiljö. I arbetet att stödja och främja länets kommuner har vi arbetat för en bred samverkan med aktörer inom olika områden både inom och över länsgränser. Under året skedde kontinuerliga månadsvisa arbetsmöten för att underlätta hanteringen av interna och externa frågor kopplat till uppdraget. Detta visade sig vara framgångsrikt och har varit avgörande för att uppnå effektiva arbetssätt och mötas i frågorna.

Under våren arbetades ett informationsmaterial fram om vad gestaltad livsmiljö är och hur vi arbetar med uppdraget. Materialet lanserades i samband med Länsstyrelsens Sociala hållbarhetsvecka för att få spridning i länet. Genom intern samverkan kunde informationen nå ut till flera aktörer som arbetar inom områden som tangerar gestaltad livsmiljö. Materialet kommer kontinuerligt att uppdateras allt eftersom arbetet fortskrider.

Länsstyrelsen är en del av en arbetsgrupp bestående av Region Västmanland och Västerås stad som ordnar träffar för länets kommuner inom ramen för gestaltad livsmiljö. Under året har gruppen träffats för att prata om samverkan inom länet, utvärderat de två träffar som genomförts och planerat aktiviteter för nästa år. I utvärderingen framkommer det tydligt hur viktigt det är att det finns forum att samverka med varandra i, att alla brottas med samma frågor och att det är viktigt att sprida goda exempel i länet. Likaså finns det en efterfrågan från länets kommuner att vissa träffar ska bidra till kunskapshöjande åtgärder för exempelvis politiker och chefer i länet. Det finns även önskemål om att länsträffarna inom gestaltad livsmiljö skulle kunna utgöra forum där beslutsfattare och tjänstepersoner möts för dialog.

Höstens träff arrangerades av Länsstyrelsen med temat *Vardagslandskapet i förändring*. Träffen inleddes med en föreläsning om välfärdssamhällets vardagsmiljöer och om hur dagens förvaltning och utveckling av miljöer påverkar människans livsmiljöer i tider av förtätning. Träffen avslutades med ett diskussionspass där tjänstepersoner och chefer från stat, region och kommun fick chansen att prata arkitektur, gestaltning och livsmiljöer med varandra.

Länsstyrelsen har sedan 2024 deltagit i ett länsöverskridande samarbete med kollegor från andra länsstyrelser i Mellansverige inom ramen för gestaltad livsmiljö. Under året som gått har detta samarbete utvecklats till ett helt nytt samverkansforum som arrangerar evenemang tillsammans. I det mellansvenska nätverket ingår Länsstyrelserna i Dalarna, Gävleborg, Värmland, Västmanland, Örebro och Östergötland. Regionerna Dalarna, Västmanland, Örebro och Östergötland samt Örebro kommun. Länsarkitekten på Länsstyrelsen i Örebro län är sammankallande för arbetsmötena i nätverket. Den 23 oktober 2025 anordnades den första gemensamma seminariedagen för kommunerna i Mellansverige med temat *Platsens attraktivitet* i nätverket.

Länsstyrelsen har under hösten 2025 även deltagit i den länsstyrelsegemensamma grundutbildning i gestaltad livsmiljö som Länsstyrelsernas Samhällsbyggnadsnätverk och Kulturmiljöforum har tagit fram. Utbildningen består av fyra digitalt sända utbildningstillfällen för länsstyrelserna nationellt och riktar sig till handläggare och chefer

inom samhällsbyggnad och kulturmiljö. Utbildningen syftar till att visa hur länsstyrelserna genom råd och stöd kan inspirera kommunerna att komma i gång med och utveckla sitt arbete med bättre och mer hållbar gestaltning inom samhällsbyggandet. Utöver denna utbildning deltog samordnare från Länsstyrelsen i Västmanlands län även på ett dialogpass om gestaltad livsmiljö under Länsstyrelsens Plan- och bostadsdagar i Stockholm den 1 oktober.

Vi som samordnar uppdraget på Länsstyrelsen har under året som gått även deltagit vid Boverkets två dialogmöten inom stadsutveckling, arkitektur och gestaltning. Likaså deltog vi i Stockholm den 14 oktober vid ArkDes nationella konferens *Levande stad 2025* där vi fick ta del av aktuell forskning och inspirerande exempel om hur man förenar robusthet, innovation och god gestaltning för att skapa attraktiva livsmiljöer som förvaltar befintliga värden och skapar trygga och väl gestaltade städer och samhällen.

Länsstyrelsen fortsätter sitt deltagande i referensgruppen för forskningsprojektet *Platsmo*, som leds av Region Västmanland och som finansieras av Formas till år 2028. Projektet syftar till att utforska två platser i länet och där undersöka metoder för att involvera invånare i utvecklingen av deras vardagslandskap och öka kunskapen om hälsosamma livsmiljöer. Inom projektet ska metoden fotoelicitering¹⁵ utvärderas och de två utvalda platserna ska aktiveras genom en medskapande gestaltningsprocess. Länsstyrelsen deltog under försommaren 2025 i samband med Västerås Arkitektur dagar i en utbildning för att förstå metoden fotoelicitering bättre.

Nationell hemlöshetsstrategi (2022–2026) - Stödja kommunerna i arbetet med att motverka hemlöshet

Under våren 2025 presenterades SWECO:s rapport om hemlöshet för kommunerna vid ett digitalt möte, där både kommunrepresentanter och Länsstyrelsen deltog. Representanter från SWECO redovisade rapporten, vilket gav kommunerna möjlighet att ställa frågor och diskutera innehållet i rapporten.

På Länsstyrelsen har vi inlett en kartläggning av hur olika kommuner arbetar med att motverka hemlöshet, vilket är en del av vårt långsiktiga arbete med uppdraget.

Under 2025 har vi börjat planera för fler aktiviteter under kommande år, inklusive fysiska träffar med allmännyttiga bostadsbolag och kommuner, för att främja kunskapsutbyte och erfarenhetsutbyte.

Sammanfattningsvis är 2025 ett år av återrapportering och förberedelse, där vi på Länsstyrelsen nu sätter grunden för det fortsatta långsiktiga arbetet.

¹⁵ Fotoelicitering går ut på att deltagarna använder sig av bilder eller fotografier för att utforska tankar värderingar kring en fråga eller t.ex. förståelse av platser (Rose 2012, Pink, 2015, Schaeffer et al. 2022).

Nationell och regional samverkan

Den fysiska planeringen blir allt mer komplex och i det sammanhanget är det betydelsefullt med samverkan på nationell och regional nivå.

Länsstyrelsen har under 2025 deltagit på handläggarträffar och remissmöten arrangerade av länsstyrelsernas nationella nätverk för samhällsbyggnadsfrågor. Årets handläggarträffar har bland annat handlat om översiktsplaner, nätkoncessioner, tillsynsvägledning, fastighetsbildning samt energi- och bostadsstöd. Under hösten arrangerade samhällsbyggnadsnätverket även en utbildning om strategiska miljöbedömningar där Länsstyrelsens planhandläggare deltog tillsammans med delar av plansamrådsgruppen. Dessa träffar, möten och utbildningstillfällen utgör forum för kunskapsutbyte och länsöverskridande samverkan, vilket leder till att verksamheten utvecklas.

Ett annat exempel på länsöverskridande samverkan är det arbete som genomförs inom ramen för politikområdet gestaltad livsmiljö, som beskrivits ovan, och där Länsstyrelsen har ett nära samarbete med Region Västmanland och angränsande länsstyrelser och regioner inom det Mellansvenska nätverket.

Länsstyrelsen har under året fortsatt att ha en god samverkan med Trafikverket i den fysiska planeringen, både om Trafikverkets egna projekt och i granskningen av kommunernas planer. Båda myndigheterna ser positivt på denna samverkan och avser att fördjupa arbetet under kommande år. Under 2025 har Länsstyrelsen även upprättat en närmare samverkan med Försvarmakten inom ramen för den fysiska planeringen. Ett möte mellan myndigheterna är inbokad till 2026 i syfte att förtydliga rutinerna kring denna samverkan.

Fysisk planering och bostadsförsörjning

Länsstyrelsen genomför varje vecka ett så kallat plansamrådsmöte. Där deltar representanter från Länsstyrelsens olika verksamhetsområden för att diskutera kommunala planer och program som inkommit. Syftet med mötena är främst att samordna det interna arbetet inför yttranden och beslut, men mötena ger också kommunerna en möjlighet att delta för en dialog om arbetet med kommunernas översiktsplaner, detaljplaner, vattentjänstplaner mm. Plansamrådsmötena spelar en viktig roll och det är i den tidiga dialogen som Länsstyrelsen också har möjlighet att komma med rådgivning. Detta bidrar till effektivare och kortare planprocesser. Rådgivning i rätt skeden är en möjlighet att underlätta kommunernas planarbete. En bra dialog i tidigt skede minskar också risken för överprövningar av kommunernas beslut om antagande av detaljplaner.

Kommunernas arbete med översiktsplaner har intensifierats under året. Länsstyrelsen ser att kommunernas arbete med framtagande av nya och digitala översiktsplaner har ökat. De detaljplaner som inkommit visar på större komplexitet än tidigare. Detta kan delvis bero på att kommunerna har fler faktorer att ta hänsyn till i sin planering, att deras tätorter vuxit och att konkurrensen om marken har ökat. Komplexa planer där många olika intressen möts ställer högre krav på samordning för Länsstyrelsen, både internt och med andra myndigheter, som exempelvis Trafikverket. Under året har även beredskap och

totalförsvarsperspektivet fått en större roll i handläggningen av ärenden inom fysisk planering.

Länsstyrelsen har en rådgivande roll inom bostadsförsörjningen gentemot kommunerna i deras planering av bostadsförsörjningen. Genom att stötta kommunerna med råd, information och underlag bidrar vi till en bättre strategisk bostadsplanering, där ökat bostadsbyggande utgör en del i arbetet. En del i detta arbete är den årligen genomförda bostadsmarknadsanalysen. I årets bostadsmarknadsenkät bedömer fler kommuner att det råder överskott på bostäder än som bedömer att det råder underskott på bostäder i kommunen som helhet. Det är första gången sedan 2013 som länets kommuner gör denna bedömning. Samtidigt kan vi i analysen se att bostadsbyggandet gått ned jämfört med föregående år. Kommunerna prognostiserar för ett fortsatt minskat bostadsbyggande även under kommande år. Länsstyrelsen ser behov av att noggrant följa bostadsutvecklingen och av att fortsätta att samverka med kommunerna.

Tillsynsvägledning

Under 2025 har vi fortsatt att föra regelbundna och strukturerade dialoger med våra kommuner, med målsättningen att på ett tydligt och effektivt sätt vägleda dem i deras tillsynsarbete enligt plan- och bygglagen. Som ett led i detta arbete har Länsstyrelsen anordnat en samhällsplaneringsträff för kommunernas bygglovsinspektörer och bygglovshandläggare som är verksamma inom tillsynsområdet.

Syftet med mötet var bland annat att stärka och fördjupa kunskaperna inom det aktuella området, att skapa utrymme för erfarenhetsutbyte samt att tydliggöra gemensamma utmaningar och möjliga utvecklingsinsatser. Genom att samla yrkesverksamma från olika delar av länet möjliggjordes en bredare diskussion kring både praktiska och strategiska frågor som rör tillsynen.

Tillsyn hyresbostäder och studentbostäder

Enligt 9 § i förordningarna (2016:880) respektive (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande, åligger det stödmottagare att följa vissa villkor under 15 år efter utbetalningen. Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn och uppföljning av dessa villkor.

Under 2025 har arbetet med tillsynen fortsatt enligt den särskilda granskningsmodellen, som utvecklats i samverkan med den nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Riskanalyser har genomförts, och under 2025 genomfördes en granskning av ytterligare sex ärenden, vilket innebär att totalt 21 av 38 ärenden nu har granskats.

Det har varit färre granskade ärenden under 2025 på grund av att två ärenden har krävt särskilt mycket uppmärksamhet och resurser. Dessa ärenden har varit föremål för pågående återkrav, vilket har lett till att en del av de planerade granskningarna har fått

skjutas på till nästa år. För att samordna och hantera allt som rör RRF¹⁶, från rutiner och kontroller till förvaltningsförklaringar och ansökningar, har Länsstyrelsen även startat en intern RRF-grupp under 2025.

Geografiska informationssystem

Under de senaste tio åren har stora förändringar skett inom GIS- och geodataområdet, såväl inom länsstyrelsernas egen miljö som i omvärlden. Exempel på sådana förändringar är:

- Etableringen av en länsstyrelsegemensam förvaltningsorganisation.
- Implementering av nya plattformar och verktyg, exempelvis ArcGIS Enterprise. Portalen och Länsstyrelsernas Geodatakatalog.
- En beslutad länsstyrelsegemensam målarkitektur för GIS- och geodataområdet.
- Geodatarådets nationella geodatastrategi med tillhörande handlingsplan.

Chefsnätverk inom GIS har under året träffats och samverkat i gemensamma förändringsprocesser, vilket har bidragit till ett ökat samförstånd och samarbete. Nätverket har till exempel gjort så att befintliga resurser nyttjats bättre och att nya medarbetare har kunnat stöttas.

Under året har flera förändringar och uppdateringar skett i Länsstyrelsernas gemensamma GIS-miljö och detta är en process som kommer fortsätta under 2026.

Under året har samtliga regionala verksamhetsdata informationsklassats för att säkerställa och underlätta korrekt hantering. Arbetet med att granska och förvalta länets geodata är omfattande och något som behöver göras kontinuerligt.

Vi har påbörjat ett arbete med att tillgängliggöra kulturmiljöunderlag från länets kommuner, vilket kommer att fortsätta under 2026. Våra GIS-resurser har involverats i en rad projekt och återkommande åtaganden under årets gång.

Vi ger löpande GIS-relaterat internt stöd till verksamheten. Generellt används GIS brett inom de flesta verksamhetsområden hos Länsstyrelsen och är ett grundläggande verktyg för myndighetens arbete.

Länets GIS-samordnande resurs har under året deltagit i utbildningar och övningar inom ramarna för krisberedskapsorganisationen. Detta bidrar till att vi kan skapa en samlad lägesbild och hantera samhällsstörningar.

¹⁶ RRF står för The Recovery and Resilience Facility, den så kallade Faciliteten för återhämtning och resiliens som infördes efter coronapandemin. Se vidare Sveriges återhämtningsplan inom EU:s återhämtningsfacilitet - [Regeringen.se](https://www.regeringen.se)

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer att 2025 års resultatet av verksamheten är gott och att genomförda insatser i väsentliga delar har fått avsedd effekt i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

Regeringsuppdrag har genomförts och återrapporterats enligt plan. Motivering till bedömningen är av årets resultat beskrivs nedan per område.

Samverkan

Intern och extern samverkan på regional och nationell nivå genom nätverksträffar, träffar med länsstyrelserna i angränsande län och Region Västmanland ger erfarenhetsutbyten och kompetensutveckling. Detta bidrar sammantaget till vår verksamhetsutveckling och arbetet med fysisk planering i länet.

Gestaltad livsmiljö

Arbetet med politikområdet gestaltad livsmiljö har varit prioriterat under året. Tidigare års lärande om gestaltad livsmiljö och vad uppdraget innebär har under 2025 resulterat i att vi gått från lärande till aktivitet och handling. Länsstyrelsens deltagande och samverkan med andra aktörer både inom och utanför länet har varit fokus för arbetet med gestaltad livsmiljö.

Fysisk planering

Under 2025 har vi fortsättningsvis lagt stort fokus på att upprätthålla en god beslutstakt och att utveckla arbetet med att stödja kommunerna. Tidig dialog, rådgivning i rätt skede och god kommunikation med kommunerna i planprocessen underlättar för kommunernas planarbete och minskar risken att antagna detaljplaner behöver överprövas. Vi bedömer att detta arbete har fått ett positivt bemötande från våra kommuner och att enklare kontaktvägar har uppstått, vilket har underlättat och effektiviserat processerna.

Tillsynsvägledning

Resultatet av årets insatser är en stärkt och mer sammanhållen samverkan mellan Länsstyrelsen och kommunerna. Dialogerna har bidragit till en ökad förståelse för de varierande behov och förutsättningar som präglar kommunernas arbete, och har därigenom lagt en mer stabil grund för fortsatt stöd, utveckling och gemensam kunskapsuppbyggnad.

Tillsyn hyresbostäder och studentbostäder

Under 2025 har tillsynsarbetet fortsatt enligt den fastställda granskningsmodellen, och fokus har legat på att noggrant följa upp bidragens efterlevnad. Trots att antalet granskade ärenden har varit färre i år, på grund av att vissa ärenden varit mer resurskrävande, har tillsynen genomförts på ett ändamålsenligt sätt. Det innebär att resultatet bedöms som

gott. Tillsynsarbetet har bidragit till att säkerställa att resurserna används korrekt och att förtroendet för tillsynsarbetet har stärkts.

Geografiska informationssystem

Uppdateringarna har krävt omfattande anpassningar av arbetssätt, men har skapat bättre förutsättningar för geodatahantering. Arbetet har omfattat hela GIS-miljön, inklusive ombyggnad av webbGIS, och lett till ökad kvalitet, säkerhet och funktionalitet. Detta bidrar till effektivare handläggning, tidigare dialoger och mer ändamålsenliga tillståndsprövningar.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion
3A4 Bistå Statens energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelserna ska leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken i syfte att bidra till stärkt näringslivsutveckling, minskad klimatpåverkan, förbättrad energiberedskap och trygg energiförsörjning.

Inom uppdraget ska länsstyrelserna bland annat:

- Utveckla den regionala energiplaneringen genom att revidera regionala energi- och klimatstrategier och ta fram regionala handlingsplaner för elektrifiering.
- Erbjuda stöd till, och främja samverkan mellan, kommuner och andra lokala och regionala aktörer i arbetet med energiplanering, inklusive värme- och kylplaner, energiberedskap och klimatåtgärder, så arbetet i större utsträckning kan integreras i övrig samhällsplanering.
- Arbeta för ett ökat genomslag av de nationella energimålen, i synnerhet planeringsmålet och leveranssäkerhetsmålet för energi, inom sina relevanta verksamhetsområden, till exempel i plan- och tillståndprocesser.
- Administrera Klimatklivet och främja tillkomsten av viktiga klimatinvesteringar som kan finansieras genom denna satsning.
- Vidta åtgärder för att främja utbyggnaden av hemmaladdning för elfordon för hushåll i flerfamiljshus.
- Bistå Energimyndigheten i bedömningen av inkomna ansökningar för regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter, samt bistå med kontroll och uppföljning.

Länsstyrelserna ska även samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428). Där regeringens övergripande mål i skrivelsen "Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning" ska ge stöd och riktning.

Energiolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa förutsättningar för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Riksdagen har tagit beslut om två nya energipolitiska mål, ett planeringsmål med bedömningen om 300 TWh elanvändning till 2045 och ett

leveranssäkerhetsmål för elsystemet. Sedan tidigare finns mål om 50 procent effektivare energianvändning till 2030 jämfört med 2005 och mål om att elproduktionens sammansättning år 2040 ska vara 100 procent fossilfri.

Det övergripande klimatmålet innebär att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp, med etappmål 2030 och 2040.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel begränsad klimatpåverkan och god bebyggd miljö inom miljömålssystemet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen leder det regionala arbetet med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Arbetet sker utifrån de av regeringen uppdaterade energi- och klimatpolitiska målen och det nya uppdraget om regional energiplanering.

Den indragna dispositionsrätten för uppdraget klimatanpassning har i hög utsträckning påverkat omfattningen av Länsstyrelsens insatser på området.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	5,5	3,9	4,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,7	1,5	2,1
Antal årsarbetskrafter män	2,8	2,4	1,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	80	72	70
Antal beslutade ärenden	83	72	72
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	3	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	8 492	5 724	6 020
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	888	-	218

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st.)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁷	¹⁸	1,99 (56)	1,75 (49)	1,60 (45)

¹⁷ Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

¹⁸ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Kommentarer till tabell

Antal årsarbetskrafter

Enheten erhöll en större dispositionsrätt inom energiplanering under 2024 och det har skett en nyrekrytering av personal. Personalstyrkan på enheten är nu i balans med tilldelade medel.

Antal ärenden

Enheten är i fas vad gäller inkomna ärenden och beslutade ärenden.

Verksamhetskostnad

Den största kostnaden för verksamheten är personalkostnader, vilket beror på nyrekryteringar.

Lämnade bidrag

Utbetalningen har skett till projektmedlemmar inom projektet Suverän. Projektet startade i januari 2025, därav den stora skillnaden från 2024.

Kommentarer till resultatindikator

Klimatklivet

Klimatklivet är ett investeringsstöd som kan sökas av företag, kommuner, regioner och organisationer i hela Sverige. Stödet gör det möjligt att satsa på fossilfri teknik och bidrar på så sätt till den gröna omställningen. Klimatklivet delfinansieras av EU:s återhämtningsfond, NextGenerationEU.

Klimatklivet är ett brett stöd där man kan söka inom en rad olika åtgärdsområden, som bland annat energikonverteringsåtgärder och energieffektiviseringar inom industri, tank- och laddinfrastruktur, lantbruk, biokolsåtgärder och produktion av biogas.

Antal ärenden inom Klimatklivet

Under 2025 har det varit två ansökningsomgångar inom Klimatklivet. En omgång för snabba projekt under januari och en omgång under september/oktober för både publik laddinfrastruktur och övriga klimatklivetansökningar. Totalt har 56 ärenden inkommit. Det är något fler än förra året, med en övervikt på ansökningar inom publik laddinfrastruktur.

Exempel på större ansökningar inom Västmanland

- En av ansökningarna i länet avser en anläggning där man genom pyrolys av biomassa kan producera ett biokol som kan användas inom metallurgiska processer och därmed ersätta fossila kolkällor. Anläggningen kommer även bidra till att producera fjärrvärme.
- Surahammars bruk har ansökt om stöd för att fasa ut en av sina beläggningsugnar som använder sig av propangas. De avser i stället att investera i en elektrisk ugn. Åtgärden har potential att fasa ut stora mängder propan.
- Volvo Powertrain AB i Köping har ansökt om att installera värmeåtervinning från fabriken, vilket kommer att sänka deras fjärrvärmeförbrukning betydligt.

Informationsinsatser inom Klimatklivet

Under året genomfördes flera informationsinsatser mot målgrupper som kan söka investeringsstöd inom Klimatklivet. Bland aktiviteterna fanns en framtidsdag för energi och beredskap kopplat till lantbruk, som anordnades av Agro Västmanland och Länsstyrelsen. Ett fyrtiotal personer deltog med stort intresse i aktiviteten på Brunnby gård i Västerås.

Länsstyrelsens och Region Västmanlands landsbygdsnätverk fick information om Klimatklivet, vilket resulterade i en uppföljning med en lantbruksträff i Surahammar. Informationsfoldrar med riktad information har delats ut till lantbrukare vid Brunnby lantbrukardagar och vid öppet hus när ett nytt grisstall öppnades. Inför ansökningsomgångarna användes det digitala nyhetsbrevet Landsbygdsnytt som informationskanal.

I år inkom bara ett fåtal ansökningar, vilket kan bero på en lägre investeringsvilja på grund av att lönsamheten inom lantbrukssektorn i Mälardalen är låg enligt en undersökning i Lantbruksbarometern.

Länsstyrelsen, Energi- och klimatrådgivningen på Västerås stad och BioDriv Öst genomförde ett webinarium riktat till bostadsrättsföreningar, samfälligheter med parkeringar och garage och bostadsbolag, som handlade om hur vi möjliggör hemmaladdning. Där gavs möjlighet att lära sig mer om teknik, regelverk och ekonomiskt stöd och möjlighet till vidare rådgivning. Drygt 40 ansökningar om publika laddstationer för elbilsladdning kom in under hösten. Detta bidrar ytterligare till att förstärka Västmanlands läns väl utbyggda laddinfrastruktur.

Fossilfritt 2030 – drivmedelsomställning med offentlig sektor i östra Mellansverige

Fossilfritt 2030 genomförs under ledning av BioDriv Öst. Projektet finansieras av Tillväxtverket via den Europeiska regionala utvecklingsfonden, regionerna och länsstyrelserna i Uppsala, Östergötland, Sörmland, Västmanland, Stockholm och Örebro, Stockholms stad, BioDriv Öst¹⁹ och över 40 kommuner.

Ett kunskapsunderlag har tagits fram för etablering av publik fossilfri tank- och laddinfrastruktur i Västmanlands län fram till 2030. Underlaget är en uppdatering av rapporten "Regional plan för infrastruktur för elfordon och förnybara drivmedel i Västmanlands län", som togs fram 2020. Huvudsyftet med den nya rapporten är att ge kunskap om nuläget och vägledning kring hur etablering av publik laddinfrastruktur och tankinfrastruktur för förnybara drivmedel bör ske. I uppdateringen presenteras återstående behov fram till 2030 och hur utbyggnaden av infrastruktur för förnybara drivmedel kan främjas. Förutom att ge vägledning vad gäller behov av antal tank- och laddstationer för olika fossilfria drivmedel och lämplig lokalisering av dessa, beskriver rapporten vad länets aktörer behöver göra för att möjliggöra önskvärd infrastrukturutveckling. Det finns även ett antal checklistor och guider i rapporten. Ett

¹⁹ BioDriv Öst är en medlemsorganisation som samlar cirka 80 aktörer från offentlig sektor, näringsliv och akademi för att förenkla omställningen till fossilfria transporter.

exempel är hur man kan ta fram ett styrdokument för laddinfrastruktur som beskriver kommunens roll och tar ställning till hur kommunens arbete ska bedrivas och organiseras. Det finns även checklistor för upphandling av laddinfrastruktur och miljökrav på transporter och arbetsmaskiner i upphandlingar.

Rapporten och slutsatserna i den presenterades för länets miljö- och klimatråd och publicerades på Länsstyrelsens webbplats hösten 2025. Det nya kunskapsunderlaget har efterfrågats som ett stöd i arbetet för kommuner som uppdaterar sin plan för laddinfrastruktur och fossilfria drivmedel. Rapporten medför att det finns uppdaterad aktuell statistik och behovsanalyser.

Länsstyrelsen bjöd in till ett seminarium och höll en workshop om tank- och laddinfrastruktur för länets kommuner, energibolag och elnätsbolag. Där presenterades en genomgång av gällande regelverk och omvärldsanalys, exempel från andra kommuner, erfarenheter från elnätsägare och finansieringsmöjligheter för att möjliggöra tank- och laddinfrastruktur. Drygt 30 deltagare, som på ett eller annat sätt jobbar med frågorna i sin vardag, deltog. Seminarietillfället har bidragit till att deltagarna har fått ökade kunskaper i sitt arbete och insikter om hur andra kommuner bedriver arbetet med laddinfrastruktur. Vid ett uppföljande möte diskuterades kartor med förslag på behov av tillkommande tank- och laddinfrastruktur. Synpunkterna därifrån togs tillvara i utformningen av rapporten.

BioDriv Öst och Länsstyrelsen Västmanland har inom projektet fossilfritt 2030 genomfört en marknadsdialog mellan offentliga beställare och transportbranschen. Syftet var att tillsammans hjälpas åt att hitta rätt kravnivåer och uppföljningsmöjligheter i ett antal upphandlingsexempel. För en kostnadseffektiv omställning är det viktigt att offentliga beställare och transportbranschen går i takt med varandra. Upphandlare/miljöstrateger från kommuner och Region Västmanland fick möjlighet att diskutera ett antal fiktiva upphandlingscase tillsammans med transportutförare från företaget m4-gruppen.

Grönt näringsliv – industri och drivmedel i synergi

Även detta projekt genomförs under ledning av BioDriv Öst. Grönt näringsliv finansieras av

- Europeiska regionala utvecklingsfonden via Tillväxtverket
- regionerna i Uppsala, Stockholm, Sörmland, Västmanland, Örebro och Östergötland
- Vafabmiljö²⁰.

Länsstyrelsen Västmanland är samarbetspartner i projektet.

Projektets mål är att öka den regionala användningen av förnybara drivmedel och accelerera näringslivets investeringar i ny fordonsteknik, tank- och laddinfrastruktur och smarta och resilienta energilösningar. Länsstyrelsens roll är att vara en dörröppnare genom att bjuda in projektet i befintliga nätverk och genomföra seminarier och workshops. Exempel på aktiviteter som har genomförts är möten med det storregionala nätverket för biogas, där man har diskuterat styrmedel och torrötning. Länsstyrelsen har under året

²⁰ Vafabmiljö är ett kommunalförbund med Västmanlands kommuner, Heby och Enköping för avfallshantering.

framför allt varit behjälplig med att förse projektet med information så att de har kunnat ta fram en metod för att kontakta företag som potentiellt kan nyttja det stöd och den rådgivning som erbjuds inom projektet.

Grön omställning av sjöfarten

Projektet, som också i samband med ansökan benämnts ”Hållbar sjöfart nu!” slutredovisades under 2025. Syftet med projektet har varit att underlätta klimatomställningen i sjöfarten. Målgruppen har varit rederier och stora transportköpare inom privat och offentlig sektor. Projektet genomfördes i samverkan med branschorganisationer och Chalmers tekniska högskola.

Projektet har tagit fram två praktiska vägledningar för att stödja transportköpare och transportsäljare i arbetet med att minska koldioxidutsläppen. Forskare på Chalmers tekniska högskola har skrivit två vetenskapliga artiklar som beskriver utmaningarna för sjöfartens klimatomställning och vägar framåt mot en effektiv klimatomställning.

Utmaningarna för klimatomställningen är bland annat osäkerheten kring vem som ska betala för omställningen och behovet av tydliga vägval för teknik och bränsletyper, eftersom aktörerna i sjöfarten inte vill låsa fast sig vid fel väg. En viktig slutsats i projektets slutredovisning är att styrmedel är avgörande för att omställningen genomförs.

Det är tydligt att projektet har haft relevans för aktörerna, vilket framgår av den utvärdering som RISE har gjort av projektet. Det har inte bara hjälpt större aktörer att reflektera över egna processer, utan även visat sig användbart för att utbilda ny personal och engagera aktörer som behöver öka takten i arbetet med att göra sjöfarten hållbar.

SUVERÄN - för stärkt kompetens inom energiplanering

Södermanland, Uppsala och Västmanland för energi över gränserna (SUVERÄN) är ett tvåårigt projekt finansierat av Energimyndigheten. Syftet är att stärka kommunernas kompetens inom energiplanering i Södermanlands, Uppsala och Västmanlands län.

Projektet genomförs i samverkan med de berörda länsstyrelserna, Energikontoret i Mälardalen och sju kommuner i de olika länen. Länsstyrelsen Västmanland är projektägare.

Bakgrunden är en snabbt växande efterfrågan på el till följd av befolkningstillväxt, elektrifiering av industri, och laddinfrastruktur för transporter. Samtidigt finns begränsad kapacitet i elnäten tillsammans med långa ledtider, målkonflikter kring sol- och vindkraft och kraftvärmens lönsamhetsproblem. Kommunerna har en nyckelroll i omställningen, men många saknar resurser och strukturer för att hantera dessa komplexa frågor. Lagen om kommunal energiplanering kräver dessutom att planerna beaktar mellankommunala och regionala förutsättningar, vilket gör samverkan avgörande.

Målet med projektet är att energiplanering ska bli en integrerad och prioriterad del av fysisk planering i alla 27 kommuner, med fokus på robusta lösningar för tillförsel, användning och distribution av energi och att bestående samverkansstrukturer etableras. Kommunerna får verktyg och metodstöd för energiplaneringen och målet är att samtliga medverkande kommuner efter projektet har aktuella energiplaner av hög kvalitet.

SUVERÄN lägger därmed grunden för en samordnad och kunskapsbaserad energiomställning i Mälardalen.

Under 2025 har följande utåtriktade aktiviteter genomförts för de medverkande kommunerna där samtliga medverkat:

- en workshop för att identifiera utmaningar utifrån lokal kunskap
- en workshop om nulägesanalys och prognos utifrån tillgängliga energidata samt adekvat tillämpning.
- en workshop om beredskap och trygg energiförsörjning, framtidens energihushållning, kompetensbehov för energisystem i förändring och stärkt energiberedskap
- ett webinarium om viktiga EU-direktiv som påverkar verksamheten.

Innehållet har tagits fram utifrån kommunernas önskemål. Aktiviteterna har varit synnerligen uppskattade. Man sätter stort värde på att få knyta band till varandra, utbyta erfarenheter och den kompetenshöjning som insatserna innebär.

Energi- och klimatstrategi

Den regionala energi- och klimatstrategin har uppdaterats utifrån de nya energi- och klimatpolitiska målen. Strategin syftar till att ge en nulägesbeskrivning i länet för energi- och klimatområdet och att ge en vägledning i omställningen att minska utsläppen av växthusgaser och främja hållbara energilösningar.

Länsstyrelsen har genomfört diskussionsmöten med kommunerna i länet för att identifiera deras utmaningar och behov. Ett möte hölls även med Region Västmanland för att skapa en gemensam bild och riktning för länets energi- och klimatarbete. Länsstyrelsen träffade också företag ute i länet, exempelvis Vafabmiljö, för att inhämta synpunkter från näringslivet. Syftet med dessa möten var att få en så bra bild som möjligt av utmaningar och behov som finns i länet.

Strategiarbetet presenterades för Miljö- och klimatrådet i Västmanland som fick möjlighet att lämna synpunkter. Rådet bedömde att strategin är ett viktigt arbete och att fokusområdena var väl utvalda utifrån länets behov.

Remissförfarandet för strategin inleddes med en workshop för kommunerna där frågor och innehåll diskuterades. Därefter skickades en formell skriftlig remiss ut till kommuner, region, näringsliv, branschorganisationer och politiska partier. Remissvaren granskades och strategin reviderades utifrån inkomna synpunkter och identifierade behov.

Som komplement till strategin har en handlingsplan med förslag på konkreta åtgärder tagits fram. Handlingsplanen utgår från fem fokusområden som har identifierats som viktiga i länet:

- grön mobilitet och transport
- fossilfri och robust energiproduktion
- hållbar markanvändning
- cirkulär ekonomi och resurseffektivitet
- hållbar byggnation och förvaltning.

Under hösten 2025 har strategin och handlingsplanen förankrats i länet genom besök hos kommunerna med presentation och diskussion om åtgärderna. Som fortsättning på arbetet har till exempel Hallstahammars kommun inlett ett samarbete med Länsstyrelsen kring vilka konkreta åtgärder som kan genomföras i deras kommun för att bidra till nettonollutsläpp 2045.

Handlingsplan för elektrifiering

Syftet med handlingsplanen för elektrifiering är att möjliggöra för en storskalig elektrifiering och tydliggöra hur den regionala och lokala energiplaneringen kan utvecklas och organiseras i länet. Handlingsplanen har tagits fram i dialog med länets kommuner, elnätsbolag, företag och branschorganisationer. Dialogerna har genomförts genom en gemensam workshop och enskilda möten. Aktörerna kommer också att ges möjlighet till återkoppling på handlingsplanen för att säkerställa att åtgärderna blir så konkreta och förankrade som möjligt.

Effektforum Västmanland, som leds av Region Västmanland, är ett samverkansforum mellan det offentliga, näringslivet och energibranschen. Syftet med forumet är att skapa förutsättningar för en robust energiförsörjning i regionen. Handlingsplanen för elektrifiering har presenterats på forumet och förhoppningen är att arbetet med handlingsplanen ska tas vidare av forumet och att det ska verka som en samverkansknutpunkt för arbetet framöver. Handlingsplanen ska vara klar i mars 2026 och ska ligga till grund för fortsatt arbete med elektrifieringen.

Klimatanpassning

Beträffande klimatanpassning; notera redovisning i särskild ordning till SMHI. Utöver att aspekter om klimatanpassning har hanterats vid de interna plansamråden, så har klimatanpassningsarbetet under 2025 bestått av insatsen som redovisas nedan.

Samordnad planering för klimatanpassning i ett avrinningsområde

Insatsen har möjliggjorts genom extern finansiering från SMHI och omfattar ett geodataunderlag som visar var i Svartåns avrinningsområde vatten kan hållas med naturbaserade lösningar. Med stöd av en förfinad hydrologisk modell har beräkningar gjorts utifrån den höstflod med översvämningar som ägde rum 2023. Tre olika scenarier för flödesutjämning har applicerats med olika grad av ingripande i landskapet.

Med utgångspunkt i de naturbaserade lösningar som tillämpats i modellen har en aktörsanalys genomförts av bland annat roller, verksamhet, kapacitet och engagemang för att undersöka hur genomförbara lösningarna är. Aktörsanalysen ska även fånga respektive aktörs problemformulering kring klimatanpassning, även om den formuleras i andra termer än klimatanpassning. Syftet är att på ett väl avvägt sätt kunna introducera naturbaserade lösningar i ett avrinningsområde till gagn för flera olika aktörer och olika samhällsmål, som flödesutjämning, god vattenstatus och återvätning av landskapet.

3A4 Bistå Statens energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter

Länsstyrelsen bistår Energimyndigheten med att bedöma om ansökningar som kommer in är strategiskt viktigt placerade och påskyndar elektrifieringen av regionala tunga godstransporter. Länsstyrelsen bistår även med att genomföra kontroll och uppföljning av redan byggda laddstationer för tunga transporter genom platsbesök. Under året har Länsstyrelsen bedömt fyra ansökningar och gjort fyra platsbesök.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Det sammanvägda resultatet för verksamheten som helhet bedöms vara gott.

Energi och klimat

Länsstyrelsens bedömning är att uppdragen inom energi och klimat har fullföljts till fullo och resultatet bedöms vara utmärkt. Arbetet har utgått från länets förutsättningar och mål för verksamheten. Insatserna som har genomförts har fått avsedd effekt. Utöver tillgängliga medel har Länsstyrelsen med framgång sökt och erhållit extern finansiering.

Klimatanpassning

Arbetet med klimatanpassning har påverkats av att den specifika dispositionsrätten för klimatanpassning drogs in och arbetet har nedprioriterats på Länsstyrelsen. Uppdraget enligt Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete har därmed inte fullföljts och resultatet för området är otillfredsställande.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Hänsyn till kulturmiljö tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi eller motsvarande där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap och Levande skogar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Regional kulturarvsstrategi

För att stärka kulturarvsarbetet har Länsstyrelsen och Västmanlands läns museum, tillsammans med de regionala kulturarvsaktörerna i länet, tagit fram en gemensam kulturarvsstrategi för Västmanlands län 2021–2026. Den gemensamma visionen är ett kulturarv för alla i Västmanland med den övergripande målsättningen att i samverkan regionalt dokumentera, värna, bevara och utveckla länets kulturarv. Ett antal fokusområden för kulturarvsarbetet är identifierade för resultat på regional nivå. I strategin finns formulerade mål för varje fokusområde:

- Kulturarvet används som en resurs för hållbar utveckling i länet.
- Kulturarvet i länet är tillgängligt och skapar delaktighet.
- Länets kulturarvsarbete präglas av stärkt samverkan och kompetens.

Viktiga utgångspunkter för länets kulturarvstrategi är hållbarhetsmålen för Agenda 2030, de nationella kulturpolitiska målen och de nationella kulturmiljömålen. Andra regionala planer och strategier som kulturarvsstrategin knyter an till och som har betydelse för verksamhetens inriktning och möjligheter till samfinansiering är till exempel den regionala utvecklingsstrategin (RUS), de friluftslivspolitiska målen, Landsbygdsprogrammet och den regionala kulturplanen. Kulturplanen och kulturarvsstrategin fungerar som understrategier till den regionala utvecklingsstrategin (RUS).

Delar i den gemensamma kulturarvsstrategin har resulterat i

- stöd till kommunerna i framtagandet av aktuella kunskapsunderlag för de kommunala kulturmiljöerna
- större delaktighet och möjlighet att ta ansvar för kulturarvet genom samarbete med hembygdsförbundet och samtal om vård av fornlämningar
- att kulturmiljöer lyfts fram och beaktas i samhällsbyggnadsprocessen, utifrån fornlämningar, riksintressen och byggnader med höga kulturhistoriska värden.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	7,8	7,7	8,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,3	7,4	8,0
Antal årsarbetskrafter män	0,6	0,2	0,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	773	811	792
Antal beslutade ärenden	772	779	923
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	20	16	13
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 857	20 387	19 159
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	4 733	7 064	5 455

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel av länets skyddade bebyggelse (byggnadsminnen och kyrkobyggnader) som har tillsynats under året (procent) ²¹	Främja ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Länsstyrelsen har ansvar för det statliga kulturmiljöarbetet i länet	Platina, Bebyggelseregister ²²	5 %	7,7 %	1,7 %	6 %
Andel av kulturmiljöanslaget som har använts till regionala och kommunala kunskapsunderlag (procent) ²³	Främja människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön Främja ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser	Förordning 2010:1121 om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer. 9§	Länsstyrelsens handläggningsstöd ASK-Bidrag	10 %	1,5 %	1,1 %	1,8 %
Andel av länets riksintressen som har aktualitetsprövats (procent) ²⁴	Främja en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen	Förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden: §§ 2, 4	Platina, förteckning Riksintressen ²⁵	10%	0 %	3,8 %	0 %

²¹ Anges i % av länets bestånd av skyddad bebyggelse enligt Kulturmiljölagen (1988:950).

²² Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

²³ Anges i % av Länsstyrelsens utbetalningsram.

²⁴ Anges i % av länets riksintressen.

²⁵ Riksantikvarieämbetets förteckning av riksintressen för kulturmiljövård.

Kommentarer till tabell

Årsarbetskrafter

Årsarbetskraften inom området kulturmiljö för 2025 är ungefär densamma som 2024.

Antal ärenden

Den totala ärendemängden inom verksamhetsområdet kulturmiljö är något mindre än 2024. Detta beror på en minskning av inkomna fornlämningsärenden. Antalet beslutade ärenden är i princip detsamma som 2024. Antalet ärenden äldre än två år har ökat i förhållande till 2024. De flesta av dessa äldre ärenden är så kallade fråga väckt om byggnadsminnesförklaring, som ofta är komplicerade och kräver lång handläggningstid. Bland annat beror det på att utredning av kulturhistoriska värden, framtagande av förslag till skyddsbestämmelser och samråd med berörda fastighetsägare är tidskrävande. Många frågor om kulturmiljön förekommer ofta i processer inom andra verksamheter där vi deltar aktivt, främst via internsamråd. Under 2025 har sakområdet kulturmiljö utöver de ovan redovisade ärendena också hanterat 347 internsamråd, vilket är jämförbart med antalet för 2024.

Antalet uppdragsarkeologiska ärenden har halverats, från 66 ärenden 2024 till 34 ärenden 2025. Detta beror med stor sannolikhet på det osäkra ekonomiska läget.

Verksamhetskostnad

Verksamhetskostnaden är lägre än 2024, vilket bland annat beror på att hanteringen av kulturmiljöanslaget är lägre. Fortfarande är den arkeologiska undersökningen av en tidig medeltida begravningsplats vid Äs i Västerås kommun aktuell. Denna undersökning har finansierats med särskilda medel från kulturmiljöanslaget som Länsstyrelsen hanterar. Arbetet har gått över till rapportfasen, vilket kräver något mindre ekonomiska resurser.

Lämnade bidrag

Lämnade bidrag har minskat från tidigare år. Det beror delvis på att några bidragsmottagare av olika anledningar inte har kunnat genomföra sina projekt.

Kommentarer till resultatindikatorer

Andelen av länets skyddade bebyggelse (byggnadsminnen och kyrkobyggnader) som har tillsynats under året är över det satta målvärdet. Detta är ett medvetet och prioriterat arbete. Resultatet visar på att de kyrkliga kulturminnena i länet generellt är väl underhållna och att kompetensen finns inom församlingarna, om än något begränsad resursmässigt.

Andel av kulturmiljöanslaget som har använts till regionala och kommunala kunskapsunderlag är mindre än målvärdet. Detta beror på att Länsstyrelsen under många år redan har använt en stor andel av kulturmiljöanslaget till regionala och kommunala kunskapsunderlag. Det har medfört att resultatindikatorn gällande användningen av kulturmiljöanslaget till regionala och kommunala kunskapsunderlag för just 2025 fortsatt är betydligt lägre än det önskade målvärdet.

Aktualitetsprövningen har inte slutförts för något av länets riksintressen under 2025. Riksantikvarieämbetet har påbörjat en aktualitetsprövning av 15 riksintressen inom Västmanlands län. De hann dock aldrig fatta något beslut i ärendet under 2025, varför målvärdet inte uppnås.

Prövning och tillsyn

Länsstyrelsen har utifrån givna förutsättningar prioriterat handläggning av ärenden enligt kulturmiljölagen och hantering av kulturmiljöbidraget. Exploateringsstrycket i form av infrastrukturprojekt, skogsavverkningar och byggande är fortsatt relativt högt i länet. Efterfrågan på antikvariernas medverkan och sakkunskap fortsätter att vara hög såväl internt som externt då kulturmiljöfrågor hanteras inom ett stort antal frågor och lagrum. Detta beror bland annat på effekten av myndigheternas kulturmiljöstrategier och att inströmningen av komplexa detaljplaner och översiktsplaner och el- och fiberärenden fortsätter. Vi prioriterar deltagande i de interna samråden, men då samrådsärendena har blivit fler och mer komplexa påverkar detta övrig handläggning. Konsekvensen blir att uppsatta mål inte har kunnat nås fullt ut, främst gällande fråga väckt om byggnadsminne.

De mer komplexa samråden har även medfört en nedprioritering av dialoger och rådgivning till kommuner och andra myndigheter och vårt interna utvecklingsarbete. Konsekvensen är att kommuner, andra aktörer och enskilda medborgare riskerar att inte beakta kulturmiljövärden vid fysisk planering och exploatering. Detta kan i förlängningen komma att påverka vår gemensamma kulturmiljö negativt.

Tillsyn

Vi har i likhet med tidigare år konstaterat att behovet av tillsyn av kulturmiljön är stort. Inom uppdragsarkeologin sker tillsynen löpande. Resultatindikatorn gällande andelen av länets skyddade bebyggelse som har tillsynats under året har ett målvärde på 5 procent. Gällande kyrkobyggnader har Länsstyrelsen haft möjlighet att prioritera tillsynsarbetet och utföra den tillsyn som planerats, vilket därmed innebär att målvärdet för tillsynen har uppnåtts. Tillsynen har även omfattat två byggnadsminnen.

Den begränsade tillsynen av övriga ärendekategorier inom kulturmiljöarbetet är ett resultat av att vi inte har kunnat arbeta förebyggande och proaktivt i den omfattning som egentligen krävs. Det får till följd att lagskyddade fornlämningar riskerar att skadas och försvinna och att ovarsamma ändringar kan ske på skyddade byggnadsminnen. Behovet av återkommande tillsyn för byggnadsminnen fortsätter att vara särskilt stort. Bristande underhåll och svårigheter att få frivillig rättelse gör att den händelsestyrda tillsynen prioriterats. Effekten av bristande proaktiv tillsyn är bland annat att lagskyddade kulturhistoriska värden kan gå förlorade.

Byggnadsminnen

Vår förmåga att utreda, byggnadsminnesförklara och stödja vård och underhåll av byggnadsmiljöer med synnerligt högt kulturhistoriskt värde begränsas delvis av nivån på det tilldelade kulturmiljövårdsbidraget. Under 2025 har arbetet med byggnadsminnen framför allt präglats av prövning och tillstånd för byggnadsvårdsåtgärder och i vissa fall

med tillhörande beslut om bidrag från kulturmiljövårdsanslaget. Under året har vi tagit några steg framåt i flera av de mer långdragna processerna gällande byggnadsminnesförklaringar. En ansökan om byggnadsminnesförklaring har avslagits och i december fattade Länsstyrelsen beslut om att byggnadsminnesförklara båtvarvet på Ridön i Västerås kommun.

Kyrkliga kulturminnen

Vårt arbete med tillståndsprövning av de kyrkliga kulturminnena har varit omfattande. Under året har även den planerade tillsynen genomförts. Tillståndsärendena karakteriseras av församlingars och pastorats förändrade behov och användning av sina kyrkobyggnader och kyrkogårdar. Exempelvis gör behov av anpassningar till nya funktioner i kyrkobyggnader att tillståndsprövningen har blivit mer komplex.

Under 2025 har samverkan och dialog förts med flera församlingar och pastorat i länet och Västerås stift. Länsstyrelsen har även deltagit vid Svenska kyrkans årliga samråd om kyrkoantikvarisk ersättning och kulturarvsfrågor och yttrat sig över fördelningen av kyrkoantikvarisk ersättning. Vi har även besvarat Riksantikvarieämbetets remiss om nya föreskrifter och allmänna råd om kyrkliga kulturminnen. Arbetet under 2025 har bland annat resulterat i ökat fokus på en långsiktig planering och genomförande av tillsyn av de kyrkliga kulturminnena.

Samråd

Frågor om kulturmiljö ingår bland annat i handläggningen av planer i områden av riksintresse enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken (1998:808) och i ärenden som berör lagskyddade fornlämningar. Vidare behövs expertkunskap i handläggningen av överklagande av bygglov och områden som skyddas med landskapsbildsskydd. Eftersom det saknas resurser kring antikvarisk kompetens i flera av länets kommuner, finns det en fortsatt stor efterfrågan på antikvarisk sakkunskap.

För att säkra att kulturmiljöfrågor tas tillvara i ett tidigt skede av samhällsbyggnadsprocessen har vi flera etablerade arbetsgrupper och samrådsrutiner för olika sakområden där kulturmiljökompetens är representerad. Det gäller till exempel kommunernas planarbete, miljöprövningar och infrastruktursatsningar. En stor mängd av de ärenden som hanteras inom sakområdet kulturmiljö rör interna samråd. Handläggningen av dessa ärenden prioriteras, framför andra ärenden, för att kulturmiljöaspekterna ska beaktas tidigt i processen och inte utgöra onödiga hinder för att utveckla och främja tillväxten i länet. Effekten av tidiga samråd och delaktighet är att ärendehantering sker smidigare och processerna går fortare.

Förvaltning och skydd

Kulturmiljöanslaget

I arbetet med att bidra till de nationella målen beslutar och betalar Länsstyrelsen ut bidragsmedel som varje år tilldelas länet från Riksantikvarieämbetet. Liksom tidigare år är den största utmaningen med kulturmiljöanslagen att efterfrågan och förväntningarna på Länsstyrelsens bidragsmedel vida överstiger de tilldelade resurserna. Den tillfälliga höjningen av kulturmiljöanslaget som vi har att förfogat över har medfört att stödet har kommit fler kulturmiljöer till godo. I samband med vårändringsbudgeten för 2025 fick länsstyrelserna även en tillfällig ekonomisk förstärkning till kulturmiljöarbetet. Den redovisas separat längre ned, under rubrik 1A10.

Liksom tidigare år finns utmaningar med att sprida fördelningen av bidraget både gällande insatsområden, bidragsobjekt och sökanden, och samtidigt förmedla bidraget till där det gör största möjliga nytta. Trenden med kostsamma restaureringsprojekt gällande länets byggnadsminnen håller fortfarande i sig. En utmaning är också de begränsningar som den förhållandevis korta säsong som sökanden har på sig för att genomföra planerade byggnadsvårdsåtgärder. Länsstyrelsen arbetar med att utveckla användningen av bemyndiganderamen, så att stora och mer omfattande projekt kan påbörjas så fort vädret tillåter. För att underlätta den stora efterfrågan på medel arbetar Länsstyrelsen även aktivt med att söka samfinansiering med andra sakområden och aktörer för åtgärder rörande kulturarvet.

Prövning och utbetalning av bidrag till byggnadsvårdsåtgärder dominerar när det gäller kulturmiljöanslaget. En stor andel av bidragsmedlen har använts till tillgängliggörande av kulturmiljöunderlag och förvaltningen av det statliga kulturreseptatet Bråfors bergsmansby och fornvård. Förvaltningen av kulturreseptatet innebär såväl bevarande av landskapet som byggnaderna och att tillgängliggöra kulturmiljön.

Länets fornvårdsarbete bidrar till kunskap och upplevelser som involverar kommuner, hembygdsföreningar och fastighetsägare. Genom att förmedla bidrag till vård och skötsel av fornvårdsobjekten tillgängliggörs fornlämningarna och de kan upplevas av flera. Under året genomfördes även runstens- och hållristningsvård i form av rengöring och imålning på flera av länets hållristningslokaler och runstenar.

Under 2025 har bidrag även betalats ut till olika former av överloppsbyggnader eller mindre byggnader såväl i stadsmiljö som på landsbygden. Satsningen har gett mycket gott resultat eftersom flera av länets annars bortprioriterade byggnader bevaras och kommer till användning. Insatserna medför även att både ägare och allmänhet får förbättrade kunskaper om och ökad förståelse för en bredd av länets kulturmiljöer.

Beredskap

Länsstyrelsens uppgifter med utmärkning och undanförsel av kulturegendom ingår i ansvaret för det civila försvaret. Uppgiften förutsätter samverkan inom Länsstyrelsen, mellan länsstyrelserna och med en lång rad organisationer på både regional och lokal nivå.

Vi har under 2025 deltagit i det nationella nätverket för utmärkning och undanförel av kulturegendom. Under året har Länsstyrelsen sammanställt ett urval av länets mest värdefulla kulturegendom, vilka bör utmärkas samt påbörjat arbetet med undanförelplaneringen. Länsstyrelsen har inför kommande remiss haft samråd med Försvarsmakten gällande urvalet.

Samverkan och samordning

Vi har många välfungerande samarbeten inom myndighetens olika verksamheter och det tvärssektoriella arbetet är väl utvecklat. Likaså har Länsstyrelsen ett välutvecklat tvärssektoriellt samarbete med flera aktörer i länet.

Exempel på samverkansinsatser under året är det fortsatta arbetet med avrapportering av de omfattande arkeologiska utgrävningar som genomförts med anledning av breddningen av E18. Under året har den populärvetenskapliga skriften från projektet publicerats och arbetet med den vetenskapliga fördjupningen påbörjats. Under året har vi fortsatt deltagit i projektgruppen för arbetet med miljösaneringen av Sala silvergruva, där Sala kommun är projektägare. Bevakning av kulturmiljövårderna kopplade till fornlämningsbilderna och byggnadsminnet har skett vid planering, tillståndsprövning och genomförande av miljöåtgärderna.

Kulturmiljöperspektiven är en viktig del i en hållbar samhällsplanering och ingår som en självklar aspekt i detta arbete. Plansamråden är ett viktigt forum för att kulturmiljöfrågorna ska inkluderas i samhällsbyggnadsprocessen. I processen ingår även frågor kring gestaltad livsmiljö som en integrerad del. Vi deltar i olika samarbeten kring form och arkitektur, där möjlighet ges och det ryms inom verksamhetens uppdrag.

Länsstyrelsens samverkan inom chefsnätverket Kulturmiljöforum framgår av årsredovisningen för Kronobergs län.

Riksintressen

Ett viktigt verktyg i samhällsplaneringen är länets riksintressen för kulturmiljövård. Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att se över och aktualisera riksintresseområdena. Under 2025 påbörjade Riksantikvarieämbetet en aktualitetsprövning av 15 områden av riksintresse för kulturmiljövården inom Västmanlands län. Samtliga områden utom ett bedömdes av Länsstyrelsen som att de uppföljde de fastslagna kriterierna för utpekande av riksintresseområden för kulturmiljövården.

Gestaltad livsmiljö

Länsstyrelsen deltar i det länsövergripande nätverket gällande politikområdet gestaltad livsmiljö tillsammans med ett flertal länsstyrelser: Dalarna, Gävleborg, Örebro, Östergötland och Värmland. Under 2025 har vi även deltagit i Region Västmanlands samverkansarbete gällande gestaltad livsmiljö som är ett länsövergripande nätverk med kommuner, regionen och Länsstyrelsen. Vi ingår även i referensgruppen för projektet Platsmo som drivs av Västmanlands läns museum. Projektet är ett medskapande designprojekt för att skapa goda gestaltade livsmiljöer. Parterna som ingår i projektet är

Mälardalens universitet (MDU), Skinnskattebergs kommun och verksamheten folkhälsa, kulturutveckling och Västmanlands läns museum inom Region Västmanland. I projektet medverkar också bland andra Allaktivitetshuset Riddarhyttan, fastighetsägaren Castellum, Västerås konstmuseum, Länsstyrelsen Västmanland, Tyréns arkitektkontor, Archus arkitekter och lokala konstnärer och författare. Länsstyrelsen har deltagit i referensgrupps- och informationsmöten under 2025. Inom Platsmo ska man undersöka en metod som kan leda till ökat medskapande inom samhällsplaneringen. Vi har tagit med oss erfarenheterna från projektet i övriga arbeten med gestaltad livsmiljö, skapat nya kontakter och samarbeten.

Kulturmiljöforum och Samhällsbyggnadsnätverket har gemensamt identifierat behovet av kompetenshöjande insatser om gestaltad livsmiljö, både internt och externt. Dialog har förts med Riksantikvarieämbetet, Boverket och ArkDes. En gemensam arbetsgrupp har genomfört utbildningar som riktat sig till länsarkitekter, länsantikvarier, plan- och kulturmiljöfunktioner. Den planerade utbildningsinsatsen stärker strategiskt och sektorsövergripande samarbete inom gestaltad livsmiljö, miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö och mål 11 Hållbara städer och samhällen enligt Agenda 2030. På en gemensam samarbetsyta har vi samlat goda exempel som stärker kontinuerligt lärande och ger inspiration och praktiskt stöd i det vardagliga arbetet på länsstyrelserna.

Vattenanknutna kulturmiljöer

Inom Länsstyrelsen sker en bred samverkan om de vattenanknutna kulturmiljöerna. Ett exempel är de kunskapsunderlag för länets vattenanknutna kulturmiljöer som vi tidigare har tagit fram. Med aktuella kunskapsunderlag om de kulturhistoriska värdena kan kulturmiljövården på ett konstruktivt sätt delta i samråd kring planerade åtgärder. Därmed ökar förutsättningarna att säkerställa att värdefulla kulturmiljöer beaktas i samband med restaureringar av vattendrag, vattenförvaltningens arbete med åtgärdsplaner och de aktuella prövningarna med hänvisning till den nationella planen för omprövning av vattenkraft.

Kompetenshöjande insatser

Under 2025 har flera kompetenshöjande insatser genomförts i samarbete mellan Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsernas kulturmiljöforum gällande vattenfrågorna. Det har bland annat handlat om stöd och riktlinjer inför kommande prövningar av naturvårdande åtgärder och prövningar enligt den nationella planen för omprövning av vattenkraft. Med ökad kompetens skapar vi bättre förutsättningar för att kulturmiljöaspekterna hanteras likvärdigt med övriga sakområden vid domstolsprövningar och effekten blir en mer rättssäker hantering. I övrigt löper den interna samverkan i aktuella vattenfrågor genom Vattengruppen där representanter för berörda sakområden finns med.

Kunskapsuppbyggnad och främjande av länets utveckling

Förbättrade kunskapsunderlag inom hela kulturmiljöområdet, både övergripande underlag och kategoriinventeringar, är ett av flera betydelsefulla verktyg för att kulturarvet ska kunna bevaras, användas och utvecklas. Kunskapsunderlag bidrar samtidigt till att människor får ökad kunskap och förståelse och därmed ökade möjligheter att vara delaktiga i kulturmiljöarbetet. Aktuella och ändamålsenliga kunskapsunderlag är också en förutsättning för att förvaltningen av landskapet ska präglas av en helhetssyn där kulturmiljön tas tillvara och ses som en resurs i samhällsutvecklingen. För att stärka kompetensen gällande länets fornlämningar har Länsstyrelsen under 2025 inventerat inkomna nyanmälningar av fornlämningar. Syftet är att säkerställa fornlämningarnas skyddsstatus, vilket bland annat kommer att underlätta Länsstyrelsens framtida handläggning.

Kulturmiljöunderlagen

Vi arbetar aktivt med att på flera olika sätt främja kommunernas kulturmiljöarbete. Det saknas dock resurser kring antikvarisk kompetens i flera av länets tio kommuner. Med bland annat hänvisning till den begränsade tillgången till egen antikvarisk kompetens har vi bedömt det som värdefullt att det finns uppdaterade kunskapsunderlag för de kulturhistoriskt värdefulla miljöerna i länet. Vi har sedan tidigare ett samverkansprojekt med Västmanlands läns museum och flera kommuner för att aktualisera och förnya de kommunala planeringsunderlagen för bebyggelse och landskap. Under 2025 har insatserna huvudsakligen handlat om att tillgängliggöra underlagen. Under året har kulturmiljöunderlaget för Hallstahammars kommun och Sala kommun färdigställts och publicerats. Likaså har arbetet med Norbergs kommuns kulturmiljöprogram färdigställts och kommer att publiceras inom kort. Under året har även arbetet gällande kunskapsunderlaget för Köpings distrikt genomförts och resultatet ska publiceras under 2026.

Förmedling och tillgänglighet

Länsstyrelsen har som målsättning att varje år genomföra olika aktiviteter för att lyfta resultatet av kulturmiljöarbetet i länet. Ett gott exempel är den temadag som varje år anordnas i samarbete med Västmanlands läns museum om nyvunnen kunskap från årets arkeologiska undersökningar. Temadagen vänder sig till allmänheten och arkeologerna berättar om de nya resultaten från undersökningar och forskning som rör Västmanland.

I år informerade Länsstyrelsen om arbetet med utmärkning av kulturegendom. Årets föreläsningar handlade också om vårens plundringar vid Anunds hög. Läns museets projekt Gömda och glömda - om hur gammalt benmaterial i magasinerna fått nytt liv presenterades. Dessutom redogjorde Stiftelsen Kulturmiljövård för det gångna årets undersökningar i Västerås stad och hur den osteologiska analysen av de begravda vid kyrkogården vid Äs framskridit. Arkeologikonsult berättade om den gränsöverskridande Carl Lapp som levde som man på 1600-talet, men hade kvinnligt kön. Temadagen avslutades med att Arkeologerna presenterade den alldeles färska populärvetenskapliga skriften om de

arkeologiska undersökningarna vid E-18 och alla som deltagit vid seminariet erbjöds ett exemplar. Årets arrangemang blev snabbt fullbokat och lockade drygt 80 besökare.

Under året har vi tillsammans med fastighetsägarna återinvigt byggnadsminnet Ebba Brahes lusthus i Skinnskattebergs kommun, efter ett omfattande restaureringsarbete. Invigningen samlade många besökare som fick möjlighet att ta del av anläggningen och dess historia.

För åttonde året i rad har vi och familjen Brate arrangerat Bråforsdagarna i kulturreseptatet Bråfors bergsmansby i Norbergs kommun. Drygt 1000 besökare fick under årets Bråforsdagar möjlighet att uppleva den unika kulturmiljön och delta i olika aktiviteter. Temat var byggnadsvård med hänvisning till 50-årsjubileet av det europeiska byggnadsvårdsåret. Under dagarna erbjöds föredrag och demonstration av byggnadsvård, hantverksförsäljning, småkrypssafari och åktur med häst och vagn. Flera guide turer hölls om livet förr, om arbetet med hyttan och med visningar av väggmålningarna i stora huset. Bråforsdagarna är ett mycket uppskattat sätt att få visa upp såväl själva kulturreseptatet som flera delar av Länsstyrelsens mångsidiga verksamhet.

För att ytterligare sprida kunskap och tillgängliggöra länets värdefulla kulturmiljöer har Länsstyrelsen under året lämnat bidrag till flera avsnitt av podcasten Arkeologi och historia, som når ut till en stor lyssnarskara. Genom podden har Länsstyrelsen förmedlat kunskap om kulturmiljöer som fornborgar, kyrkogården vid Äs, blästerugnarna i Dunshammar och masugnen i Lapphyttan.

Ett stärkt regionalt kulturarvsarbete bidrar till en hållbar utveckling av Västmanland, där Agenda 2030 och de nationella kulturmiljömålen är viktiga utgångspunkter. Resultatet av allt sammantaget är att den västmanländska historien har blivit mer synlig och tillgänglig.

RB 1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet

Länsstyrelserna tilldelades 16 miljoner extra till förvaltningsanslaget under innevarande år i samband med vårändringsbudgeten. Medlen fördelades till länen enligt etablerad länsstyrelsegemensam fördelningsmodell. För Västmanlands del har medlen använts för att tillfälligt anställa en nyexaminerad GIS-handläggare som arbetat med att digitalt tillgängliggöra olika typer av kunskapsunderlag gällande länets kulturmiljöer. Genom arbetet har Länsstyrelsen säkerställt att värdefull kunskap och information gällande länets kulturmiljöer gjorts tillgängliga för kommunala planerare, konsulter och allmänhet. Därmed förstärks möjligheterna att beakta kulturmiljövärden vid olika former av exploatering av landskapet.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade resultatbedömningen är att det inom verksamhetsområdet kulturmiljö fortsatt finns utvecklingsbehov. Årets resultat visar att uppsatta mål inom delar av området har uppfyllts. Samverkan och arbete med tillgängliggörande av kulturmiljöer uppvisar gott resultat. Det kvarstår utvecklingsbehov, framför allt inom områden som prövning och tillsyn. Regeringsuppdraget har genomförts med mycket gott resultat.

Många och alltmer komplexa ärenden har medfört längre handläggningstider inom områden som kyrkliga kulturminnen, fråga väckt om byggnadsminnen och till viss del skogsärenden.

En del av motiveringen till den sammanvägda bedömningen av områdets resultat är måluppfyllelse i relation till områdets resultatindikatorer, vilket beskrivs nedan.

Måluppfyllelse i relation till områdets resultatindikatorer

Länsstyrelsen har under året utökat tillsynen av den skyddade bebyggelsen, främst gällande kyrkor, samtidigt som ärenden för prövning och tillstånd prioriterats. Andelen av länets skyddade bebyggelse som har tillsynats under året är därför betydligt högre än tidigare år och även något högre jämfört med målvärdet för resultatindikatorn.

Gällande aktualitetsprövningen av länets riksintressen, omfattade Riksantikvarieämbetets samlade förfrågan under året 15 riksintresseområden i länet, det vill säga drygt hälften av de utpekade områdena. Riksantikvarieämbetet hann dock inte fatta något beslut i frågan, vilket medför att Länsstyrelsen inte uppnår målvärdet för denna resultatindikator.

Samtidigt finns det även ett fortsatt behov av att revidera ett antal riksintresseområden i länet.

När det gäller andelen av kulturmiljöanslaget som har används till regionala och kommunala kunskapsunderlag, beror avvikelserna i huvudsak på att Länsstyrelsen under flera års tid prioriterat denna insats, varför uppdaterade underlag redan finns i merparten av länets kommuner. Vi bedömer att samverkansprojekten och de nya uppdaterade underlagen stärker kommunernas förmåga att lyfta och värna värdefulla kulturhistoriska miljöer i de kommunala planeringsunderlagen för bebyggelse och landskap.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar.

Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen.

Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdesansvar:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet i händelse av höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet bedrivs med enhetlig inriktning hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Försvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas.
- I samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Uppgifter för civilområdesansvariga länsstyrelser är att:

- Verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser, samt utgöra en gemensam funktion för stöd till länsstyrelsernas hantering av uppkomna fredstida kriser.
- Under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst.
- Samordna planeringen inför höjd beredskap med statliga myndigheter och Försvarsmakten, stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län, samt samordna civila aspekter av planering för värdlandsstöd.

- Under höjd beredskap verka för att största möjliga försvarseffekt uppnås genom att samordna åtgärderna inom det civila försvaret. Civilområdet ska samråda med Försvarsmakten, ge länsstyrelserna vägledning i fråga om prioriteringar samt hålla regeringen informerad. Civilområdet ska under höjd beredskap också samordna den civila delen av världlandsstödet.

Målet för samhällets totalförsvaret är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Målet för Seveso-tillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- Minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet.
- Värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Inom ramen för Natos kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga.
- Skydda civilbefolkningen.
- Upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Krisberedskapssamverkan inom länet före, under och efter en samhällsstörning sker utifrån länets samverkansöverenskommelse U-Sam. I U-Sam ingår länets tio kommuner, räddningstjänsterna, Polismyndigheten, Region Västmanland, Försvarsmakten, SOS Alarm AB, Sveriges Radio P4, Svenska kyrkan, Trafikverket och Länsstyrelsen Västmanland, som är sammankallande. Samverkan sker även med andra aktörer utanför U-Sam vid behov.

Målet med U-Sam är att i länet skapa naturliga kontaktvägar och arbetssätt före, under och efter en samhällsstörning. Syftet med U-Sam är att arbeta för att förebygga att en samhällsstörning uppstår, dämpa eskaleringen av en samhällsstörning och mildra dess konsekvenser. Allt detta för att gemensamt kunna skapa en samlad lägesbild och hantera en samhällsstörning så bra som möjligt. Efter en inträffad samhällsstörning ska förbättringsmöjligheter identifieras och åtgärder vidtas för att därigenom uppnå en bättre krisberedskapsförmåga.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45–46)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	12,0	12,8	13,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,7	6,9	5,6
Antal årsarbetskrafter män	5,3	5,9	7,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	257	229	262
Antal beslutade ärenden	248	202	249
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	3	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	20 619	20 871	21 153
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	-	-	143

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentar till tabell

Årsarbetskrafter

Under året har det varit personalomsättning inom verksamheten, vilket har påverkat verksamheten. Tjänsten enhetschef tillika försvarsdirektör har delats upp i två tjänster, varav endast försvarsdirektör har tillsatts under året. Det har varit svårt att hitta rätt kompetens beroende på marknadsläget inom området.

Antal ärenden

Antal ärenden har ökat något, men är hanterbart.

Verksamhetskostnad

Verksamhetskostnaden är lite lägre än under 2024 beroende på vakans till följd av personalomsättningen.

Lämnade bidrag

Det finns inga lämnade bidrag för 2025.

Civil beredskap och geografiskt områdesansvar

Länsstyrelsen är en beredskapsmyndighet och har geografiskt områdesansvar för Västmanlands län. Att vara beredskapsmyndighet innebär att en statlig myndighet har ett särskilt ansvar för att stärka Sveriges civila försvar och krisberedskap, både i fredstid och vid höjd beredskap eller krig. För att omhänderta detta och det geografiska områdesansvaret bedriver Länsstyrelsen kontinuerligt ett utvecklingsarbete av egen organisation för tjänsteman i beredskap (TiB) och krisberedskapsorganisation.

Under 2025 har Länsstyrelsen upprätthållit grundberedskap genom TiB-organisationen och möjlighet till aktivering av krisberedskapsorganisationen. Länsstyrelsen följer kontinuerligt omvärldsläget och genomför exempelvis regelbunden lägesrapportering till Myndigheten för civilt försvar och Regeringskansliet och återkommande larm- och startövningar.

Länsstyrelsens krisberedskapsorganisation har inte aktiverats under året. Mindre händelser har hanterats av TiB.

Under året har utvecklingsarbetet fortsatt tillsammans med länets aktörer i den regionala krisberedskapssamverkan U-Sam. Länsstyrelsen håller samman det regionala krishanteringsrådet, samordningsgruppen och flera arbetsgrupper och nätverk.

Utbildning och övning

Under 2025 har flera utbildnings- och övningsaktiviteter genomförts i länet, både för U-Sams aktörer och Länsstyrelsens egen personal. Fokus på aktiviteterna har varit att öka förmågan att hantera störningar över hela hotskalan, från fredstida kriser till höjd beredskap och krig. Kurs- och övningsdeltagare beskriver att aktiviteterna överlag har bidragit till en högre kunskapsnivå. Genomförda övningar, särskilt med syftet att pröva och stärka fungerande gemensamma rutiner, visar att träning bidrar till trygghet, tillit och stabilitet.

Inom verksamheten har vi också upprätthållit goda relationer och kompetens samt bidragit till en djupare förståelse för olika aktörers roller och uppdrag. Detta möjliggör snabbare hantering, samordning och inriktning vid skarpa händelser. Flera utvecklings- och kunskapsområden har identifierats hos olika aktörer under årets utbildningar och övningar.

Kriskommunikation

Västmanlands kriskommunikationsnätverk har under 2025 särskilt fokuserat på områdena förtroendekriser, erfarenheter från kriget i Ukraina och informationspåverkan. Ett par Rakelutbildningar har genomförts för länets kommunikatörer. Länsstyrelsen har fortsatt med regelbundna sambandstester i Rakel för kriskommunikationsnätverket. Nätverket har fått ta del av erfarenheter av kriskommunikation efter dödligt våld i såväl Västerås som Örebro. Nätverket har också genomfört en kriskommunikationsövning med fokus på IT-störningar.

Sammantaget innebär årets arbete en ökad kunskap om kriskommunikation under svåra och störda förhållanden.

Under året har U-Sams arbetsgrupp kriskommunikation tagit fram underlag för samordnad kommunikation inom området förtroendekriser. Alla tidigare underlag för samordnad kommunikation har gått igenom och reviderats. Underlagen gör att länets aktörer är bättre förberedda för att snabbt kommunicera vid samhällsstörningar. Arbetsgruppen har också påbörjat en översyn av befintliga rutiner för kriskommunikation i länet.

Samband

Samverkan kring sambandsfrågor har skett enligt plan regionalt, inom Mellersta civilområdet och på nationell länsstyrelsenivå.

Tekniktester och arbetsgruppsmöten har genomförts regionalt.

Länsstyrelsen har bidragit med underlag och innehåll till Myndigheten för civilt försvars initiativ till nationell civil sambandshandbok för totalförsvaret. Materialet planeras att lanseras i sin helhet i början av 2026.

Ledningsplatser

Vi genomför funktionskontroll av skyddad ledningsplats vart fjärde år och Myndigheten för civilt försvar har tagit hand om uppföljningen av provresultatet under 2025.

Länsstyrelsens öppna ledningsplats stängdes i samband med myndighetens flytt till nya lokaler under våren. De nya konferenslokalerna har försetts med avbrottsfri el och ska på så sätt kunna ta över förmågan från tidigare lokaler.

Säkerhetsskydd

Länsstyrelsen har under året utökat den egna signalskyddsorganisationen. Vi har uppdaterat vår säkerhetsskyddsanalys och hållit samman länets säkerhetsskydds nätverk. Vi har tagit fram ett gemensamt säkerhetsskyddsavtal avseende samverkan inom totalförsvaret med kommunerna. Avtalet är en förutsättning för det fortsatta totalförsvarsarbetet i länet.

Informationssäkerhet

Länsstyrelsen har inom området informationssäkerhet genomfört ett antal åtgärder. Länsstyrelsen har också tagit fram en intern utbildningsplan för informationssäkerhet och säkerhetsskydd.

Verksamheten har utvecklat sitt arbete med säkerhetsskydd, vilket har bidragit till att förstärka myndighetens skydd.

Civilt försvar, beredskapsplanering och höjd beredskap

Uppbyggnad av totalförsvaret

Länsstyrelsen är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom länet. Inför höjd beredskap bedriver Länsstyrelsen ett arbete med uppbyggnaden av totalförsvaret. Arbetet innebär både uppbyggnad av Länsstyrelsens egen förmåga, för att stärka Länsstyrelsen inför och vid höjd beredskap, och planering och stöd till Försvarsmakten, kommunerna, Region Västmanland och andra aktörer i länet.

Länsstyrelsen har under 2025 fördjupat arbetet med utvecklingen av den egna krigsorganisationen. Bland annat har workshops genomförts med samtliga avdelningar och enheter på chefsnivå, i syfte att prioritera vilken verksamhet som ska fortsätta att bedrivas under höjd beredskap. Detta arbete fortsätter under 2026 enligt framtagen tidsplan.

Länsstyrelsen är, inom sitt geografiska ansvarsområde, utpekad uttagsmyndighet för mark, byggnader och radioanläggningar. Det innebär att behovsmyndigheter kan vända sig till Länsstyrelsen med sitt behov av uttag och Länsstyrelsen fattar beslut i ärendet. Länsstyrelsen har under 2025 tagit fram en intern rutin för uttag i fredstid.

Under året har det vidare skett ett fördjupat samarbete med Mellersta civilområdet. Samarbetet har skett genom bland annat deltagande i olika arbetsgrupper kopplat till uppbyggnaden av totalförsvaret på högre regional nivå. Det har bland annat handlat om att ta fram och pröva ”Metod för inriktning och samordning inför och vid höjd beredskap och krig”. Detta har stärkt förmågan till samverkan och samarbete inför och under höjd beredskap inom civilområdet.

Länsstyrelsen har under 2025 fortsatt samordningen av totalförvarsplaneringen i länet, genom exempelvis delgivning av information, underrättelser och planer. Det har vidare skett en ökad samverkan med näringslivet och civilsamhället, genom bland annat företagsbesök kopplat till totalförvarsplaneringen, möten inom frivillignätverket samt genomförande av det regionala krishanteringsrådet. Den ökade samverkan har resulterat i att fler i länet har fått kännedom om totalförvarsplaneringen.

Stöd till kommunerna

Kommunerna har en central roll i det civila försvaret genom ansvaret för stora delar av den verksamhet som ligger närmast människor, såsom vård och omsorg, dricksvatten med mera.

Länets kommuner har under 2025 erhållit fortsatt stöd från Länsstyrelsen, bland annat genom den arbetsgrupp för civilt försvar som finns etablerad inom länets samverkansöverenskommelse U-Sam. Arbetsgruppen har exempelvis tagit fram en länsgemensam metod för inriktning och samordning under höjd beredskap och krig. Vidare arbetar arbetsgruppen med att utveckla länsgemensamma förmågor. Under 2025 har fokus i arbetet legat på att skapa förmåga till länsgemensam drivmedelsförsörjning/drivmedelslagring. Detta arbete fortsätter även under 2026.

Länsstyrelserna har fortsatt arbetet med att utveckla stöd till kommunernas kontinuitetsplanering för att säkerställa dricksvattenförsörjningen under höjd beredskap. För detta ändamål har Länsstyrelsen under året bland annat genomfört en riktad beredskapsdag till länets aktörer. Målgruppen för beredskapsdagen var i första hand kommunernas VA-personal. Kommunerna har genom beredskapsdagen fått ökad förståelse för ansvar, roller och mandat under höjd beredskap och insikt i betydelsen av att samplanera dricksvattenförsörjningen över kommungränserna.

Länsstyrelsens uppdrag att stödja den kommunala beredskapen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst (KHOSS), har i huvudsak bestått av att genomföra stödåtgärder utifrån den nationella handlingsplanen och dess fokusområden. Insatserna i länet har utgjorts av flera kunskapshöjande aktiviteter, informationsdelning och kommunbesök som bidragit till vidareutveckling av beredskapsförmågan. Ytterligare finns nätverk upprättade och KHOSS-samordnare som inriktas på det verksamhetsnära arbetet i flera av länets kommuner. Länsstyrelsens uppdrag inom området kommer inte att fortsätta, men det kommer fortsatt att vara relevant inom det civila beredskapssystemet. Beslut om fortsatt planering för hälso-, vård- och omsorgsområdet sker troligtvis inom uppföljningen enligt Lagen om extraordinära händelser, där dessa frågeställningar lyfts.

Samverkan med Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar

Länsstyrelsen har samverkat med Försvarsmakten under hela året, exempelvis genom gemensamma planeringsmöten på handläggarnivå. Denna samverkan sker framför allt med Mellersta Militärregionen (MR M), inom ramen för Försvarsmaktens regionala indelning. Arbetet har framför allt varit fokuserat på Försvarsmaktens stödbehov och planering för värdlandsstöd. Den stödplan (Melissa) som MR M har tagit fram ger Länsstyrelsen möjlighet att tydligare prioritera och inrikta både den egna försvarsplaneringen och det stöd som Försvarsmakten är i behov av från såväl kommunerna och regionen som från andra civila aktörer i länet.

Vi samverkar kontinuerligt med Myndigheten för civilt försvar.

Skydd mot olyckor

Kärnteknisk beredskap

Inom området kärnteknisk beredskap finns tre grundläggande delar: samordning, mät- och saneringsorganisation.

Verksamhetsplanen för hur arbetet med kärnenergiBEREDSKAP ska bedrivas inom länet är detaljerad. I planen för strålningsmätning har Länsstyrelsen redan i viss utsträckning tagit höjd för höjd beredskap och krig. Arbetet med planeringszonsgruppen har prioriterats och även arbetet med att förankra mätplanen ute i kommunerna.

Under hösten har Länsstyrelsen deltagit i kärnkraftsövningen Havsörn som Länsstyrelsen Uppsala arrangerade. Efter övningen har vi identifierat åtgärder för att stärka Länsstyrelsen Västmanlands förmåga. Åtgärderna har lagts till i arbetsplan och checklista. Vi har också uppdaterat mätprotokoll till mätplanen.

Myndigheten för civilt försvar har genomfört tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor som syftar till att kontrollera om Länsstyrelsen uppfyller kraven som följer av lagar och andra bindande föreskrifter. Länsstyrelsens förmåga till räddningstjänst och sanering vid kärnteknisk olycka kontrollerades också.

Hälsa och säkerhet i den fysiska samhällsplaneringen

Länsstyrelsen har under 2025 kunnat ta ett större ansvar i att beakta perspektiven hälsa och säkerhet i samrådsyttranden över detaljplaner och kommunala översiktsplaner och i övriga ärenden. Samverkan sker inom Länsstyrelsens plansamråd som samlar flera verksamhetsområden inom myndigheten angående aktuella planärenden. Länsstyrelsen arbetar med att bevaka riskhänsyn i den fysiska planeringen vid kommunal planering av mark- och vattenanvändning med fokus på skydd mot olyckor, hälsa och säkerhet, beredskap och totalförsvar.

Farlig verksamhet

Arbetet med farliga verksamheter enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har intensifierats. Länsstyrelsen arbetar förebyggande med verksamheter som bedriver farlig verksamhet för att minska risken med olyckor. Prövning pågår av tre verksamheter som bedriver farlig verksamhet, två verksamheter i Västerås och en i Hallstahammar. En översyn av befintliga beslut kommer att inledas under 2026. Arbetet sker i samråd med länets räddningstjänster, vilket har bidragit till ett mer aktivt samarbete med räddningstjänsterna.

Älvsamordning

Länsstyrelsen har tagit en aktiv roll i att upprätthålla och utveckla länets älvsamordningsgrupp under 2025. Länsstyrelsen har genomfört två externa träffar för älvsamordningen och har även inlett ett arbete med att utveckla myndighetens interna arbetsgrupp för att underlätta den fortsatta planeringen och utvecklingen av nätverket. Att Länsstyrelsen arbetar tillsammans med berörda parter resulterar i att samordningen i länet stärks och att arbete bedrivs för att förebygga kriser kopplat till reglering och förändringar i flöden.

Räddningstjänst

Länsstyrelsen har ännu inte påbörjat arbetet med räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) och att delta i räddningschefsnätverket. Arbetet befinner sig i en förberedande fas och vi planerar att påbörja arbetet under det första kvartalet 2026.

Skogsbrandsbevakning med flyg

Länsstyrelsen hade inför säsongen, på inrådan av Myndigheten för civilt försvar, förtydligat den årliga planen för skogsbrandsbevakning med flyg. Detta i syfte att mer träffsäkert effektivisera förutsättningar för de dagliga besluten om flygning. Säsongens väderlek skapade däremot få tillfällen till praktisk tillämpning av beslutsstödet.

Arbete enligt förordning (2009:956) om översvänningsrisker

Myndigheten för civilt försvar har under 2022–2023 genomfört en översyn av områden med betydande översvänningsrisk enligt förordningen (2009:956) om översvänningsrisker. Som ett resultat av detta har Västerås pekats ut som riskområde. Under 2025 har Länsstyrelsen därför analyserat riskkartor och hotkartor relaterade till höga vattennivåer i Mälaren och Svartån. Dessa har därefter rapporterats in till Myndigheten för civilt försvar. Publika riskkartor har därefter fastställts av Länsstyrelsen. I och med att Länsstyrelsen i Västmanlands län utgör säte för Vattenmyndigheten för Norra Östersjön, har Länsstyrelsen fått rollen att samordna rapporteringen till Myndigheten för civilt försvar för att säkerställa likvärdighet.

Styrel

Under 2025 har Länsstyrelsen genomfört Styrel omgång 4. Insatsen innebär att länsstyrelserna gör en rangordning av elledningar för hela länet och lämnar informationen vidare till Svenska kraftnät och respektive elnätsbolag. Länsstyrelsen gör en bedömning för länets rangordning av elledningar och vid ett elbortfall kan rangordningen användas.

Effekten av arbetet är att Länsstyrelsen säkerställer att samhällsviktig verksamhet i länet får el vid elbortfall.

Sevesotillsyn

Länsstyrelsen har bedrivit Sevesotillsyn enligt tillsynsplan för år 2025. Årets tillsyn har riktats in på övning av nödlägesberedskap och hur erfarenheter från övningarna har omhändertagits. Länsstyrelsen har fokuserat extra på att följa upp om verksamheter på lägre kravnivå har övat sin nödlägesberedskap. Syftet med inriktningen är att verksamheterna ska stärka sin förmåga att hantera oönskade händelser.

Länsstyrelsen har granskat säkerhetsrapporter, handlingsprogram och interna planer för räddningsinsatser som har kommit in under året och deltagit vid övningar av nödlägesberedskapen. Länsstyrelsen har varit aktiv vid provningar enligt miljöbalken och planärenden enligt plan- och bygglagen som har berört verksamheter som omfattas av Sevesolagen. Länsstyrelsen har bjudit in räddningstjänster, miljökontor och beredskapshandläggare till en samverkansträff i syfte att sprida och hämta in information kring frågor som berör Sevesotillsynen i länet. På nationell nivå har Länsstyrelsen fortsatt att driva ett projekt om tillsynsplanering genom deltagande i en nationell arbetsgrupp. Syftet har varit att utveckla samordningen mellan länsstyrelserna.

Länsstyrelsen redovisar varje år utfallet av tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheterna till Myndigheten för civilt försvar. Myndigheten sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn och resultatet redovisas till regeringen i april nästkommande år.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att Sevesotillsynen har bidragit till att samordningen stärkts både regionalt och nationellt och att beredskapen inför nödsituationer har förbättrats.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att utifrån prioriteringar och planer för 2025 så har Länsstyrelsen genomfört årets verksamhet med delvis uppfylld måluppfyllelse. Det finns ett fortsatt utvecklingsbehov. Länsstyrelsen har samverkat med aktörer, genomfört övningar och utbildningar enligt plan. Länsstyrelsens interna och externa arbete med planverk inför och under höjd beredskap har påbörjats, men är otillfredsställande och har stora utvecklingsbehov. Under 2026 kommer Länsstyrelsen att fokusera på planverk för både krisberedskap och totalförsvaret och att utveckla länets samverkan.

Beredskap

Under 2025 har Länsstyrelsens krisberedskapsorganisation inte behövt aktiveras. Länsstyrelsen har fokuserat på att utveckla samverkan i länet och påbörja planverk inför och under höjd beredskap. Arbetet med krisberedskap, geografiskt områdesansvar, civilt försvar och beredskapsplanering bedöms som gott. Arbetet med krigsorganisation bedöms som otillfredsställande i förhållande till regeringens och riksdagens mål. Länsstyrelsen har genomfört interna workshops med samtliga enheter, men arbetet med beredskapsplaner återstår, exempelvis prioritering av Länsstyrelsens uppgifter vid höjd beredskap och beredskapsplaner för höjd beredskap.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsen har under 2025 fokuserat på arbetet med att bevaka riskhänsynen i samhällsplaneringen med ett väldigt gott resultat. Länsstyrelsen har arbetat mer med räddningstjänsterna i länet och ska fortsätta arbetet med räddningstjänst under höjd beredskap. Arbetet med kärnteknisk beredskap har varit otillfredsställande under 2025, vilket beror på svårigheter att rekrytera. Länsstyrelsen kommer att rekrytera en kärnteknisk handläggare under 2026.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP	Regleringsbrev
1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	Regleringsbrev
1A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster	Regleringsbrev
1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A7 Redovisa prioriteringar och åtgärder för att förklara fler ytvattenförekomster som konstgjorda eller kraftigt modifierade	Regleringsbrev
1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för provning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.

- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken. Det anger att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras fram till 2042.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Ett strategiskt fokusområde för 2025 har varit effektivare resursanvändning och snabbare grön omställning. Avvägningar för att främja tillväxt och balansera samhällsintressen ingår som en del i alla våra uppgifter. Vi behöver därför ytterligare förbättra vår förmåga att hantera mål- och intressekonflikter genom att utveckla metoder, samordning, kunskap och arbetssätt.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50-58)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	65,9	67,6	68,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	41,9	42,3	41,6
Antal årsarbetskrafter män	24,0	25,3	27,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 867	1 793	1 835
Antal beslutade ärenden	1 810	1 774	1 731
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	113	102	83
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	126 919	122 416	122 853
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	29 300	68 639	35 587

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen (st.)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprovning	NikITA ²⁶	²⁷	17	18	20
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁸	²⁹	34 920	34 293	34 134

²⁶ Ärendesystem, Länsstyrelsen.

²⁷ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

²⁸ Utdrag från Naturvårdsverkets system.

²⁹ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Kommentar till tabell

Ärenden

Antal ej beslutade ärenden äldre än två år har ökat något över tid. Det beror till stor del på att det inom prövning av ärenden inom natur och vatten varit stor personalomsättning och många nya medarbetare, vilket påverkat produktiviteten i ärendehandläggningen inom detta område. Det finns också en mindre ökning i antalet ärenden som har långa handläggningstider, såsom områdesskydd, LONA samt vattenförvaltning.

Verksamhetskostnad

Verksamhetskostnaderna har ökat. Det är normala variationer i verksamheten och beror inte på någon enskild större händelse eller omprioritering.

Lämnade bidrag

Lämnade bidrag varierar över åren beroende på att vi har större projekt där arbetsplanen påverkar utbetalningarna. Under 2024 gjordes stora utbetalningar inom LIFE2Taiga samt för efterbehandling av förorenade områden, bland annat vid Sala silvergruva. Inom dessa områden har mycket mindre utbetalningar genomförts 2025, helt i enlighet med plan.

Kommentarer till indikatorer

Antal miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt miljöskyddslagen har minskat något under året.

Arealen strikt skyddad natur har kontinuerligt ökat de senaste åren i och med att Länsstyrelsen fattat nya beslut om naturreservat och naturvårdsavtal. Att långsiktigt skydda värdefull natur bidrar till att nå flera av de uppsatta miljömålen.

RB 3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd

Naturvård

Långsiktigt bevarande av värdefull natur

Länsstyrelsen har inom arbetet med bevarande av värdefull natur prioriterat skogar och limniska miljöer med höga naturvärden enligt gällande strategier för formellt skydd. Arbetet har bland annat inneburit dialog med fastighetsägare om frivilligt och formellt skydd samt information till markägare kring skogar med höga naturvärden. Länsstyrelsen har även inventerat naturvärden i ett antal limniska miljöer, vilket resulterat i värdefulla kunskapsunderlag.

Länsstyrelsen har under året fattat beslut om bildande av fem nya naturreservat: Acktjärnsåsarna, Orsta, Färnebo-Näs, Storljusen och Västerbo. Besluten omfattar en skyddad areal på totalt 572 hektar, varav 330 hektar produktiv skogsmark. Därutöver har överenskommelser om intrångsersättning på totalt 35 miljoner kronor tecknats för ett antal blivande naturreservat. Vid det nybildade naturreservatet Acktjärnsåsarna anordnade

Länsstyrelsen tillsammans med Surahammars kommun en invigning som besöktes av ett hundratal personer.

Under året har separata arbetsmöten hållits med fastighetsägarna Sveaskog, Gysinge skog och Saab. Syftet har varit att diskutera naturvårdsavsättningar och komma överens om såväl lämpliga naturreservatsobjekt som frivilliga avsättningar. Detta kan sammantaget ge bästa möjliga naturvårdsnytta på landskapsnivå och därmed hög kostnadseffektivitet i naturvårdsarbetet framåt. För att främja natur- och friluftslivsvärdena i de aktuella landskapsavsnitten har Länsstyrelsen även deltagit i samverkansmöten om Malingsbo-Kloten och Hjälmarens lövskogar.

Skötsel av värdefull natur

I flera naturreservat och Natura 2000-områden har olika typer av våtmarksåtgärder genomförts. I Hälleskogsbrännans naturreservat har restaureringen av Gärsjöbäcken påbörjats. Här är syftet att få bäcken att återgå till sin gamla fåra och förbättra bäckens bevarandestatus. Detta görs bland annat genom att tidigare bortsprängda klackar återställs samt att utträtade delar återmeandras eller pluggas igen. I anslutning till Gärsjöbäcken har också ett tiotal avvattnade diken åtgärdats och uppskattningsvis har över 20 hektar våtmarker restaurerats.

I Natura 2000-områdena Fläcksjön, Gorgen och Gussjön har omkring 30 hektar strandängar restaurerats genom att förbuskade och tuviga strandängsavsnitt öppnas upp och förbereds för betesdrift. Åtgärderna gynnar framför allt fågellivet, men bidrar också till en rikare flora och fauna av örter och insekter. I naturreservatet Asköviken har det genomförts arbeten som syftar till att förbättra förutsättningarna för områdets prioriterade arter, här har det bland annat skapats nya skyddade häckningsöar för sjöfåglar.

Inom ramen för projektet Life2Taiga genomfördes en naturvårdsbränning i naturreservatet Stora Flyten (se mer om projektet nedan). Totalt brändes cirka 3 hektar skogsmark i slutet av maj. Utanför projektet har även brandefterliknande åtgärder genomförts i en handfull naturreservat, där tallar skadas för att få strukturer som ska efterlikna skador uppkomna efter brand. Åtgärderna gynnar brandberoende och brandgynnade arter och är en viktig del i arbetet med att restaurera och återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut. Exempelvis sågs tretåig hackspett söka föda i brandområden vid Stora Flyten under hösten.

Naturinformation och naturvägledning är en viktig del av Länsstyrelsens uppdrag. Vi arbetar med information om våra skyddade områden, vilket främst sker på Länsstyrelsens webbplats och i applikationen Naturkartan. Vi erbjuder också tryckt material och efterfrågan på boken om några av länets mest besöksvärda naturreservat har varit fortsatt stor. En annan del av arbetet handlar om information på plats ute i naturen. Detta sker främst genom informationsskyltar som berättar om våra skyddade områden, men också genom tematiska informationsskyltar med fördjupad information. Under året har vi exempelvis tagit fram informationsskyltar om ett banvaktarboställe i Ramnässkogens naturreservat samt informationsskyltar om hur vattenkraften historiskt utnyttjats i Trummelsbergsskogens naturreservat.

Åtgärder för hotade arter och naturmiljöer

Vi fortsätter att övervaka länets hotade arter för att möjliggöra en långsiktig uppföljning av deras utveckling. Bland annat följer vi läget för den starkt hotade ortolansparven genom att årligen registrera antalet revir.

Guldsandbi är en annan mycket sällsynt art i länet. Under försommaren distribuerades ett informationsbrev inom artens utbredningsområde till samtliga hushåll med beskrivning av arten samt råd om hur man kan gynna dess förekomst. Förhoppningen är att informationen ska leda till ökad hänsyn till artens värdväxt, ängsvädd, samt till de sandiga miljöer som arten är beroende av.

Ett prioriterat arbetsområde är skötsel av slåtterängar, bland annat för att stärka populationen av fältgentiana. På flera platser i länet slås mindre ängar under sensommaren. Åtgärden gynnar ett stort antal örter och insekter och bidrar till att skapa ett sammanhängande nätverk av ängsytor i landskapet.

Väddnätfjärilen är beroende av god tillgång på ängsvädd. Med hjälp av våtmarksmedel har en fuktäng kunnat restaureras och återföras till slåtter, vilket förväntas öka mängden ängsvädd och därmed förbättra artens livsmiljö och fortlevnadsmöjligheter.

Genom satsningar på våtmarksrestaurering har flera av länets rikkärr restaurerats och slåtrats. Rikkärr utgör en ovanlig och värdefull livsmiljö för många arter och miljön kräver kontinuerlig skötsel för att inte växa igen. Restaureringsinsatserna motverkar igenväxning och möjliggör långsiktig hävd.

Nordens ark och Världsnaturfonden har blivit beviljade medel från Postkodlotteriet för inventeringar och åtgärder för ögonfläcksbock med Länsstyrelsen i Västmanland som en viktig partner (vi är nationella koordinatörer för åtgärdsprogrammet). Under 2025 har berörda län tillsammans tagit fram en inventeringsmetodik och inventeringen har påbörjats. Sammanlagt har ögonfläcksbock inventerats på 21 lokaler varav 5 i Västmanland. Ögonfläcksbocken har under sommaren hittats på 9 nya lokaler vilket är en 150 procentig ökning av antalet kända förekomster, då man tidigare bara känt till att den funnits på 6 platser i Sverige.

Trumgräshoppan är starkt hotad och förekommer endast på en plats i länet. Länsstyrelsen samarbetar med Trafikverket, som ansvarar för röjning av vägkanten, medan Länsstyrelsen övervakar populationen.

I arbetet med särskilt skyddsvärda träd har vi etablerat ett kontaktnät med kommuner och kyrkogårdsförvaltningar för att underlätta informationsspridning om träd och dess skötsel. Detta har resulterat i att de lokala aktörerna är bättre insatta i de senaste rönen som rör trädförvaltning och att träden vårdas och bevaras bättre och längre. I januari hölls två föreläsningar om trädets rötter som var mycket uppskattade och välbesökta, med totalt 160 personer som lyssnade de båda dagarna.

Miljöövervakning – Så följer vi utvecklingen i länet

Att undersöka och följa tillståndet i miljön över tid är en viktig del av Länsstyrelsens miljöarbete. Resultaten används bland annat för att följa upp arbetet med miljömålen och upptäcka nya hot mot miljön. Det används också som referensmaterial för andra typer av miljöstudier. Övervakning av miljön sker årligen inom ett tjugotal olika delprogram, från undersökning av mikroskopiska kemikalier till landskapsövergripande satellitanalyser. Anslaget för miljöövervakning har minskat. I vissa fall kan alternativ finansiering nyttjas, men delar av det beslutade sexårsprogrammet har inte kunnat genomföras vilket leder till minskad kunskapsupbyggnad. De delprogram som fortfarande kan hållas aktiva ger för varje nytt år påtagligt ökande möjligheter att bedöma utveckling över tid och att skilja tillfälliga svängningar från långsiktiga förändringar.

Inom ramen för miljöövervakningen har Länsstyrelsen under året medverkat i publicering av två viktiga rapporter med fokus på länets biologiska mångfald. Rapporten "Fåglar och miljö tillstånd i Västmanlands län" bygger på 23 års inventeringsdata av fåglar i länet och belyser förändringar i tillståndet för olika landmiljöer. Rapporten "Förekomst och övervakning av rödlistade och sällsynta kärleväxter i Västmanlands län" redovisar på liknande sätt tillståndet för rödlistade kärleväxter i länet. Rapporten är ett viktigt underlag för delar av Länsstyrelsens verksamhet, exempelvis med arter som mosippa och fältgentiana. Undersökningen bygger på nära samverkan och dialog med Botaniska Föreningen i Västmanlands län, som med Länsstyrelsens stöd bedriver floraövervakning. I november möttes föreningen och Länsstyrelsen för att stärka samarbetet och föra dialog om förändringar i länets kärleväxtflora.

Västmanland leder och samordnar en nationell satsning på att restaurera tallskog

Länsstyrelsen i Västmanlands län koordinerar Life-projektet Life2Taiga. Projektperioden är 1 oktober 2022 till 31 december 2028. I projektet medverkar 17 länsstyrelser, Naturvårdsverket samt det statliga affärsverket Metsähallitus i Finland. Budgeten är 23,5 miljoner euro. Projektet syftar till att genomföra naturvårdsbränning och brandefterliknande åtgärder i naturtypen tallskog i västlig taiga på cirka 6 000 hektar fördelat på 165 Natura 2000-områden. Samverkan med andra myndigheter är en viktig del i projektet. Det omfattar räddningstjänster, entreprenörer, skogsföretag, grannländer och andra Life-projekt och handlar om metoder och kunskapsutbyte om bränning och brandbeteende i skog. I projektet ingår också kommunikation och informationsinsatser till allmänheten i syfte att förmedla naturvårdsbrännings betydelse och hur rökspridning hanteras.

Under 2025 har 29 naturvårdsbränningar på 501 hektar utförts. Det har även genomförts brandefterliknande åtgärder på 415 hektar på 13 olika områden i nio län. Det innebär att den biologiska mångfalden kommer att öka och ett stort antal arter kommer att gynnas, både rödlistade och generellt brandgynnade arter.

Projektet har levererat sin halvtidsrapport till EU för de tre första projektåren och haft besök av monitor. Projektet har arrangerat webinarier för kompetensutveckling, där det

största var två halvdagar om naturvårdsbränningens roll för restaurering och förebyggande av vildbränder. Där deltog totalt 200 deltagare från hela Europa.

Den årliga projektträffen ägde rum i finska Lappland (43 deltagare), för att besöka orörd Taiga-skog, som är målbilden för vår restaurering. Förutom att utbyta erfarenheter och samverka kring gemensamma mål och utmaningar påbörjades processen med att ta fram projektets Best Practice Guidelines.

Projektet har deltagit på en svensk och en norsk skogsbrandskonferens samt på årets svenska Life-projektträff. Projektet var även delarrangör till den årliga nordiska och baltiska Life-nätverksträffen i Umeå (110 deltagare). Projektet presenterade arbetet med sin uppföljningsstrategi vid en europeisk konferens anordnad inom LIFE-nätverket (300 åhörare). Slutligen arrangerade projektet en fältresa längs Dalälven för utländska praktiker från Europa och USA (18 deltagare) som också arbetar med att restaurera skog och vill implementera eller utföra naturvårdsbränning. Alla dessa aktiviteter har medfört erfarenhetsutbyte inom projektet och med andra projekt och aktörer. Aktiviteterna har också inspirerat till förbättrad projektstyrning, samverkan och metodutveckling.

Länsstyrelsen verkar för samverkan inom naturvård och friluftsliv

Naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö

Länsstyrelsen har arbetat med att främja asylsökande och nyanländas kontakt med naturen. En utbildning har genomförts för aktörer som har kontakt med målgruppen. Utbildningen omfattade allemansrätt och hur man genomför aktiviteter i naturen. Därefter har aktiviteter samordnats och genomförts av bland annat Fritidsbanken, Naturskyddsföreningen och Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har även samverkat med föreningar som är verksamma i länet med genomförande av friluftslivsaktiviteter, framför allt Friluftsförbundet och orienteringsföreningar. Samarbetet med orienteringsföreningarna har varit inriktat på att främja besök i länets naturreservat. Det har skett genom aktiviteter i reservaten såsom "Hitta ut" i Sala kommun och orientering i samband med invigning av Acktjärnsåsarnas naturreservat i Surahammars kommun. Samarbetet med Friluftsförbundet har varit omfattande och inriktat på att sprida information om föreningens verksamhet, men även att utveckla samarbeten med föreningen.

Länsstyrelsen har även ordnat möten med kommunerna för att öka samverkan mellan staten och kommunerna samt för att främja samarbete och utbyte kommuner emellan. Skötsel av leder, naturinformation och uppföljning av friluftsliv har varit i fokus. Goda exempel från kommunerna har lyfts fram. Länsstyrelsen har även samverkat med regionen för att ta vara på och utveckla de kopplingar som finns mellan friluftslivet och Region Västmanlands arbete med att främja naturturism.

Arbete för ekologiskt funktionella nätverk av livsmiljöer och strukturer

Länsstyrelsen verkar för att stärka den gröna infrastrukturen i länet. Det sker genom att analysera landskapets förutsättningar för hur olika arter ska kunna stärkas i olika naturmiljöer och genom att föra dialog och sprida kunskap hos strategiskt viktiga aktörer. Samverkan kring frågor som berör grön infrastruktur har pågått såväl internt på Länsstyrelsen som på regionalt och nationellt plan. Information om grön infrastruktur i kombination med dialoger har bland annat skett på SLU Skogsmästarskolan, Agro Västmanland och PRO Folkhögskola.

En studie av fladdermöss har genomförts i Svartådalen i Sala kommun. Den utgör en fortsättning på tidigare års landskapsstudier avsedda att leda till ökad kunskap om hur denna fridlysta artgrupp förekommer i länet. Den används för att ge vägledning för hur man kan hantera områden med fladdermöss i landskapsplanering för att undvika påverkan, till exempel i samband med fysisk planering. Vi har en aktiv och regelbunden dialog med kommuner och verksamhetsutövare i dessa frågor.

Länsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att revidera de skogliga värdetrakterna som pekades ut i handlingsplanen för grön infrastruktur 2019 baserat på nya analyser och aktuellt underlag. Värdetrakterna utgör ett kunskapsunderlag som används för planering och prioritering av hänsyn och åtgärder i landskapet. Det gäller markägare, kommuner och Länsstyrelsen. För att ytterligare öka användbarheten håller Länsstyrelsen, utifrån efterfrågan, på att ta fram fördjupade beskrivningar över prioriterade värden för respektive värdetrakt.

Engagemang och kunskap krävs för lyckad våtmarksrestaurering

Under året har vi tillsammans med länsstyrelserna i Uppsala, Gotland och Skogsstyrelsen arrangerat två onlineseminarier om våtmarker och våtmarksstöd. Temat har varit "våtmarkernas superhjalteegenskaper", vattenbufflar som våtmarksrestaurerare och "bestämmande sektioner". Syftet med seminarierna är att inspirera fler till åtgärder, visa på möjligheter till restaureringsåtgärder och förbättra deltagarnas kompetens om restaurering av våtmarksmiljöer och vattendrag. Ett viktigt inslag är också att presentera och förbättra kunskapen om de statliga bidrag, i form av pengar och kunskapsstöd, som finns tillgängliga. Sammantaget deltog nästan 200 personer vid dessa tillfällen.

Länsstyrelsen har skapat ett nätverk för länets åtgärdssamordnare med fokus på lärande. Under året har fem samverkansmöten hållits och man har bland annat fokuserat på att höja kompetensen med avseende på juridiken för våtmarksåtgärder, stöd inom strategisk planering och genomförande av våtmarksprojekt. Vid dessa tillfällen har förutom länets fyra åtgärdssamordnare även tjänstepersoner från kommuner, konsulter, länsstyrelsepersonal och åtgärdssamordnare från andra län deltagit. I snitt har fler än 10 personer deltagit på träffarna.

Det har genomförts ett projekt med finansiering från Myndighetsnätverket för klimatanpassning och SMHI. Projektet var ett så kallat arbetsgruppsprojekt där flera myndigheter från nätverket samverkar. I projektet har Skogsstyrelsen, Statens Fastighetsverk, Myndigheten för civilt försvar, Naturvårdsverket, SLU och DHI deltagit och

Länsstyrelsen har varit projektledare. Syftet med projektet är att få in klimatanpassning i åtgärdssamordningen. Projektet avslutades i december och resultatet planeras användas för en större workshop med åtgärdssamordnare, identifierade aktörsgrupper, kommuner, länsstyrelse med flera under våren 2026. En mer detaljerad beskrivning av projektet finns i rapporteringen om Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete.

Vi bidrar till genomförandet av det nationella skogsprogrammets visioner och mål

Västmanlands regionala skogsprogram utgör en regional plattform för samverkan och dialog mellan länets olika skogsintressenter, såväl inom brukande som nyttjande av skogen. Arbetet leds av Länsstyrelsen i samverkan med Skogsstyrelsen, Region Västmanland, Sveriges Lantbruksuniversitet, Sveaskog, Mellanskog, Lantbrukarnas Riksförbund och Naturskyddsföreningen. Styrgruppen har haft sex digitala möten under året. I september deltog styrgruppen på en så kallad marteloskopsövning för att öka kunskapen i styrgruppen om skogsproduktion och föra dialog om produktion och naturvärden.

Länsstyrelsen har i egenskap av samordnare för det regionala skogsprogrammet medverkat till kunskaphöjande fältbesök för länets skogsaktörer. Aktiviteterna förväntas bidra till ökad kunskap om friluftsliv, föryngring och skador på ungskog i linje med miljö kvalitetsmålet. Aktiviteterna har genomförts i samverkan med Region Västmanland, Skinnskattebergs kommun, Skogsstyrelsen och Mellanskog. I maj hölls den externa aktiviteten "Att tillgängliggöra en skog" där fokus låg på friluftslivet i skogen. I september hölls en fältdag inom skogsprogrammet för markägare där vi förde dialog om föryngring och skador på skogsplantor. De externa aktiviteterna som genomförs är uppskattade och bidrar till kompetensutveckling och ett bra samtalsklimat mellan aktörer som ibland upplevs stå långt ifrån varandra i skogspolitiska frågor. Avsaknaden av extern finansiering till arbetet med det regionala skogsprogrammet har lett till att arbetet under de tre senaste åren bedrivits med lägre intensitet än tidigare.

Länsstyrelsen bidrar till lokala naturvårdsprojekt

Länsstyrelsen fördelar bidrag för lokala naturvårdssatsningen (LONA-ordinarie) i syfte att stimulera kommunernas och de ideella föreningarnas långsiktiga naturvårdsgemenskap. Projekten är fleråriga och ekonomiskt bidrag finns fram till 2028. Inga nya projekt får beviljas bidrag enligt beslut från Naturvårdsverket. Detta gäller även i de fall som medel frigörs från redan pågående projekt. Under året har åtta ordinarie LONA-projekt avslutats och det finns cirka nio pågående projekt. Projekten spänner från tillgänglighetsanpassning av friluftslivsanläggningar till åtgärder för att gynna pollinerare för ökad biologisk mångfald. Exempelvis har Fagersta kommun fått bidrag och tillgänglighetsanpassat en teknikbana för cykel samt ett befintligt elljusspår. Köpings kommun har fått bidrag och skapat blomsterängar, vilket gynnar biologisk mångfald.

Samverkan för att bekämpa invasiva arter

Våra informationsinsatser om invasiva arter har ökat kunskapen hos allmänheten och markägare. Under växtsäsongen publicerade vi information på våra sociala medier om invasiva arter. Länsstyrelsen har också informerat allmänheten om invasiva arter under

flera evenemang, exempelvis Bråforsdagarna och Brunnbydagarna, som alla lockade många besökare. Tidningar och TV har gjort reportage vid flera tillfällen under 2025, inte minst om lövplattmasken som upptäcktes i länet under början av året. Vår bedömning är att allmänheten och olika aktörer i länet har god kännedom om de vanligaste invasiva arterna och deras negativa påverkan på den biologiska mångfalden.

Länsstyrelsen har fortsatt bekämpningen av jättebalsamin i flera av länets naturreservat under 2025. Vi har också arbetat med tillsyn kopplat till invasiva arter, bland annat med flera besök inom trädgårdsbranschen. Vi ser sammanfattningsvis att trädgårdsnäringen i länet har god kännedom om lövplattmask och andra invasiva främmande arter. Många aktörer har också upprättat goda kontroll- och saneringsrutiner för att hindra vidare spridning av lövplattmasken.

Länsstyrelsen fortsätter att aktivt delta i samverkansmöten tillsammans med de länsstyrelser som omger Mälaren. I gruppen stöttar vi varandra i principfrågor, inspireras av varandras erfarenheter och har som målsättning att arbetet med invasiva arter ska ske på bred front och på ett likartat sätt i hela Mälardalen. I september medverkade vi på en konferens i Skåne om invasiva arter, där vi presenterade våra projekt och förstärkte samverkan mellan andra handläggare i landet. Att länsstyrelserna samverkar över länsgränserna kring de invasiva arterna ger en effektiv bekämpning och kontinuitet i vårt arbete. Genom att vi kan utbyta erfarenheter och samplanera insatserna blir det mindre dubbelarbete och kostnadseffektivare bekämpningar och informationsinsatser.

Miljö- och hälsoskydd

Samråd och prövning inför tillstånd till miljöfarlig verksamhet

Länsstyrelsen hanterar samråd inför tillståndsansökningar enligt 9 kapitlet miljöbalken. Vi bevakar även miljöintressen och andra allmänna intressen i prövningsärenden genom att lämna yttranden över remisser från domstolen och miljöprövningsdelegationen. Vi har en bred kompetens inom olika sakområden och bidrar till effektiv miljöprövning med kvalitet i handläggningen. Det gör att näringslivet får hög service och hållbara beslut. Under året har 16 samrådsärenden inkommit och hanterats, vilket är ett stort antal för Västmanland i likhet med 2024. Det stora antalet samråd 2024 har medfört ett större arbete med att hantera remisser från prövningsmyndigheter än normalt. Samma effekt är att vänta 2026 utifrån samrådsmängden 2025. Samråds- och prövningsärenden har prioriterats även i år för att bidra till effektiv miljöprövning.

Vi har bidragit i regeringsuppdraget om effektiv och förutsebar tillståndsprövning enligt miljöbalken och uppdraget att sprida och implementera arbetssätt för effektivare samråd. Under året har vi bland annat ändrat våra rutiner efter lagändringarna kopplat till samråd. Vi har exempelvis utvecklat de skriftliga yttrandena i samråden. Vi anpassar våra rutiner löpande efter det som tas fram nationellt för att länsstyrelserna ska arbeta så lika som möjligt. Vi har svårt att bedöma hur våra insatser har påverkat handläggningstiderna, men vi bedömer att vårt arbete bidrar till en effektiv och rättssäker tillståndsprövning enligt miljöbalken och att verksamhetsutövarna får god service.

Tillsyn över miljöfarliga verksamheter

Tillsynen över miljöfarliga verksamheter (A och B) har i huvudsak genomförts enligt den objektspecifika planeringen. Länsstyrelsen har prioriterat tillsynsbesök och händelsestyrd tillsyn, till exempel inkommande ärenden såsom driftstörningar och anmälningsärenden. Vid industriutsläppsverksamheter har vi genomfört tillsynsbesök i enlighet med tillsynsprogrammet. Omfattningen av tillsynen har behövt omprioriteras under 2025 och blivit mindre än planerat. Anledningen är främst att det har varit många prövningsärenden och samråd men även ett ovanligt stort antal regeringsremisser att svara på. Effekten blir att egeninitierad tillsyn skjuts framåt i tid och tillsyn som ger effekt på lång sikt fördröjs. Vi har hanterat inkommande ärenden med en tillfredsställande kvalitet och varit ute på tillsynsbesök. Detta upprätthåller en god grund för kommande tillsynsarbete.

Tillsyn av avloppsreningsverk med fokus på kontinuitetshantering

Länsstyrelsen har tillsyn över flertalet av de tillståndspliktiga avloppsreningsverken i länet. Vi har under år 2025 följt upp föregående års tillsynsinriktning om hur verksamheterna säkerställer en kontinuerlig drift av anläggningarna. Inriktningen på kontinuitetshantering har varit en fortsättning på tidigare års inriktningar med tillsyn över omgivningsfaktorer och klimatanpassning samt underhåll och reservdelshållning.

Länsstyrelsen har även bjudit in VA-huvudmän och beredskapshandläggare från kommunerna till en samverkansträff med inriktning mot beredskap för kriser och höjd beredskap.

Syftet med insatserna har varit att stärka den kommunala beredskapen att bedriva avloppsrening vid störda driftförhållanden. Länsstyrelsens bedömning är att genom att både bedriva tillsyn samt erbjuda tillfälle att diskutera frågorna med andra aktörer så uppnår vi syftet.

Vårt arbete med miljötillsyn och tillsyn inom förorenade områden redovisas särskilt till Naturvårdsverket enligt uppdrag i regleringsbrevet.

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har arbetat med tillsynsvägledning enligt beslutad tillsynsvägledningsplan.

Vår tillsynsvägledning prioriteras sedan ett antal år inom områdena hälsoskydd, avloppsrening (små avlopp och avloppsreningsverk), förorenade områden, miljöbrottsamverkan och miljötillsyn i jordbruk och strandskydd. För att enkelt kunna sprida information och för att underlätta erfarenhetsutbyte mellan miljö- och hälsoskyddsinspektörerna i länet har vi e-postgrupper inom flera olika arbetsområden. Vi har också en förteckning med kontaktuppgifter till tillsynsmyndigheter och andra organisationer i länet av betydelse för miljöbalkstillsynen. Kommunuppföljningen har av resursskäl fått prioriteras ner under ett antal år. Vi har under 2025 fått resurser som gör att vi har kunnat påbörja ett arbete som kommer att genomföras under 2026 och framåt. Genom uppföljningen av kommunernas tillsyn får vi en bild av kommunernas förutsättningar för att bedriva en effektiv tillsyn och hur tillsynen över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter och miljö- och hälsoskyddstillsynen i stort fungerar.

Vi bedömer att vi har en väl avvägd tillsynsvägledning, inom strategiska områden, som kompletterar de centrala verkens vägledning och de insatser som görs inom regional miljösamverkan.

Avfallsbrottslighet med fokus på erfarenhetsutbyte

Länsstyrelsen driver en samverkansgrupp mot miljöbrott och avfallsbrott i länet. I gruppen deltar representanter från Länsstyrelsen, fyra kommunala miljökontor, Skogsstyrelsen, Polismyndigheten och Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål. Gruppen träffas 1–2 gånger per år för att diskutera aktuella frågor och planera den årliga handläggartreff om miljöbrott. 2025 års handläggartreff om miljöbrott fokuserade på avfallsbrottslighet och huvudpunkten var rättegången mot NMT Think Pink. Inspektörer från berörda miljökontor gav sina reflektioner om kontakten med verksamhetsutövarna och tillsyn på företagets anläggningar i Västerås kommun (Skultuna) och Norbergs kommun (Spännarhyttan). Polis och åklagare berättade om förundersökningen och rättegången samt gav sina reflektioner. Handläggartreff var välbesökt och flera deltagare uttryckte att det var en intressant och lärorik dag.

Länsstyrelsen har efter handläggartreff sammanställt ett dokument med miljökontorens, polisens och åklagarnas erfarenheter och lärdomar från NMT Think Pink-ärendet. Dokumentet innehåller avsnitt om varningssignaler (för vad som kan vara oseriös verksamhet) samt lärdomar och tillsynstips. Detta för att underlätta tillsynsmyndigheternas fortsatta arbete. Vi har skickat sammanställningen till samtliga miljökontor i länet och till deltagarna i länets samverkansgrupp.

Vid en av Länsstyrelsens miljöchefsträffar informerade vi om möjligheten att genom en enkel provtagningsmetodik säkra bevis vid misstänkta lagöverträdelser, och därmed uppnå fler fällande domar. Vi visade de checklistor som Nationellt Forensiskt Centrum tagit fram för provtagning vid mindre oljespill och aska från eldning av avfall. Länsstyrelsen har under året deltagit vid länsstyrelsernas nationella samverkansmöten om avfallsbrottslighet i syfte att bidra med erfarenheter från länet och att hämta hem information till länet.

Länsstyrelsens arbete med tillsynsvägledning redovisas särskilt till Naturvårdsverket enligt uppdrag i regleringsbrevet.

Vatten

Vattenförvaltning

Länsstyrelsen har arbetat med fem uppdrag från Vattenmyndigheterna inom vattenförvaltningen. Arbetet är ett viktigt underlag inför Vattenmyndighetens beslut om miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram för vatten.

Det mest omfattande uppdraget har varit att slutföra bedömningar av betydande påverkan, statusklassificering och riskbedömning samt att lägga in bedömningarna i den nya versionen av VISS (Vatteninformation Sverige). Länsstyrelsen har även deltagit i ett projekt som Vattenmyndigheten startat och som ska ligga till grund för förklarande av kraftigt

modifierade vatten med avseende på markavvattning i pilotområdet Sagån i Västmanlands län.

Vi har också arbetat med revidering av tio bevarandeplaner för Natura 2000-områden som berörs av den nationella planen för vattenkraft. I ett uppdrag från vattenmyndigheterna har vi även sammanställt information om dessa bevarandeplaner.

Bekämpning av invasiva arter i vatten

Under 2025 har Länsstyrelsen Västmanland drivit sitt första egna LOVA-projekt gällande den invasiva främmande arten sjögull. Syftet var att få bort arten helt och hållet från naturreservatet Jägaråsen. All sjögull kunde täckas och kommande år följs projektet upp för att säkerställa att alla plantor dött. Sjögullsbeståndet i Stäudd är nu slutbekämpat och det sista av sjögull är borttaget. Ytterligare områden som är bekämpade av Länsstyrelsen är Kvicksund och Björnösundet.

Vi har också provat en ny metod för att minska den naturliga spridningen av sjögull. Under hösten släpper blomkransarna från stjälkarna och flyter iväg, dessa kan sen bilda nya bestånd. Genom att plocka blomrosetterna på hösten bör man därmed kunna minska andelen nya bestånd till efterkommande år. Projektet genomfördes i Arbogaån som ansågs lämplig till följd av det strömmande vattnet. Resultat och uppföljning följer kommande år, men metoden behöver upprepas löpande under några år för att man ska kunna bedöma effekten av den.

Länsstyrelsen har varit delaktig i en webb-grupp där flera samordnare för invasiva främmande arter från olika länsstyrelser samarbetat för att ta fram tydligare och bättre information på våra hemsidor. Detta ska hjälpa allmänheten att bekämpa och minska spridningen av invasiva främmande arter. Vidare har vi satt upp skyltar och skyltställ i flera av kommunerna under året.

Samarbetsgruppen för sjögullsbekämpning som består av kommuner, Mälarens vattenvårdsförbund och länsstyrelserna kring Mälaren har träffats varannan vecka hela året. Avstämningarna och planeringen om hur bekämpningar, informationssatsningar, metodutvecklingar och inventeringar ska genomföras har varit givande och bekämpningen av den invasiva arten har varit framgångsrik.

Länets alla fiskevårdsområdesföreningar (FVOF) har kontaktats under 2025 för att få en uppdaterad bild av hur spridd signalkräftan är i nuläget. Planering pågår inför 2026 med bekämpningsåtgärder där det är lämpligt, baserat på svarsenkäten från FVOF.

Insatser för hotade arter i vatten

Under 2025 har Länsstyrelsen finansierat projekt med bidrag från ÅGP (åtgärdsprogram för hotade arter) för inventeringar av asprom och spetsnate, konstgjord förökning av flodpärlmussla och flödesmätningar i vattendrag med flodpärlmussla. Dessutom har egen personal genomfört övervakning av flodpärlmussla i Håltjärnsbäcken enligt standardiserad metod.

När fisken asp ska leka behöver den kunna vandra från Mälaren upp i vattendragen för att nå sina lekområden. Mälarenergi har anlitat konsult för att inventera asprom vid sex platser i syfte att följa upp miljöanpassningar av vattenkraftstationer. Länsstyrelsen medfinansierar insatsen med bidrag från ÅGP. Inventeringen utförs årligen. Resultaten varierar mellan åren och mellan lokalerna. Vid årets undersökning inventerades fyra platser i Hedströmmen och Kolbäcksån. Asprom påträffades i tre av lokalerna.

I Strömsholm har konsult inventerat asp okulärt och i samband med det genomfört guidningar, där totalt cirka 80 personer deltog. Det var ett mycket uppskattat evenemang och alla besökare fick se asp.

Flödesmätningar sker sedan flera år tillbaka i tre av länets vattendrag där det finns flodpärlmussla. I två av vattendragen sker mätningarna för att kunna följa upp regleringen av dammarna som ligger uppströms populationerna av flodpärlmussla. Vid ovarsam reglering uppstår snabba och plötsliga förändringar i flödet, vilket påverkar flodpärlmusslorna negativt. I det tredje vattendraget finns det inga reglerdammar uppströms, utan här sker mätningarna för att se om det föreligger risk för uttorkning av vattendraget, vilket även det har en mycket negativ påverkan på musslorna.

För andra året i rad har Sportfiskarna fått bidrag för att fortsätta med att genomföra konstgjord förökning av flodpärlmussla i Hedströmmen. Drygt 900 öringyngel (av "Hedströmsöring") från Klotens fiskodling infekterades med mussellarver och sattes ut i Hedströmmen på lämpliga platser för flodpärlmusslorna. Det här är den största enskilda utsättningen av värdfisk som har infekterats med mussellarver som har skett i Sverige. Under våren 2025 följde Sportfiskarna upp utsättningen av infekterad värdfisk som gjordes året innan. Resultatet var mycket positivt, eftersom man lyckades fånga öring som bar på mussellarver. Det dröjer flera år innan man kan se om larverna utvecklas till färdiga musslor, men detta är ett lovande delresultat.

I Järnäs har en uppföljande inventering genomförts av den hotade vattenväxten spetsnate samt en uppföljning av förra årets försök med att flytta fröer av spetsnate till det närliggande naturreservatet Stora Bastås. Nyetableringen har lyckats och ett nytt försök att flytta fröer skedde i slutet av 2025. Uppföljning behöver göras kommande år för att se om nyetableringen har lyckats.

Åtgärder för bättre vattenmiljö

Fyra nya projekt har beviljats LOVA-bidrag. Ett av dessa ska slutföras under 2025 och avser biotopvård i Hedströmmens huvudfåra vid Nedre Borgfors. De övriga nystartade fleråriga projekten syftar till att ta fram underlag eller genomföra åtgärder främst inriktade mot övergödning. Ytterligare åtta LOVA-projekt pågår sedan tidigare i länet. Dessa omfattar åtgärdssamordning, restaurering av vattendragsmiljöer och åtgärder mot övergödning. Fem av projekten kommer att avslutas under 2025.

Länsstyrelsen har löpande kontakt med de större projekten och fördjupar samarbetet med åtgärdssamordnarna i länet med syfte att få in fler och bättre bidragsansökningar och därmed möjliggöra fler och effektiva åtgärder.

Länsstyrelsen har drivit två egna LOVA-projekt med huvudfokus på bekämpning av sjögull, vilket är nytt för 2025.

Länsstyrelsen har även beviljat bidrag till Sveaskog för restaurering av vattendrag. Detta har bland annat resulterat i att dammvallen vid Haraldsjön öppnades upp och en naturlig utloppsfåra skapades under 2025. Nu kan fisk vandra upp i sjön.

Åtta projekt pågår inom LONA våtmark och effekten blir både förstudier för nya projekt och återställda våtmarker.

Vi har genomfört två digitala träffar med kommunernas handläggare, lantbrukare, markägare, företag och andra intresserade för lärande om våtmarksrestaureringar och för att informera om Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens alla stöd för våtmarksåtgärder. Den första träffen hade temat våtmarkernas superhjalteegenskaper med en inbjuden författare som föreläsare och den andra behandlade våtmarksskötsel med hjälp av vattenbufflar och bestämmande sektioner, det vill säga restaurering av vattennivåer längs ett vattendrag. Träffarna samarrangerades med Länsstyrelsen Uppsala, Länsstyrelsen Gotland och Skogsstyrelsen och de var uppskattade, vilket deltagarantalet vittnar om (155 respektive 40 deltagare).

På grund av ökade kostnader och minskat anslag genomförs kalkning numera enbart i sjöar och vattendrag med hotade arter och höga naturvärden. Länsstyrelsen genomför inte längre kalkning i sjöar där målet för kalkning är att främja sportfisket. Utan kalkning riskerar dessa sjöar att försuras på nytt.

Tillståndet övervakas och bedöms

Länsstyrelsen har under 2025 genomfört status- och riskbedömningar för vattenförekomsterna med potentiellt betydande mänsklig påverkan.

Vi har undersökt fiskfaunan i NAP-relaterade vattendrag i Kolbäckens avrinningsområde. Under året gjordes en satsning på provtagning av kiselalger i vattendrag, vilket ger underlag för bedömning av övergödning, försurning och miljögifter.

Ansökan inlämnad för RIWUS LIFE

I september 2025 skickade Länsstyrelsen i Västmanlands län som koordinerande part in en ansökan till EU för projektet *Restoration and Improvement of important Watercourses and Upstream Catchments LIFE* (RIWUS LIFE). Projektet syftar till att återställa den ekologiska strukturen och funktionen i akvatiska miljöer. Fokus är att stärka både längsgående och lateral konnektivitet i åtta avrinningsområden i fem svenska län inom Norra Östersjöns vattendistrikt. Genom ett avrinningsområdesbaserat angreppssätt förbättrar projektet förutsättningarna för tre hotade arter: tjockskalig målarmussla (*Unio crassus*, 1016), flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*, 1029) och asp (*Leuciscus aspius*, 1130).

Projektet RIWUS LIFE riktar in sig på degraderade vattendrag, våtmarker och strandnära skogar, inklusive över 35 Natura 2000-områden.

Projektet RIWUS LIFE är fullt i linje med EU:s strategi för biologisk mångfald till 2030 samt EU:s förordning om restaurering av natur (förordning (EU) 2024/1991). RIWUS LIFE kommer att bidra till cirka 1 procent av EU:s mål att minst 25 000 km vattendrag ska återställas till fritt strömmande vattendrag till år 2030.

GRIP on LIFE IP

Projektet GRIP on LIFE IP pågår 2018–2025 och drivs av Skogsstyrelsen i syfte att påskynda Sveriges möjligheter att uppnå målen i EU:s art- och habitatdirektiv. GRIP on LIFE IP fokuserar på arter och naturtyper kopplade till vatten och våtmarker i skogen. Det är de övre delarna av Hedströmmens avrinningsområde som är projektområde och flodpärlmussla är fokusart för Västmanland.

En utökad budget har möjliggjort en längre projektanställning (maj-december) och fyra sommarjobbare som åtgärdsarterade vattendrag i projektområdet. Länsstyrelsen upphandlade och genomförde en kurs i biotopkartering med fokus på åtgärder. Alla projektanställda samt ytterligare sex personer på Länsstyrelsen deltog i kursen. Teoridelarna genomfördes på Sveaskogs kontor i Skinnskatteberg och fältdelarna vid olika vattendrag i projektområdet. Tre personer på Sveaskog och en person på Skogsstyrelsen deltog också i kursen. Samtliga deltagare var mycket nöjda med kursen som bidrog till en ökad förståelse för påverkan på vattendrag och vad som behöver göras för att restaurera dem. Efter sommaren har Länsstyrelsen fortsatt åtgärdsplaneringen och vi jobbar med att hitta effektiva sätt för att förankra arbetet internt och externt, ett nödvändigt arbete inför framtida restaureringsprojekt.

Många åtgärder för bättre vattenmiljö i Hedströmmens avrinningsområde har genomförts tack vare de överenskommelser vi haft med Skogsstyrelsen, Sveaskog och Mälarenergi. Nu har vi upprättat After-LIFE-överenskommelser som säkerställer en fortsatt god samverkan åren 2026-2030.

För andra året i rad genomfördes "Vattnets dag" i Karmansbo bruksmiljö vid Hedströmmen lördagen den 30 augusti. Förutom Länsstyrelsen (vattenvård och kulturmiljö) medverkade även Region Västmanland, Skinnskattebergs kommun och Mälarenergi. Arrangemanget var välbesökt och uppskattat och riktade sig till allmänheten (barnfamiljer). Under dagen fick besökarna exempelvis gå en tipspromenad, besöka Mälarenergis kraftstation, bekanta sig med Hedströmmens fiskar och småkryp, gå på skattjakt med konstnären Stella d'Ailly, delta i täljworkshop med slöjdare och delta i invigningen av vandringsleden "Karmansbo-slingan".

En syntesrapport om projektets erfarenheter av restaurering av våtmarker i skogen är färdig och publicerad på projektets hemsida. Rapporten är en lättläst publikation (35 sidor) med mycket illustrationer som på ett pedagogiskt sätt beskriver de lärdomar vi gjort i sju län under projektet.

Arbetet med den regionala vattenförsörjningsplanen har skett i bred samverkan

Västmanland är ett rikt vattenlän där tillgången och grundvattenkvaliteten är relativt god. Arbetet med att ta fram den regionala vattenförsörjningsplanen har skett i bred samverkan i länet, vilket har resulterat i en väl förankrad plan. Västmanlands läns regionala vattenförsörjningsplan syftar till att långsiktigt och hållbart säkra länets vattenförsörjning ur ett flergenerationsperspektiv. Planen ska bidra till att uppfylla nationella och regionala mål med sikte på Västmanlands vattenbehov, förutsättningar och framtida utmaningar. Den har tagits fram i samverkan med länets aktörer och är nu på remiss till kommuner, VA-huvudmän, Region Västmanland och Vattenmyndigheten.

Vattenmyndigheten

Vattenmyndighetens kansli har under 2025 haft fokus på att slutföra arbetet med kartläggningen av distriktets vattenförekomster och att påbörja arbetet med åtgärdsanalyser, normsättning och framtagande av det underlag som ska gå ut på samråd under 2026.

En stor och viktig arbetsinsats har varit att delta i utvecklingen av databasen VISS 2.0, där vattenförvaltningens data ska hanteras och tillgängliggöras. Utvecklingsarbetet är avgörande för att rätt information ska kunna förmedlas under samrådet.

Den 30 april avslutades Vattenmyndighetens delsamråd om Arbetsprogram med tidplan och översikt över väsentliga frågor, som ska genomföras enligt 5 kap 3 § vattenförvaltningsförordningen. Vattenmyndigheten fick svar från 88 instanser och synpunkterna kommer att tas med i arbetet med att revidera åtgärdsprogram och förvaltningsplan. De utgör också underlag för planering av samverkansaktiviteter och informationsinsatser. Synpunkterna har sammanställts i en samrådsredogörelse.

15§ Vattendelegationen

Vattendelegationen för Norra Östersjöns vattendistrikt har haft fyra sammanträden under året. Viktiga ärenden har bland annat varit information om myndighetsdialoger inför revidering av åtgärdsprogrammet för vatten och förankring av vägval och principer för normsättningen, inför besluten 2027.

Ett nationellt möte med samtliga vattendelegationer hölls i Härnösand 1–2 oktober. På mötet gavs bland annat presentationer från Regeringskansliet, Havs- och vattenmyndigheten (HaV), Sveriges geologiska undersökning (SGU) samt EU-kommissionen. Ett pass ägnades åt arbetet med vattenförekomster som är påverkade av vattenkraft, med deltagare från Svenska kraftnät och Energimyndigheten. De nationella vattendelegationsmötena är viktiga för ledamöternas utbildning och för att möjliggöra erfarenhetsutbyten, men också för att delegationerna ska få en gemensam bild av vilka knäckfrågor som finns inom vattenförvaltningsarbetet och hur de ska hanteras.

RB 1.A.7 Redovisa prioriteringar och åtgärder i arbetet med kvalitetskrav för ytvattenförekomster

De fem länsstyrelser som är vattenmyndigheter genomför merparten av arbetet med klassificering och normsättning av Sveriges vattenförekomster i samverkan, genom att dela resurser och samarbeta kring metoder och framtagande av underlag. Vattenmyndigheterna har sedan beslut om förvaltningsplaner, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer sedan 2021 utvecklat arbetet med normsättning inom flera områden. De gemensamma erfarenheter och metoder som samordnas i detta arbete är en grundförutsättning för likvärdiga bedömningar mellan vattendistrikten.

De senaste åren har inneburit en rad förändringar i förutsättningarna för vattenförvaltningsarbetet. Bland annat har ändringar gjorts i vattenförvaltningsförordningen och i föreskrifter från Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Det har också kommit nya vägledning från HaV och Sveriges geologiska undersökning (SGU).

Prioriteringar och åtgärder under 2025

Stora arbetsmoment i arbetet med normsättning har under 2025 varit:

- framtagande av reviderade riktlinjer med hänsyn till förändrade regelverk, inför beslut om kvalitetskrav för den kommande förvaltningscykeln 2027–2033
- arbete enligt tidplanen för nationella planen för omprövningen av vattenkraft (NAP) och delredovisningen RU 3A7 ”Redovisning av klassificering och normsättning för vattenförekomster som berörs av NAP-prövning 2025 och 2026”
- utveckling av ny databas (VISS 2) för kvalitetssäkrad hantering av miljökvalitetsnormer och hela kedjan av underlag (påverkansanalys, statusklassificering, riskbedömning, åtgärdsanalys, övervakning, referensbibliotek).

Kraftigt modifierade och konstgjorda vatten

Riktlinjer och metodik för förklarande av vattenförekomster som kraftigt modifierade (KMV) har utvecklats och anpassats med hänsyn till förändrade regelverk.

Vattenmyndigheterna arbetar med de utredningar och analyser som behövs inför beslut om kraftigt modifierade vatten 2027. Fokus ligger på vattenförekomster med påverkan av vattenkraft respektive markavvattning i jordbruket. Arbetet förväntas resultera i att fler vattenförekomster än tidigare förklaras som kraftigt modifierade.

Vattenmyndigheterna har reviderat riktlinjer och metodik för förklarande av vattenförekomster som konstgjorda (KV). Metoderna som används vid bestämning av kravnivån för god ekologisk potential är nu bättre anpassade till pågående verksamhet.

Undantag i form av tidsfrist

Tillämpning av tidsfrister för åtgärdsgenomförande kommer inte längre vara tillåtet vid det kommande beslutet om miljökvalitetsnormer 2027. Tidsfrist får då bara tillämpas för att invänta effekt i miljön av redan genomförda åtgärder. Det innebär att det blir betydligt färre tidsfrister i den kommande förvaltningscykeln (2027–2033) jämfört med tidigare.

Undantag i form av mindre strängt krav

Vattenmyndigheterna arbetar för närvarande med revidering av riktlinjer för normsättning med hänsyn till förändrade regelverk. I arbetet ingår utveckling av kriterier för en utökad tillämpning av mindre stränga krav.

Förändringar i normsättning de senaste tre åren

Miljö kvalitetsnormerna för vatten ses över och omprövas regelbundet vart sjätte år, inom ramen för den adaptiva vattenförvaltningen. Rådande föreskrifter med kvalitetskrav för samtliga vattenförekomster i distriktet beslutades av vattendelegationen 2021. Därefter har fördjupad normöversyn och förklarande som kraftigt modifierade vatten gjorts inom aktuella provningsgrupper i enlighet med tidplanen för NAP (nationella planen för omprovning av vattenkraft). I Norra Östersjöns vattendistrikt har inga förändringar i normsättningen gjorts inom ramen för den översynen.

De senaste tre åren har Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt genomfört översyn av kvalitetskrav som väckts av provningsmyndigheter genom så kallade 22:13-ärenden (22 kap, 13 § miljöbalken). I ett fall har detta resulterat i beslut om ändrad miljö kvalitetsnorm. Det gäller vattenförekomsten Fyrisån-Jumkilsån Sävjaån (WA93715408) där Vattenmyndigheten fick i uppdrag av regeringen att se över statusklassificeringen, och vid behov normsättningen, utifrån uppdaterade bedömningsgrunder för näringsämnen. Efter översynen ändrades miljö kvalitetsnormen för aktuell vattenförekomst, genom ändringsföreskrift 19FS 2024:10.

Vattenmyndigheten har också flera pågående 22:13-ärenden som är kopplade till översynen av normer i enlighet med NAP, och där Mark- och miljödomstolen (MMD) under provningsprocessen begärt yttrande från Vattenmyndigheten. Ärendena berör sammanlagt sex ytvattenförekomster och är i olika stadier av hantering.

Fyra av ytvattenförekomsterna berörs av den anmälan till regeringen som Vattenmyndigheten gjorde 2022, i enlighet med 4 kap 14 § vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Det handlar om vattenförekomster i Kilaåns avrinningsområde, där Vattenmyndigheten bedömde att det inte fanns skäl att ändra klassificering eller normsättning. Regeringen har hanterat ärendet och inkom i november 2025 med begäran om kompletteringar.

Under hösten 2025 begärde Mark- och miljödomstolen yttrande från Vattenmyndigheten gällande ytterligare två vattenförekomster som berörs av NAP-prövningar, denna gång i Nyköpingsåns avrinningsområde. För att kunna göra nödvändiga utredningar har Vattenmyndigheten bitt ansvarig länsstyrelse att komma in med kompletterande underlag. Yttrande ska lämnas till MMD senast den 17 april 2026.

Vattenmyndigheten har också fått in förfrågningar från två länsstyrelser inom distriktet, om att undersöka förutsättningarna att förklara vattenförekomster som kraftigt modifierade vatten med anledning av kulturmiljövärden. För dessa vattenförekomster pågår arbete med utredning och analys i samverkan med berörda länsstyrelser.

Projektet LIFE IP Rich Waters har avslutats

Det drygt åtta år långa projektet LIFE IP Rich Waters avslutades den 30 juni 2025. Under våren 2025 gjordes insatser för att ta hand om resultat och driva nätverk vidare. Inom projektet bjöd man in till flera typer av arrangemang:

- Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund bjöd in till en heldag för vattenvårdare med fokus på inspiration och innovation för stärkt samverkan.
- Länsstyrelsen Västmanland bjöd in till ett uppstartsmöte för nätverk för fria vandringsvägar för fisk.
- Mälarens vattenvårdsförbund arrangerade, tillsammans med kommunerna längs Kolbäckån, en informationsträff med studiebesök i Ängelsberg och Oljeön. Temat var miljögifter med fokus på förorenade områden och vatten.
- Tillsammans med LRF och Lovangs lantbrukskonsult AB, bjöd Rich Waters in till en fältträff vid sjön Alsen. Fokus var på de åtgärder som lantbrukarna gjort i avrinningsområdet utifrån gårdsvisa vattenplaner.
- Två avslutande webinarier arrangerades av Rich Waters, där resultat från två av projektets pilotprojekt lyftes fram:
 - » LAVA – Lokalt förankrade åtgärder för bättre vatten i Sagån-Mälaren (Mälarens vattenvårdsförbund).
 - » Åtgärdsplanering i Himleån – för en effektiv vattenförvaltning (Havs- och vattenmyndigheten)

Nyheter och resultat från Rich Waters har kommunicerats via projektets nyhetsbrev Krafttag för bättre vatten och genom sociala kanaler som Facebook och Instagram. En satsning gjordes under våren med en serie inlägg för att sprida kunskap om projektets resultat och den lekmanrapport som har tagits fram. I april skickades det sista numret av nyhetsbrevet ut. I maj publicerades det sista inlägget på Facebook och Instagram, med avslutande ord från projektledaren för Rich Waters.

Under våren byggdes projektets webbplats www.richwaters.se om, med målet att skapa en tematisk kunskapsbank som kan leva kvar även efter projektets slut. Delprojektens slutrapporter som blev klara under våren lades upp som publikationer på webbplatsen och de presenterades också i populärvetenskapliga artiklar på webbplatsen.

Under året har lärdomar och resultat från delprojekt inom LIFE IP Rich Waters varit viktiga underlag vid flera ansökningar om projektmedel som Länsstyrelsen i Västmanland har gjort, bland annat inom klimatområdet.

I april 2025 besöktes Rich Waters av projektets monitor och en representant från EU. Under två dagar gavs en resultatkavalkad med föredrag från partners inom samtliga tematiska områden, projektövergripande resultat, kommunikation, projektutveckling och uppföljning. Projektet har fått positiv feedback från CINEA (The European Climate, Infrastructure and Environment Executive Agency), som ett framgångsrikt och väl genomfört projekt.

Under hösten 2025 har projektledningen slutfört slutrapporteringen av Rich Waters och den 31 oktober skickades slutrapporten till CINEA. När EU godkänt slutrapporten kommer den sista utbetalningen av EU-bidrag att ske.

Miljöövervakning, vattenvårdsåtgärder och samverkan i Mälarens vattenvårdsförbunds regi

Mälarens vattenvårdsförbund är en ideell förening som bedriver miljöövervakning i Mälaren, informerar om miljötilståndet i Mälaren samt samordnar vattenvårdande åtgärder i Mälaren och dess avrinningsområde. Vattenvårdsförbundets består av 66 medlemmar från nationella myndigheter, kommuner och länsstyrelser, större företag, branschorganisationer och ideella organisationer runt Mälaren. Kansliet är beläget på Länsstyrelsen Västmanland. Mälarens övervakningsprogram ingår i den nationella miljöövervakningens delprogram "Stora sjöar" tillsammans med Väner och Vättern.

Större händelser i verksamheten under 2025

Mälarens vattenvårdsförbund beviljades stöd från Formas för ett tvåårigt projekt "Från data till dialog – kommunikation kring vattenkvalitet i våra stora sjöar". En projektledare/kommunikatör anställdes från september 2025 för att arbeta med detta under två års tid. Målet är att utveckla nya sätt att kommunicera, till exempel genom att visa upp miljötilståndet i en sjö med hjälp av lättfattliga illustrationer i stället för svårtolkade diagram. Syftet med projektet är att genom detta ge målgrupperna den kunskap, kapacitet och motivation som krävs för att de ska kunna bidra till att skydda och bevara sjöarnas ekosystem. Projektet genomförs i samarbete med Hjälmarens, Vänerns och Vätterns vattenvårdsförbund och har hittills väckt stort intresse både lokalt och nationellt, där det har presenterats.

I oktober 2025 fick vattenvårdsförbundet möjlighet att presentera projektet LIFE IP Rich Waters på en konferens i Bryssel för LIFE IP-projekt med inriktning mot vatten. 39 LIFE-projekt deltog vid mötet och en representant för Rich Waters var inbjuden som en av tre inledningstalare. Mötet gav många tillfällen att knyta värdefulla kontakter för kommande ansökningar om EU-stöd till vattenvårdsåtgärder.

6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling

Miljömålssystemet omfattar ett generationsmål och 16 miljökvalitetsmål, varav 14 berör Västmanlands län. Länsstyrelsen gör regionala bedömningar för elva av målen och redovisar åtgärder för samtliga. Under 2025 togs ett nytt åtgärdsprogram fram som samlar insatser för att förbättra miljötilståndet och bidra till de globala målen enligt Agenda 2030. Programmet bygger på befintliga strategier och handlingsplaner och fungerar som ett verktyg för samordning mellan kommuner, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

Trots ett aktivt åtgärdsarbete är utvecklingen långt ifrån tillräcklig. Endast två mål – Grundvatten av god kvalitet och God bebyggd miljö – bedöms kunna nås till 2030. Två mål, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv, har en tydligt negativ trend med försämrade livsmiljöer och minskande biologisk mångfald. För flera andra mål är utvecklingen neutral eller oklar, vilket delvis beror på bristande dataunderlag.

Miljö- och klimatrådet spelar en central roll i samordningen av insatser och engagerar ett 40-tal organisationer. Under 2025 har fokus legat på erfarenhetsutbyte och att initiera nya projekt. Bland de mest framträdande exemplen finns arbetet med Energi- och klimatstrategin, som vägleder länets klimatomställning fram till 2045 och bidrar direkt till målen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och God bebyggd miljö. Kommunerna får stöd genom nätverk och riktade träffar, vilket är särskilt viktigt för våra mindre kommuner med begränsade resurser.

Bedömningen visar att två mål har en positiv trend – Bara naturlig försurning och Frisk luft, främst tack vare minskade svavelutsläpp. Men återhämtningen går långsamt och ytterligare åtgärder krävs för att minska påverkan från skogsbruk och luftföroreningar. Sammantaget krävs förstärkta styrmedel, ökad samverkan och mer resurser för att vända den negativa utvecklingen och skapa långsiktigt hållbara ekosystem i Västmanlands län.

RB 1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP

Länsstyrelsen har i uppgift att genom samverkan bidra till ett bra underlag så att omprövningarna i domstol ska gå smidigt. Därför har vi genomfört samverkansmöten med kraftverksägare i Svartåns provningsgrupp och tagit fram analysdokument. Samverkan avslutades inför provning genom att ett meddelande skickades till alla verksamhetsutövare den 4 augusti 2025.

Vi har också hållit samverkansmöten för Hedströmmens provningsgrupp och tagit fram en nulägesbeskrivning för Hedströmmen som skickats till verksamhetsutövarna för synpunkter innan publicering på webben. Länsstyrelsen i Dalarna har deltagit i vår samverkan, eftersom en del av avrinningsområdet och några dammar ligger i Dalarnas län. En första version av analysdokumentet skickades till kraftverksägarna i maj.

Vi har påbörjat en nulägesbeskrivning för Köpingsån.

Som förberedelse inför samverkan i provningsgrupp Kolbäcksån har vi låtit genomföra elfisken och en biotopkartering, vilket innebär att kunskapen om vattendraget har ökat.

RB 1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden

Länsstyrelsen har reviderat och fastställt bevarandeplaner för de Natura 2000-områden som berörs av vattenkraft inom den nationella planen för vattendragen Svartån och Sagån. Översynen av bevarandeplanerna har framför allt avsett fuktängarna och dess översvåmningsregim, men även förutsättningarna för fisken asp. Ett aktuellt och informativt underlag om Natura 2000-områdena bör förenkla och underlätta kommande process gällande provningar om miljövillkor i vattendragen.

Arbetet med att revidera och se över bevarandeplanen för Natura 2000-området Hedströmmen har påbörjats. Länsstyrelsens bedömning är att denna bevarandeplan kommer att fastställas innan aktuell prövningsprocess för Hedströmmen startar 2026.

RB 1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram

Åtgärd 1 - Sektorsövergripande planering för åtgärdsprogrammets genomförande

Arbete med att få till nya eller förändrade processer inom länsstyrelsens verksamheter som berörs av åtgärdsprogrammet pågår fortlöpande för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas. Exempelvis har enheten för miljöskydd upprättat rutiner för när kontakt behöver tas med handläggare på vattenverksamhet och beredningssekretariat i samband med ärenden som rör miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Rutiner finns också för erfarenhetsutbyte mellan förorenade områden, vattenverksamhet och beredningssekretariat om gemensamma frågor som rör miljö kvalitetsnormerna för vatten (utsläppskällor PFAS, förorenade sediment mm). Insatserna har bidragit till att miljöskyddshandläggarna på Länsstyrelsen fått ökad kompetens i olika typer av vattenfrågor vilket i sin tur bidragit till ökad hänsyn till miljö kvalitetsnormerna i Länsstyrelsens yttranden i miljöskyddsärenden.

Ett annat exempel är utbildningsinsatser om miljö kvalitetsnormerna som under förra året genomfördes vid två av Länsstyrelsens tillsynsvägledningsträffar för kommunerna. Kommunerna fick vid dessa tillfällen information om påverkan från näringsämnen i länet samt vilka kopplingar som finns mellan länsstyrelsernas och kommunernas åtgärder i åtgärdsprogrammet. Länsstyrelsen ser att det kan finnas behov av fler samarbeten/rutiner mellan berörda verksamheter för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna beaktas.

Åtgärd 2 - Miljöprövning och tillsyn

Vi har fortsatt arbetet med att beakta miljö kvalitetsnormer (MKN) i prövning av miljöfarlig verksamhet genom att inkludera kompetens om MKN vid behov i processen.

Vi prioriterar tillsyn på miljöfarliga verksamheter utifrån storleken och påverkan på människors hälsa eller miljön. Vi har inte gjort en analys av hur MKN påverkas specifikt eftersom vi har avvaktat en nationell modell för att bedömningarna ska bli jämförbara i landet. Däremot vägs påverkan på vatten in i vår prioritering av vilka frågor vi driver i tillsyn och prövning, vilket innebär att betydande utsläpp till vatten fångas upp.

Länsstyrelsen prioriterar ärenden som enligt lagstiftning är tidsbegränsade. I relevanta ärenden beaktas MKN genom att föreslå tillräckliga villkor och kontrollprogram, för att MKN ska uppfyllas. I samråd och beslut beaktas MKN så att försiktighetsmätt ställs, för att MKN ska efterlevas. Utifrån MKN har Länsstyrelsen planerat tillsyn för mindre dammar, men inte haft resurser att genomföra det.

Åtgärd 3 - Tillsyn av vattenverksamhet i väg- och järnvägsnätet

Länsstyrelsen prioriterar att handlägga vattenverksamhetsärenden som är tidsbegränsade enligt lag. Bland annat ärenden om anmälan om vattenverksamhet från Trafikverket om vattenpassager. I dessa ärenden ställs krav kring utformning och försiktighetsmått kopplade till anläggning av vattenpassage. I tillsynsärenden förelägger Länsstyrelsen om rättelse där vattenpassager bedömts undermåliga och vattendraget riskerar att inte uppnå MKN. Under 2025 har vi endast haft möjlighet att bedriva händelsestyrd tillsyn, utifrån resursläge.

Åtgärd 4 - Tillsynsvägledning till kommuner

Vi har en aktiv tillsynsvägledning där vi hanterar en stor bredd av frågor. Påverkan på vatten är en del i detta arbete. I de samverkansgrupper som finns gällande små avlopp, miljötillsyn i jordbruk och förorenade områden diskuteras löpande frågor om påverkan på vatten och hur tillsynen kan prioriteras. Eftersom det är stor omsättning på personal hos kommunerna är det mycket uppskattat att få Länsstyrelsens stöd i dessa frågor.

Åtgärd 5 – Långsiktigt skydd av vattentäkter

Länsstyrelsen har aktivt arbetat med inrättande av vattenskyddsområden. Vi har gett kommunerna vägledning gällande tillsyn av vattenskyddsområden utifrån vad som efterfrågats. Vi har genomfört kommunbesök i länets alla kommuner med fokus på den regionala vattenförsörjningsplanen. Kommunbesöken har skapat en bättre kontakt mellan Länsstyrelsen och kommunerna.

Det saknas resurser för tillsynen av vattenuttag.

Åtgärd 6 – Rådgivning om påverkan från jordbruk

Insatserna i åtgärden sker främst inom Greppa Näringen. Under 2024 genomfördes få aktiviteter då ansvarig personal var på väg att gå i pension och det rådde osäkerhet om projektets fortsättning vid Länsstyrelsen. I januari 2025 anställdes en ny person för att driva Greppa Näringen och verksamheten återupptogs. Under årets första månader låg fokus på administrativt arbete med projektansökan och upphandling, men från juni 2025 har den enskilda rådgivningen åter startat och ett antal aktiviteter har genomförts. Länsstyrelsen bedömer därmed att man till viss del utvecklat sin kompetensutvecklings-, informations- och rådgivningsverksamhet inom området växtnäring- och växtskyddsförluster. Vid kurser och andra aktiviteter är alla lantbrukare välkomna, vilket även inkluderar de som inte ingår i målgruppen för den enskilda rådgivningen.

Under 2025 har även ett arbete inletts kring kompetensförsörjning för åtgärdssamordnarna, som bildat ett nätverk i Västmanland. Gruppen har träffats både i sal och i fält med syfte att stärka åtgärdssamordnarnas kompetens och kapacitet. Begränsande faktorer för att fullt ut nå målen är lantbrukarnas förutsättningar att delta i aktiviteter och ta emot rådgivning. Låg lönsamhet gör att kompetenshöjande insatser ofta prioriteras bort av tidsskäl, trots att de i längden skulle kunna stärka verksamheten. Lönsamhetsläget påverkar även möjligheterna att genomföra åtgärder som inte ger kortsiktiga ekonomiska vinster. Information om riskerna med växtskyddsmedel ges framför allt vid de obligatoriska

utbildningarna för användningstillstånd. Det är dock svårt att bedöma i vilken utsträckning aktiviteterna leder till minskad påverkan från jordbruket, eftersom ingen uppföljning sker huruvida de föreslagna åtgärderna faktiskt genomförs.

Åtgärd 7 - Fysisk planering enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelsen bevakar miljö kvalitetsnormer för vatten i handläggningen av kommunernas planer och yttrar sig vid behov. I handläggningen bevakar Länsstyrelsen även mellankommunal samordning/planering i förhållande till avrinningsområden. En vattenhandläggare deltar nu i handläggningen av samtliga planer, vilket är ett stort steg i rätt riktning. Tidigare deltog vattenhandläggare enbart när det verkligen krävdes.

Åtgärd 8 - Prioritering inom den gemensamma jordbrukspolitiken

Arbetet med åtgärden når olika nivåer av måluppfyllelse beroende på delområde. I vissa delar motsvarar arbetet en fyra, i andra snarare en tvåa. Länsstyrelsen arbetar aktivt med att öka kännedomen om de stöd som finns för olika vattenvårdsåtgärder i jordbrukslandskapet. Länsstyrelsen arbetar även med att informera och inspirera lantbrukare att i högre grad ta del av kostnadsfri rådgivning och kompetensutvecklande aktiviteter. Samverkan sker i stor utsträckning med Jordbruksverket, vattenorganisationer, rådgivare, åtgärdssamordnare och lantbrukare. Under 2025 har vi även utvecklat vår interna samverkan inom Länsstyrelsen kring vattenvårdsåtgärder och relevanta stöd.

Informationsinsatser om stöd för åtgärder mot övergödning prioriteras inte utifrån vattenmyndigheternas underlag om riskklassning och beting, utan riktas brett till samtliga lantbrukare i länet. Någon särskild tyngd på de åtgärder som Vattenmyndigheten angett som prioriterade ges inte, utöver den information som Länsstyrelsen sprider från nationella myndigheter, främst Jordbruksverket. Det kan noteras att arealen åker med stöd för precisionsodling har fördubblats mellan 2023 och 2025, och att arealen med vårbearbetning och mellangrödor tredubblats. Däremot har arealen med fånggrödor och skydds zoner legat på en oförändrad nivå.

Åtgärd 9 - Prioritering av övergödningsåtgärder med LOVA

Om en prioritering behöver göras mellan LOVA-ansökningar prioriteras övergödningsprojekt. Två av årets nya projekt som har beviljats LOVA-bidrag har fokus på övergödning.

I det ena projektet kommer man att utreda om övergödningen i en sjö beror på internbelastning samt ta fram förslag på åtgärder. Projektet har sökts av Norra Västmanlands kommunalteknikförbund i samarbete med Kolbäcksåns åtgärdssamordnare. Sökanden har för avsikt att söka bidrag för åtgärder framöver.

Det andra projektet är ett mer öppet projekt där bland annat åtgärdssamordnarna för Svartån respektive Mälarens vattenvårdsförbund kommer att verka för kostnadseffektiva och multifunktionella åtgärder, både för att minska näringsbelastning till vatten såväl som för att bidra till att uppnå god ekologisk status i avrinningsområdena för Sagån och Svartån.

Utöver detta har Länsstyrelsen fleråriga LOVA-projekt i gång som finansierar åtgärdssamordnarna i Kolbäckens respektive Svartåns avrinningsområden samt i Mälarens vattenvårdsförbund. Länsstyrelsen samverkar med alla åtgärdssamordnare i länet för att verka för samarbete sinsemellan samt för att åstadkomma bättre ansökningar. Under projektens gång samverkar Länsstyrelsen med projekten för att följa hur det går och stötta där det behövs. Länsstyrelsen medverkar även på informationsträffar som är riktade till potentiella åtgärdsgenomförare.

Åtgärd 10 - Prioritering av sanering av förorenade områden

Länsstyrelsen prioriterar tillsyn på förorenade områden utifrån storleken och påverkan på människors hälsa eller miljön. Vår prioritering styrs av samtliga förorenade ämnen i mark och vatten, även sådana ämnen som inte regleras av miljökvalitetsnormer. Under 2025 har vi använt en modell för prioritering som har tagits fram av Naturvårdsverket. Detta innebär att vi har fått ett bättre underlag för prioritering av tillsynen över förorenade områden.

Åtgärd 11 - Prioritering av kalkning

Det finns en regional åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Västmanlands län. Åtgärdsplanen är framtagen i samverkan med berörda kommuner och utifrån Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer. Prioritering av vilka objekt som har behov av kalkning sker utifrån höga naturvärden, försurningskänsliga arter och nyttjande av upplåtet fiske. Prioriteringar görs även med hänsyn till miljökvalitetsnormerna för vatten, i de fall målsjöar/målvattendrag är utpekade som vattenförekomster. Andra påverkanstryck än försurning har beskrivits i kalkplanen där det varit aktuellt.

Under 2025 har Länsstyrelsens målsättning för genomförande av åtgärd 11 varit att ta reda på om det finns vattenförekomster i Västmanland som inte följer miljökvalitetsnormen på grund av försurning. I Västmanland finns fyra vattenförekomster som är försurade och som fungerar som okalkade referensvatten. I länet finns dessutom sju vattenförekomster som har måttlig försurningsstatus trots att de kalkas.

Alla medel som är avsedda för kalkning utnyttjas effektivt, vilket bidrar till att kalkningsplanerna kan efterlevas och miljökvalitetsnormerna för vatten följas. Under senare år har dock anlagen för kalkning minskat kraftigt och därmed har Länsstyrelsen behövt prioritera kalkning i vatten med höga naturvärden med av bestånd av flodpärlmussla, flodkräfta och öring. Sjöar som kalkats enbart med syftet fritidsfiske har prioriterats ner och kalkas inte längre av Länsstyrelsen.

Åtgärd 12 - Prioritering av områdesskydd och restaureringar

Områdesskyddet prioriteras utifrån förekomst av hotade arter snarare än vattenförvaltningens statusbedömningar och miljökvalitetsnormer, även om skyddet bidrar till att höja och bibehålla vattnets status. Länsstyrelsen har sedan våren 2025 en medarbetare som arbetar med akvatiskt områdesskydd. I arbetet nyttjas befintliga kunskapsunderlag över geografiska områden med höga sjö- och vattendragsanknutna natur- respektive fiskvärden. Dessa underlag (värdefulla vattenmiljöer) är däremot i behov

av översyn, både för att värden har gått förlorade exempelvis på grund av kräftpest och för att områdenas gränser inte är funktionella.

Ett fåtal värdefulla vattenmiljöer har sedan tidigare fått ett långsiktigt skydd, men merparten av objekten saknar formellt skydd. Dessutom behövs ofta skydds- och restaureringsåtgärder både upp- och nedströms värdefulla vattenmiljöer för att säkerställa naturvärden i vatten.

Frivilliga avsättningar och samverkan förekommer (främst på Sveaskogs mark) utöver det formella skyddet, till exempel funktionella kantzoner längs vattendrag. Det behövs kontinuerligt kunskapshöjande insatser för att få en bättre grund för hur det nya skyddet bör utformas och befintligt skydd eventuellt behöver utökas.

Det pågår restaurering av vattenmiljöer framför allt utifrån andra prioriteringsgrunder än miljö kvalitetsnormerna såsom hotade arter, art- och habitatdirektivet och NAP-arbetet. Vi saknar handlingsplan för restaurering med utgångspunkt i miljö kvalitetsnormerna. Länsstyrelsen söker upp och samverkar med aktörer som kan genomföra fysiska åtgärder i vattenmiljöer. Flera olika bidrag, till exempel LOVA- och LONA-bidrag samt projektlistan, fördelas till lokal åtgärdssamordning och fysiska åtgärder.

Restaurering av vattendrag och sjöutlopp har gett följande effekter i vattenmiljöerna: bättre förutsättningar för att hysa en större biologisk mångfald, återställda hydrologiska processer och fria vandringsvägar för fisk. Även motståndskraften mot till exempel översvämningar och torka förbättras vid restaurering.

Under 2025 har Länsstyrelsen utvecklat sin interna kapacitet och kompetens inom restaureringsarbetet genom att ordna och delta i en biotopkarteringskurs med fokus på restaurering av vattendrag. Totalt 15 personer deltog i kursen varav elva från Länsstyrelsen, tre från Sveaskog och en från Skogsstyrelsen. Kursen bidrog starkt till en högre kompetens samt samsyn kring påverkan av våra vattendrag och vad som behöver göras för att återställa naturliga funktioner. Efter kursen har personal från Länsstyrelsen åtgärdsarterat två vattendrag och planeringsunderlag som beskriver åtgärdsbehov håller på att tas fram. Även Sveaskog och Skogsstyrelsen har omsatt kunskap från kursen i både planering och genomförande av restaurering av vattendrag. Den långsiktiga målsättningen är att Länsstyrelsens egen personal ska kunna kartlägga och planera restaureringsåtgärder i vattendrag, något som bedöms underlätta intern och extern förankring samt därmed kommer att påskynda åtgärdstakten.

RB 1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv

Under 2025 har Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns vattendistrikt, tillika Länsstyrelsen Västmanland, avslutat flera av de utredande och förberedande momenten som varit nödvändiga för att länsstyrelserna ska kunna genomföra riskbedömningar i tillrinningsområden för uttagpunkter. Länsstyrelserna har i sin tur genomfört riskbedömningar för en majoritet av tillrinningsområden för både grund- och ytvattentäkter under 2025. Viss komplettering återstår i början av 2026, samt granskning och slutjustering av riskbedömningar. I början av året redovisades även resultatet av den screening av råvatten som utfördes 2023 och 2024 i en slutrapport som publicerats på vattenmyndigheternas webb. Projektet har ökat kunskapen om våra dricksvattentäkter genom sin breda provtagning i ungefär 100 vattentäkter spridda över hela Sverige.

Vattenmyndigheten har sammanfattningsvis arbetat med följande under 2025:

- Slutredovisning av det screeningprojekt som genomfördes 2023–2024.
- Slutredovisning av vattenmyndigheternas förberedande arbete i pilotprojektet som genomfördes 2023–2024.
- Nationell insamling av underlag för att genomföra riskbedömning enligt artikel 8 i dricksvattendirektivet.
- Framtagande av principer för avgränsning av de geometrier (tillrinningsområden för uttagpunkter för dricksvatten) som ska riskbedömas enligt direktivets artikel 8.
- Beställning till SMHI för modellering av rinnsträckor till uttagpunkt samt avgränsning av tillrinningsområden för uttagpunkt.
- Utredning och framtagande av förslag till riskhanteringsåtgärder i vattenmyndigheternas kommande åtgärdsprogram för vatten.
- Framtagande av riktlinjer för de riskbedömningar som länsstyrelserna ska genomföra inom tillrinningsområden för uttagpunkter i ytvattentäkter.
- Framtagande av kompletterande riktlinjer för riskbedömning av påverkan från mikrobiologiska parametrar, riskbedömning av naturliga bakgrundshalter samt olycksrisk från väg i tillrinningsområden till grundvattentäkter.
- Genomförd workshop med länsstyrelserna för uppstart av arbetet med riskbedömningar av tillrinningsområden för uttagpunkter i ytvattentäkter.
- Påbörjad utredning av hur uppgifter och bedömningar i arbetet med ytvattentäkter ska hanteras och lagras.
- Dialog och samverkan med nationella myndigheter och Svenskt Vatten.
- Projektledning och samordning internt mellan de fem vattenmyndigheterna.

Den samlade effekten av dessa moment är dels en ökad kunskap om hur artikel 8 i dricksvattendirektivet ska genomföras i Sverige, dels att själva arbetet med riskbedömningar och framtagande av förslag till riskhanteringsåtgärder har kunnat bedrivas. På sikt skapar detta förutsättningar för att vattenmyndigheterna, och därmed även Sverige, kan uppfylla de krav som ställs enligt samma artikel i dricksvattendirektivet.

RB A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster

Länsstyrelsen har under 2025 beslutat i två tillsynsärenden, där Länsstyrelsen fann ett kommunalt ansvar i det ena ärendet. Båda ärendena har initierats av boende i områdena. Utöver det har ingen egeninitierad tillsyn bedrivits under året.

Länsstyrelsen har under året haft kontakt med andra länsstyrelser om hur de arbetar med egeninitierad tillsyn och har påbörjat ett arbete för att ta fram ett arbetssätt för en sådan. Länsstyrelsen har fått en översiktlig bild av hur kommunerna arbetar med det fortlöpande skyddet för människors hälsa eller miljön genom att granska av vattentjänstplanerna. Resultatet av granskningen kan ligga till grund för en framtida mer egeninitierad tillsyn.

RB 1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS

Tillsyn och tillsynsvägledning som leder oss framåt

Målet för Länsstyrelsens arbete med tillsyn och tillsynsvägledning är att bidra till att öka antalet privatfinansierade åtgärder i länet. Årets arbete med egeninitierad tillsyn har liksom tidigare år fokuserats på områden med riskklass 1 och 2. Arbetet har resulterat i att vi har fått mer kunskap om ansvaret för föroreningarna gällande fler områden, att vi har sett över riskklasser för flera områden som underlag för prioriteringar av tillsynsinsatser. Vi har även kommit närmare åtgärd för ett antal områden i och med att vi har ställt krav på utredningar. Vi har arbetat med en handlingsplan i enlighet med den nationella tillsynsstrategin. Handlingsplanen kommer att vara färdig första kvartalet 2026 och ger oss ytterligare underlag för prioriteringen av insatser inom tillsynen.

Inom tillsynsvägledningen har vi fokuserat på att stärka kommunernas arbete med inventering av PFAS. Kommunerna i länet erbjöds att delta i ett webinarium med fokus på inventeringsmetodik, arrangerat av Länsstyrelsen i Skåne. Vi följde upp webinariet med en träff för erfarenhetsutbyte inom länet. Vi har även hållit en samverkansträff med praktiska tips och exempel från kommunernas arbete med PFAS, vilket stärkt både kompetens och samverkan mellan tillsynsmyndigheterna.

Strategiskt arbete med statlig finansiering

I Västmanlands län finns 311 förorenade områden med riskklass 1 och 2. För 27 områden saknas det helt eller delvis någon som är ansvarig för föroreningsskadan. För 20 områden har det gjorts en preliminär bedömning att ansvar saknas. Länsstyrelsen arbetar strategiskt med vilka objekt som ska prioriteras för statlig finansiering i utrednings- respektive åtgärdsfasen. Under 2025 har medel förmedlats till en utredning och fyra åtgärder. Inför 2026 har arbetet resulterat i två ansökningar om utredning.

Länsstyrelsen har kontinuerlig kontakt med miljökontoren i länet för att uppmuntra kommunerna att söka bidrag för utredningar eller åtgärder på objekt där ansvar saknas. Vi lyfter även vikten av att ha en aktiv huvudman i kommunens organisation.

Resultatet av årets arbete innebär att länets förorenade områden utan ansvar succesivt blir utredda och åtgärdade.

Fokus på sediment

Under 2025 har Länsstyrelsen genomfört verifierande provtagning med statligt bidrag på 15 potentiellt förorenade sediment i länet. Urvalet prioriterades utifrån bransch, skyddsobjekt och i samarbete med vattenförvaltningen. Årets fokus låg på småbåtshamnar, bruksområden samt objekt med risk för PFAS-föroreningar. Kommunerna i länet har ombetts att bidra med information om potentiella provtagningsplatser.

Resultaten från provtagningarna har ännu inte inkommit för samtliga objekt och har därför inte sammanställts. När resultaten är klara kommer de att kommuniceras till berörda fastighetsägare och tillsynsmyndigheter. Inventeringsarbetet har under året fått stå tillbaka till förmån för PFAS-arbetet samt att vi inväntar vägledning.

Fokus på PFAS

Under 2025 har Länsstyrelsens arbete syftat till att övervaka, inventera och kartlägga områden förorenade av PFAS, med målet att öka kunskapen om utsläppskällor och skapa underlag för rätt åtgärder som kan minska spridningen.

Vi har genomfört verifierande provtagning med statligt bidrag på tio potentiellt PFAS-förorenade objekt i länet. Urvalet av objekt gjordes i samarbete med vattenförvaltningen och kommunerna, med fokus på före detta brandstationer, bilskrotar, ytbehandlare samt en skidstadion. Resultaten visar på PFAS-halter över de preliminära riktvärdena vid flera av de undersökta objekten. Resultaten ger ett underlag till inventeringsarbetet och fortsatt handläggning, så att rätt åtgärder kan sättas in vid identifierade PFAS-källor i länet.

Under 2025 har ett omfattande arbete lagts på att hantera problemen med konstaterat förhöjda PFAS-halter i Västerås dricksvatten. Den komplexa föroreningssituationen har inneburit behov av samordning mellan tre berörda tillsynsmyndigheter samt flera verksamhetsutövare.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen att kunskaperna om PFAS har ökat genom årets arbete. Detta gäller både kunskaper om var förhöjda halter förekommer och vilka källorna är, vilket stärker förutsättningarna för fortsatt tillsyn och åtgärder för att minska spridningen av PFAS.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Vår samlade bedömning är att verksamheten inom områdena naturvård, miljöskydd och vatten har genomförts med ett gott resultat utifrån de planer som lagts fast för året.

Bedömning för respektive område redovisas nedan.

Naturvård

Inom naturvård har verksamheten fungerat väl. Arbetet har till största delen genomförts utifrån plan med gott resultat. Några insatser kan nämnas särskilt:

- Fem nya naturreservat har bildats.
- I flera naturreservat och Natura 2000-områden har olika typer av våtmarksåtgärder genomförts. Ett stort och relativt komplext projekt har påbörjats i Hälleskogsbrännans naturreservat med restaureringen av Gärsjöbäcken. Åtgärder har också genomförts i flera rikkärr.
- Inom ramen för projektet Life2Taiga, som leds av Länsstyrelsen Västmanland, genomfördes 29 naturvårdsbränningar på 501 hektar. Det har även genomförts brandefterliknande åtgärder på 415 hektar på 13 olika områden i nio län.
- Guldsandbi är en annan mycket sällsynt art i länet. Under försommaren distribuerades ett informationsbrev om arten till samtliga hushåll, med syfte att öka hänsyn till arten och dess livsmiljöer.
- Inom ramen för miljöövervakningen har Länsstyrelsen under året medverkat i publicering av två viktiga rapporter med fokus på länets biologiska mångfald.
- Länsstyrelsen har arbetat med att främja asylsökande och nyanländas kontakt med naturen, bland annat genom att utbilda aktörer som kommer i kontakt med målgruppen.
- Länsstyrelsen har inom tillsyn arbetat med vägledning gällande artskydd, bland annat för mistel. Syftet är att underlätta för verksamhetsutövare.

Miljöskydd

Inom miljöskydd har verksamheten uppnått ett gott resultat. Även 2025 har verksamheten präglats av ett relativt stort antal komplexa prövningsärenden och en del omprioritering har genomförts för att klara dessa inom tidsramar och med hög kvalitet. Det innebär att samråds- och prövningsärenden har prioriterats även i år för att bidra till effektiv miljöprövning.

Några exempel på åtgärder inom området:

- Länsstyrelsen har tillsyn över flertalet av de tillståndspliktiga avloppsreningsverken i länet. Vi har under år 2025 följt upp föregående års tillsynsinriktning om hur verksamheterna säkerställer en kontinuerlig drift av anläggningarna.
- Länsstyrelsen driver en samverkansgrupp mot miljöbrott och avfallsbrott i länet. 2025 års handläggningsträff om miljöbrott fokuserade på avfallsbrottslighet och huvudpunkten var rättegången mot NMT Think Pink. Träffen var både välbesökt och uppskattad.

- Inom tillsynsvägledningen har vi fokuserat på att stärka kommunernas arbete med inventering av PFAS, bland annat genom en samverkansträff med praktiska tips och exempel.
- Vi har genomfört verifierande provtagning med statligt bidrag på tio potentiellt PFAS-förorenade objekt i länet.

Ett område som inte kunnat prioriteras i tillräcklig utsträckning under 2025, bland annat beroende på stort antal prövningsärenden är uppföljning av kommunernas tillsyn.

Vatten

Även verksamheten inom vatten har bedrivits med gott resultat. Arbetet är mycket brett och här lyfts några exempel:

- Arbetet inom nationella planen för omprövning av vattenkraft fungerar väl. Samverkan sker med berörda aktörer och yttrande till domstolen har skett i de första ärendena som berör Västmanland.
- Arbetet med underlag/leveranser till Vattenmyndigheten inom cykeln för vattenförvaltning har fungerat väl. Det mest omfattande uppdraget har varit att slutföra bedömningar av betydande påverkan, statusklassificering och riskbedömning.
- LIFE IP Rich Waters har avslutats och även projektet GRIPonLife är i slutskedet.
- En ny större ansökan om EU-medel har gjorts gällande restaurering av vattendrag, RIWUS.
- Vi har tagit fram en regional vattenförsörjningsplan i bred samverkan med länets aktörer.
- Vi har haft flera större prövningsärenden inom vattenverksamheten som prioriterats, för att hålla i tid och kvalitet.

Inom prövning och tillsyn vattenverksamhet har det varit stor personalomsättning och det har tagit tid att introducera nya handläggare. Detta har bland annat påverkat takten i ärendehandläggning.

Miljömål

Arbetet med miljömål har fungerat väl och bedrivits med gott resultat utifrån rådande förutsättningar.

Under 2025 togs ett nytt åtgärdsprogram fram som samlar insatser för att förbättra miljötillståndet och bidra till de globala målen enligt Agenda 2030. Programmet bygger på befintliga strategier och handlingsplaner och fungerar som ett verktyg för samordning mellan kommuner, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle.

Vattenmyndigheten

Vattenmyndighetens arbete har genomförts med gott resultat under 2025. Vi har haft flera arbetskrävande uppgifter, bland annat slutförande av arbetet med kartläggning och analys av distriktets vattenförekomster och utveckling av VISS 2.0. Vattenmyndigheten har behövt prioritera ner vissa aktiviteter, så som samverkan med kommuner och andra aktörer inom vattendistriktet.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin	Regleringsbrev
1A9 Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera areal- och djurbaserade stöd till jordbruksföretagare inom strategisk plan.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Besluta olika projekt- och investeringsstöd inom strategisk plan.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta om utbetalning i olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd.
- Arbeta med livsmedelsstrategin 2.0.
- Erbjuder kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Genomföra ängs- och betesmarksinventering enligt uppdrag från Jordbruksverket.
- Besluta om statligt stöd för restaurering av ängsmark, betesmark och hamlade träd.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska

vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för fiskepolitiken är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Regional livsmedelsstrategi

Målet med Västmanlands livsmedelsstrategi är att livsmedelsproduktionen ska öka fram till 2030. Den regionala livsmedelsstrategin omfattar hela kedjan, från producent till konsument. Produktionsökningen främjar länets sysselsättning, utvecklar landsbygden och ökar försörjningsberedskapen av livsmedel.

Länsstyrelsen Västmanland har en samverkansgrupp, en beredningsgrupp och en styrgrupp för arbetet med livsmedelsstrategin:

- Samverkansgruppen består förutom av Länsstyrelsen av Hushållningssällskapet, RISE, Sweden Food Arena, LRF, Region Västmanland, Smaka på Västmanland, Agro Västmanland, Sveriges Grisföretagare och Sala kommun. Syftet med samverkansgruppen är gemensam omvärldsbevakning för att fånga jordbrukets behov. Genom regelbundna avstämningar skapar vi en gemensam lägesbild för länets utmaningar och behov. Gruppen delar information om vad respektive organisation gör, identifierar vad vi kan göra tillsammans och föreslår konkreta åtgärder för att bemöta utmaningar.
- Beredningsgruppen består av Länsstyrelsen, Region Västmanland och LRF Mitt. Syftet med gruppen är att driva, fördela och genomföra aktiviteter som identifieras i samverkansgruppen. Beredningsgruppen bereder och föredrar även behov och utmaningar samt ger förslag till aktiviteter för samverkansgruppen.
- Styrgruppen säkerställer att arbetet svarar mot livsmedelsstrategin och regionala utvecklingsstrategin samt andra relevanta strategier. Styrgrupp består av Länsstyrelsen, Region Västmanland och LRF Mälardalen.

Livsmedelsstrategin i Västmanlands län fokuserar på fyra områden:

- **Upplevelsemat** som ska stärka länet som matregion, där maten blir en reseanledning både för länets invånare och besökare. I detta ingår att knyta ihop mat med befintliga resmål.

- **Krismat** med fokus att livsmedelskedjan behöver vara robust för att kunna tillgodose behovet av mat och säkerställa tillgången till livsmedel för länets invånare vid kris och ytterst i krig.
- **Viltmaten** för att öka tillgången till mat från våra skogar och vatten samt för att öka incitamenten att hålla viltstammar på en bra nivå. Viltmaten är klimatsmart och av hög kvalitet.
- **Länets mat.** En generationsväxling behöver säkerställas genom att få nya generationer att satsa på lantbruket. Branschens attraktivitet och lönsamhet behöver stärkas.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	14,1	13,5	15,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,0	10,9	11,0
Antal årsarbetskrafter män	3,1	2,7	4,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	5 282	5 205	5 312
Antal beslutade ärenden	5 473	5 644	3 914
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	-	1	9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	21 989	19 566	21 300
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	720	600	693

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2025	2024	2023
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ³⁰	³¹	³²	15,2	18,4
Areal betesmarker och slätterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ³³	³⁴	6 998	7 078	6 987

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

³⁰ Jordbruksverkets statistikdatabas.

³¹ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

³² Det saknas färdig statistik för 2025 när det gäller ekologiskt brukad mark. I föregående årsredovisning saknades färdig statistik för år 2024. Siffrorna i årsredovisning 2024 skiljer sig därför åt jämfört med årsredovisning 2025.

³³ Jordbruksverkets statistikdatabas.

³⁴ Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Kommentar till tabell

Antal årsarbetskrafter

Antalet årsarbetskrafter varierar något mellan åren, vilket främst beror på projektanställningar.

Antal ärenden

Länsstyrelsen tog emot 1 378 SAM-ansökningar om jordbrukarstöd. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut. Antalet SAM-ansökningar minskar varje år eftersom antalet gårdar blir färre, men större. Trots det har antalet inkomna jordbrukarstödsärenden ökat. Det beror på att fler lantbrukare i länet har kunnat söka ersättningen för precisionsjordbruk - planering. Under året infördes även ersättningen Blommande åker och fältkant, vilket också ökade antalet ärenden.

I och med införandet av strategisk plan 2023–2027 förändrades utbetalningsplanen för jordbrukarstöden. Slututbetalningar av kompensationsstöd och miljöersättningar till betesmarker och slätterängar, skyddszoner och anlagda skyddszoner sker i januari, året efter ansökan. Därför finns det fortfarande ärenden från stödår 2025 som ännu inte är beslutade. Länsstyrelsen har arbetat för att avsluta äldre ärenden. Alla ärenden i gamla landsbygdsprogrammet 2014–2022 är avslutade. För den strategiska planen kvarstår en del ärenden från 2023–2025. Förutom slututbetalningarna, är det ärenden som ska avslås samt ärenden som ska återkrävas. Samtliga kvarvarande ärenden är under utredning.

Verksamhetskostnad

Verksamhetskostnaderna har ökat, vilket bland annat beror på ökade kostnader för personal och övrig drift. Ökad personalkostnad beror på fler kontroller inom jordbrukarstöden som även bidrar till ökad kostnad för bilar och upplärning av ny personal. Övrig drift har ökat på grund av flera poster, fler aktiviteter har arrangerats vilket innebär kostnader för föreläsare och övriga konferenskostnader. Upphandling har genomförts inom Greppa Näringen och fler rådgivningar har genomförts, vilket delvis är kostnader som möts upp av intäkter.

Kommentarer till resultatindikatorer

Andelen ekologiskt brukad jordbruksmark fortsätter att minska, vilket beror dels på minskad efterfrågan från konsumenter, dels på en upplevd administrativ börda för lantbrukaren.

Arealen betesmarker och slätterängar fortsätter att minska, vilket beror på ett moderniserat jordbruk med en mer intensiv produktion samtidigt som antalet betesdjur blir färre.

Jordbrukarstöd

Jordbrukarstöden är viktiga verktyg för att upprätthålla livskraftiga jordbruk, bidra till livsmedelsproduktion och behålla öppna landskap. Stöden genererar också andra positiva effekter så som ökad biologisk mångfald, minskad risk för näringsläckage och ökad kolinlagring i marken.

Länsstyrelsen mål är att jordbrukarstöden ska betalas ut på ett rättssäkert och effektivt sätt. För att förenkla och underlätta för stödsökande görs flera insatser löpande över året. Under våren har en digital informationsträff anordnats. Alla som söker jordbrukarstöd i Västmanland får regelbundet det digitala informationsbladet Landsbygdsnytt. Informationsbladet syftar bland annat till att hålla sökande uppdaterade med aktuell information om stöden. Utöver detta ges support till stödsökande via telefon och via besök. Informationsinsatserna leder till färre fel i ansökningarna och att utbetalningarna kunnat göras i tid.

Kontrollverksamheten har varit utmanande under 2025. Den digitala markuppföljningen har utökats med fler analyser och det har fortsatt att effektivisera arbetet med fältkontrollerna. Effektiviseringen innebär bland annat att sökande av jordbrukarstöd har en större aktiv roll och behöver skicka in åtgärder innan angivna slutdatum. Tid har lagts på att informera och ge support till lantbrukarna kring detta.

På nationell nivå ska en kvalitetsgranskning av den digitala markuppföljningen genomföras. Granskningen görs bland annat genom att fältgranska jordbruksmark i utpekade områden runt om i landet för att verifiera att den digitala markuppföljningen håller rätt kvalitet. De utpekade områdena har fördelats över landet, vilket innebär att arbetsbelastningen har skilt sig åt mellan länen. År 2025 fick Västmanland ett sådant utpekat område vilket inneburit ett ökat antal fältkontroller.

Markuppföljningen har också inneburit mer arbete i handläggningen i form av granskning av inkomna geofoton och sena ändringar av ansökan som skickas in efter 15 juni. Mycket tid har lagts i handläggningen på dessa sena ändringar med följd att övrig handläggning har senarelagts.

En delutbetalning av kompensationsstöd och miljöersättningarna för betesmarker och slåtterängar samt skyddszoner gjordes i november. Då var 96 procent av ansökningarna klara för delutbetalning. Det var högre än målet enligt SUSS-JBR där minst 85 procent av stöden skulle vara klara. Minst 95 procent av direktstöden (gårdsstödet, stödet till unga lantbrukare, nötkreatursstödet, stödet för ekologisk produktion, precisionsjordbruk, blommande åker och fältkant samt minskat näringsläckage) ska vara beslutade under december månad. Måluppfyllelsen för Länsstyrelsen är över 99 procent. Sammanlagt har 298 miljoner kronor betalats ut i jordbrukarstöd 2025.

Trots ett intensivt år har Länsstyrelsen uppnått alla mål i Jordbruksverkets styr- och uppföljningssystem för jordbrukarstöd, SUSS-JBR. Samtliga kontrollfrekvenser som beslutades av Jordbruksverket är uppfyllda. De goda resultaten är en följd av erfaren personal, ett inarbetat arbetslag och effektiva beslutsvägar.

Projekt- och investeringsstöd samt projekt och företagsstöd

Avslut av Landsbygdsprogrammet 2014–2020

Länsstyrelsen Västmanland avslutade landsbygdsprogrammet i maj 2025. Avslutet genomfördes med god planering. Vi genomförde en tät uppföljning av de återstående ärendena och tog fram planer för avslut som vi höll väl. Programmet kunde därmed avslutas i god tid och med ett högt utnyttjande av de medel som återstod att betala ut under året.

Resultat inom projekt- och investeringsstöd

Verksamheten inom projekt- och investeringsstöd har under året uppnått goda resultat i förhållande till uppdrag och mål. Handläggningstiderna ligger på 86 procent för investeringsstöd och 63 procent för projektstöd, medan utbetalningarna uppgår till 97 procent för investeringsstöd och 100 procent för projektstöd. Detta visar på en effektiv och välfungerande process.

Budgetutnyttjandet är totalt sett något högre än genomsnittet i landet, vilket indikerar att resurserna används på ett ändamålsenligt sätt. När det gäller delåtgärder har vissa projektstöd samt förädlingsstöd och kalkfilterdiken haft lägre utnyttjandegrad, medan startstöd, diversifiering och åtgärder för ökad konkurrenskraft haft högst utnyttjande. Detta speglar en prioritering mot de områden där effekterna bedömts vara störst.

Måluppfyllelsen är över lag god. Täckdikning har nått 64 procent av målet, och inom ökad konkurrenskraft har 66 investeringar beviljats (63 procent av målet). Exempel på investeringar är stöd till 15 stallar och 14 anläggningar för torkning och lagring. Kompetensutveckling har genomförts i fem projekt (50 procent av målet), men antalet deltagande personer har redan överträffat målsättningen, vilket visar på stark effekt i form av ökad kunskap och kapacitet hos målgruppen.

Informationsinsatser har genomförts i syfte att öka kunskapen om stöd och underlätta ansökningsprocessen för investeringsstöden. Genom webinarium och artiklar i tidningen Landsbygdsnytt har informationen nått målgrupp och bidragit till att fler aktörer får information om stöd. Effekten av informationsinsatserna är att fler ansökningar inkommer genom en ökad kännedom hos målgruppen kring vilka stöd som finns att söka och större trygghet i hur ansökningsprocessen fungerar.

Resultat i länsstyrelsedrivna projekt

Greppa Näringen

Kompetensutveckling inom Greppa Näringen fortsätter även under 2025 genom rådgivning, kurser och informationsinsatser. Arbetet syftar till att stärka lantbrukens lönsamhet, motverka näringsläckage, minska utsläppen av växthusgaser och säkerställa en trygg och hållbar användning av växtskyddsmedel. Genom rådgivning och övriga aktiviteter höjs lantbrukarnas kompetens och förutsättningarna förbättras för att genomföra åtgärder

som bidrar till att minska jordbrukets klimatpåverkan och att länets vattendrag uppnår god status enligt vattenförvaltningen.

Under 2025 har länsstyrelsen ansökt om ett nytt projekt inom Greppa Näringen med fokus på enskild rådgivning, kurser samt information och demonstrationer. Syftet är att kunna erbjuda kvalificerad individuell rådgivning och andra kompetenshöjande aktiviteter.

Den enskilda rådgivningen har upphandlats genom det gemensamma dynamiska inköpssystemet för Greppa Näringens område Mitt, som omfattar Örebro, Västmanland, Uppsala, Södermanland, Stockholm samt Dalarna och Gävleborg. Systemet ger likvärdiga villkor för konsulter som verkar över flera län och bidrar till minskade upphandlingskostnader för respektive länsstyrelse.

Det finns god tillgång till medel för att genomföra enskild rådgivning och arrangera kurser och andra aktiviteter. Liksom tidigare är begränsas rådgivningstillfällena dock av de perioder då lantbrukarna har möjlighet att ta emot besök.

Sammantaget bidrar Greppa Näringen till en stärkt och samlad kompetensutveckling, vilket ger lantbrukarna i länet bättre förutsättningar att öka sin lönsamhet och samtidigt möta både miljöutmaningar och de anpassningsbehov som förändrade odlingsförhållanden medför.

Biologisk mångfald på Västmanlands slätter

Under 2025 har vi i samarbete med Hushållningssällskapet, startat projektet Biologisk mångfald på Västmanlands slätter. Projektet syftar till att stärka den biologiska mångfalden i odlingslandskapet och att öka kunskapen hos markägare och lantbrukare om hur viktiga livsmiljöer kan bevaras och utvecklas inom den moderna jordbruksproduktionen.

Genom att kombinera rådgivning, praktiska demonstrationer och kontinuerlig dialog skapar projektet goda förutsättningar för att långsiktigt stärka och utveckla den biologiska mångfalden på Västmanlands slätter.

Smakrika och blomstrande landsbygdsföretag

I det länsövergripande projektet Smakrika och blomstrande landsbygdsföretag inom landsbygdsprogrammet genomförde vi under våren 2025 en ledarutbildning för lantbrukare och landsbygdsföretag i Mälardalen. Temat var att leda företaget, medarbetare och dig själv. Exempelvis genomfördes en välbesökt temadag om Lean med gästföreläsare från Danmark.

Kompetensutveckling inom Djurens välfärd

Projektet Djurens välfärd påbörjades under 2024 och under 2025 genomfördes flera aktiviteter för gris-, får- och nötköttsproducenter.

I länet finns en stark grisproduktion, särskilt i Västeråstrakten. En av dessa producenter har investerat i ett nytt grisstall och visade upp sitt stall för besökare med ett Öppet hus. Detta var ett unikt tillfälle för andra producenter att se det senaste inom byggnation och djurhälsa för slaktgrisar. De berättade också om hur de planerat för att skapa

förutsättningar för att hantera svinpesten och säkra djurbesättningen. Genom att visa olika inredningslösningar bidrar det till att öka konkurrenskraften och djurvälståndet.

Företagarna har beviljats investeringsstöd för stallet och berättade om processen för att söka stödet, vilket ökar kunskapen för andra om hur processen för att genomföra investeringar med stöd från den strategiska planen fungerar.

Inom projektet arrangerades en djurvälståndsträff med studiebesök i ett nyligen förprovat fårstall. En förprovning krävs alltid innan byggnation av ett djurstall. Studiebesöket följdes upp med dialog och föreläsning med djurskyddshandläggare, kontrollanter och lantbrukare i bygdegården. Deltagarna fick mer kunskap om hur myndighetsprocesserna går till. Att skapa tillfällen att träffas med information och diskussion om regelverken bidrar till att öka förtroendet mellan producent och myndighet.

Foderstaten är en viktig del för ökad djurvälstånd och en god tillväxt. Länets fåravelsförening efterfrågade en foderstatskurs för får, vilket genomfördes som en kurs i två delar.

Producenterna fick analysera och beräkna sina foderstater vilket bidrog till en direkt tillämpning i företagen.

Kompetensutveckling för lantbrukare inom projekt ett rikt odlingslandskap

Under året har länsstyrelsen genomfört ett flertal kompetenshöjande aktiviteter riktade till lantbrukare inom ramen för arbetet med ett projekt inom ett rikt odlingslandskap. Aktiviteterna har omfattat fältkurser, digitala seminarier och föreläsningar.

Mot bakgrund av inkomna önskemål från lammproducenter har särskild vikt lagts vid betesrelaterade frågor. En digital kurs med fokus på lammproduktion på bete och strategier för att minska parasittryck genomfördes under våren. Kursen kompletterades med ett fältbesök hos lammproducent med naturbetesmarker. Fältträffen arrangerades i samarbete med Länsstyrelsen i Uppsala län och var välbesökt och uppskattad av deltagarna.

Vidare har två digitala föreläsningar genomförts om hästar på naturbete. Efter annonsering i sociala medier var intresset stort och deltagarantalet högt. Hästägare bedöms vara en viktig målgrupp eftersom hästar på många håll ersatt kor som betesdjur och har en betydelsefull roll för betesmarkernas fortsatta hävd.

Under hösten anordnades en kurs om skogsbete i ett naturreservat med kalkbarrskog i Sala kommun. Kursen lockade ett 15-tal deltagare från hela länet som visade att det finns ett intresse av att beta skogsmarker. Deltagarna uppgav skäl som behov av mer betesmarker, förbättra sin egen skog och närmiljö och även av klimatskäl, då skogen ses som en resurs torra och varma somrar.

Kursåret 2025 avslutades med en digital föreläsning om betesplanering, inklusive genomgång av näringsinnehåll i olika betesmarker och hur betessäsongen kan anpassas till olika djurslag och naturtyper. Föreläsningen lockade såväl lantbrukare som förvaltare av betesmarker vid Länsstyrelsen och kommunala verksamheter.

Länsstyrelsernas arbete inom beredskapssektorn – livsmedelsförsörjning och dricksvatten

I beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten arbetar Länsstyrelsen tillsammans med andra beredskapsmyndigheter för att säkerställa att alla i Sverige har tillgång till tillräckligt med säker mat, säkert dricksvatten och fungerande avfalls- och avloppshantering, oavsett vilka störningar som kan inträffa.

Länsstyrelserna har uppdrag inom nio av tio samhällsviktiga funktioner som beredskapssektorn ansvarar för. Bland annat samordnar och vägleder länsstyrelserna kommuner i dricksvattenuppdraget, handlägger stöd inom EU:s jordbrukspolitik, arbetar med uppdrag som främjar målen i livsmedelsstrategin, utövar tillsyn för att garantera säker livsmedelsproduktion och ett gott djurskydd samt miljötillsyn för avlopp- och avfallshantering. Länsstyrelserna rapporterar dessa uppdrag mer detaljerat i respektive avsnitt i årsredovisningen.

Länsstyrelsen Västmanland har under 2025 deltagit på möten med bland annat Spannmålsodlareföreningen och LRF för att informera om vad som händer inom beredskapssektorn, informera om investeringsstödet Robust primärproduktion samt om rådgivningen Beredskapskollen som finns under det nationella projektet Greppa Näringen.

Under 2025 har Länsstyrelsen Västmanland kunnat intensifiera arbetet i beredskapssektorn tack vare att länsstyrelsernas nationella samordnare från halvårsskiftet arbetat heltid med samordningsuppdraget. Arbetet har också förstärkts genom att beredningsgruppen, som representerar alla 21 länsstyrelser, har breddats med fler kompetenser inom framför allt avlopp, avfall och kommunikation. Detta har medfört att länsstyrelserna mer samordnat kunnat bidra i beredskapssektorns arbete och till övriga beredskapsmyndigheter i sektorn.

- Länsstyrelsen Västmanland har bidragit med kompetens i sektorns arbetsgrupper och till en webbutbildning för all personal på beredskapsmyndigheterna i sektorn.
- Länsstyrelserna har deltagit i det utbildnings- och övningsprogram som beslutats för förmågehöjning i sektorsarbetet.
- Länsstyrelserna och de civilområdesansvariga länsstyrelserna har bistått Livsmedelsverket i att nominera kommuner till Investeringsprogrammet utifrån ett totalförsvarsperspektiv.
- Civilområdeskansliernas gemensamma arbetsgrupp för livsmedel och vatten, samt länsstyrelsernas beredningsgrupp har lämnat inspel till hur processen för investeringsprogrammet kan utvecklas framåt.
- Länsstyrelserna har bidragit i Livsmedelsverkets samordning av investeringsprogrammet inom beredskapssektorn.

Behörighetutbildningar för att använda växtskyddsmedel

Behörighetutbildningar är ett krav för att få använda växtskyddsmedel. Under 2025 anordnade Länsstyrelsen kurser i egen regi. I samarbete med Länsstyrelsen i Stockholms län genomfördes en grundkurs för nya användare på golfbanor och andra grönytor, med deltagare från flera olika län.

Under 2025 har personal från Länsstyrelsen genomgått grundutbildning för användning av växtskyddsmedel samt deltagit i Jordbruksverkets behörighetsdagar för växtskyddsanvändning. Detta är ett krav för att få hålla behörighetutbildningar och utgör ett viktigt steg i förberedelserna för att på sikt kunna erbjuda utbildningar i egen regi.

Den kunskap som kursdeltagarna erhåller genom dessa utbildningar är central för en säker och ansvarsfull hantering av växtskyddsmedel och bidrar till att uppnå det nationella miljömålet En giftfri miljö.

Tillsyn flyghavre och potatis

Länsstyrelsen fick inga anmälningar om bristande bekämpning av flyghavre under 2025. Det finns inga fastigheter i länet där tillsyn ska göras när det gäller potatissjukdomarna ljus ringröta och potatiskräfta.

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas

Länsstyrelsen bevakar att dödsboms ägande av fastigheter, taxerad som lantbruksfastighet, avvecklas inom fyra år från dödsfallet. Ärenden identifieras med hjälp av bouppteckningshandlingar från Skatteverket. Under 2025 har 45 underrättelser inkommit från Skatteverket om dödsbos innehav av lantbruksfastighet. Under året har tillsyn skett löpande över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap 7 § Ärvdabalken.

Jordförvärsärenden

Länsstyrelsen ansvarar för handläggning av jordförvärsärenden vid förvärv av jord- och skogsbruksfastigheter. Under 2025 har Länsstyrelsen handlagt 19 ärenden enligt Jordförvärvslagen.

Fiskförvaltning, fisketillsyn och vattenbruk

Fiskförvaltning

Länsstyrelserna runt Mälaren och Hjälmararen har sedan lång tid tillbaka haft ett gemensamt regionalt ansvar för fisket i sjöarna. I detta arbete betraktas sjöarna och deras fiske som en helhet, utan hänsyn till länsgränserna.

Samverkan mellan länsstyrelserna omfattar tillstånd, dispenser, fisketillsyn samt frågor som rör fiskförvaltning. Denna samverkan har pågått under lång tid och har fortsatt under 2025. Den är av stor betydelse för att handläggningen ska ske samordnat och effektivt.

Fiskerådet för Mälaren och Hjälmaren bildades 2024 och har under 2025 genomfört två möten, enligt plan. Rådet utgör en central plattform för att samla fiskets intressenter och främja en långsiktig, hållbar och ekosystembaserad förvaltning av fisket i de båda sjöarna. Arbetet inom rådet är fortsatt högt prioriterat.

Länsstyrelserna runt Mälaren och Hjälmaren har tillsammans med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och Mälarens vattenvårdsförbund arbetat med att ta fram förvaltningsplaner för Mälaren och Hjälmaren. Arbetet med förvaltningsplanerna är i sitt slutskede. På grund av resursbrist har inga betydande insatser kunnat genomföras under 2025, vilket inneburit att arbetet inte gått framåt enligt ursprunglig planering. Förvaltningsplanerna är en central del i arbetet med samförvaltning av sjöarna genom fiskerådet. Länsstyrelsen bedömer att det är av stor vikt att planerna färdigställs.

För att få en bättre förståelse för viktiga lekområden och migrationsstråk i Hjälmaren har akustiska märkningar fortsatt under 2025, med fokus på gös. Den huvudsakliga effekten av dessa märkningar är en ökad kunskap om gösens rörelsemönster, vilket är avgörande för att förbättra förvaltningen av fiskbestånden. SLU har utvärderat resultaten, som visar att gösen rör sig över stora delar av sjön. Utvärderingen pekar också på behovet av fler studier för att identifiera ytterligare viktiga lekområden i vissa delar av sjön.

Fisketillsyn

Länsstyrelsen Västmanland samordnar den länsgemensamma fisketillsynen i Mälaren. Tillsynen bedrivs av flera fiskeklubbar och Stockholms stad. Fisketillsynen har under 2025 bedömts fungera tillfredsställande.

En mer djupgående utvärdering av fisketillsynen för 2025 lämnas i särskild ordning till Havs- och vattenmyndigheten samt Regeringskansliet.

Vattenbruk

Under 2025 har en vattenbruksanläggning beviljats odlingstillstånd av Länsstyrelsen. Verksamhetsutövaren ska bedriva uppodling av ögonpunktad rom samt yngel från lokala öringstammar i bevarandesyfte.

RB 1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin

Länsstyrelserna ska utifrån de resultat som har uppnåtts, bedöma hur myndigheternas verksamhet har bidragit till att uppfylla de av riksdagen beslutade målen för livsmedelsstrategin (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Bedömningen ska bland annat omfatta det arbete som har genomförts för att ge företagen en god service och ett gott bemötande, underlätta för företagen att göra rätt samt minimera den administrativa bördan för företagen, i enlighet med livsmedelsstrategin.

I uppdraget med livsmedelsstrategin har länsstyrelserna under året samverkat både med näringen och andra myndigheter. På länsstyrelserna sker ett utbyte av kompetens och erfarenheter mellan de olika länen genom landsbygdsdirektörernas samverkansgrupp, LD21 och genom den nationella samarbetsstrukturen, SamS. En stor del av det som

länsstyrelserna som myndigheter har mandat över handlar om arbetsätt och hur vi agerar inom de regler och villkor som gäller.

Utveckling sker fortfarande inom området regler och villkor. Länsstyrelsen samordnar i högre utsträckning interna kontroller för att minska antalet besök på gårdarna och tidsåtgången per kontroll. Arbete sker med tydligare och ökad kommunikation samt ännu bättre bemötande. Inför och under fältsäsongen arbetar vi aktivt med att kalibrera oss mellan alla 21 länsstyrelser.

Inför den årliga ansökningsomgången för jordbrukarstöd sker informationsmöten för rådgivare och lantbrukare för att underlätta hela ansökningsprocessen. De informeras om ändringar för året samt vanliga fel och brister. Syftet är att få mer korrekta ansökningar för att underlätta den administrativa bördan för både den sökande och myndigheterna.

Under ansökningsperioderna läggs arbete även på att hjälpa stödsökande med deras årliga samlade ansökningar om jordbrukarstöd. Även det bidrar till att ansökningarna blir mer korrekta och underlättar den administrativa bördan.

Måltidsnätverket i Västmanland har etablerats för att öka andelen lokal, regional och nationell mat i den offentliga måltiden. Initiativet främjar kunskapsutbyte och samverkan mellan kost- och måltidschefer i länets tio kommuner och Region Västmanland. Genom att skapa plattformar där kommun och Region möter länets livsmedelsproducenter och förädlare byggs kunskap om lokala och regionala produkters efterfrågan och tillgänglighet. Utmaningar att lösa är exempelvis frågor kopplade till logistik och distribution av livsmedel samt hur upphandling bör ske för att skapa trygghet för livsmedelsproducenterna.

Västmanlands handlingsplan för ökad livsmedelsproduktion 2026–2030

Under 2025 har Länsstyrelsen, Region Västmanland och LRF Mälardalen tillsammans med andra aktörer arbetat fram en handlingsplan för ökad livsmedelsproduktion i Västmanland. Handlingsplanen är en regional konkretisering av den nationella och den regionala livsmedelsstrategin. Det övergripande målet är en konkurrenskraftig, robust och hållbar livsmedelskedja, för att öka den totala livsmedelsproduktionen. Arbetet har finansierats av Tillväxtverket.

Arbetet inom livsmedelsstrategin och handlingsplanen har utvecklats och förankrats inom styrgrupp, beredningsgrupp och samverkansgrupp. Handlingsplanen för ökad livsmedelsproduktion i Västmanland ska visa en tydlig riktning för länet, och ligga till grund för Region Västmanlands och Länsstyrelsens prioriteringar och aktiviteter.

Inom Måltidsturism har Länsstyrelsen och Regionen etablerat ett samarbete för att kombinera arbeten inom turism/besöksnäring med arbeten för lokala och regionala livsmedel. Under hösten 2025 genomfördes en analys kring intresse, potential och behov för att utveckla Västmanland som måltidsdestination.

RB 1A9 Redovisa arbetet med genomförande och samordning av arbetet med den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.

Länsstyrelsernas chefsnätverk för lantbruk och landsbygd, LD21, träffas regelbundet för att tillsammans utveckla genomförandet och samordningen av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken mellan länsstyrelserna. Länsstyrelsernas nationella samarbetsstruktur för effektivt genomförande av strategisk plan inom CAP 2023–2027, SamS, har fortsatt att samverka med Jordbruksverket för att utveckla det operativa genomförandet av planen.

Inom SamS har flera arbeten utförts med fokus på att effektivisera och likrikta handläggningen inom de areal- och djurbaserade stöden. Exempelvis har det gjorts ett arbete för att få en effektivare process för handläggning av miljöersättningen för betesmarker och slätterängar. Det har även gjorts arbete för att vidareutveckla det administrativa stödet för effektivare resurssamverkan. Inom projekt- och investeringsstöden har det påbörjats ett arbete om gemensamma kommunikationsaktiviteter för att öka söktrycket inom åtgärder med lågt söktryck samt skapa förutsättningar för mer kompletta ansökningar för att minska handläggningstiderna.

Under 2025 har länsstyrelserna gemensamt kraftsamlat för att avsluta handläggningen i landsbygdsprogrammet. Kraftsamlingen har skett på olika sätt. En tillfällig nationell handläggarpool har bildats för att hantera projekt- och investeringsstöden. För de areal- och djurbaserade stöden har in- och utlåning av handläggare mellan länsstyrelserna skett i större omfattning än tidigare år. Satsningen har lett till att Landsbygdsprogrammet blivit klart i tid, utan att arbetet med strategisk plan påverkats negativt.

Länsstyrelserna har bidragit till framtagandet av Statens jordbruksverks kvartalsvisa redovisning av genomförandet av Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Rapporten har godkänts av samverkansrådet. Representanter för länsstyrelserna har medverkat vid kvartalsavstämningar och redovisat särskilda aspekter av genomförandet för länsstyrelserna.

Länsstyrelsen har i hög utsträckning bidragit till forum för frågor och svar för handläggare samt deltagit i återkommande möten anordnade av länsgrupp Mälardalen och Gotland. Dessa används för att följa arbetet och utveckla goda arbetssätt för en effektiv ärendehantering.

Länsstyrelsen Västmanland har bland annat medverkat i framtagandet av en handbok som används av både handläggare och projektsökande för projekt i egen regi. Handboken syftar till att skapa en tydlig och effektiv process genom hela kedjan i handläggning och genomförande.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Den samlade bedömningen är att årets arbete med jordbrukarstöd, projekt- och investeringsstöd samt vattenbruk och fisk har genomförts med gott resultat. Motiveringen till bedömningen beskrivs per delområde nedan.

Jordbrukarstöd

Vid varje utbetalningstillfälle av jordbrukarstöd har Länsstyrelsen överträffat de uppsatta målen i Jordbruksverkets styr- och uppföljningssystem SUSS-JBR. Arbetet med att implementera den nya markuppföljningen i arbetsprocessen har fortsatt. Resultatet är genomgående bra, tack vare erfarna handläggare och kontrollanter samt en låg personalomsättning.

Projekt- och investeringsstöd

Länsstyrelsen har genomfört avslutet av landsbygdsprogrammet under 2025 med god framförhållning. Programmet avslutades i tid och med ett högt utnyttjande av återstående medel.

Handläggningen inom projekt- och investeringsstöd inom den strategiska planen visar goda resultat. Både handläggningstid och budgetutnyttjande är över lag god. Fram till slutet av 2025 är cirka 48 procent av den totala budgeten på 152 miljoner kronor inom de olika stödtyperna nyttjad, vilket visar på en stabil och jämn förbrukning i förhållande till planeringen. Vissa delåtgärder har haft lägre utnyttjandegrad, men medel bedöms ändå ha använts ändamålsenligt.

Länsstyrelsedrivna projekt

I de länsstyrelsedrivna projekten har vi nått många i målgruppen landsbygdsföretagare inom lantbruk, trädgård och livsmedel- och besöksnäring. Våra kurser och utbildningar har varit efterfrågade och deltagarna har fått kunskap att utveckla sina företag vidare. Efterfrågan på rådgivning har ökat genom ett proaktivt arbete tillsammans med rådgivningsorganisationerna.

Fiskförvaltning, fisketillsyn och vattenbruk

Arbetet inom fiskförvaltning, tillsyn och vattenbruk bedöms som gott. Utvecklingen har över lag varit positiv, med fortsatt fungerande samverkan, stabil tillsyn och ett stärkt kunskapsunderlag genom pågående märkningsstudier.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024–2027	Regleringsbrev
3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända	Regleringsbrev
3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Det nationella målet för alkohol, narkotika, dopnings, tobak och nikotin samt spel om pengar är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol, tobaks- och nikotinprodukter samt minskade skadeverkningar av överdrivet spelande.
- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.

- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Målet för barnrättspolitiken är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är att utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Regionalt arbete med social hållbarhet

Under 2025 har Länsstyrelsens arbete med social hållbarhet breddats och fördjupats genom den sociala hållbarhetsveckan och insatsen Forskarna på slottet.

Västmanlands samverkansråd för social hållbarhet bildades 2023 och är numera ett etablerat och väl fungerande forum för samverkan på strategisk nivå i Västmanlands län. Rådets ledamöter deltar aktivt i arbetet genom att lyfta frågor och uppmärksamma behov av samverkan för att möta komplexa samhällsutmaningar. Ett resultat av detta är den regionala arbetsgrupp som tillsatts för att arbeta med problem kring alkohol och droger på arbetsplatser. Ett av länets större företag är sammankallande för arbetsgruppen, där även Länsstyrelsen, kommuner och företag ingår. Arbetet har bidragit till att synliggöra problemen och gjort att arbetsgivare hanterar frågor kring alkohol och droger mer likvärdigt.

Samverkansrådet har även beslutat om att undersöka möjligheter till implementering av så kallat CMV-paket i arbetet mot mäns våld mot kvinnor. CMV-paketet innebär att verksamheten Centrum mot våld (CMV) i Västerås stad ska erbjuda stöd och insatser till övriga kommuner i länet. Ett förslag är att följande delar ska ingå i CMV-paketet:

- MIKA-mottagning (stöd till personer som säljer sexuella tjänster)
- KAST-mottagning (köpare av sexuella tjänster)
- regionkoordinator mot prostitution och människohandel
- Centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck som redan idag är en länstäckande verksamhet.

Genom detta kan CMV erbjuda stöd till målgrupperna och yrkesverksamma i länet. Centraliseringen av verksamhetsdelarna förväntas bidra till ett mer likvärdigt och kvalitativt stöd i hela länet, samtidigt som strukturen stärker den långsiktiga finansieringen över tid.

I slutet på året genomfördes en utvärdering av rådets arbete. Rådets ledamöter har fått svara på ett antal frågor om rådets funktion, effektivitet, samverkan och om rådsarbetet bidrar till utveckling i den egna organisationen. Utvärderingen visar att rådet är en viktig arena för nätverkande och dialog mellan aktörerna. Rådets arbete bidrar också till ökad kunskap om varandras roller och uppdrag, samt att fånga samverkansbehov och utvecklingsmöjligheter. Utfallet från utvärderingen kommer att användas som stöd i det fortsatta arbetet med utveckling av det sociala samverkansrådet.

Forskarna på slottet och prisutdelningar

Rådets ledamöter och referensgruppen bjöds in till residenset för en kunskapsdag där fem forskare presenterade populärvetenskapliga perspektiv på komplexa frågor inom social hållbarhet i länet. Vid samma tillfälle delade Länsstyrelsen ut priset för social hållbarhet samt Västmanlandsfondens pris för civilkurage. Pristagarna är lärande exempel som inspirerar andra verksamheter i länet att arbeta för de sociala hållbarhetsmålen.

Samverkan med Mälardalens universitet (MDU)

Länsstyrelserna i Västmanland och Södermanland har tecknat en avsiktsförklaring med Mälardalens universitet om samverkan inom social hållbarhet. Detta gör ett redan fungerande samarbete mer formellt och fördjupat. Samarbetet omfattar bland annat ömsesidiga gästföreläsningar, praktikplatser för studenter, medverkan i branschråd och forskningsstöd i flera processer. Under året har Länsstyrelsen erbjudit praktikplats till fyra studenter från MDU samt deltagit som gästföreläsare för studenter som läser Folkhälsovetenskapliga programmet. Medarbetare från MDU har medverkat på Forskarna på slottet, gett forskningsstöd i arbetet med det sociala hållbarhetsindexet samt varit stödande i arbetet med projektplanen kring arbetet med barn och unga i organiserad brottslighet (Bob).

Social hållbarhetsvecka 2025

Under året har Länsstyrelsen Västmanland planerat och för första gången genomfört en social hållbarhetsvecka, som ägde rum i april. Syftet med veckan var att stärka kunskapen om social hållbarhet samt att skapa en gemensam arena för yrkesverksamma som arbetar med frågor kopplade till jämlika livsvillkor, delaktighet och trygghet.

Programmet omfattade bland annat programpunkten "Samling för social hållbarhet", en förmiddag där Länsstyrelsen berättade om aktuell forskning och metoder för att mäta social hållbarhet på lokal nivå. Deltagarna fick även ta del av exempel på organisationers arbete som bidrar till ett mer socialt hållbart Västmanland.

Vidare genomfördes Västmanlands barnrättsdag, med fokus på den digitala utsattheten bland barn och unga. Dagen gav yrkesverksamma fördjupad kunskap samt verktyg för att bättre förstå och möta risker såsom hot, kränkningar, grooming och rekrytering i digitala miljöer.

Veckan utgjorde ett viktigt led i arbetet med att höja kunskapsnivån, bredda dialogen och stärka samverkan för ett mer socialt hållbart Västmanland. Initiativet mottogs väl i länet, och Länsstyrelsen planerar att genomföra social hållbarhetsveckan även under 2026.

Socialt hållbarhetsindex

Vi har under 2025 vidareutvecklat vårt sociala hållbarhetsindex i syfte att stärka användbarheten för Länsstyrelsen och kommunerna, i nära dialog med länets aktörer och genom presentationer på konferens och i enskilda möten. Det regionala underlaget har breddats genom att integrera data från RF SISU. Vi har förfinat indikatorer och skalor för att tydligare visa variationer i utsatthet över tid och mellan geografiska områden. Samtidigt som tolkningen och analysramen har gjorts tydligare för att metoden ska bli mer transparent och noggrann.

Den utvecklade versionen bedöms ge ett mer tillförlitligt underlag för lägesbilder, prioriteringar på lokal och regional nivå samt i dialoger med länets aktörer. För kommunerna innebär indexet att utvecklingsbehov och styrkor kan identifieras med större precision och jämförbarhet. På sikt bedöms detta kunna bidra till mer träffsäkra insatser och ett gemensamt kunskapsunderlag för arbetet med jämlika livsvillkor.

Länsstyrelsen har under året genomfört gemensamma erfarenhetsutbyten inom området social hållbarhet. Diskussionerna har belyst utmaningar kopplade till uppföljning, mätbarhet och långsiktighet samt identifierat möjligheter till stärkt samordning och mer effektiva insatser.

Erfarenhetsutbytena har bidragit till gemensam förståelse för området social hållbarhet, att lyfta behov och utmaningar i arbetet samt ett gemensamt kunskapsstöd i arbetet med länets kommuner.

Samverkan för ökad trygghet – Västerås Cityfestival

Västerås Cityfestival är länets största folkfest och har under senare år haft ett stadigt ökande antal besökare. Festivalen 2025 samlade över 350 000 besökare från hela länet, med en stor andel barn och unga. Trots det höga besöksantalet bedömde polisen och övriga medverkande aktörer att trygghets- och säkerhetsarbetet fungerade mycket väl.

Länsstyrelsen har tillsammans med arrangören Visit Västerås och Västerås stad under flera år byggt upp och arbetat långsiktigt med en samverkansmodell för ökad trygghet och för att sprida budskap om samtycke. Arbetet har växt och utvecklats och fler aktörer har anslutits till arbetet. Modellen har väckt nationellt intresse och framhållits som ett gott exempel på hur trygghetsskapande arbetet kan organiseras. Modellen omfattar en större samverkansträff inför festivalen där både yrkesverksamma och ideella aktörer som är verksamma under festivalen deltar. Under festivalen bemannades ett trygghetstält som fungerade som en gemensam mötesplats, där ungdomar fick information om bland annat ett trygghetsnummer som hanteras av festivalens ledningscentral under hela evenemanget.

Nytt för 2025 var ett samarbete med ungdomar som deltar i Västerås stads arbete med "Människan bakom uniformen". Ungdomarna spred information om trygghetsnumret till andra ungdomar och bidrog därigenom till att stärka festivalens trygghetsarbete.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80-85)	2025	2024	2023
Antal årsarbetskrafter totalt	10,9	11,1	12,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,1	7,7	8,2
Antal årsarbetskrafter män	2,8	3,4	4,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	199	88	217
Antal beslutade ärenden	195	71	199
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	2	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 688	16 958	19 711
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	6 988	7 257	5 950

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Kommentarer till tabell

Årsarbetskrafter

Antal årsarbetskrafter har minskat något i förhållande till 2024 på grund av vakanta tjänster. Rekrytering påbörjades under sommaren och tjänsterna har tillsatts under året.

Antal ärenden

Antal ärenden har ökat, främst på grund av administrativa åtgärder kopplade till när på året nya ärenden inom alkohol- och tobakstillsynen öppnas. I början av 2025 öppnades en större mängd ärenden för handläggning under året, till det öppnades fler ärenden i slutet av 2025 för handläggning under 2026.

Förändringar inom migrationsområdet har minskat behovet av insatser för asylsökande, vilket resulterat i minskat antal ansökningar om medel för tidiga insatser.

Verksamhetskostnad

De totala verksamhetskostnaderna har ökat något till följd av ökade driftkostnader för konferenslokaler samt ökade föreläsararvoden. Projektet Regionalt resurscentra mot hedersrelaterat våld och förtryck har dessutom haft en del ökade kostnader kopplade till materialkostnader och genomförande av konferens för spridning av kunskap.

Lämnade bidrag

Utbetalningar av bidragsmedel har minskat något till följd av projektet Resurscentra som avslutades den sista september.

Folkhälsa

Alkohol- och tobakstillsyn

Länsstyrelsen har enligt 2025 års tillsynsplan genomfört verksamhetstillsyner av kommunernas arbete med alkohol-, tobak- och nikotinlagstiftningen. Fyra tillsyner har påbörjats och tre slutförts under året. Länsstyrelsen bedömer att tillsynerna bidragit till ökad regelefterlevnad de senaste åren och att fortsatt granskning väntas stärka resultaten ytterligare.

Utöver tillsyn har Länsstyrelsen stöttat kommunerna genom rådgivning och kompetenshöjande insatser. Bland annat genomfördes en workshop i ekonomisk granskning i samverkan med sju andra länsstyrelser, där 72 kommunala alkohol- och tobakshandläggare deltog. Den omedelbara effekten var begynnande nätverkande och erfarenhetsutbyte. På sikt bedöms de nya kunskaperna ge kommunerna verktyg för mer kvalitativa utredningar i tillståndsärenden och i fråga om ekonomisk lämplighet hos sökanden. Länsstyrelsen har även hållit en nätverksträff och ett informationsmöte inför införandet av gårdsförsäljning vilket bedöms ha gett effekten av att länets kommuner var bättre förberedda för de lagförändringar som genomfördes.

Länsstyrelsen har bidragit i det nationella nätverket för tillsynshandläggare genom att samordna en regional arbetsgrupp och bidra till det nationella arbetsutskottet. Arbetet syftar till att utveckla gemensamma tillsynsmetoder och på sikt stärka likvärdighet och rättssäkerhet i länsstyrelsernas tillsyn och stöd till kommunerna

Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak – Spel (ANDT-S)

Kommunernas förutsättningar att arbeta förebyggande med ANDT-S varierar. I flera kommuner omfattar arbetet så lite som 10 procent av en tjänst. Små resurser gör att kommunerna har låg förmåga att ta emot stöd från Länsstyrelsen och gör det svårt att förankra förebyggande insatser. Länsstyrelsen försöker underlätta för länets kommuner genom exempelvis omvärldsbevakning, erbjuda kostnadsfria digitala föreläsningar och språkpassade informationsmaterial, exempelvis om lustgas. Insatserna ger på kort sikt en tidsbesparing för kommunernas samordnare, vilket efterfrågats då samordningsfunktionen ofta är underdimensionerad. Vid nätverksträffar framgår att stödet uppskattas och främjar kommunernas förebyggande arbete. Föreläsningar och konferenser bidrar även till kompetenshöjning och bedöms stärka det långsiktiga arbetet med ANDT-S-frågor i kommunerna.

Det långsiktiga arbetet har fortsatt med grundutbildningar, fördjupningsdagar och seminarier för lokala ANDT-S-samordnare. Under nästa år kommer fördjupningsdagarna även att omfatta metoder för att mäta sociala och ekonomiska effekter. De kortsiktiga insatserna består av återkommande kampanjer som planeras efter ett årshjul och samordnas med kommunerna när det är möjligt.

Länet uppvisar skillnader i riskkonsumtion av alkohol, från cirka 8 till 17 procent av befolkningen beroende på kommun³⁵. Riksgenomsnittet ligger på 15,5 procent medan snittet i länet är 12,7 procent³⁶. Större företag har samtidigt efterfrågat stöd i sitt alkohol- och drogförebyggande arbetsmiljöarbete. Utbildning i MI (Motiverande samtal) för chefer planeras som ett konkret stöd utifrån arbetsgivarperspektivet.

Under året har även nätverksträffar och samverkan genomförts inom områdena spel om pengar, dopning, SMADIT³⁷ (Samverkan om alkohol och droger i trafiken), Beroende i Västmanland samt via Mälardalens Universitets branschråd. Detta har bidragit till kunskapsdelning och ökad förståelse hos deltagarna. Nätverken bidrar till erfarenhetsutbyte mellan kommunerna, vilket varit ett önskemål.

Samordning av det brottsförebyggande arbetet och mäns våld mot kvinnor

Under året har Länsstyrelsen arbetat aktivt för att stärka kopplingen mellan det brottsförebyggande arbetet och arbetet mot mäns våld mot kvinnor. Ett första gemensamt möte mellan de två regionala nätverken har genomförts, vilket har skapat en ny arena för kunskapsutbyte och strategisk samordning.

Satsningen har redan gett tydliga effekter. Kommunerna har fått ökad förståelse för hur arbetet mot mäns våld mot kvinnor kan integreras i deras lägesbilder över brottsligheten i kommunerna. Det har lett till att fler aktörer nu identifierar och analyserar våldet som en del av den lokala brottsligheten, vilket skapar bättre beslutsunderlag och mer träffsäkra insatser.

Genom att knyta samman arbetet har samarbetet stärkts på lokal nivå, kunskapen mellan berörda professioner breddats och den samlade förmågan att arbeta långsiktigt, strukturerat och effektivt med våldsprevention förbättrats. Effekten blir ett mer samordnat och hållbart lokalt arbete för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor.

Regional samordning av det brottsförebyggande arbetet

Länsstyrelsen samordnar det brottsförebyggande arbetet i länet genom det regionala nätverket LänsBrå, som fungerar som nav för samverkan mellan kommunerna, Polismyndigheten och Region Västmanland. De fyra årliga nätverksträffarna har haft mycket högt deltagande, vilket har skapat goda förutsättningar för fördjupad dialog och kontinuerligt erfarenhetsutbyte även mellan mötena. Detta har i sin tur lett till att gemensamma regionala behov snabbare kan identifieras och att samordnade aktiviteter kunnat planeras och genomföras mer effektivt.

Länsstyrelsen har dessutom erbjudit alla kommuner ett lokalt besök för att följa upp hur arbetet utvecklats enligt lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande

³⁵ Undersökningen Liv & hälsa 2022. Region Västmanland.

<https://regionvastmanland.se/utveckling/folkhalsa/befolkningsundersokningar/liv-halsa/> Hämtat 2026-01-21.

³⁶ Folkhälsodata. Folkhälsomyndigheten.

³⁷ Samverkan mot alkohol och droger i trafiken (SMADIT) – Folkhälsomyndigheten.

arbete. Genom besök i sju kommuner har Länsstyrelsen fått ett betydligt mer detaljerat underlag om hur det brottsförebyggande arbetet fungerar i praktiken, vilka framsteg som gjorts och vilka utmaningar som återstår. Detta har stärkt Länsstyrelsens förmåga att rikta stödinsatser mer träffsäkert och att anpassa det regionala stödet utifrån faktiska behov i länet.

Brott mot välfärden

Välfärdsbrottslighet är en prioriterad fråga i länet och allt fler kommuner har påbörjat eller står inför att starta sitt arbete. Länsstyrelsen har stärkt denna utveckling genom en riktad satsning på kunskapshöjande seminarier. Regelbundna digitala seminarier har genomförts tillsammans med länsstyrelserna i Polisregion Mitt, varav två var särskilt inriktade på att inspirera kommunerna att ta de första konkreta stegen i sitt arbete mot välfärdsbrottslighet.

Deltagarna bedömde seminarierna som mycket relevanta och direkt användbara, vilket visar att insatsen bidragit till både ökad kompetens och högre beredskap att agera lokalt. Seminarierna har därmed fungerat som en katalysator för att fler kommuner ska komma vidare i sitt arbete.

Utöver detta har Länsstyrelserna i Polisregion Mitt etablerat ett nytt samverkansnätverk tillsammans med Regionerna, Polisen och Ekobrottsmyndigheten. Nätverket har stärkt den strukturella förmågan att arbeta samordnat mot brott mot välfärden och skapat bättre förutsättningar för långsiktig och effektiv myndighetssamverkan.

Bob – barn och unga i organiserad brottslighet

Västmanland har provat att införa en så kallad Bob-arbetsgrupp i länet, i syfte att utgöra en länk mellan den regionala och den lokala nivån i den nyligen inrättade Bob-samverkansstrukturen. Arbetsgruppen har haft tre möten där syfte, representation och lokala behov har diskuterats. Det finns ett stort intresse och engagemang hos kommunerna att arbeta med frågan, men under sista mötet framkom det tydligt att kommunerna saknar resurser för att bemanna arbetsgruppen. Bob-arbetsgruppen avslutades i oktober efter beslut från Västmanlands samverkansråd för social hållbarhet. Frågan kommer i stället att hanteras inom Västmanlands brottsförebyggande nätverk LänsBrå. Dock kvarstår utmaningar med implementering av samverkansstrukturen på regional och lokal nivå. Både Bob-strukturen i sig och rollfördelningen upplevs otydlig på lokal och regional nivå. På lokal nivå råder det delvis otydlighet kring målgruppsbeskrivningen för Bob.

Länsstyrelsen kommer tillsammans med Mälardalens universitet och länsstyrelserna i Uppsala och Gävleborgs län att genomföra följeforskning av Bob-strukturen i polisregion Mitt. Projektet samordnas av Länsstyrelsen Västmanland och bekostas delvis med medel från Brottsförebyggande rådet. Projektet är tvåårigt och syftar till att ge förslag på en modell för samverkan mellan olika nivåer i arbetet med barn och unga som riskerar att dras in i eller befinner sig i organiserad brottslighet. Syftet är också att arbeta med ett systematiskt förbättringsarbete där inblandade aktörer skapar en lärande organisation och kontinuerligt ser över arbetsätt och metoder inom samverkansstrukturen.

Jämställdhet

RB 3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024–2027

Länsstrategin för jämställdhetsintegrering bygger på att alla länets verksamheter ska integrera jämställdhetsperspektivet i alla sina kärnverksamheter. Utmaningen är att många komplexa problem enbart kan lösas genom samverkan. Ledamöterna i landshövdingens samverkansråd för social hållbarhet har därför ombetts att prioritera bland strategins mål. De jämställdhetspolitiska utmaningar som hittills prioriterats är:

- utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden
- systematisk upptäckt av våld
- våldsförebyggande arbete.

Utöver dessa områden sker måluppfyllelse inom en rad andra jämställdhetspolitiska områden både inom och mellan organisationer. För att Länsstyrelsen ska få bättre grepp om hur utvecklingen går i länet tillämpas en anslutningsmodell där verksamheterna uppmanas att ansluta sig till strategin. Vid anslutningen får respektive organisation beskriva hur de arbetar för att nå målen i strategin. Anslutningarna följs också upp med en strukturerad dialog med Länsstyrelsen där organisationerna får stöd, coachning och förslag på samverkanspartners. Hittills har sex av länets organisationer anslutit sig till strategin.

För att ge några exempel på områden där Länsstyrelsen stöttat andra aktörer kan nämnas Region Västmanlands arbete med att bryta könssegregerade utbildningsval genom kompetensmatchning och Samordningsförbundets³⁸ arbete med att rehabilitera sjukskrivna där kvinnor är kraftigt överrepresenterade.

Utrikes födda kvinnors etablering på arbetsmarknaden

Länsstyrelsen har fortsatt med arbetet med att öka samverkan för att utrikesfödda kvinnor ska få förbättrade möjligheter att nå arbetsmarknaden.

Länsstyrelsen har identifierat en rad strukturella hinder där myndigheterna brister i samverkan och samordning. Det är ett komplext problem i sig att få statliga myndigheter, kommuner, region, civilsamhälle och företag att samverka så att målgruppen inte faller mellan stolarna. Brister i samordningen finns även inom kommuner där samverkan mellan arbetsmarknad, integration, barnomsorg, socialtjänst och kommunal vuxenutbildning måste fungera.

Länsstyrelsen har bjudit in alla dessa aktörer till workshops för att stärka samverkan. Ett konkret resultat är att vissa kommuners förvaltningar blivit uppmärksamma på sina interna brister i styrningsfrågor. Erfarenhetsutbytet och lärandet som skett på träffarna och kan antas ge långtgående effekter på sikt.

³⁸ <https://samordningvastmanland.se>

Våld som arbetsgivarfråga

Under året har Länsstyrelsen anordnat insatser för länets aktörer om ”Våld som arbetsgivarfråga” med fokus på att ställa frågan om våld i medarbetarsamtal. Insatserna har dels fokuserat på erfarenhetsutbyte mellan aktörer som påbörjat ett arbete, dels kunskapshöjande insatser riktat till chefer om att ställa frågan om våld i medarbetarsamtal. Länsstyrelsen har även gett stöd till aktörer i uppstarten av arbetet med området. Flertalet av länets kommuner, företag, myndigheter och civilsamhällesorganisationer har påbörjat ett arbete kring Våld som arbetsgivarfråga. Några av länets allra största arbetsgivare; Västerås stad, Region Västmanland och ABB gjort ett omfattande arbete med införandet av nya rutiner, arbets sätt och uppföljning, kompetenshöjande insatser samt stöd till chefer.

Metodiken är beprövad sedan tidigare hos stödsökande i socialtjänst, sjuk- och hälsovård, Arbetsförmedlingen med flera. Det har lett till att betydligt fler sökt hjälp vid våldsutsatthet. Genom att insatsen nu även når tiotusentals medarbetare så kan vi anta att upptäckten av våld ökar. 21 aktörer i länet har deltagit på en eller flera av Länsstyrelsens insatser om Våld som arbetsgivarfråga under året. Återkopplingen från dessa aktörer visar att insatserna har skapat förutsättningar och varit ett första steg mot att komma igång med arbetet. Genom att flertalet av länets aktörer nu arbetar med frågan så kan vi anta att upptäckten av våldsutsatta kommer att öka betydligt. Ett synligt resultat av detta är att en av länets socialtjänst har fått samtal från arbetsgivare som sökt stöd i ärenden om medarbetare som är utsatta för våld.

Våldsförebyggande arbete

Under året har Länsstyrelsen vidareutvecklat satsningen En jämställd idrott fri från våld, i samarbete med RF-SISU och Västerås stad. Arbetet har fokuserat på att stödja att fler våldsförebyggande insatser genomförs och samtidigt bygga regional infrastruktur för långsiktigt arbete mot mäns våld mot kvinnor. I Västerås kommun har de största idrottsföreningarna genomfört insatser med hundratals officiella och inofficiella ledare. Detta har resulterat i ökad kunskap och förmåga att upptäcka våld och förväntas på sikt bidra till minskat våld i samhället samt möjliggöra spridning av insatserna till hela länet.

Inom området våldsprevention har Länsstyrelsen genomfört insatser för att sammanföra det brottsförebyggande och det våldsförebyggande fältet. Insatserna syftar till att bygga broar mellan brottsförebyggare, samordnare för mäns våld mot kvinnor och polisen samt att föra samman kunskap om våld, prevention och tidigt förebyggande insatser. Mer om genomförd insats och dess effekt finns under rubriken *Samordning av det brottsförebyggande arbetet och mäns våld mot kvinnor*.

Centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (CMHV)

Sedan hösten 2021 har Länsstyrelsen arbetat med att utreda förutsättningarna för ett kommun- och myndighetsgemensamt regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i Västmanland. Under hösten 2023 startade verksamheten CMHV och har sedan dess erbjudit stöd till utsatta samt rådgivning, samverkansstöd och kompetenshöjande insatser till yrkesverksamma.

Under 2025 har ett arbete pågått för att säkerställa en långsiktig samverkan och finansiering. Under våren undertecknade samtliga kommuner, Region Västmanland och Polisen en gemensam överenskommelse om samverkan som reglerar åtaganden, drift och finansieringen efter projektets slut. Projektet avslutades den 30 september 2025 och verksamheten drivs nu vidare av Västerås stad som huvudman. CMHV nu är fullt etablerat som ett regionalt resurscentrum i Västmanlands län.

Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter

Den känslomässiga polariseringen som innebär att olika grupper ger sig på sina meningsmotståndare genom hot, hat och kränkningar har ökat både globalt och lokalt.

Länsstyrelsen ser oroväckande tendenser i länet. Lokala politiker har hotats när de stått upp för jämställdhet, integration och/eller HBTQI-personers rättigheter. Risken för att de ska hoppa av sina uppdrag eller inte våga stå upp för mänskliga rättigheter har därmed ökat.

Judar, romer, samer, HBTQI-organisationer, imamer och somaliska föreningar vittnar också i dialoger med Länsstyrelsen om att samtalstonen hårdnat och att hatet har ökat. Anmällda hatbrott hos Polisen ökar dock inte nämnvärt, vilket kan tyda på låg tillit till rättssystemet och myndigheter.

Mot bakgrund av detta har landshövdingen tagit initiativ till rundabordsamtal med nämnda minoriteter där de fått möjlighet att beskriva sin utsatthet samtidigt som makthavare närvarat och lyssnat. Det har lett till att nationella minoriteter och andra grupper fått ett erkännande. Kommuner och myndigheter ökar samtidigt sina kunskaper om gruppernas situation och kan därmed stärka skyddet för dem.

Nationella minoriteter

Västerås stad har sökt och fått medel från Länsstyrelsen i Stockholms län kring romsk inkludering, vilket bidragit till att det regionala arbetet med romerna har fått positiva effekter. Länsstyrelsen har exempelvis ordnat ett erfarenhetsutbyte mellan Västerås och Malmö stads RIKC (Romskt informations- och kunskapscenter) som gav ny kunskap om hur en kommun kan bygga en hållbar struktur för romska invånare.

Vidare har Länsstyrelsen stöttat kommunen i arbetet med romska rådet. En viktig aktivitet var utställningen "Unga romer berättar". En stor majoritet av alla romer är stolta över sin romska identitet, men väldigt få har valt att berätta om den offentligt. I arbetet med unga romer är det nio lokala förebilder som bryter mot stigman och tabun och därmed normaliserar sin romska identitet. Det antas bidra till att fler vågar prata om sitt ursprung och sin identitet.

I samverkan med Länsstyrelsen Stockholm har vi genomfört kommunbesök i Norberg, Fagersta och Västerås i syfte att följa upp minoritetspolitiken. Samtal har skett med politiker, tjänstepersoner och representanter för de nationella minoriteterna.

Kommunerna identifierade egna brister i styrning och uppföljning och kom med egna förslag på hur skyddet kan stärkas samt hur de kan följa minoritetslagen i större utsträckning.

Vi har genomfört nätverksträffar med kommunernas samordnare i minoritetsfrågor. Vid ett av mötena deltog honorärkonsuln för Finlands ambassad i Västmanland.

Insatserna har bidragit till ökade kunskaper om de nationella minoriteterna hos myndigheter. Samordningen har gett målgruppen bättre tillgång till välfärdstjänster, nya mötesarenor och de har fått ett erkännande. Detta leder i sin tur till ökad tillit och tilltro till myndigheter.

HBTQI

Tre möten med länets HBTQI-nätverk har genomförts. Syftet med nätverket är att stärka skyddet för HBTQI-personer i länet genom att myndigheter samverkar med organisationer i civilsamhället. Effekterna är ökad tilltro till myndigheter och mindre friktion. Målgruppen utsätts för diskriminering och hatbrott och en av de viktigaste aktiviteterna är att skapa trygghet runt Pridefestivalerna. Det sker bland annat genom samverkan mellan RFSL, kommun, Migrationsverket och Polisen. Länsstyrelsen har liksom tidigare år haft ett trygghetstält i Regnbågsparken i samband med Västerås Pride (se även stycket ” Samverkan för ökad trygghet – Västerås Cityfestival” ovan).

Barnrätt

Länsstyrelsen har under året stärkt barnrättsperspektivet genom flera samordnade insatser. Barnrättsdagen 2025 gav yrkesverksamma och förtroendevalda fördjupad kunskap om barns utsatthet på nätet, särskilt kring risker som grooming och rekrytering till kriminella nätverk. Detta har bidragit till ökad förmåga att tidigt identifiera och hantera utsatthet.

Inom ramen för projektet med Centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck (CMHV), men med tydlig koppling till barnrätt, genomfördes en föreläsning om hur yrkesverksamma kan agera för att förhindra att barn förs utomlands mot sin vilja. Genom tydliggörande av varningssignaler och rutiner har aktörerna i länet fått stärkt beredskap att förebygga barnäktenskap, könsstympning och andra former av hedersrelaterat våld.

Länsstyrelsen har tillsammans med CMHV utvecklat ett konkret verktyg med samtalskort för barn och unga i åldern 11–16 år. Korten används i skola, fritidsverksamhet, stödgrupper och kurativa samtal och stärker barns förmåga att uttrycka egna tankar och känslor på sina villkor. De öppnar för reflektion kring teman som identitet, relationer, mående och självbestämmande, med särskild betydelse för barn i hederskontext. Genom samtalskorten har länets aktörer fått ett normkritiskt och tillgängligt stöd för att skapa trygga samtal, vilket bidrar till att förebygga utsatthet och stärka barns rättigheter.

Integration

Under 2025 har Länsstyrelsen Västmanland prioriterat att stärka den regionala kapaciteten inom integration genom förbättrad samverkan, kunskapshöjning och ökad samsyn mellan länets kommuner och myndigheter. Syftet har varit att minska systemkrockar och brister i mottagande- och etableringsprocesserna.

Etablering av mottagande- och återvändandecenter

Under året har Länsstyrelsen arbetat med att stödja etableringen av Migrationsverkets mottagande- och återvändandecenter i Västerås. Länsstyrelsen sammankallade berörda aktörer till ett informationsmöte med anledning av sitt av sitt samordningsansvar. På mötet deltog representanter för Region Västmanland, Västerås stad, Migrationsverket samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Syftet med mötet var att informera om den nya ordningen för asylsökandes boende och att skapa samsyn kring förutsättningar för Överenskommelsen om mottagande- och återvändandecentra. Insatsen resulterade i stärkta relationer och en hållbar samverkansstruktur som lade grunden till att en överenskommelse kunde tecknas senare. I överenskommelsen tydliggjordes samarbetsparternas roller, kontaktvägar och ansvarsområden, vilket underlättat löpande informationsutbyte och effektiv problemlösning. Sammantaget har insatsen bidragit till ökat förtroende, stärkt beredskap och förbättrad kapacitet att uppnå ett gott och hållbart mottagande.

Nästa steg i arbetet var att tillsammans med berörda aktörer ta fram formen och innehållet i överenskommelsen. Överenskommelsen undertecknades efter sommaren och utgör grund för samverkan kring boendet för asylsökande i Västmanlands län. Länsstyrelsen har samordnat och koordinerat arbetet på den strategiska nivån. Framöver ansvarar Länsstyrelsen för att bjuda in till uppföljningsmötena medan Migrationsverket ansvarar för den operativa samordningen mellan berörda aktörer.

Samverkan i länet

Länsstyrelsen har även genomfört riktade insatser såsom nätverksträffar, seminarier och temadagar för att stärka dialogen och kunskapsutbytet mellan aktörer i länet.

Nätverksträffar ger kommunerna möjlighet att träffas tillsammans med statliga myndigheter, lyfta aktuella utmaningar, få relevant information och utbyta erfarenheter och metoder i arbetet med mottagande av nyanlända i Västmanlands län.

Länsstyrelsen har bevakat politikområdet nationellt och lokalt och sett till att kommunerna fått tillgång till aktuell information.

Samverkan har vidareutvecklats både internt och externt, särskilt med Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Statens servicecenter. Integrationsarbetet har internt exempelvis kopplats till uppdragen gällande utrikesfödda kvinnors etablering, hemlöshetsfrågor och friluftsliv.

Kunskapshöjande insatser

Länsstyrelsens årliga utlysningsseminarium för statsbidrag lyfte bland annat tvärperspektiven: jämställdhet, mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck, barnrättsperspektiv och funktionshinder samt krisberedskap för särskilt utsatta grupper. Cirka 30 deltagare från kommun och civilsamhälle medverkade på plats eller digitalt. Insatsen skapade ett ökat intresse bland deltagarna för fortsatt fördjupning inom tvärperspektiven och en ökad förståelse för målgruppens behov och utmaningar.

Länsstyrelsen har vid tre tillfällen under året bjudit samtliga medlemmar i de tre nätverken inom integration (strateginätverket, samhällskommunikatörerna och TIA-nätverket) till gemensamt deltagande på digitala temadagar arrangerade av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Årets teman har varit: *Ukraina - flyktingsituationen i Ukraina och mottagandet av ukrainare i Sverige, Syrien - historik, framtidsscenarioer och nulägesbild* samt *Den globala flyktingsituationen, mänskliga rättigheter och Förenta nationerna (FN)*. Möjligheten att delta i digitala föreläsningar tillsammans på plats stärker samverkan mellan aktörer i länet och förbättrar förutsättningarna för integration i Västmanland.

I samverkan mellan länsstyrelserna i Mellansverige genomfördes ett digitalt seminarium med fokus på vilket stöd som finns att få för familjehem som tar emot ensamkommande barn och unga. Målgrupp för seminariet var yrkesverksamma som kommer i kontakt med familjehem och ensamkommande barn och unga. De som deltog på seminariet fick med sig kunskap om familjehemsplacerade barns perspektiv och behov, kännedom om stödmaterial för familjehem samt goda exempel på arbetsätt och metoder för de som jobbar inom området.

I samverkan med avdelningen för natur och miljö på Länsstyrelsen och Friluftsrådet genomfördes i maj en utbildningsdag för personal från myndigheter, kommun och civilsamhälle som möter asylsökande och nyanlända i sina verksamheter. Målet med utbildningen var att ge deltagarna en grundtrygghet i att arbeta med friluftslivet som en del i sin dagliga verksamhet, oavsett tidigare erfarenhet på området. Deltagarna fick med sig färdigheter i att på ett enkelt men effektivt sätt arbeta med friluftslivsovana grupper i naturen för att utveckla det svenska språket, möta naturen utan rädsla och förstå den svenska traditionen av friluftsliv via allemansrätten.

Länsstyrelsen har löpande under året spridit och tipsat kommuner, civilsamhälle och samverkande myndigheter om andra arrangörers webinarier, konferenser och kunskapshöjande insatser. Detta har gjorts både som informationsutskick via mejl och som punkter på dagordningen vid fysiska nätverksmöten.

Exempel på insatser som Länsstyrelsen bidragit till att sprida i länet är:

- ”Ensamkommande tjejer på flykt: Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter under tonåren och som unga vuxna”
- ”Förebygg och förbered – ensamkommande barn som försvinner”
- ”Hur Sverige hanterar hälsoutmaningar under migrationsprocessen”
- ”Förebygga ekonomiska problem hos barnfamiljer”
- ”Barns delaktighet i asylprocessen”.

RB 3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända

Länsstyrelsen har deltagit i Migrationsverkets uppdrag om anvisning av ensamkommande barn och personer med tillfälligt skydd och samordnat länets kommuntalsprocess. Länsstyrelsen skickar ut skriftlig information samt erbjuder informationstillfällen till kommunerna för att samråda inför beslutet om kommuntalen. I Västmanlands län önskade ingen kommun göra omfördelning av kommuntal eller anvisningsandelar för år 2026. Kommuntalen och anvisningsandelar fastställdes av Länsstyrelsen i enlighet med förslag från Migrationsverket.

RB 3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring

Länsstyrelsen har haft kontinuerlig dialog med Migrationsverket och gett myndigheten möjlighet att informera länets aktörer om frivillig återvandring i samband med nätverksträffar. Migrationsverket har deltagit i samtliga nätverk som Länsstyrelsen samordnar, vilket har gjort det möjligt att nå länets kommuner, andra statliga myndigheter samt civilsamhället med information. Under 2025 genomfördes inga särskilda insatser om frivillig återvandring. Länsstyrelsen har svarat på förfrågan från Nationella samordnare för frivillig återvandring avseende deltagande i Länsstyrelsens regionala samverkansforum. Syftet med deltagande är att informera om uppdraget samt föra dialog om förutsättningar att arbeta med frivillig återvandring. Planering pågår för att genomföra en informationsinsats under våren 2026.

Resultatbedömning

Samlad bedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning av resultatet inom verksamhetsområdet är gott. Under året har arbetet med social hållbarhet fördjupats och nya samverksamforum etablerats. Den sociala hållbarhetsveckan och Forskarna på slottet är ett gott resultat av utvecklingsarbete som bedrivits under de senaste två åren.

Arbetet med Västmanlands samverkansråd för social hållbarhet främjar samverkan i länet genom att belysa problemområden samt prioritera frågor. En prioriterad fråga i rådet är exempelvis en regional plattform för arbetet med mäns våld mot kvinnor, inspirerat av det framgångsrika projektet med implementeringen av regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck i Västmanland.

Samverkan med Mälardalens universitet har formaliserats och fördjupats genom avsiktsförklaringen, vilket har bidragit till flertal gemensamma insatser. Mälardalens universitet har bidragit med gästföreläsningar, samt stöd i arbetet med projektansökan om utvecklingsmedel för arbetet med barn och unga i organiserad brottslighet. Riktat stöd till Migrationsverket i samband med etablering av Mottagande- och återvändandecentra bedöms ha underlättat samverkan mellan berörda aktörer.

Motivering till bedömningen av resultatet beskrivs nedan per delområde.

Folkhälsa

Arbetet under 2025 har sammantaget bidragit till stärkt regelefterlevnad, ökad samordning och förbättrade förutsättningar för långsiktigt förebyggande arbete i länet. Tillsyns- och stödinsatser inom alkohol-, tobak- och nikotinområdet har haft positiva effekter och bedöms successivt stärka kvalitet, likvärdighet och rättssäkerhet i kommunernas arbete. Samtidigt begränsar kommunernas varierande och ofta små resurser möjligheterna att fullt ut ta emot och omsätta stöd, särskilt inom ANDT-S-området. Inom det brottsförebyggande arbetet har tydliga framsteg gjorts genom samordningen med arbetet mot mäns våld mot kvinnor, vilket bidrar till bättre lägesbilder och mer träffsäkra insatser framåt. Arbetet mot brott mot välfärden har stärkts genom kunskapshöjande insatser och utvecklad myndighetssamverkan, vilket ökat kommunernas beredskap att agera. Arbetet med implementering av Bob-strukturen har synliggjort både ett stort engagemang och betydande strukturella och resursmässiga utmaningar, vilket motiverar fortsatt utveckling och lärande genom planerad följeforskning. Arbetet inom området visar på god utveckling och Länsstyrelsen samlade bedömning är att resultatet är gott.

Jämställdhet

Resultatet inom jämställdhet bedöms sammantaget som gott. Implementeringen av länsstrategin för jämställdhetsintegrering har påbörjats och flera organisationer har anslutit sig till strategin. Arbetet med prioriterade områden – utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden, systematisk upptäckt av våld och våldsförebyggande arbete – har intensifierats. Insatserna kring våld som arbetsgivarfråga har nått ett stort

antal aktörer och skapat förutsättningar för ökad upptäckt av våldsutsatthet. Det våldsförebyggande arbetet inom idrotten har skalats upp och bidrar till att bygga regional infrastruktur för långsiktigt arbete mot mäns våld mot kvinnor. Projektet regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck har avslutats och nu övergått till att bli en permanent verksamhet för länet. Bedömningen är att insatserna har stärkt samverkan och kunskap i länet och att de på sikt kommer att ge positiva effekter för jämställdheten.

Integration

Den samlade bedömningen är att resultatet är gott. Länsstyrelsen Västmanland har under året framgångsrikt utvecklat sitt samverkansuppdrag och påvisat förmåga att skapa ramverk för gemensamma lösningar, bland annat genom arbetet som lett fram till en överenskommelse om lokal samverkan kring Migrationsverkets mottagande- och återvändandecenter i Västerås. Arbetet med tidiga insatser för asylsökande har vidareutvecklats och resulterat i tydligare samverkansstrukturer, högre kvalitet i insatserna och ett bredare engagemang från berörda aktörer. Länsstyrelsens samordning av mötesforum för kommunerna, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen och Statens servicecenter har stärkt kapaciteten och bidragit till mer enhetliga arbetssätt i länet genom fördjupade lägesbilder och kommunernas erfarenhetsutbyten.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelserna står inför betydande investeringar och strukturella förändringar för att kunna bygga en modern, säker och långsiktigt hållbar digital verksamhet. Länsstyrelsen ser utifrån detta dels en stor utmaning att landa i en budget i balans de kommande åren, men framför allt att det ofrånkomligen kommer att ske på bekostnad av Länsstyrelsens förutsättningar att fullt ut bedriva kärnverksamhet utifrån myndighetens uppdrag och möta förväntningar från allmänhet och företag.

Se vidare redovisning av Länsstyrelsernas gemensamma arbete med digitalisering, förvaltning och utveckling i bilaga E.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Låneram i Riksgälden	8 000	6 000	6 000	2 500	3 300
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	5 850	3 462	3 259	1 358	1 388
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Ränteintäkter Räntekonto	1 194	2 139	2 432	444	0
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	80 545	70 545	49 405	45 635	20 410
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	101 356	77 539	51 476	48 661	53 904
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	109 191	83 447	59 872	58 621	62 208
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	8 320	8 320	8 120	8 180	8 070
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	7 136	7 854	7 543	8 397	7 859

Antal årsarbetskrafter ¹	178	178	183	185	183
Medeltal anställda ²	193	196	201	203	197
Driftkostnad per årsarbetskraft	2 029	1 880	1 697	1 602	1 543
Årets kapitalförändring	-505	-580	-3 816	4 241	3 852
Balanserad kapitalförändring	4 133	4 625	8 268	3 910	58

¹ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

² Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2025	2024	2023	2022	2021
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	4 208	4 023	3 978	4 032	4 094
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	3	25	32
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	2025	2024	2023	2022	2021
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 770	3 815	2 787	3 537	3 744
Summa anslagssparande utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	273	309

Sammanställning väsentliga uppgifter bemyndigande	2025	2024	2023	2022	2021
Beslutat bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	150	300
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 015 Regionala tillväxtåtgärder Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0	0	0	300

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för Länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	82	9	0	9	0	32	0	0	0	32	123
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-2 179	310	170	140	300	346	200	195	100	151	-1 888
Delgivning	-198	148	119	29	80	99	110	101	-30	-2	-171
Övrig offentligrättslig verksamhet	35	0	0	0	5	2	0	0	5	2	37
Summa offentligrättsliga avgifter	-2 260	467	289	178	385	479	310	296	75	183	-1 899

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	2023 Ack. utfall	2024 Utfall intäkter	2024 Utfall kostnader	2024 Netto utfall	2025 Budget intäkter	2025 Utfall intäkter	2025 Budget kostnader	2025 Utfall kostnader	2025 Netto budget	2025 Netto utfall	2025 Ack. utfall
Resurssamordning	4 800	76 913	78 622	-1 709	80 000	100 717	80 000	100 577	0	139	3 230
Övrig uppdragsverksamhet	91	160	57	103	160	160	200	146	-40	14	208
Summa avgifter uppdragsverksamhet	4 891	77 073	78 678	-1 606	80 160	100 877	80 200	100 723	-40	153	3 438

Kommentar till tabell

Verksamheten Djur och lantbruk har ett ackumulerat underskott. Detta är orsakat av: 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person. 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift, vilket genererar kundförluster.

Resurssamordning: Det ackumulerade överskottet avser intäkter för resurssamverkan mellan länsstyrelserna för den gemensamma utvecklings- och förvaltningsverksamheten.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 1§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	2025	2024	2023
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ³⁹	5 817	4 778	5 525
201 Allmänna val	250	1 309	304
25 Trafikföreskrifter	1 139	865	918
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 020	7 962	9 089
30 Regional tillväxt	270	160	206
34 Infrastrukturplanering	1 393	825	917
40 Hållbar samhällsplanering och boende	10 110	18 436	11 635
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 423	1 784	2 089
42 Energi och klimat	5 370	3 748	3 812
43 Kulturmiljö	15 557	16 563	14 554
45 Samhällsskydd och beredskap	12 890	13 563	13 085
46 Civilområde	35	96	493
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	16 681	16 121	15 798
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27 170	27 737	30 079
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 129	2 687	2 838
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	25 364	29 929	28 494
54 Mineralfyndigheter	14	8	11
55 Miljöfarlig verksamhet	5 316	4 300	3 669
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	353	481	311
57 Förorenade områden, efterbehandling	7 073	5 239	3 703
58 Restaurering	3 738	1 849	1 649
60 Lantbruk och landsbygd	13 148	12 053	12 685
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0

³⁹ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

Verksamhetsområde	2025	2024	2023
62 Fiske	1 233	1 039	1 219
70 Folkhälsa	4 315	3 647	3 714
80 Jämställdhet	4 267	4 607	5 965
81 Nationella minoriteter	49	29	12
82 Mänskliga rättigheter	834	1 022	1 129
85 Integration	1 822	1 652	1 791
10 Myndighetsövergripande verksamhet	37 583	28 421	30 115
11 Administration och intern service	48 484	47 733	51 534
99 Resurssamverkan ⁴⁰	98 426	76 665	54 196
20-85 Summa produktion	177 778	182 489	175 695
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	263 846	258 643	257 345
10-99 Total verksamhetskostnad ⁴¹	362 272	335 308	311 541

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till tabell A:

Verksamhetens totala kostnader har ökat, vilket främst beror på en ökning gällande kostnader för resurssamverkan mellan länsstyrelserna. När det gäller ökning eller minskning av kostnader inom enskilda verksamhetsområden hänvisas till varje sakområdes resultatredovisning.

⁴⁰ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

⁴¹ Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Tabell B– Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2025

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	5 817	2,20%	3 543	4,36%	9 360	3,61%
201 Allmänna val	250	0,09%	153	0,19%	403	0,16%
25 Trafikföreskrifter	1 139	0,43%	759	0,93%	1 898	0,73%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	9 020	3,42%	4 528	5,57%	13 548	5,23%
30 Regional tillväxt	270	0,10%	139	0,17%	409	0,16%
34 Infrastrukturplanering	1 393	0,53%	603	0,74%	1 996	0,77%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	10 110	3,83%	3 341	4,11%	13 450	5,19%
41 Stöd till boende och energilåtgärder	1 423	0,54%	946	1,16%	2 369	0,91%
42 Energi och klimat	5 370	2,04%	3 052	3,76%	8 315	3,21%
43 Kulturmiljö	15 557	5,90%	4 299	5,29%	19 857	7,66%
45 Samhällsskydd och beredskap	12 890	4,89%	7 671	9,44%	20 561	7,93%
46 Civilområde	35	0,01%	23	0,03%	58	0,02%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	16 681	6,32%	6 748	8,31%	23 429	9,04%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	27 170	10,30%	8 026	9,88%	35 373	13,65%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 129	1,19%	2 076	2,56%	5 205	2,01%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	25 364	9,61%	13 564	16,70%	39 212	15,13%
54 Mineralfyndigheter	14	0,01%	9	0,01%	24	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	5 316	2,01%	3 370	4,15%	8 686	3,35%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	353	0,13%	233	0,29%	585	0,23%
57 Förorenade områden, efterbehandling	7 073	2,68%	2 335	2,87%	9 407	3,63%
58 Restaurering	3 738	1,42%	1 908	2,35%	5 646	2,18%
60 Lantbruk och landsbygd	13 148	4,98%	6 758	8,32%	19 729	7,61%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
62 Fiske	1 233	0,47%	733	0,90%	1 966	0,76%
70 Folkhälsa	4 315	1,64%	2 316	2,85%	6 631	2,56%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
80 Jämställdhet	4 267	1,62%	2 397	2,95%	6 664	2,57%
81 Nationella minoriteter	49	0,02%	25	0,03%	73	0,03%
82 Mänskliga rättigheter	834	0,32%	464	0,57%	1 297	0,50%
85 Integration	1 822	0,69%	1 200	1,48%	3 023	1,17%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	37 583	14,24%				
11 Administration och intern service	48 484	18,38%				
99 Resurssamverkan	98 426		4 849		103 275	
20-85 Summa produktion	177 778	67,38%	81 218	100,00%	259 173	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	121 818					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	263 846	100,00%			259 173	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad	362 272				362 448	

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2025

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr) ⁴²	Kostnad exkl. OH (%) ⁴³
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet	36 012	29,56%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration	12 472	10,24%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion	37 583	30,85%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

⁴² Summan på nivå 1-3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service.

⁴³ Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2-8 (kontoklass 4).

Tabell C – Årsarbetskrafter

Verksamhetsområde	2025 ÅA totalt	2025 ÅA kvinnor	2025 ÅA män	2024 ÅA totalt	2023 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	5,4	2,9	2,5	4,1	3,9
201 Allmänna val	0,3	0,2	0,1	1,5	0,3
25 Trafikföreskrifter	1,4	0,7	0,7	1,1	1,2
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	8,5	7,6	0,9	8,2	9,1
30 Regional tillväxt	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
34 Infrastrukturplanering	1,1	0,1	1,0	1,0	1,2
40 Hållbar samhällsplanering och boende	5,9	3,8	2,1	6,1	5,9
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1,8	1,0	0,7	2,3	2,8
42 Energi och klimat	5,5	2,7	2,8	3,9	4,0
43 Kulturmiljö	7,8	7,3	0,6	7,7	8,9
45 Samhällsskydd och beredskap	12,0	6,7	5,3	12,7	12,4
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10,7	5,8	4,9	11,4	14,3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	14,4	6,4	8,0	14,6	15,8
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,1	2,8	1,3	3,6	3,9
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	22,3	16,2	6,1	26,8	24,8
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	5,8	3,4	2,5	4,9	4,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,4	0,1	0,3	0,5	0,4
57 Förorenade områden, efterbehandling	4,2	4,2	0,0	4,0	3,5
58 Restaurering	3,8	2,9	0,9	1,9	1,2
60 Lantbruk och landsbygd	12,7	9,5	3,1	12,3	13,6
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
62 Fiske	1,4	1,4	0,0	1,2	1,5
70 Folkhälsa	4,1	3,3	0,8	3,8	3,7
80 Jämställdhet	3,9	2,5	1,4	4,5	5,1
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0,7	0,1	0,6	0,9	1,2
85 Integration	2,2	2,2	0,0	1,8	2,4
10 Myndighetsövergripande verksamhet	9,9	5,8	4,0	9,7	11,1

Verksamhetsområde	2025 ÅA totalt	2025 ÅA kvinnor	2025 ÅA män	2024 ÅA totalt	2023 ÅA totalt
11 Administration och intern service	20,0	13,8	6,2	21,0	20,2
99 Resurssamverkan	7,0	6,1	0,9	6,1	5,4
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	140,7	94,0	46,7	141,0	146,4
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	170,5	113,7	56,9	171,7	177,7
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	177,6	119,8	57,8	177,8	183,1

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentarer till tabell C:

Antalet årsarbetskrafter ligger på en stabil nivå och skiljer sig endast marginellt från föregående år. Rekryteringsinsatserna har i huvudsak avsett ersättningsrekryteringar till tillsvidareanställningar. Skillnaderna mellan verksamheterna är över lag små.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	2025 totalt (tkr)	2025 per ÅA (kr)	2024 totalt (tkr)	2024 per ÅA (kr)	2023 totalt (tkr)	2023 per ÅA (kr)
Intern representation	248	1 395	169	952	210	1 146
Extern representation	156	878	358	2 017	451	2 463

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabell D:

Kostnaden för representation har minskat 2025 jämfört med 2024. Förklaringen till det är bland annat att vi hade ett projektavslut 2024.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ⁴⁴	Lokal	2025	2024	2023
Lokalkostnader (tkr), VÄS 103 ⁴⁵	Residens	1 564	2 009	1 791
Lokalyta (m ²)	Residens	1 326	1 326	1 326
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 179	1 515	1 351
Lokalkostnader (tkr), VÄS 113 ⁴⁶	Lokaler, övriga	11 247	11 142	10 147
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	4 256	6 807	6 807
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	2 643	1 637	1 491
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	63	63	55
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	24	38	37
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁷	Kontorslokaler	2 945	5 115	5 115
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	17	29	28
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	12 811	13 151	11 938

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabell E:

I samband med att hyresavtalet för våra kontorslokaler löpte ut och skulle omförhandlas till en marknadsmässig hyra så hade lokalkostnaden ökat markant. Länsstyrelsen beslutade sig för att minska kontorsytan samt bygga om till aktivitetsbaserade arbetsplatser. Detta för att ge hållbara, ändamålsenliga samt kostnadseffektiva kontorslokaler.

⁴⁴ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

⁴⁵ Residensets lokalkostnader redovisas under VÄS 103 Servicestöd till ledningen.

⁴⁶ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÄS 113 Lokaler.

⁴⁷ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Tabell F – Redovisning av ärenden 2025

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	66	162	313	442	99	9
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	43	629	55	673	54	3
201 Allmänna val	5	81	1	87	0	0
25 Trafikföreskrifter	31	123	1	113	42	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	114	1 178	547	1 720	119	2
30 Regional tillväxt	2	6	2	6	4	0
34 Infrastrukturplanering	4	23	1	24	4	1
40 Hållbar samhällsplanering och boende	39	433	6	434	44	1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	74	248	9	291	40	0
42 Energi och klimat	8	69	11	83	5	2
43 Kulturmiljö	126	683	90	772	127	20
45 Samhällsskydd och beredskap	56	175	82	248	65	2
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	77	224	25	252	74	23
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	116	103	153	240	132	51
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	119	464	38	504	117	11
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	86	217	48	216	135	25
54 Mineralfyndigheter	0	8	0	8	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	54	313	60	374	53	2
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	8	145	1	152	2	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	24	24	13	44	17	1
58 Restaurering	3	10	21	20	14	0
60 Lantbruk och landsbygd ⁴⁸	1 348	5 043	22	5 251	1 211	0

⁴⁸ Under 2025 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den strategiska planen för jordbrukspolitik där areal- och djurbaserade stöd samt projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets IT-system. I den ingående balansen ingår areal- och djurbaserade stöd samt

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0	0	0	0
62 Fiske	10	208	9	222	5	0
70 Folkhälsa	7	12	134	140	13	0
80 Jämställdhet	12	18	2	24	8	1
81 Nationella minoriteter	0	1	0	0	1	0
82 Mänskliga rättigheter	1	7	5	12	1	0
85 Integration	3	19	1	19	4	0
10-85 Totalt antal ärenden	2 436	10 626	1 650	12 371	2 390	154

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Bofinc.

Kommentarer till tabell F:

Ärendebalanserna ligger på liknande nivå som tidigare år.

landsbygdsstöd från ÅR 2024 och tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området areal- och djurbaserade stöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets IT-system, BLIS.

Tabell G – Överklagade beslut 2025

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ⁴⁹	Antal beslut ⁵⁰	Andel överklagade beslut ⁵¹ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	442	0
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	8	673	1
201 Allmänna val	0	87	0
25 Trafikföreskrifter	17	113	15
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	51	1 720	3
30 Regional tillväxt	0	6	0
34 Infrastrukturplanering	0	24	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	32	434	7
41 Stöd till boende och energiåtgärder	15	291	5
42 Energi och klimat	0	83	0
43 Kulturmiljö	2	772	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	248	0
46 Civilområde	0	0	
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	15	252	6
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	2	240	1
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7	504	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	6	216	3
54 Mineralfyndigheter	0	8	0
55 Miljöfarlig verksamhet	1	374	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	152	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	44	2
58 Restaurering	0	20	0
60 Lantbruk och landsbygd	2	5 251	0
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	
62 Fiske	3	222	1
70 Folkhälsa	0	140	0
80 Jämställdhet	0	24	0

⁴⁹ Avser beslut som överklagats till högre instans 2025, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

⁵⁰ Avser beslut som fattats av Länsstyrelsen under 2025.

⁵¹ Avser antalet överklagade beslut under 2025 dividerat med antalet beslut under 2025.

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ⁴⁹	Antal beslut ⁵⁰	Andel överklagade beslut ⁵¹ (%)
81 Nationella minoriteter	0	0	
82 Mänskliga rättigheter	0	12	0
85 Integration	0	19	0
10-85 Totalt antal ärenden	164	12 371	1

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina, Jordbruksverket och Bofinc.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2025

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ⁵²	varav antal ändrade beslut i högre instans ⁵³	Ändrade - varav antal upphävda beslut ⁵⁴	Ändrade - varav antal återförvisade beslut ⁵⁵	Antal ändrade beslut som Lst överklagat ⁵⁶	Andel ändrade beslut (%) ⁵⁷
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0	0	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	11	5	2	2	2	45
201 Allmänna val	0	0	0	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	15	1	0	1	0	7
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	51	4	0	2	0	8
30 Regional tillväxt	0	0	0	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	33	7	3	0	0	21
41 Stöd till boende och energiåtgärder	20	0	0	0	0	0
42 Energi och klimat	0	0	0	0	0	
43 Kulturmiljö	1	0	0	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	0	0	0	0	0

⁵² Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till Länsstyrelsen under 2025.

⁵³ Avser beslut som ändrats under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

⁵⁴ Avser beslut som upphävts under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

⁵⁵ Avser beslut som återförvisats under 2025 på grund av domar/beslut i högre instans.

⁵⁶ Avser antal ändrade domar/beslut i högre instans som överklagats av Länsstyrelsen under 2025.

⁵⁷ Antal ändrade beslut i högre instans under 2025 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2025.

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ⁵²	varav antal ändrade beslut i högre instans ⁵³	Ändrade - varav antal upphävda beslut ⁵⁴	Ändrade - varav antal återförvisade beslut ⁵⁵	Antal ändrade beslut som Lst överklagat ⁵⁶	Andel ändrade beslut (%) ⁵⁷
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	11	1	1	0	0	9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	3	0	0	0	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	6	2	1	0	1	33
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	3	2	0	0	0	67
54 Mineralfyndigheter	0	0	0	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	1	0	0	0	1	0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0	0	0	0
58 Restaurering	0	0	0	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	7	2	0	0	0	29
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	0	0	0	0
62 Fiske	2	1	0	0	0	50
70 Folkhälsa	0	0	0	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0	0	0	0
85 Integration	0	0	0	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	164	25	7	5	4	15

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Tabell I – Handläggningstider

VÅS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2023–2025	Utfall (%) 2025	Utfall (%) 2024	Utfall (%) 2023	Medel-antal dagar 2025	Medel-antal dagar 2024	Medel-antal dagar 2023
202 Anmälan om svenskt medborgarskap	45	0	0	0	0	0	0
204 Begravningsfrågor	45	0	0	0	0	0	0
212 Auktorisation av bevakningsföretag	180	0	0	0	0	0	0
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen	90	94	100	94	16	5	2
282 Ansökan om förprovning djurstall	56	94	100	100	15	2	13
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	99	99	99	16	15	17
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	96	97	97	53	56	59
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	100	53	43	42
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	89	100	84	90	80	106
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. föfattn.	180	65	89	97	162	102	101
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	59	62	74	45	42	41
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens	21	100	96	95	7	11	13
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc)	180	0	0	0	0	0	0
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	90	79	60	35	58	118
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	100	100	98	6	6	9
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	100	98	100	14	21	22
603 Ansökan om stöd i strategisk plan - investeringsstöd	180	96	80	93	116	135	118
603 Ansökan om stöd i strategisk plan -projektstöd	180	⁽²⁾	⁽⁴⁾	0	⁽²⁾	⁽⁴⁾	0
622 Ansökan om stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet- företagsstöd	180	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet - projektstöd	180	0	0	0	0	0	0

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2023–2025	Utfall (%) 2025	Utfall (%) 2024	Utfall (%) 2023	Medel-antal dagar 2025	Medel-antal dagar 2024	Medel-antal dagar 2023
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd	120	89	97	87	54	59	68
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd	120	100	⁽⁵⁾	76	58	⁽⁵⁾	88
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar	120	⁽¹⁾	91	⁽⁶⁾	⁽¹⁾	61	⁽⁶⁾
603 Ansökan om utbetalning av stöd i strategisk plan – investeringsstöd	120	96	96	100	39	41	41
603 Ansökan om utbetalning av stöd i strategisk plan – projektstöd	120	⁽³⁾	0	0	⁽³⁾	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet – företagsstöd	80	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet – projektstöd	80	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utsättning av fisk	30	94	90	90	14	21	22
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsperson	40	78	91	97	23	21	24

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

(1) Antal beslutade ärenden = 1, Utfall 100 procent, medel 92 dagar

(2) Antal beslutade ärenden = 2, Utfall 0 procent, medel 225 dagar

(3) Antal beslutade ärenden = 6, Utfall 100 procent, medel 38 dagar

(4) Antal beslutade ärenden = 5, Utfall 83 procent, medel 135 dagar

(5) Antal beslutade ärenden = 7, Utfall 88 procent, medel 70 dagar

(6) Antal beslutade ärenden = 7, Utfall 100 procent, medel 23 dagar

Förklaring till tabellen:

Gällande ärendeslaget 202 Anmälan om svenskt medborgarskap redovisas inkomna ärenden fram till sista september 2024 då verksamheten övergår till Migrationsverket 1 oktober 2024. För Västmanlands län har dessa frågor hanterats av Länsstyrelsen i Stockholm sedan 2012.

Ärendeslagen 204 Begravningsfrågor och 212 Auktorisation av bevakningsföretag var fram till 2025 koncentrerade till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län. Från och med 2025 har dessa

ärendeslag koncentrerats till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Örebro och Norrbottens län.

Gällande 204 Begravningsfrågor avses ärenden med målsatta handläggningstider som rör utströende av aska. Västmanlands läns ärenden hanteras av Länsstyrelsen i Örebro sedan 1 januari 2025.

Gällande ärendeslagen 282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen, 282 Ansökan om förprovning djurstall och 551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd är målet satt från komplett ansökan.

Gällande ärendeslaget 526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens är det enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

Gällande ärendeslaget 551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd så är det koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

Gällande 562 Prövning av avfall och producentansvar och 566 Tillsyn av avfall och producentansvar avses ärenden med målsatta handläggningstider som rör ansökningar respektive anmälningar avseende transporter av avfall.

Gällande ärendeslagen 603 och 622 som avser ansökan om stöd gäller att handläggningstiden, mäts från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

Gällande ärendeslagen 602,603 och 622 Målet enligt SUSS (Uppföljningssystem i samverkan för LB, SP, Fiskestöden). Underlaget hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

Gällande ärendeslagen 602, 603 och 622 som avser ansökan om utbetalning gäller att handläggningstiden, mäts från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90 procent av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader inom ärendeslagen 602 och 603. Gällande ärendeslagen 622 är motsvarande period 80 dagar.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp i tkr.

Resultaträkning	2025	2024	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	142 653	132 964	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	109 191	83 447	2
Intäkter av bidrag	108 714	116 174	3
Finansiella intäkter	1 209	2 144	4
Summa	361 767	334 729	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-157 307	-152 981	5
Kostnader för lokaler	-13 826	-12 757	6
Övriga driftkostnader	-189 126	-168 519	7
Finansiella kostnader	-91	-118	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 921	-933	9
Summa	-362 272	-335 308	
Verksamhetsutfall	-505	-580	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	7 136	7 854	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-7 136	-7 854	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	43 752	82 800	12
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-163	1 770	13
Finansiella intäkter	21	34	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	143	192	15
Lämnade bidrag	-43 752	-84 797	16
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-505	-580	17

Balansräkning

Belopp i tkr.

Tillgångar	2025-12-31	2024-12-31	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och annan fast egendom	232	493	
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3 040	2 410	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	3 203	1 316	
Summa	6 475	4 218	18
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 801	1 360	19
Fordringar hos andra myndigheter	6 846	24 607	20
Övriga kortfristiga fordringar	606	1 199	21
Summa	9 252	27 165	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	3 521	3 078	
Upplupna bidragsintäkter	7 812	13 508	
Övriga upplupna intäkter	3 064	738	
Summa	14 396	17 323	22
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	75 980	61 873	
Summa	75 980	61 873	23
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	44 809	34 941	24
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	679	5 181	25
Kassa och bank	1 255	1 085	26
Summa	46 744	41 207	
Summa tillgångar	152 847	151 787	

Kapital och skulder	2025-12-31	2024-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	669	756	
Balanserad kapitalförändring	4 133	4 625	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-505	-580	
Summa	4 297	4 802	27
Fonder			
Fonder	1 756	1 898	
Summa	1 756	1 898	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	228	-213	28
Övriga avsättningar	641	857	29
Summa	869	644	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	5 850	3 462	30
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	31
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	7 640	6 954	32
Leverantörsskulder	7 006	5 571	33
Övriga kortfristiga skulder	2 184	2 142	34
Depositioner	679	5 177	35
Summa	23 359	23 305	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	39 576	39 256	
Oförbrukade bidrag	82 990	81 881	
Summa	122 566	121 138	36
Summa kapital och skulder	152 847	151 787	
Ansvarsförbindelse			
Övriga ansvarsförbindelser-skadestånd	0	1 500	37
Summa	0	1 500	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1									
Rikets styrelse									
01 05 001 015 Länsstyrelsen i Västmanlands län	3 815	140 287	284	0	0	144 386	-142 615	1 770	38
Utgiftsområde 19									
Regional utveckling									
19 01 001 015 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	68	0	0	0	68	-68	0	39
Summa	3 815	140 355	284	0	0	144 454	-142 683	1 770	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr.

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	460	506	
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	6 000	5 893	
2552 Avgifter enligt avfallsförordningen	160	174	
2714 Sanktionsavgifter	1 700	563	
Summa	8 320	7 136	10

Andra finansiella villkor

Anslag	Villkor för anslag	Belopp	Utfall	Not
19 01 001 015 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Västmanlands Län	Avseende ändamålet 4 får högst de nedan angivna beloppen användas för uppföljning och utvärdering av insatser som finansieras av respektive anslagspost, samt vid behov även för att säkerställa uppföljningssystem m.m. avseende de bemyndiganden om ekonomiska åtaganden som finns för anslaget.	68	68	39

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2026.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 procent. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2025 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och

årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till ett halvt prisbasbelopp.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader som hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderegleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Materiella tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde som uppgår till minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. När det gäller förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår anskaffningsvärdet till minst 50 tkr samt infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgångar) till minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer eftersom de utsätts för extra stort slitage.

För Immateriella tillgångar är anskaffningsvärdet satt till 100 tkr.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Beredskapstillgångar	Beredskapslager – inga planenliga avskrivningar, nedskrivning kan bli aktuellt. Beredskapsinventarier – planenliga avskrivningar

Av 2 kap. 6 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) följer att naturmiljötillgångar ska finansieras med anslag. Dessa regler gäller för samtliga investeringar i materiella anläggningstillgångar som finansieras från anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur, oavsett om det är Naturvårdsverket eller en annan myndighet som anskaffar tillgångarna. Investeringar i immateriella anläggningstillgångar som görs med medel från anslag 1:3 ska finansieras med lån i Riksgäldskontoret.

Skrivningen innebär att länsstyrelserna inte behöver lånefinansiera anläggningstillgångar som finansieras av 1:3 anslaget.

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2025 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning återinvesteras i Jordfonden.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat mellan åren. Det beror främst på ökad budget för den länsstyrelsegemensamma förvaltnings- och utvecklingsportföljen. Västmanlands län är världän för denna funktion och ökningen är enligt plan. Vilket också påverkar intäkterna.

Transfereringar

Utbetalningen av bidrag varierar stort mellan åren. En förklaring till det är att Länsstyrelsen koordinerar flera stora EU-projekt, och inom projekten förmedlas beslutade medel vidare till projektens olika partners. Under 2025 genomfördes färre utbetalningar av projektmedel inom dessa Life-projekt. Även utbetalningarna för miljöåtgärder i Sala Silvergruva är lägre 2025 jämfört med 2024.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Johan Sterte	1 521 171	Ordförande i KTH:s styrelse
Acko Ankarberg Johansson	225 306	Inga övriga uppdrag
Länsråd/Länsöverdirektör		
Stefan Renlund	1 021 744	Inga övriga uppdrag
Insynsråd		
Roger Haddad	12 513	Ledamot styrelsen för Västerås stadshus AB
Linda Hedmark	5 005	Inga övriga uppdrag
Maria Linder		Inga övriga uppdrag
Tomas Olsson	8 456	Ledamot i Norra Östersjöns vattendelegation Ersättare Viltförvaltningsdelegationen i Västmanland
Helena Jerregård	12 513	Ordförande i MDU Holding AB Styrelseledamot JerreTech AB
Robert Wallén	14 567	Ledamot intern styrelse för Fordonsresurser, Trafikverket
Anneli Wirtén	15 578	Inga övriga uppdrag

Noter till resultaträkning

Belopp i tkr.

Not 1

Intäkter av anslag	2025	2024
01 05 001 015 Förvaltningsanslag	142 615	132 928
19 01 001 015 Regionala utvecklingsåtgärder	68	68
Summa intäkter av anslag	142 683	132 996

Kommentarer till tabell

I förvaltningsanslaget ingår 31 200 tkr som avser länsstyrelsegemensam utveckling och där tillhörande utvecklingsnära förvaltning av projekt. Skillnaden mellan summan av intäkter av anslag samt medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag i resultaträkningen och utgifter i anslagsredovisningen beror på anslagsavräknad semesterlöneskuld intjänad till och med 2008 enligt övergångsbestämmelsen till 16 § anslagsförordningen.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2025	2024
Offentligrättsliga avgifter	1 036	964
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	107 051	81 899
Intäkter av andra ersättningar	1 104	583
Summa	109 191	83 447
Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av		
Intäkter uthyrning	845	683
Intäkter utbildning/konferenser	773	928
Intäkter konsultuppdrag	105 335	80 141
Intäkter övriga 4 § avgifter	98	148
Summa	107 051	81 899

Kommentarer till tabell

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter. Intäkter konsultuppdrag har ökat p.g.a. ökade kostnader inom den länsstyrelsegemensamma förvaltningsportfölj. Ökningen är enligt plan.

Not 3

Intäkter av bidrag	2025	2024
Bidrag från statliga myndigheter	105 609	110 369
varav		
Riksantikvarieämbetet	9 340	10 437
Länsstyrelsen i Örebro län	43 555	41 200
Länsstyrelsen i Östergötlands län	1 083	1 091
Skogsstyrelsen	1 637	1 144
Naturvårdsverket	22 169	24 291
Statens jordbruksverk	5 366	5 074
Statens energimyndighet	1 161	516
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 431	5 419
Tillväxtverket	2 625	3 721
Havs- och vattenmyndigheten	9 490	13 163
Övriga myndigheter	5 080	4 313
Bidrag från övriga	3 105	5 804
varav bidrag från EU:s fonder		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	2 860	5 102
Summa	108 714	116 174

Kommentarer till tabell

Riksantikvarieämbetet: Bidragsintäkterna från myndigheten har minskat på grund av lägre kostnader i den arkeologiska undersökningen som staten har kostnadsansvaret för.

Länsstyrelsen i Örebro län: Ökningen avser medel inom Energiplanering - Regional, uo 21, 1:5, ap 1 samt medel för delåtgärdsprogram för havs o vattenmiljö, Disp rätt UO 20 a 1:11 ap3.

Skogsstyrelsen: Ökningen avser EU projektet Life 16 IPE/SE/000009-GRIP.

Naturvårdsverket: Minskningen avser medel inom förvaltning och skötsel.

Statens Energimyndighet: Bidraget från myndigheten har ökat på grund av det nya projektet SUVERÅN.

Tillväxtverket: Avser medel för Samtjänst vattenbruk.

Havs- och vattenmyndigheten: Avser medel för medfinansiering av projektet Life IP Rich Waters.

Life - program för miljö- och klimatpolitik: Avser medel för Life2TAIGA. Jämförelsesiffran för 2024 är ändrad, Kammarkollegiet ligger nu under andra myndigheter.

Not 4

Finansiella intäkter	2025	2024
Räntekonto i Riksgälden	1 194	2 139
Övriga finansiella intäkter	15	6
Summa	1 209	2 144

Kommentarer till tabell

Räntan på räntekontot har varit lägre under 2025.

Not 5

Kostnader för personal	2025	2024
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-102 631	-100 405
varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)	-395	-358
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-54 676	-52 575
Summa	-157 307	

Not 6

Kostnader för lokaler	2025	2024
Kostnader för lokaler	-13 826	-12 757

Kommentarer till tabell

I samband med att hyresavtalet för våra kontorslokaler löpte ut och skulle omförhandlas till en marknadsmässig hyra hade lokalkostnaden ökat markant. Länsstyrelsen beslutade sig för att minska kontorsytan samt bygga om till aktivitetsbaserade arbetsplatser. Detta för att ge hållbara, ändamålsenliga samt kostnadseffektiva kontorslokaler.

Not 7

Övriga driftskostnader	2025	2024
Övriga driftskostnader	-189 126	-168 519

Kommentarer till tabell

Ökningen beror framför allt på ökade kostnader inom den länsstyrelsegemensamma förvaltningsportföljen. Ökningen är enligt plan.

Not 8

Finansiella kostnader	2025	2024
Räntekostnader i Riksgälden	-89	-113
Övriga finansiella kostnader	-2	-6
Summa	-91	-118

Not 9

Avskrivningar och nedskrivningar	2025	2024
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 921	-933

Kommentarer till tabell

Ökningen beror på investeringar gjorda i samband med ombyggnation av lokaler.

Not 10

Avgifter m.m. som inte disponeras, med bestämt ekonomiskt mål ⁵⁸	+/- t.o.m. 2023	+/- 2024	Budget intäkter 2025	Intäkter 2025	Kostnader 2025	+/- 2025	Ackumulerat +/- utgående 2025
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	-105	90	460	506	-511	-6	-20
2537 Miljöskyddsavgifter	6 060	2 361	6 000	5 893	-4 018	1 875	10 296
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	120	43	160	174	-91	83	245
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	120	43	160	174	-91	83	245
Summa avgifter med bestämt ekonomiskt mål	6 075	2 494	6 620	6 573	-4 621	1 952	10 521

Övriga intäkter och avgifter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	Intäkter 2023	Intäkter 2024	Budget intäkter 2025	Intäkter 2025
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	644	1 153	1 700	563
2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	263	67		0
2714 Övriga sanktionsavgifter	20	20		0
Summa intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	928	1 240	1 700	563
Summa övriga intäkter och avgifter redovisade mot inkomsttitel			8 320	7 136

Kommentarer till tabell

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende länsstyrelserna. Notan är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål. Länsstyrelserna har tidigare haft ett undantag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras enligt 6 kap. 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Länsstyrelserna har därför valt att redovisa ackumulerat utfall från och med år 2022 då undantaget togs bort. Det ger ett ackumulerat utfall över åren som är jämförbart.

⁵⁸ Ackumulerat utfall avser åren 2022 - 2025.

Miljöskyddsavgifter: Utfall kostnader speglar inte de verkliga kostnaderna då tillsyn för förorenade områden och tillsyn avloppsrening inte är redovisade mot upplagt projekt för miljöskyddsavgifter då Länsstyrelsen erhåller medel för denna tillsynsverksamhet via dispositionsrätter och därför har kostnader för verksamheten (3 931 tkr 2025) redovisats mot dessa.

Not 11

Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2025	2024
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-7 136	-7 854

Not 12

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2025	2024
Riksantikvarieämbetet	4 733	7 064
Länsstyrelsen i Jönköpings län	15	81
Länsstyrelsen i Örebro län	2 096	2 222
Länsstyrelsen i Östergötlands län	725	920
Socialstyrelsen	4 315	4 354
Sveriges geologiska undersökning	39	0
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	380	0
Naturvårdsverket	22 718	58 200
Post- och telestyrelsen	0	300
Statens energimyndighet	508	0
Havs- och vattenmyndigheten	8 223	9 660
Summa	43 752	82 800

Kommentarer till tabell

Riksantikvarieämbetet: Minskningen avser medel för bidragsutbetalningar till byggnadsvård.

Naturvårdsverket: Minskningen av medel avser framförallt Life2Taiga där Länsstyrelsen vidareförmedlat medel till övriga projektpartners samt minskade åtgärder i Sala silvergruva.

Not 13

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2025	2024
Älgvårdsfonden	-238	-229
Bygdemedel	75	75
Life - program för miljö- och klimatpolitik	0	1 925
Summa	-163	1 770

Kommentarer till tabell

Älgvårdsfonden: Lägre intäkter än kostnader under 2025.

Life - program för miljö- och klimatpolitik: Det har inte skett någon vidareförmedling till projektpartners inom Life-projekten under 2025.

Not 14

Finansiella intäkter	2025	2024
Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	21	34

Not 15

Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2025	2024
Ingående balans	1 898	2 090
Årets förändring	-143	-192
Utgående balans	1 756	1 898
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden ingående balans	739	1 040
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	-238	-229
Lämnade bidrag	0	-72
Älgvårdsfonden utgående balans	500	739
Bygdemedel ingående balans	1 159	1 051
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	75	75
Finansiella intäkter	21	34
Bygdemedel utgående balans	1 255	1 159

Not 16

Lämnade bidrag	2025	2024
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-34 440	-74 522
Lämnade bidrag till internationella organisationer	-200	0
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-9 112	-10 275
Summa Lämnade bidrag	-43 752	-84 797
Jakt och viltvård	-1 123	-937
Byggnadsvård	-3 950	-6 517
Miljömål	-6 013	-8 726
Miljöövervakning	-845	-1 017
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-8 338	-13 148
Övriga ärenden inom vattenverksamhet	0	-2 258
Efterbehandling av förorenade områden	-11 816	-40 040
Allmänt och övergripande inom restaurering	-396	-1 980
Kalkning av försurade vatten	-1 029	-1 090
Jämställdhetsfrågor	-2 648	-2 822
Frågor inom mänskliga rättigheter	-4 315	-4 354
Övriga verksamhetsområden	-3 281	-1 908
varav finansiering genom EU-fonder		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	0	-1 925

Kommentarer till tabell

Byggnadsvård: Minskningen avser färre tillfälliga projekt under 2025.

Miljömål: Minskningen avser våtmarkssatsningen inom LONA (Lokala naturvårdssatsningen).

Förvaltning och skötsel av skyddade områden: Minskningen avser medel för Life2Taiga där Länsstyrelsen vidareförmedlar medel till övriga projektpartners.

Övriga ärenden inom vattenverksamhet: Ingen vidareförmedling av EU medel inom Life IP Rich Waters har skett 2025.

Efterbehandling av förorenade områden: Avser minskade åtgärder i Sala silvergruva.

Life - program för miljö- och klimatpolitik: Det har inte skett någon vidareförmedling till projektpartners inom Life-projekten under 2025. Jämförelsesiffran för 2024 är ändrad där jakt och viltvård ligger på egen rad i stället för i posten övriga verksamhetsområden.

Not 17

Årets kapitalförändring	2025	2024
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	336	-1 427
Avslutade externa medel och ANL RTA	-551	0
Avsl externa medel och ANL SCR	-290	848
Semesterlöne- och löneskuld	30	32
Årets minskning av semesterlöneskulden från 2008 som finansieras av anslag	-30	-32
Summa verksamhetsutfall	-505	-580
Uppbörd		
Transfereringar		
Summa transfereringar	0	0
Summa årets kapitalförändring	-505	-580

Kommentarer till tabell

Resurssamverkan: Under 2024 använde den Länsstyrelsegemensamma förvaltningsportföljen en del det sparade kapitalet, 2025 gör verksamheten ett mindre överskott.

Avslutade externa medel: Tidigare programperiod för jordbruksprogrammet är avslutat och slutrekvirering har skett under 2025, därefter har projekt avslutats och resultatförts.

Noter till balansräkning

Not 18

Materiella anläggningstillgångar	2025-12-31	2024-12-31
Byggnader, mark och annan fast egendom		
Ingående anskaffningsvärde	869	869
Utgående anskaffningsvärde	869	869
Ingående avskrivningar	-377	-290
Årets avskrivningar	-261	-87
Utgående avskrivningar	-637	-377
Bokfört värde	232	493
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	3 483	3 337
Årets anskaffning	2 853	780
Årets försäljning, utrangering	-2 818	-634
Utgående anskaffningsvärde	3 518	3 483
Ingående avskrivningar	-1 073	-1 217
Årets avskrivningar	-670	-489
Årets försäljning, utrangering	1 265	634
Utgående avskrivningar	-478	-1 073
Bokfört värde	3 040	2 410
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	6 818	7 625
Årets anskaffning	2 877	411
Årets försäljning, utrangering	-246	-1 218
Utgående anskaffningsvärde	9 449	6 818
Ingående avskrivningar	-5 502	-6 363
Årets avskrivningar	-990	-357
Årets försäljning, utrangering	246	1 218
Utgående avskrivningar	-6 246	-5 502
Bokfört värde	3 203	1 316
Pågående nyanläggningar		
Bokfört värde	0	0
Beredskapstillgångar		
Bokfört värde	0	0
-varav Beredskapsinventarier		
Bokfört värde	0	0
-varav Beredskapslager		
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	6 475	4 218

Kommentarer till tabell

Förbättringsutgift annans fastighet: Årets anskaffning avser investeringar på grund av ombyggnation av kontorslokaler, utrantering av gamla anläggningar har gjorts under året. Vi har under året utranterat larmutrustning med ett restvärde av 1 553 tkr.

Maskiner, inventarier, installationer m.m.: Årets anskaffning avser inköp gjorda i samband med ombyggnation av kontorslokaler samt en tavla som inte lånefinansierats, 96 tkr.

Not 19

Kundfordringar	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	1 801	1 360
Summa	1 801	1 360

Not 20

Fordringar hos andra myndigheter	2025-12-31	2024-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	4 378	22 223
Mervärdesskatt	2 468	2 383
Summa	6 846	24 607

Kommentarer till tabell

Minskningen beror framför allt på att sista faktureringen för den länsstyrelsegemensamma förvaltningsportföljen skedde tidigare 2025 jämfört med 2024.

Not 21

Övriga kortfristiga fordringar	2025-12-31	2024-12-31
Uppbördsfordringar	584	1 196
Övriga kortfristiga fordringar	22	4
Summa	606	1 199

Kommentarer till tabell

Övriga kortfristiga fordringar består 2025 av fällavgifter samt ej inlöst kontantutbetalning.

Not 22

Periodavgränsningsposter	2025-12-31	2024-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 012	2 825
Övriga förutbetalda kostnader	509	253
Summa förutbetalda kostnader	3 521	3 078
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	4 659	7 271
varav		

Periodavgränsningsposter	2025-12-31	2024-12-31
Skogsstyrelsen	1 972	674
Statens jordbruksverk	2 257	6 020
Post- och telestyrelsen	281	437
Tillväxtverket	61	126
Övriga myndigheter	89	13
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	3 153	6 237
varav finansiering genom EU-fonder		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	2 537	5 642
Totala upplupna bidragsintäkter	7 812	13 508
Övriga upplupna intäkter	3 064	738
Summa periodavgränsningsposter	14 396	17 323

Kommentarer till tabell

Skogsstyrelsen: Avser EU projektet Life 16 IPE/SE/000009-GRIP som är i slutrapporteringsfas och slutbetalning kommer när projektet i sin helhet är helt avslutat.

Life - program för miljö- och klimatpolitik

Jordbruksverket: Medel har 2025 inkommit för projekt inom den avslutade jordbruksprogramperioden.

Life - program för miljö- och klimatpolitik: Avser del av slutbetalning för Life IP Rich Waters.

Övriga upplupna intäkter: Avser uppbokning av intäkter för den länsstyrelsegemensamma hanteringen av älgvårdsportalen.

Not 23

Avräkning med statsverket	2025-12-31	2024-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-1 196	-988
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-7 136	-7 854
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	7 748	7 646
Fordringar/skulder avseende uppbörd	-584	-1 196
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	68	0
Redovisat mot anslag (+)	68	68
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-136	0
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	68
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-3 815	-2 787

Avräkning med statsverket	2025-12-31	2024-12-31
Redovisat mot anslag (+)	142 615	132 928
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-140 571	-133 956
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 770	-3 815
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	32	63
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-30	-32
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	2	32
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	66 784	81 768
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	157 305	214 932
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-138 144	-222 269
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-7 612	-7 646
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	78 333	66 784
Summa utgående balans avräkning med statsverket	75 980	61 873

Not 24

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Räntekonto i Riksgälden	44 809	34 941

Not 25

Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	679	5 181

Kommentarer till tabell

Antal deponeringsärenden har minskat under 2025.

Not 26

Kassa och bank	2025-12-31	2024-12-31
Bygdemedel	1 255	1 085
Summa	1 255	1 085

Not 27

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2024	756	0	0	3 018	1 607	-580	4 802
varav							
Statskapital	43	0	0	0	0	0	43
Ej lånefinansierad anläggning	713	0	0	0	0	0	713
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	3 018	0	-1 427	1 591
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	153	0	153
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	1 455	848	2 303
Ingående balans 2025	756	0	0	3 018	1 607	-580	4 802
Föregående års kapitalförändring	-87	0	0	-1 427	935	580	0
Årets förändring							
varav							
Ej lånefinansierad anläggning	0	0	0	0	0	0	0
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	336	336
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	-551	-551
Avsl externa medel och ANL SCR	0	0	0	0	0	-290	-290
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	-505	-505
Utgående balans 2025	669	0	0	1 591	2 542	-505	4 297

Kommentarer till tabell

Ej lånefinansierad anläggning: Inga nya anläggningar finansierade av 1:3 medel under 2025.

Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan: Avser resurssamordning gällande den länsstyrelsegemensamma förvaltningen.

Avslutade externa medel och ANL RTA: Avser till största delen avslutade projekt inom den avslutade jordbruksprogramperioden.

Avsl externa medel och ANL SCR: Avser avskrivningar på ej lånefinansierade anläggningar.

Not 28

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2025-12-31	2024-12-31
Ingående avsättningar	-213	-50
Årets pensionskostnader	697	0
Årets pensionsutbetalningar	-255	-164
Utgående avsättning	228	-213

Kommentarer till tabell

Flera deltidspensioner har beviljats under 2025.

Not 29

Övriga avsättningar	2025-12-31	2024-12-31
Lokalt omställningsarbete årets förändring	-217	300
Lokalt omställningsarbete utgående balans	641	857
Omstruktureringsåtgärder årets förändring	0	0
Summa övriga avsättningar	641	857

Kommentarer till tabell

Det avsattes för mycket under 2024, vilket rättades under 2025. En årlig plan för aktiviteter tas fram.

Länsstyrelsen har under året nyttjat den årliga avsättningen och även en del av tidigare års avsättningar. Det ingår som en del i myndighetens kompetensförsörjningsplan att öka kompetensutvecklingen för medarbetarna för att främja verksamheten. Aktiviteterna beslutas i samverkan mellan arbetsgivare och fackliga representanter och inriktningen är att de ska användas till kompetensutvecklingsinsatser.

För år 2026 kommer en ny plan tas fram hur omställningsmedlen ska nyttjas. Bedömningen är att ca 250 tkr kommer att nyttjas under 2026

Not 30

Lån i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Ingående balans	3 462	3 259
Under året upptagna lån	5 564	1 050
Årets amorteringar	-3 177	-846
Utgående balans	5 850	3 462
Beviljad låneram	8 000	6 000

Kommentarer till tabell

Upptagna lån under året avser investeringar kopplade till ombyggnation av kontorslokaler.

Not 31

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2025-12-31	2024-12-31
Beviljad kreditram	5 000	5 000

Not 32

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2025-12-31	2024-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	4 356	3 908
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	2 739	2 663
Mervärdesskatt	545	382
Summa	7 640	6 954

Kommentarer till tabell

Lagstadgade arbetsgivaravgifter innefattar både anställd personal samt lönegaranti.

Not 33

Leverantörsskulder	2025-12-31	2024-12-31
Leverantörsskulder	7 006	5 571

Kommentarer till tabell

Skulden är högre 2025 på grund av fler fakturor är inkomna innan brytdatum men ej betalda jämfört med 2024.

Not 34

Övriga kortfristiga skulder	2025-12-31	2024-12-31
Personalens källskatt	2 160	2 140
Övriga kortfristiga skulder	24	2
Övriga kortfristiga skulder består av		
Övrigt	24	2
Summa	2 184	2 142

Not 35

Depositioner	2025-12-31	2024-12-31
Depositioner	679	5 177

Kommentarer till tabell

Vid deponering gäller att den som deponerat har rätt att få tillbaka pengarna efter tre månader, om inte hyresvärden innan dess inkommit till Länsstyrelsen med uppgift om att tvist pågår. Utbetalning sker dock endast på begäran av den som deponerat, vilket innebär att Länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. Om Länsstyrelsen inom tremånadersperioden får underrättelse från hyresvärden om att tvist pågår, får Länsstyrelsen inte betala ut pengar till någon förrän tvisten är löst, antingen i domstol eller

efter överenskommelse mellan parterna. Inte heller detta är något som Länsstyrelsen kan påverka. Detta innebär sammantaget att det är mycket svårt att bedöma hur stor del av de deponerade medlen som kommer att regleras inom 12 månader.

Not 36

Periodavgränsningsposter	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl social avg	231	378
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl social avg	9 741	9 345
Upplupna kostnader - Länsstyrelsegemensam IT förvaltning	29 060	27 095
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	544	2 438
Summa upplupna kostnader	39 576	39 256
Oförbrukade bidrag från annan myndighet	77 922	81 812
varav		
Riksantikvarieämbetet	4 572	3 438
Länsstyrelsen i Örebro län	1 865	4 851
Länsstyrelsen i Östergötlands län	428	2 309
Länsstyrelsen i Skåne län	1 238	1 238
Naturvårdsverket	45 584	40 648
Statens jordbruksverk	2 281	2 221
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 111	738
Tillväxtverket	2 248	3 921
Trafikverket	1 282	1 029
Havs- och vattenmyndigheten	14 143	19 273
Övriga myndigheter	3 169	2 145
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	21 818	22 907
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	26 494	27 816
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	12 467	13 090
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år	17 143	17 999
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	5 068	70
varav finansiering genom EU-fonder		
Life - program för miljö- och klimatpolitik	4 995	0
Summa oförbrukade bidrag	82 990	81 881
Summa förutbetalda intäkter	0	0
Summa periodavgränsningsposter	122 566	121 138

Kommentarer till tabell

Upplupna kostnader - Länsstyrelsegemensam IT förvaltning: Avser kostnaden för november-december inom den länsstyrelsegemensamma utvecklings- och förvaltningsportfölj. Ökningen är enligt plan. Raden är uppdelad 2025 och därför är även jämförelsebeloppet ändrat.

Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader: Beloppet är lägre 2025 på grund av ändrad rutin för att tidigarelägga utbetalning.

Riksantikvarieämbetet: Bidragsintäkten från myndigheten har minskat på grund av lägre kostnader i den arkeologiska undersökningen som staten har kostnadsansvaret för, vilket ökat det oförbrukade bidraget. Länsstyrelsen i Örebro län: Under 2025 har nyttjandegraden av dispositionsrätterna ökat.

Länsstyrelsen i Östergötlands län: Avser projektet resurscentrum som avslutades hösten 2025.

Naturvårdverket: Ökningen avser miljöåtgärder inom uo 20 anslag 1:4.

Tillväxtverket: Avser medel för Samtjänst vattenbruk.

Havs- och vattenmyndigheten: Avser medel för medfinansiering av projekt Life IP Rich Waters.

Life - program för miljö- och klimatpolitik: Avser medel för Life IP Rich Waters. Jämförelsesiffran för 2024 är ändrad. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fått en egen rad 2025, 2024 låg beloppet i raden för övriga myndigheter.

Not 37

Ansvarsförbindelser	2025-12-31	2024-12-31
Övriga ansvarsförbindelser-skadestånd	0	1 500

Kommentarer till tabell

Västerås slott drabbades helgen den 1-2 juni 2024 av en omfattande vattenskada. Ansvarsfrågan var då inte helt utredd och därför togs det upp som en ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelsen kvarstår inte 2025.

Noter till anslagsredovisning

Not 38

I förvaltningsanslaget ingår 31 200 tkr som avser länsstyrelsegemensam utveckling och där tillhörande utvecklingsnära förvaltning av projekt. Av utgående överföringsbelopp avser 916 tkr den länsstyrelsegemensamma verksamheten.

Not 39

Medel är använda enligt villkor för anslaget.

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 19 februari 2026.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Västerås den 19 februari 2026

Acko Ankarberg Johansson

Landshövding i Västmanlands län

Bilagor

Bilaga A Register länsstyrelseinstruktionen

Bilagan listar uppgifter enligt förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion som redovisas i årsredovisningen.

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Myndighetsövergripande verksamhet Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Samordning, samverkan, nationella mål och länets utveckling	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Västerbotten, Norrbotten
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbotten, Västernorrland, Västra Götaland
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p6	Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) och jordförvärvsförordningen (2005:522) m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Dalarna, Värmland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bland annat regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 a§	Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser enligt förordningen (2022:525) m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland, Skåne
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne, Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbotten, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
16§	Delegation för rennärlingsfrågor	Areella näringar	Norrbotten, Västerbotten, Jämtland
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Örebro
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten

Bilaga B Register regleringsbrevsuppdrag

Bilagan listar uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 som redovisas i årsredovisningen.

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Måluppfyllelse inom livsmedelsstrategin	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A2 Redovisa resultat av arbetet med NAP	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A3 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A4 Redovisa arbetet med vattenmyndigheternas åtgärdsprogram	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Redovisa tillsynen av kommunernas skyldighet att tillgodose behovet av vattentjänster	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Redovisa åtgärder för kvalitet på dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Redovisa prioriteringar och åtgärder för att förklara fler ytvattenförekomster som konstgjorda eller kraftigt modifierade	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Län som är vattenmyndigheter
1A8 Redovisa åtgärder för att återställa förorenade områden samt arbete med områden som förorenats av PFAS	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Redovisa arbetet med genomförande av den strategiska planen inom jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Redovisa effekter av vårändringsbudgeten på kulturmiljöarbetet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Stockholm samordnar

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1B2 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Redovisa bidrag till tillväxt och beskriv arbete för tillväxt vid målkonflikter	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Redovisa åtgärder för ett ökat bostadsbyggande i samverkan med kommuner	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1D1 Redovisa åtgärder för verksamhetstillsyn inom djurens hälso- och sjukvård	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Redovisa hantering av markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D3 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 Redovisa arbetet med en långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D5 Redovisa samordning av renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
1D6 Redovisa arbete med effektivitet, enhetlighet och handläggningstider vid tillsyn och provning	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Västernorrland samordnar
1E1 Redovisa kostnader för informations- och kommunikationsverksamhet	Mål och återrapporteringskrav / E. Övriga återrapporteringskrav	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län
1E2 Redovisa åtgärder för elektroniska beställningar	Mål och återrapporteringskrav / E. Övriga återrapporteringskrav	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Blekinge, Gävleborg, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Värmland och Östergötland
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3A2 Arbeta för kortare ledtider vid provning av nätkoncessioner	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Berörda län

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
3A4 Bistå Statens Energimyndighet rörande laddinfrastruktur tunga transporter	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Energi och klimat	Alla län
3B3 Delta i samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Uppsala
3B9 Arbeta för jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024–2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3B10 Delta i anvisning av ensamkommande barn och nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3B11 Möjliggöra spridning av information om frivillig återvandring	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndsprocesser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Övergripande uppdrag och intern utveckling	Alla län Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga C Register övriga uppdrag

Bilagan listar exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning/Året i siffror
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning/Året i siffror
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Tilläggsupplysningar som Ekonomistyrningsverket föreskriver	Finansiell redovisning
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag till beredskapsmyndigheterna om personallån mellan myndigheter Fö2025/00670	Personallån mellan myndigheter för att förstärka sin beredskap	Övergripande uppdrag och intern utveckling
Fortsatt arbete för Rådet för hållbara städer och uppdrag till myndigheter att bistå rådet (LI2025/00210)	Länsstyrelsernas arbete i Rådet för hållbara/levande städer	Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning

Bilaga D Redovisas i särskild ordning

Bilagan listar uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2025 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
1C3 Redovisa användningen av medel anvisade för mäns våld mot kvinnor	Mål och återrapporteringskrav/ A. Nationella mål	2026-03-01	Jämställdhetsmyndigheten, med kopia till Regeringskansliet (Arbetsmarknadsdepartementet)
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2026-02-22	Lst Örebro
2.3 Säkerställa förmåga och öva för kris och krig	Organisationsstyrning	2026-03-01	Finansdepartementet
3A1 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-21	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Dalarna samordnar
3A3 Se över behovet av att utveckla processer för ny kärnkraft	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-28	Gäller Lst Halland, Lst Kalmar och Lst Uppsala Klimat- och näringslivsdepartementet
3A5 Utarbeta regionala analyser och kunskapsunderlag samt kontinuitetsplanering för avloppsrening och dricksvattenproduktion	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-01	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A6 Utveckla arbetet i beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-22	I Livsmedelsverkets redovisning till Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet
3A7 Redovisa åtgärder för översyn av vattenförekomster	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-01 2026-10-01	Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Gäller Lst som är vattenmyndigheter
3A8 Leda och samordna regionalt arbete med naturvård, biologisk mångfald m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten)
3A9 Slutföra arbetet med att genomföra skyddet av tätortsnära natur	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-09-30	Gäller Lst Stockholm, Skåne och Västra Götaland Klimat- och näringslivsdepartementet
3A10 Ta fram delåtgärdsprogram för kust- och avrinningsområden	Uppdrag / A. Nationella mål	2028-01-31	Gäller berörda lst och lst som är vattenmyndigheter Klimat- och näringslivsdepartementet
3A11 Undersöka behov av kompensationsåtgärder mot övergödning	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-05	Gäller Lst som är vattenmyndigheter Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3A12 Registrera uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket)
3A13 Skapa förutsättningar för att nå överenskomna utsläppsnivåer (Helcom)	Uppdrag / A. Nationella mål	-	Gäller Lst som är vattenmyndigheter I Havs- och Vattenmyndighetens redovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A14 Stödja kontinuitetsplanering för dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-01	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar
3A15 Samordna och leda det regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-15	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Naturvårdsverket)
3A16 Redovisa kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A17 Driva nationellt centrum för mathantverk	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-28	Gäller Lst Jämtland Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (kopia Tillväxtverket)
3A18 Redovisa ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-15	Naturvårdsverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A19 Redovisa föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A20 Analysera åtgärder mot skada av säl och skarv	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-30	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Stockholm samordnar
3A21 Förstärka tillsynen av försäljning av alkohol, tobak m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3A22 Sprida kunskap om tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-02	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3A23 Översyn av sälskyddsområden	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-10-30	Gäller Lst Gävleborgs, Södermanland, Skåne och Västra Götalands Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
3A24 Redovisa förbättringar rörande Information och regelefterlevnad rörande vattenuttag	Uppdrag / A. Nationella mål	2025-12-16	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Kalmar samordnar
3A25 Skapa förutsättningar för etablering av ny kärnkraft	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-02-27	Gäller Lst Halland och Kalmar Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B1 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-02-28	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3B2 Främja samverkan, följa upp och genomföra insatser för romsk inkludering	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Gäller Lst Stockholm Kulturdepartementet
3B4 Stödja försöningsprocess med tornedalingar, kväner och lantalaiset	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Gäller Lst Norrbotten Kulturdepartementet
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-31	Gäller Lst Stockholm Kulturdepartementet
3B6 Erbjudna föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet hos barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2026-03-01 2027-03-01	Delredovisning Delredovisning Slutredovisning Berörda Lst till Socialdepartementet
3B7 Stödja kommuner och regioner i arbetet med mänskliga rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet (kopia till Forum för Levande historia) Lst Dalarna samordnar
3B8 Samordna arbetet med stöd till avhoppare från organiserad brottslighet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Justitiedepartementet
3B12 Redovisa arbetet med mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B13 Redovisa insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B14 Redovisa insatser enligt 37a § förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-02	Arbetsmarknadsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B15 Länsstyrelserna ska fördela medel till projekt som anordnas utbildningar för nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2026-03-01	Socialdepartementet Lst Stockholm samordnar
3C1 Hantera målkonflikter vid handläggning av ärenden med anledning av den pågående nyindustrialiseringen	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-04-10 2026-04-10 2027-02-10	Delredovisning Delredovisning Slutredovisning Gäller Lst Norrbotten och Västerbotten Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C2 Utveckla arbetet med att förenkla för företag	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-02-16	Klimat- och näringslivsdepartementet (kopia till Tillväxtverket) Lst Kronoberg samordnar
3C3 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C5 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2025-03-26	Gäller Lst Jämtland och Norrbotten Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C6 Följa upp kommunernas riktlinjer för ökat bostadsbyggande	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3C7 Utveckla vandringslederna i fjällen	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller Lst Jämtland, Dalarna, Västerbotten och Norrbotten Naturvårdsverket ska redovisa arbetet.
3C8 Genomföra kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyte rörande barn i skyddat boende m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-04-30 2028-04-30	Muntlig delredovisning Samlad slutredovisning Arbetsmarknadsdepartementet. Lst Östergötlands samordnar
3C9 Erbjud stöd avseende mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-03-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3C10 Erbjud stöd för utveckling av regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2026-03-01	Gäller Lst Östergötland Jämställdhetsmyndigheten Arbetsmarknadsdepartementet
3D1 Analysera konsekvenserna av omedelbar verkställighet enligt Djurskyddsförordningen	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-06-30	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Värmland samordnar
3D2 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-01-31	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Redovisa byggnadsnämndernas tillsynsarbete – tillsyn OVK	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-01-31	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Uppdrag i regleringsbrev 2025	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3D4 Effektivisera tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2026-02-15 2027-02-15	Delredovisning till Naturvårdsverket Samlad redovisning till Klimat och Näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Effektivisera prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-12-29	Samlad redovisning Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3D6 Redovisa åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / D. Tillsyn	2025-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2025-02-03 2025-04-25 2025-07-25 2025-10-20	Hermes
3E2 Upphandla apotek för distribution av jodtabletter	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2025-12-10 2027-12-01	Delredovisning Slutredovisning Gäller Lst Halland, Kalmar och Uppsala Klimat- och näringslivsdepartementet

Bilaga E Länsstyrelsegemensam redovisning

Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag, funktioner och stödverksamhet som samordnas.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med digitalisering, förvaltning och utveckling

Länsstyrelsernas nationella funktion Gemensamma kansliet har ett övergripande uppdrag att skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt att ge ledningsstöd till de länsråd som är utsedda att styra dessa verksamheter. Länsstyrelsen i Västmanland är värdlän för funktionen Gemensamma kansliet, som summerar resultatredovisningen av det länsstyrelsegemensamma arbetet nedan.

Mervärde för samhället

Digitaliseringen är en möjliggörare för länsstyrelsernas breda samhällsuppdrag och har under 2025 bidragit till förbättringar i service, rättssäkerhet, tillgänglighet och analysförmåga. Genom digitala tjänster och moderniserade systemstöd har det blivit enklare för medborgare och företag att ta del av myndighetens tjänster, samtidigt som digitalisering bidragit till att interna processer har blivit mer enhetliga och effektiva. Detta ligger i linje med regeringens mål om en mer innovativ och sammanhängande offentlig sektor där digitala tjänster skapar nytta för användarna.

Tillsammans skapar dessa insatser bättre förutsättningar för länsstyrelserna att möta framtidens krav, stärka totalförsvaret och leverera hög samhällsnytta – nu och på lång sikt. De bidrar samtidigt till regeringens målsättning om en datadriven offentlig sektor där beslut och resursutnyttjande baseras på tillgänglig, högkvalitativ information.

Inriktning och mål

Länsstyrelsernas digitalisering ska bidra till effektivitet och ökad samhällsnytta. Arbetet bör utgå från ett utifrån-och-in-perspektiv, där digitala lösningar utvecklas och införs utifrån den nytta de skapar för medborgare, företag och samhället i stort. Digitaliseringen ska samtidigt stärka länsstyrelsernas förmåga att möta centrala samhällsutmaningar, stödja den gröna omställningen, bygga resiliens och värna tilliten till demokratin. Detta stödjer ambitionen i regeringens digitaliseringsstrategi om användarorienterad digital förvaltning och ökad tillgänglighet.

Digitaliseringsarbetet bedrivs som ett gemensamt utvecklings- och förvaltningsarbete mellan de 21 länsstyrelserna. Samtidigt behöver varje länsstyrelse stärka sin lokala förmåga att införa och använda digitala lösningar, utveckla kompetens, avsätta resurser och anpassa arbetssätt. Ett sådant helhetsgrepp stödjer digitaliseringsstrategins krav på likvärdighet och effektivitet i hela den offentliga sektorn.

En långsiktigt hållbar digitalisering kräver även en samlad finansieringsram som möjliggör att gemensamma satsningar genomförs med tillräcklig kraft och att nyttorna realiserar i hela organisationen.

Förflyttningen utgår från den gemensamma målbilden och de gemensamma principerna för digitalisering och förstärks genom pågående arbete med ny teknik, särskilt artificiell intelligens. En framgångsfaktor är en ändamålsenlig styrning som säkerställer gemensamma prioriteringar, effektiv resursanvändning och tydliga ansvarsförhållanden.

Prestationer och resultat 2025

Under året har länsstyrelserna fortsatt att stärka sin digitala förmåga och genomfört flera viktiga steg i en långsiktig modernisering av systemstöd, arbetsätt och gemensam infrastruktur. Arbetet har innefattat både utveckling av nya digitala tjänster och förstärkning av befintliga system för att höja säkerhet, tillgänglighet och funktionalitet.

Delar av förvaltningen har moderniserats, och flera system har anpassats till nya GIS-plattformar, säkerhetskrav och behov av förbättrad livscykelhantering. På flera områden har nya e-tjänster underlättat handläggning, ökat rättssäkerheten och gjort det enklare för medborgare och företag att ta del av offentliga tjänster. Parallellt har länsstyrelserna stärkt sin gemensamma digitala arbetsplats genom nya kommunikations- och samverkanslösningar som nu går över till förvaltning.

Digitaliseringen har också bidragit till utvecklingen av verksamhetskritiska områden såsom beslutsstöd, samhällsskydd och beredskap, klimat- och vattenförvaltning, biologisk mångfald samt rättsliga processer. Insatserna har förbättrat informationsflöden, ökat enhetligheten och skapat bättre förutsättningar för robusthet och samordning mellan länen.

Sammantaget har länsstyrelserna under 2025 tagit viktiga steg mot ökad digital mognad, förbättrad service och mer effektiva interna processer.

Pågående gemensamma strategiska arbeten

Länsstyrelserna har fortsatt driva centrala utvecklings- och styrningsfrågor som är avgörande för långsiktigt hållbar digital transformation. Under 2025 har arbetet omfattat framtagande av målbild och principer för digitalisering, inklusive prioriterade förflyttningsområden. Detta är en direkt förutsättning för att nå regeringens mål om samordnad och styrd utveckling.

Parallellt har arbetet med att utveckla en mer ändamålsenlig styrning fortsatt, bland annat framtagande av införandeplanen för en ny modell för gemensam utveckling och förvaltning. Analys av en långsiktig finansieringsmodell för gemensam digitalisering och är påbörjad och utgör en grund för hur den digitala transformationen kan bedrivas samlat och med tillräcklig kraft.

Vidare har ett gemensamt AI-utforskande etablerats som ett prioriterat område. Under året har fokus varit att höja kunskapen, etablera gemensamma förhållningssätt och

identifiera lämpliga pilotområden för AI-användning i praktiken. Detta är helt i linje med regeringens ambition om att accelerera användningen av data och AI i offentlig sektor.

Samlade utvecklingsinsatser 2025

Utöver förvaltningsarbetet har ett flertal strategiska utvecklingsinitiativ genomförts för att stärka länsstyrelsernas kärnverksamheter – från miljö- och samhällsbyggnadsområdet till beredskap och intern styrning.

Arbetet med Digital samverkan har resulterat i moderna, säkra och regeluppfyllande tjänster för digitala möten och chatt. Dessa används brett i verksamheten och är särskilt viktiga för handläggare, krisberedskapsfunktioner och regionala samverkansaktörer. Tjänsterna möjliggör snabb informationsdelning, effektiva avstämningar och förbättrad samverkan mellan länsstyrelserna, kommuner och statliga myndigheter.

Systemet VISS 2.0, som utvecklas för vattenförvaltningen, har tagit viktiga steg mot att ersätta en tekniskt föråldrad lösning. Systemet används av handläggare inom vatten- och miljöområdet och utgör ett centralt verktyg för bedömningar, rapportering och uppföljning mot EU:s vattendirektiv. Moderniseringen innebär högre datakvalitet, bättre analysförmåga och förbättrat stöd för både regional och nationell miljörapportering. Den information om Sveriges vatten som tillhandahålls i VISS är även avgörande för externa aktörer såsom domstolar, verksamhetsutövare, kommuner och företag, där tillgång till tillförlitlig, aktuell och spårbar vatteninformation är en förutsättning för rättssäkra beslut, tillståndprocesser och investeringar.

Andra utvecklingsinsatser har stöttat flera av länsstyrelsernas specialiserade verksamheter, t ex:

- Mobil ledning och beredskap, där digitala lösningar stärker förmågan att leda och samordna arbetet vid kriser och höjd beredskap.
- Biotopkartering, där modernare digitala verktyg förbättrar kvaliteten och tillgängligheten i arbetet med naturvård och miljöanalys.
- Parallellt har länsstyrelserna inlett grundläggande arbete inför kommande systemskiften inom ekonomi och HR, vilket är centralt för intern styrning, planering och verksamhetsutveckling.

Tillsammans visar projekten att länsstyrelserna nu systematiskt bygger en gemensam digital bas som stärker verksamhetens förmåga i dag och möjliggör långsiktiga strukturella förändringar, inte minst inom datadelning, automatisering och ett mer sammanhållet myndighetsstöd.

Utmaningar

Digitaliseringsarbetet sker samtidigt som länsstyrelserna står inför betydande och långvariga strukturella utmaningar. Systemmiljön är fortsatt komplex med många föråldrade och ömsesidigt beroende lösningar som kräver omfattande modernisering, konsolidering och standardisering. Den tekniska skulden är betydande, och i flera fall hämmar den både säkerhet, funktionalitet och möjligheten att införa nya arbetssätt. Detta

hindrar länsstyrelserna från att nå regeringens ambition om en säker och modern digital infrastruktur.

Som 21 myndigheter med breda sakområden och relativt små ärendevolymer per område är det nödvändigt att fortsätta samordna processer, information och systemstöd för att nå högre effektivitet, robusthet och likvärdighet över hela landet. Bristen på enhetliga arbetssätt och variationer i teknikmognad mellan länsstyrelserna förstärker behovet av en fortsatt gemensam digital utveckling. Länsstyrelserna behöver också förhålla sig till ett stort antal sektorsmyndigheter samt ett växande antal gemensamma regeringsuppdrag som innehåller krav på digitalisering. Dessa uppdrag, som ofta är tidsatta och styrda av externa prioriteringar, har ofta getts företräde framför intern effektivisering och teknisk skuldreducering. I kombination med begränsad utvecklingskapacitet innebär detta att nödvändiga interna effektiviseringsåtgärder riskerar att skjutas fram eller genomföras i lägre takt än vad som är långsiktigt hållbart.

Samtidigt ställer utvecklingen inom totalförsvaret ökade krav på robusthet, säkerhet, kontinuitet och tillgänglighet i tekniska system. Flera av dagens system behöver stärkt motståndskraft, förbättrad livscykelhantering och modernare integrationer för att fungera i en förhöjd beredskapssituation.

Kompetensförsörjningen är fortsatt en kritisk fråga, särskilt inom AI, cybersäkerhet, dataförvaltning, systemintegration, förändringsledning och införandestöd. För att lyckas krävs både specialiserade kompetenser och kapacitet för breddinförande – något som i dag är en trång sektor för länsstyrelserna.

Digitaliseringsarbetet är dessutom strukturellt underfinansierat, vilket innebär att utveckling ofta får stå tillbaka för drift och att moderniseringar skjuts fram trots ökande krav från lagstiftning, säkerhetskrav och verksamhetens behov. För att möta ambitionsnivån krävs en långsiktig, sammanhållen och förutsägbar finansiering.

Det återstående arbetet är omfattande och inkluderar bland annat att:

- Säkerställa stabil och säker förvaltning under en period då flera stora systemskiften sker parallellt, bland annat inom ekonomi, HR och informationshantering.
- Förstärka förmågan till nyttorealiserings, så att tekniska investeringar omsätts i faktiska resultat i kärnverksamheten och ger avlastning där behoven är som störst.

Sammanfattningsvis återstår betydande investeringar och strukturella förändringar för att länsstyrelserna ska kunna bygga en modern, säker och långsiktigt hållbar digital verksamhet – och för att den gemensamma digitala basen ska kunna bära framtidens krav på effektivitet, robusthet och likvärdighet i hela landet.

IT-avdelningen

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

En innovativ IT-avdelning stödjer verksamhetens digitalisering

Under året har vi aktivt deltagit i förändringsarbete för att utveckla länsstyrelsernas gemensamma modell för utveckling och förvaltning. Ytterst handlar det om att få ett mer ändamålsenligt och effektivt arbetssätt i samverkan med alla 21 länsstyrelser. Detta arbete kommer att fortsätta kommande år.

Inom området AI görs utforskande aktiviteter internt på IT-avdelningen för att förbereda oss både kunskapsmässigt och tekniskmässigt. Vi har initierat och deltar aktivt i det länsstyrelsegemensamma projektet Utforska AI och medverka i AI-utbildning för alla chefer på länsstyrelserna. Vi har samverkat med andra organisationer kring deras sätt att arbeta med AI, utrett olika AI-tekniker och planerar nu för möjligheten att bygga en intern AI-studio.

Ett arbete pågår för att modernisera vårt sätt att utveckla applikationer. Det finns både interna och externa drivkrafter för denna förändring då det kommer att effektivisera vår utveckling av nya applikationer.

Digital motståndskraft i hela hotskalan

Verksamhetsåret har utifrån det försämrade omvärldsläget präglats av cybersäkerhetsfrågor och att möta länsstyrelsegemensamma projekt och förvaltning i enlighet med den länsstyrelsegemensamma utvecklingsplanen för civilt försvar.

Länsstyrelserna har prioriterat utvecklingsarbetet av vår gemensamma cybersäkerhet, primärt genom regleringsbrevsuppdrag om säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur. Vid årsskiftet avslutades två av programmets projekt och dessa har ökat länsstyrelsernas förmåga till motståndskraft, kontinuitet samt cyberförsvar.

Förmågeuppbyggnaden inom cyberförsvaret innebär att fler sårbarheter, hot och säkerhetsmässiga avvikelser upptäcks som kräver allt snabbare åtgärder.

Standardiserat tjänsteutbud ska stärka kostnadseffektiviteten

IT-avdelningen fortsätter standardisering av IT-tjänster mot länsstyrelserna. Under året så har flera initiativ initierats för att effektivisera och kostnadsoptimera IT-leveransen genom samarbete med verksamheten. Flertalet konkurrensutsättningar har genomförts däribland länsstyrelsernas PC-försörjning.

Samverkan inom ramen för det länsstyrelsegemensamma arbetets har stärkts och ytterligare standardisering kring datormodeller, konferensrumsteknik, och skrivare har

åstadkommit. Ett arbete med att standardisera och effektivisera hanteringen av mobiltelefoner har uppstartats och kommer fortsätta under kommande år.

Proaktiv samverkan med andra myndigheter

Länsstyrelsernas uppdrag är sektorsövergripande och många IT-lösningar används över myndighetsgränserna. I många fall använder länsstyrelsernas medarbetare IT-stöd hos andra myndigheter eller så är våra IT-stöd tätt integrerade. Det ställer höga krav på samverkan, inte minst i sektorsövergripande uppdrag.

Under året har vi fortsatt utveckla samverkan med sektorsmyndigheter och lägger stort fokus på arkitektursamverkan för att säkerställa att vi bygger effektiva och säkra IT-lösningar på både kort och lång sikt.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamhet med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationens verksamhet har under året präglats av ett stabilt läge, utan påverkan från extremväder eller andra särskilda händelser.

Den tidigare planerade prisjusteringen för den gemensamma växelfunktionen har tills vidare skjutits upp. Bakgrunden är att volymerna av samtal kopplade till energieffektiviseringsstöd och Lönegaranti har minskat, vilket sammantaget lett till en nedgång i samtalsflödet främst under senaste halvåret.

Telefonistorganisationen kommer att följa utvecklingen noggrant och genomföra en fördjupad analys av samtalsmönstren över tid. Beroende på utfallet av denna analys kan en prisjustering komma att bli aktuell under 2026.

Samtalstrafiken för Kundsupporten för jordbrukarstöd blev något lägre 2025 än 2024. En bidragande orsak var att deadline för justeringar i stödansökan förlängdes med 2 månader. Andra orsaker är att lantbrukarna blivit mer vana vid den digitaliserade ansökningsprocessen kring markuppföljningen och att markuppföljningsbrev har varit bättre formulerade. Kundsupporten har också kunnat ge en effektivare support med hjälp av Jordbruksverkets Mina sidor samt Geofoto-appen.

Telefonistorganisationen har arbetat vidare med kontinuitets- och beredskapsarbetet där kontinuitetsplanen är grunden i vår beredskap. Den kommer hjälpa oss att stå bättre rustade mot olika typer av scenarion.

Under året har Telefonistorganisationen bedrivit ett omfattande förberedelsearbete inför möjligheten att erbjuda länen en utökad servicenivå. Arbetet har inkluderat planering av utvecklingsprojektets olika faser. Initiativet presenterades vid ett länsrådsmöte i maj, vilket

resulterade i en överenskommelse om att inleda en testfas. Under denna period ska det nya arbetssättet prövas och utvärderas innan beslut fattas om ett eventuellt införande.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för de 21 länsstyrelserna. Löneservice har även sedan ett antal år en överenskommelse om lönetjänst med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Löneservice huvuduppdrag är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2025 har Löneservice i snitt hanterat 7 600 löner per månad för länsstyrelserna, vilket är samma snitt som för 2024.

Löneservice har under begränsad tid under året stöttat både Jordbruksverket och Livsmedelsverket i deras lönehantering.

Under hösten inleddes etableringsfasen för projektet avseende nytt affärssystem och HRM-system. Förvaltningsobjektet Ekonomi och personal har bedömt att de nuvarande ekonomi- och lönesystemen på sikt kan påverka länsstyrelsernas förmåga att upprätthålla nödvändig funktionalitet för löneutbetalningar. Löneservice har därför genomfört ett förberedande arbete med att ta fram en kravspecifikation för lönedelen. Det framtida systemet ska inte enbart säkerställa korrekta utbetalningar, utan även integreras i en sammanhållen digital helhet samt vara flexibelt och långsiktigt hållbart.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att bland annat effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

Under året har LstEA gett stöd till länsstyrelsernas ekonomifunktioner genom att bland annat behandla drygt 900 supportfrågor via vår supportfunktion. LstEA har även arbetat med flera olika projekt som både effektiviserar och ökar säkerheten på länsstyrelserna. Ett av projekten berör migrering av fakturaflöde till en ny operatörstjänst, vilken implementerats och ger idag en effektivare hantering, genom ett flöde istället för två, samt skapar möjligheter för nya sätt att distribuera fakturor till våra kunder. Det andra projektet som LstEA arbetat med kommer att implementeras efter årsskiftet och berör en utökad kontroll av våra leverantörs-betalningar. LstEA har också arbetat med att effektivisera arbetet med månadsavstämningar genom utveckling av en mer automatiserat avläsning och sammanställning från ekonomisystemet.

VÄS-förvaltningen har administrerat och uppdaterad verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS) så att det uppfyller länsstyrelsernas gemensamma behov.

Arbetsgruppen för årsredovisningsmallen har under året utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen och därmed utformat en grund och effektiviserat arbetet med länsstyrelsernas årsredovisningar.

LstEA har under året också bidragit med att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom föreläsningar, workshops, erfarenhetsutbyten samt stöd till e-handelskoordinatorer.

Dataskydd och informationssäkerhet

Länsstyrelserna har sedan 2022 en gemensam informationssäkerhetspolicy. I den uttrycks länsstyrelsernas gemensamma informationssäkerhetsvision på följande sätt:

Varje länsstyrelse har en god informationssäkerhetskultur med syfte att skydda myndighetens informationstillgångar och den enskilda människans integritet med rätt anpassade säkerhetsåtgärder. Alla medborgare, företag, myndigheter och organisationer har förtroende för hur länsstyrelsen hanterar information oavsett var den hanteras.

Inom informationssäkerhet och dataskydd finns inga länsstyrelsegemensamma mål formulerade. Alla åtgärder som vidtas för att stärka och förbättra länsstyrelsernas dataskydds- och informationssäkerhetsarbete sker för att uppfylla den gemensamma visionen.

I stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd (Safir) ingår länsstyrelsernas dataskyddsombud och den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Värmland för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län. Safirs uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas gemensamma information.

Under året har ett stort antal informationssäkerhetsanalyser genomförts för att bland annat identifiera var det finns informationssäkerhetsrisker och om några av dessa risker berör flera länsstyrelser eller alla, så kallade kollektiva risker. Arbetet med analyserna har också lett till ett stort antal handlingsplaner där informationssäkerhet i bred mening diskuteras, prioriteras och åtgärdas i de enskilda förvaltningsobjekten. De enskilda myndigheternas informationssäkerhets- och dataskyddsamordnare har, enskilt och tillsammans med den gemensamma funktionen, genomfört säkerhetshöjande insatser i form av utbildningar, granskningar och analyser. Under året har granskningar genomförts bland annat av länsstyrelsernas behandling av personuppgifter vid djurskyddstillsyn.

Vid nyutveckling och ny teknik finns det utmaningar att balansera bland annat krav på regelefterlevnad inom informationssäkerhet och dataskydd med kostnad och nytta för verksamheten. Dessa utmaningar har varit tydliga vid utveckling av nya tjänster för digitala möten och länsstyrelsernas utforskande av AI. Genom gemensamma insatser och det

löpande stödet till de enskilda länsstyrelserna, inte minst genom informationssäkerhets- och dataskyddssamordnarna, har länsstyrelserna under året fortsatt att utveckla förutsättningarna för det länsstyrelsegemensamma ledningssystemet för informationssäkerhet. Under året har också den gemensamma stödfunktionen stöttat länsstyrelserna i arbetet med att besvara enkäten Cybersäkerhetskollen från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I vilken utsträckning länsstyrelserna följt upp sitt arbete genom exempelvis Cybersäkerhetskollen besvaras särskilt nedan i resultatredovisningen av uppdrag 1B1.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 1B1 Utvärdering av det egna informations- och cybersäkerhetsarbetet

Länsstyrelsen i Stockholms län har under 2025 samordnat uppdrag 1.B1. Uppdraget syftar till att ta reda på om länsstyrelserna genomfört utvärdering av det egna informations- säkerhetsarbetet genom analysverktyg som Cybersäkerhetskollen och om åtgärder har vidtagits utifrån resultaten. Uppdraget har genomförts genom en enkätundersökning som samtliga 21 länsstyrelser besvarat.

Länsstyrelser som ...	2025
... genomfört utvärdering av det egna informationssäkerhetsarbetet	21
... vidtagit åtgärder baserat på utvärdering	20
... använt analysverktyg vid utvärdering	20
... använt MYNDIGHETEN FÖR CIVILT FÖRSVAR:s Cybersäkerhetskollen	20

Samtliga 21 länsstyrelser uppger att de utvärderat det egna informationssäkerhetsarbetet det senaste året. Endast en länsstyrelse uppger att de inte har använt sig av någon del av Cybersäkerhetskollen, medan resterande länsstyrelser har genomfört hela eller delar av kollen i sitt utvärderingsarbete.

Ett mindre antal länsstyrelser uppger att de även har utvärderat informationssäkerhetsarbetet med hjälp av Nanolearning, internrevision, samt genom gap-analys mot Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och gap-analys mot standarden ISO27000.

20 länsstyrelser har vidtagit åtgärder utifrån genomförd uppföljning. Majoriteten anger utbildning som åtgärd, men även andra åtgärder har vidtagits. Flera nämner att de arbetat med informationssäkerhet inom upphandling och till exempel uppdaterat rutiner, informationssäkerhetskrav och process. Vidare är det flera länsstyrelser som har genomfört arbete inom kontinuitetshantering. Övningar har genomförts och rutiner har uppdaterats.

Flera länsstyrelser har arbetat med uppdatering av styrande dokument och riktlinjer. Som exempel nämns att revidering av arbetsordning genomförts.

Flera länsstyrelser har på olika sätt berört att de vidtagit åtgärder kopplat till länsledningen. En länsstyrelse nämner att de har infört fler statusmöten, en annan att

länsledningen hålls informerad regelbundet och en tredje att det pågår utbildning för länsledningen inom informationssäkerhet och fysisk säkerhet.

En länsstyrelse nämner att de arbetat med att förtydliga informationssäkerhetsaspekten inom riskhanteringsprocessen och rutiner. En annan länsstyrelse har förstärkt fysisk säkerhet i sina lokaler. Det är också en länsstyrelse som redovisar att de tagit fram ett egenkontrollprogram för informationssäkerhet.

Analys av Cybersäkerhetskollen

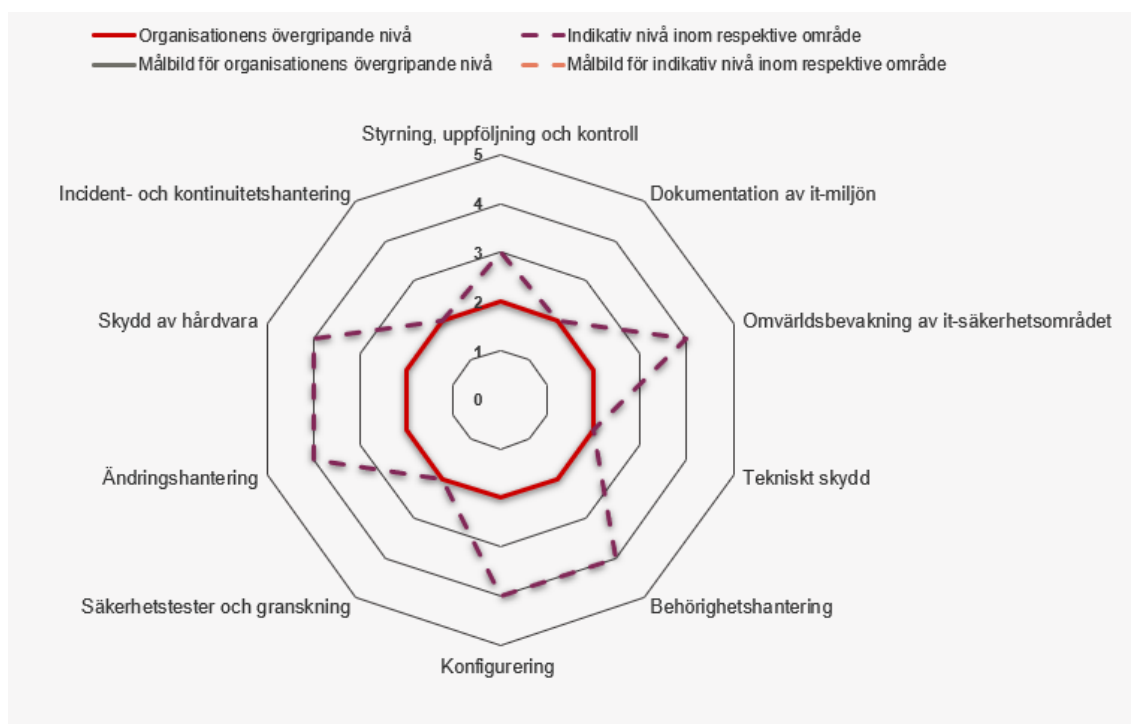
I återkopplingen på redovisningskrav 1E från 2024 års regleringsbrev framkom önskemål om en kortare resultatsammanställning av Cybersäkerhetskollen, den följer här.

Infosäkkollen

Svaren för Infosäkkollen är framtagna av respektive länsstyrelse där man i olika omfattning har inkluderat det länsstyrelsegemensamma arbetet. Analysen av de 17 länsstyrelsernas svar visar på att nivån inom informationssäkerhet varierar. Eftersom svaren mellan länsstyrelserna skiftar stort blir en summering av resultatet för samtliga länsstyrelser missvisande för de länsstyrelser som kommit längre med informationssäkerhetsarbetet. Resultatet redovisas därför inte i ett diagram.

IT-säkkollen

Det är IT-avdelningen som ansvarar för IT-säkerheten i enlighet med överenskommelsen om länsstyrelsegemensam IT-organisation. Resultatet redovisas i diagram från Myndighets för civilt försvars verktyg Cybersäkerhetskollen.

Figuren visar diagram från IT-säkkollen hämtat från Myndigheten för civilt försvars tjänst Cybersäkerhetskollen.

Leverantörskedjekollen

Marioriteten av avtal för digitala tjänster tecknas länsstyrelsegemensamt på länsstyrelsernas IT-avdelning. Resultatet av Leverantörskedjekollen visar att det finns brister och att arbete inom området behöver prioriteras för att uppnå nivå 1. Bristen är redan känd inom länsstyrelsen så åtgärder vidtas till exempel genom att analysera de krav som ställs inför upphandling och genom att följa upp redan tecknade avtal.

OT-säckkollen

Samtliga länsstyrelser har bedömt att de inte omfattas av OT-säckkollen.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet syftar till att stödja länsstyrelserna i arbetet med Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning, där arbetet under 2025 fortsatt med handlingsplan och bibehållen organisation. Länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030 har sin grund i ett internationellt åtagande och där riksdagen beslutat om ett riksdagsbundet mål (2019/20:188).

Exempel på prestationer och effekter:

- Under 2025 har det varit ett fokus på hur-frågorna och erfarenhetsutbyten, bland annat genom spridning av webinarier som ordnas av GD-forum, RUS och LEKS. Samarbete mellan Agenda 2030, LEKS, NHT21, RUS avseende "Governance" och området målkonflikter. Utvecklingsarbete inom fyra samhällsutmaningar: hållbar tillväxt/utveckling, grön omställning, beredskap och social hållbarhet. Inventering av pågående initiativ och nya samarbeten över olika verksamhetsområden och mellan strategier, chefsnätverk, länsråd och landshövdingar.
- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030 och samordnar sedan 2022 GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Jönköping är ordförande, och den så kallade Operativa gruppen. Länsstyrelsen har medverkat och samordnat 2025 års nätverksträff om ökad förmåga i arbetet med hållbarhet, beredskap och civilt försvar, tillsammans med bland andra Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarshögskolan.
- Dialog har skett med Regeringskansliet och med Riksrevisionen som under hösten presenterat sin granskning av regeringens arbete med Agenda 2030.
- Möten med länsstyrelsegemensamma grupper i arbetet har genomförts.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelserna. Arbetet har inte prioriterats och länsstyrelserna saknar fortfarande systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. Det finns fortfarande behov av att utveckla arbetet och identifiera vilka ärendegrupper som är relevanta att redovisa könsuppdelad statistik inom. Den nya lagen om användning av myndighetsgemensam infrastruktur för digital post som träder i kraft den 1 januari 2026 kommer innebära att fler ärenden innehåller personnummer vilket ytterligare kan ge länsstyrelserna tillgång till könsuppdelad statistik.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) arbetar med miljömålsuppföljning, stöd i åtgärdsarbetet och förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I styrgruppen ingår kontaktlänsråd miljömål, berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I arbetsgruppen ingår medarbetare från flera länsstyrelser. RUS finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning. Exempel på prestationer:

- I dialog tagit fram nya anvisningar för och samordnat regional årlig uppföljning av miljömålen, som underlag för nationell årlig uppföljning, fördjupad utvärdering och regional kunskap. Bidragit i miljöövervakning och miljöinformationsförsörjning.
- Tagit fram vägledningar för integrering av miljömålen i länsstyrelsernas verksamhet, miljömålsåtgärder med samhällsekonomiska effekter, externfinansiering och grön infrastruktur.
- Genomfört kunskaps- och erfarenhetswebbinarier för flera verksamheter, däribland: temamöten för miljömålsuppdraget; ekosystem för systemförändring; samverkan mellan livsmedel, lantbruk, beredskap och miljö; länstransportplanering; hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Bidragit i myndighetssamarbetet samverkansplattform urban utveckling.
- Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen och förstudie för Åtgärdswebb 2.0.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete inom Miljömålsrådet och Agenda 2030.
- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borås och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.
- Genomfört en översyn av RUS stöd till miljömålsuppdraget, inklusive behovsenkät.

Bedömningen är att RUS insatser i allt väsentligt bidragit till verksamhetsplanens uppsatta mål för 2025.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering, deltagande på länsrådsutskottsmöten och bidrag till en ledningskonferens med temat Grön omställning i ett nytt omvärldsläge, har LEKS stöttat länsledningarna i det utökade uppdraget att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Länsstyrelserna har under 2025 fortsatt fått en gemensam kunskapsgrund, förståelse och erfarenhetsutbyte för deluppdraget kring utvecklad regional energiplanering genom det omfattande stöd som LEKS erbjuder länsstyrelserna genom exempelvis webinarier, nätverksträffar och samarbetsytor. På LEKS initiativ har samarbetet mellan länsstyrelserna, Svenska kraftnät och Energimyndigheten inom utvecklad energiplanering utvecklats. LEKS bedömning är att dessa insatser tillsammans med omvärldsbevakning och framtagna underlag har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med att leda och samordna det regionala genomförandet av energi- och klimatpolitiken.

LEKS har utvecklat investeringsstödet Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och investeringsstödet Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. LEKS har kunnat agera snabbt när det skett förändringar och när uppdrag tillkommit, så som deltagande i genomförandet av Sveriges återhämtningsplan, och har på så sätt underlättat för länsstyrelserna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk under året bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk, arbetsgrupper bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med genomförandet av länsstyrelsernas uppdrag.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete i rådet för levande städer

Länsstyrelserna ingår som en av 16 medlemmar i Rådet för levande städer. Rådet fick under året ett nytt regeringsuppdrag samt utökades med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Brottsförebyggande rådet. Det nya uppdraget, kopplat till Ny strategi för levande och trygga städer, ledde till en reviderad årsplan där ett antal nya aktiviteter nu undersöks vidare för att se hur rådet kan svara mot strategin, utöver redan pågående aktiviteter. Under 2025 har Länsstyrelserna påbörjat ett arbete med aktiviteten "Vägledning statliga remissvar till länsstyrelserna". Aktiviteten syftar till att förbättra inkommande externa yttranden genom att föra en strukturerad dialog med berörda sektorsmyndigheter kopplat till översiktsplaner, detaljplaner och väg- och järnvägsplaner. Under 2025 har en

arbetsgrupp tillsatts och struktur för arbetet har etablerats som ger förutsättningar för att i nästa steg påbörja den faktiska dialogen. I ett första steg prövas formerna för dialogen ut på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt Statens geotekniska institut.

I syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stads- och samhällsutveckling bidrog rådets medlemmar löpande med material till den gemensamma webbplatsen. Rådet gav även fortsatt ut ett nyhetsbrev samt drev vidare konto på LinkedIn för att stärka kommunikationen till kommunerna.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 1D6 Effektiv och enhetlig tillsyn och prövning

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att redovisa resultatet av arbetet med att utveckla effektivitet och enhetlighet i vår tillsyns- respektive prövningsverksamhet. Redovisningen ska särskilt belysa utvecklingen av gemensamma arbetsmetoder, samarbetet vid arbetstoppar samt om vidtagna åtgärder har bidragit till kortare handläggningstider och minskad administrativ börda för kommuner och regioner.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har haft i uppdrag att samordna redovisningen på en övergripande nivå. Denna redovisning bygger på underlag från förvaltningsobjekt, samverkansorgan, chefsnätverk och dialoger med berörda aktörer. Slutlig redovisning har godkänts av länsråden den 12 november 2025.

Genomförda utvecklingsinsatser

Under året har flera utvecklingsinsatser genomförts för att stärka arbetet inom tillsyn och prövning:

- Målbild för gemensam utveckling och digitalisering: En viktig milstolpe under året har varit arbetet med målbilden för länsstyrelsegemensam utveckling och digitalisering. Arbetet markerar en gemensam kraftsamling och en långsiktig satsning för att öka enhetlighet, kvalitet och effektivitet i verksamheten genom digitalisering.
- Förenkla för företag (RB 3C2): och regeringsuppdrag om kompetenshöjande insatser: Länsstyrelsen Kronoberg har det nationella samordningsansvaret för uppdraget Kompetenshöjande insatser för bättre myndighetskontakter med företag, i dagligt tal kallat Förenkla för företag. Under året har en omfattande webbaserad utbildning, "Vi och företagen", genomförts på samtliga länsstyrelser. En pilot för en Service- och förtroendemätning har också genomförts för att undersöka hur verksamhetsutövare upplever länsstyrelsernas service, bemötande och handläggning. Arbetet har resulterat i en ökad kunskap och underlag för hur länsstyrelserna bemöter och samverkar med företag. Resultaten används nu för att identifiera förbättringsområden för hur länsstyrelserna kan bli mer tillgängliga, förutsägbara och serviceinriktade i sina kontakter med näringslivet. Redovisning sker i särskild ordning.
- Tillsynsuppdraget (RB 3D3): Uppdraget är flerårigt och under året har en genomgång av gemensamma arbetsmetoder genomförts, inklusive rutiner, mallar, arbets sätt, verktyg och andra stödmaterial. Arbetet har resulterat i ökad kunskap om hur vi kan öka samarbetet mellan länen och hur vi kan arbeta mera likriktat. Samordning har skett av Länsstyrelsen Västernorrland och redovisas i särskild ordning.

- **Prövningsuppdraget (RB 3D4):** Samtliga länsstyrelser och miljöprövningsdelegationer har genomfört arbete för att göra tillståndsprocessen mer enhetlig, transparent och förutsebar. Arbetet har resulterat i gemensamma arbetsmetoder, inklusive rutiner, verktyg och stödmaterial. Samordning har skett av Länsstyrelsen Västra Götaland och redovisas i särskild ordning.
- **Förvaltningsobjekt och samverkansorgan:** E tjänster, dokumentmallar och bedömningsstöd har tagits fram i samverkan mellan länsstyrelserna. Ett klassificeringsverktyg för enskilda avlopp har utvecklats för kommunerna, tillsammans med förbättrad tillsynsvägledning och samlad och enhetlig information.
- **Nätverksarbete:** Nätverksarbete är en viktig del i länsstyrelsernas utvecklingsarbete och har bidragit till bättre samordning, ökat erfarenhetsutbyte och stärkt kompetensutvecklingen inom flera områden. Gemensamma handledningar, vägledningar, digitala stöd och utbildningar har tagits fram inom ramen för detta arbete. Personallån och resurspooler har organiserats för att hantera arbetstoppar, till exempel i samband med avslutet av det föregående landsbygdsprogrammet. För personallån finns nu en länsstyrelsegemensam sida på intranätet som stöd inklusive frågor och svar (FAQ).

Bedömda effekter av insatserna

Bedömningarna bygger på underlag och enkätresultat från länsstyrelsernas gemensamma utvecklingsarbete och redovisas utifrån uppdragets fyra huvudfrågor.

- **Tillämpning av gemensamma arbetsmetoder:** Mallar, vägledningar och stödmaterial har bidragit till ökad samsyn i prövnings- och tillsynsprocesser. När de används i det dagliga arbetet upplevs de underlätta handläggningen och bidra till en mer enhetlig tillämpning. Utbildningen "Vi och företagen" och piloten för förtroendemätning har skapat förutsättningar för fortsatt utveckling av service och bemötande samt mer enhetliga bedömningar.
- **Effekter på handläggningstider:** Digitala stöd, gemensamma rutiner och resursdelning bedöms underlätta arbetet och skapa förutsättningar för en mer effektiv ärendehantering, särskilt vid hög arbetsbelastning. Även om effekterna inte kan kvantifieras fullt ut, visar enkät- och nätverksdialoger att arbetet upplevs bidra till ökad effektivitet och förbättrad service.
- **Begränsning av kostnader och administrativ börda för kommuner och regioner:** Insatserna bedöms ha bidragit till vissa lättnader genom riskklassificeringsverktyget för enskilda avlopp, förbättrad tillsynsvägledning och samlad information. Åtgärderna upplevs minska manuellt arbete och förenkla informationssökning, vilket kan underlätta kommunernas prioriteringar. Länsstyrelsernas direkta påverkan på kommuners och regioners totala kostnader bedöms vara begränsad.
- **Samarbete vid arbetstoppar:** Resursutbyte mellan länsstyrelserna sker vid behov, exempelvis vid avslut av det föregående landsbygdsprogrammet. Samarbetet bedöms bidra till ökad effektivitet, erfarenhetsutbyte och mer enhetlig hantering av tillfälliga arbetstoppar, med stöd av gemensamma rutiner och intranätinformation.

Samlad bedömning

Länsstyrelsernas samverkan har bidragit till förbättrade arbetsflöden, stödverktyg och mer enhetliga bedömningar, vilket stärker förutsättningarna för ett effektivt och rättssäkert arbetssätt i hela organisationen. Insatserna har på flera områden bidragit till att förenkla för dem vi är till för, förbättra uppdragens genomförande och höja kvaliteten. Arbetet har också gett en djupare förståelse för våra processer. Det har tydliggjort vilka delar som behöver vidareutvecklas, till exempel arbetsmetoder, digitala stödverktyg och rutiner för samverkan, för att ytterligare öka effektivitet och enhetlighet.

I flera uppdrag handlar det även om att fullfölja och implementera tidigare utvecklingsinsatser så att dessa får fullt genomslag i vardagen. Erfarenheterna visar samtidigt att det kan vara en utmaning att omsätta gemensam utveckling i praktiken. En fortsatt implementering, ett överenskommet införande och ett mer systematiskt resursutbyte bedöms kunna förstärka de positiva effekterna. Det skulle i sin tur bidra till ökad enhetlighet, kvalitet och effektivitet i tillsyns- och prövningsverksamheten. Arbetet med målbilden för länsstyrelsegemensam utveckling och digitalisering utgör en viktig grund för effektiv samordning, gemensamma lösningar och ett hållbart resursnyttjande.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag 3E3 Kunskapshöjande insatser rörande tillståndsprocesser

Länsstyrelsen i Västra Götaland har i samverkan med Tillväxtverket genomfört en kunskapshöjande insats om länsstyrelsernas utvecklingsarbete rörande tillståndsprocesser, med ett särskilt fokus på miljötillstånd. Målgruppen för insatsen var länsstyrelserna, aktörer från näringslivet och andra myndigheter. Insatsen syftade till kunskapspridning och erfarenhetsutbyte mellan länsstyrelserna gällande till exempel arbetssätt för att nå en mer likartad hantering, samt till att korta handläggningstiderna för vissa ärendetyper.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med att förenkla för företag

Länsstyrelserna har som uppdrag enligt §5 p7 länsstyrelseinstruktionen att löpande arbeta med att verka för att förenkla för företag, och delar av detta arbete genomförs länsstyrelsegemensamt. Regeringen har utsett Länsstyrelsen Kronoberg som samordnare av flera olika uppdrag för att förenkla för företag. Uppdragen redovisas i särskild ordning i februari 2026. Alla länsstyrelser har bidragit till rapporteringen genom att besvara en enkät från Länsstyrelsen Kronoberg som rörde de olika förenklauppdragen.

Kompetenshöjande insatser

Två webbutbildningar, ”Vi och Företagen” och ”Motiverande samtal” med tillhörande chefsstöd togs fram 2024. Ingången i arbetet och presentationerna var att bra länsstyrelser ska bli ännu bättre. Av svaren framgår att det var i den efterföljande dialogen lärprocessen utvecklades.

Våren 2025 gjorde processledaren från Kronoberg besök på alla länsstyrelser för att lansera utbildningen. Gensvaret var stort med ledarskap och engagemang från länsledningarna. Besöken kopplades ofta ihop med andra aktiviteter, som en omvärldsdag, en heldag med handelskammaren och information från Svenskt Näringsliv. Det ledde till strategiska diskussioner om tillväxt, grön omställning och länsstyrelsernas främjande uppdrag.

I december 2025 hade drygt 2200 medarbetare svarat på utvärderingen av utbildningen. Alla som gjort utbildningen har inte svarat på enkäten och därmed är det långt fler som gjort den. Utbildningen har tagits emot väl, det finns ett behov och intresse hos länsstyrelsernas medarbetare att stärka företagsperspektivet. Samtidigt uttrycker en grupp av svarande ett begränsat värde, då de antingen upplever utbildningen överflödigt, eller att den inte berör deras arbetsuppgifter. Många länsstyrelser ser utbildningen som en del i introduktionen av nyanställda. Slutsatsen är att den kompetenshöjande insatsen har fått bra genomslag på landets länsstyrelser.

Alla länsstyrelser redovisar att de kompetenshöjande insatserna bidragit till utveckling av arbetet med service och bemötande. Förenkla för företag lyfts i olika möten och dialoger vilket skapar medvetenhet om frågorna och bildar en gemensam grund och motiv för att gå vidare med förenklingsarbetet i organisationen. Ett område som lyfts av många länsstyrelser är förbättrad rådgivning och service. Länsstyrelsernas svar visar på en god förståelse för att god rådgivning och service är grundläggande för att förenkla för företag.

Intern och extern kommunikation

Länsstyrelsen Kronoberg har tagit fram en kommunikationsplan med material som stöd för länsstyrelserna. Det har också varit viktigt att hålla i gång kommunikationen med branschorganisationer, kommuner och andra intressenter. Länsstyrelsen Kronoberg var med på den nationella förenklingsdagen som Tillväxtverket arrangerade 30 september där vi presenterade vårt arbete för många av de myndigheter och organisationer som var närvarande. Tillsammans med Tillväxtverket genomförde vi en nationell konferens den 14 oktober riktad till alla länsstyrelser. Vid dagen för utbyte och lärande deltog även Förenklingsrådet och deltagarna fick information om EU:s regelförenklingsarbete.

Uppdrag 3C2, de förenklingspolitiska målen

Arbetet med de förenklingspolitiska målen har gjorts med stöd av Tillväxtverket och i nära samarbete med flera av länsstyrelsernas chefsnätverk. Under 2024 identifierade länsstyrelserna gemensamt med branschorganisationerna elva verksamheter som särskilt viktiga för företag. De används nu i redovisningen till regeringen med stöd av Tillväxtverket, då länsstyrelsernas arbete för bättre handläggningstider, bemötande och service redovisas.

Länsstyrelsernas gemensamma service- och förtroendemätning

Efter noggranna förberedelser och beslut vid länsrådsmöte har Länsstyrelsen Kronoberg upphandlat en konsult för genomförande av service- och förtroendemätningen 2025 och 2026. Under 2025 har företagare inom två verksamheter fått en enkät. Från 2026 är det fem obligatoriska verksamheter. Länsstyrelserna kommer att få de första resultatrapporterna i april 2026. Varje länsstyrelse har utsett en kvalitetsansvarig för att samordna arbetet och säkerställa att de kommande resultaten bidrar till att utveckla verksamheterna.

Förbättrad information

I länsstyrelsernas rapporter redovisar de sitt arbete för att öka användningen av e-tjänster och ärendebekräftelser. De redovisar också hur tydligt de informerar om handläggningstider på sina webbplatser. Under 2025 har åtta länsstyrelser förbättrat sin information. De länsstyrelser som regelbundet redovisar genomsnittliga handläggningstider för flera verksamheter har ökat från fyra till åtta.

**Länsstyrelsen
Västmanlands län**

www.lansstyrelsen.se/vastmanland